

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

А. С. 1640.

(collegij Societatis Jesu monachij 1694)

A M O R
DEIPARÆ VIRGINIS
M A R I Æ;

R. P.

PETRI ANTONII
SPINELLI NEAPOL.
SOCIET. IESV,

DE PIETATE AC DEVOTIO-
ne erga Deiparam Virginem

M A R I A M,

TRACTATUS NON MINVS
DOCTVS, QVAM PIVS.

*Cui accessit brevis Praxis Deuotionis erga
Deiparam, eodem Auctore.*

Nunc primum seorsim excusa, in gratiam
Sodalium & cultorum Beatæ
Virginis M A R I Æ.

1 6

2 0

COLONIÆ AGRIPPINÆ
Apud Ioan. Gymnicum, sub Monocerote.
Cum consensu Superiorum, & Trinitologio.

**Bayerische
Staatsbibliothek
München**

Digitized by Google

SERENISSIMO
ET REVERENDISS.
PRINCIPI, D. FRAN-
CISCO A LOTHARINGIA,
Marchioni de May, &c. Metropolitana
adis Colonienfis DECANO, &c. *Dei-*
para Virginis MARIAE
Sodali perpetuo.

SERENISSIME Prin-
ceps, Reuerendissi-
me Decane, (quo
nouo nomine non
tam Tibi, quàm Ec-
clesiæ nostrę gratulamur, & ad ma-
iora pro ea gubernanda viam ster-
ni gaudemus.) Deiparæ cultus eā
habet cum iucunditate vtilitatem,
eam cum necessitate honestatem,
vt meritò in maximis bonis habē-
† 2 dus

dus sit. Ea respiorū omnium tam
 prisci, quàm nostri seculi adeo ac-
 cendit animos, vt B. Virginis lau-
 dibus nō modò nō fatigentur aut
 exhauriantur, sed & accendantur,
 maioresque in conatibus animos
 sumant, & quo plus volunt, eo
 possint amplius. In his R. P. Pe-
 trus Antonius Spinellus Neapoli-
 tanus Societatis I E S V, præcla-
 rum volumen sub Throni Dei ty-
 po tanta rerum varietate, & Ex-
 emplorum copia concinnauit, vt
 discerni vix possit, vtiliusne an
 iucundius opus illud legatur, ita
 simul delectat, & mouet docta
 pietas.

Quod etsi optandum esset, vt
 nocturna diurnaq; manu ab om-
 nibus versaretur, cū tamen id à
 iunioribus, tenuioribus & occu-
 patioribus ob operis magnitudi-
 nem obtineri, imò & sperari vix
 possit, operæ pretium visum est, ne
 sua

DEDICATORIA.

fua ſe mole impediat , Aureum
 quaſi Ramum inde decerpere ,
 Partem ſcilicet operis ſecundam
 quæ Practica magis eſt , ſeorſim
 MANVALIS in modum excu-
 dere , vnde , quibuſper ingenium ,
 fortunæ , aut diſtractiones alias ,
 minùs licet Toti inhærerere Operi ,
 breui quaſi compendio Pietatem
 ac Deuotionem , qua Deipara Vir-
 go MARIA à nobis colenda eſt ,
 nec Sodales Beatæ Virginis mo-
 dò , ſed & omnes Chriſti fideles ,
 & multo maximè Eccleſiaſtici ,
 (quos tam diuinũ operis duces alijs
 atque auctores eſſe par eſt) edi-
 cant , fructuſque ad plures latiùs
 propagetur .

Quod etſi munus , quia alie-
 num , leue videri poterat & indig-
 num , quod Celſitudini Tuæ à no-
 bis offerretur , facit tamen Tua
 ſingularis humanitas , & in B. Vir-
 ginem obſervantia ; cuius aliquan-

† 3 do cœ-

E P I S T O L A

do cœtum Maiorem gubernare dignatus es, vt audeamus : Facit communis omnium gratulatio, & Cleri vniuersi lætitia (qui sub tali Decano & capite eam sibi Ecclesiæ faciem pollicentur, quam Tua illos Virtus, & ab Exemplo sumptum suaue Imperium sperare iubent) facit, inquam, vt quamuis potius occasionem arripere, quam in applausu omnium soli dissimulasse videri voluerimus. Accipe igitur Serenissime Princeps tantæ nauis gubernaculum, accipe tanti æstus vmbraculum, & nos, in cæteris, sub Beatissimæ Virginis patrocinio collectos Tuo etiam tuere præsidio, qua denique hætenus luce alios collustrasti, eandem nobis, quos idem Status & Vocatio Tibi arctius coniunxit, præferre non dedigneris. Deus TE Ecclesiæ & nobis, intercedente

DEDICATORIA.

cedente Deipara Virgine MARIA diu feruet incolumem. Coloniae postridie Annunciationis Beatæ Virginis Mariæ. Anno Virginei partus 1620.

Serenissima Celsit. Vestra

Sodalitas B. Virginis Assumptæ Ecclesiasticorum in Collegio Societatis IESV.

† 4

CLAV-

CLAVDIVS
AQVAVIVA SOCIE-
TATIS IESV PRÆPO-
SITVS GENERALIS.

CV M opusculum hoc de
Virginis beatissimę Dei-
parę Marię Laudibus, à P.
Petro Ant. Spinello eiusdem
Societatis Theologo com-
positum, tres nostrę Socie-
tatis Theologi quibus id cõ-
misimus, recognouerint, &
in lucem edi posse probaue-
rint; facultatem concedi-
mus, vt typis mandetur; si ijs,
ad quos pertinet; ita videbi-
tur. In quorum fidem has li-
teras manu nostra subscri-
ptas, & sigillo nostro muni-
tas dedimus. Romę 13. Mar-
tij 1613.

Claudius Aquauiva.

OPUSCULUM hoc de Laudi-
bus Deipara Virginis, summa
prorsus arte, ac ingenio elucubratum,
eximia Sanctorum Patrum eruditione
refertum, stylo perito dispositum, facun-
daq; sermonis elegantia expressum, ab
Admodum Reuer. P. Petro Antonio Spi-
nello Societatis Iesu Theologo celeberrimo,
nunc in regno Neapolitano Prouin-
ciali meritissimo compositum ad fidei
instructionem, pro erga Cæli Reginam
excitanda pietate, illaq; nutrienda, au-
genda, & custodienda, in lucem prodire,
prælumq; mereri iure optimo duxi.

*Magister Cornelius Tiroboscus Præ-
dicatorum Ordinis, Neapoli in
Archiepiscopali curia Theologus.*

Imprimatur.

**Petrus Antonius Ghibertus Vi-
carius Generalis.**

†† 5

R. P. BERNARDINI
REALINI SOCIETA-
tis IESV,

AD P. PETRVM ANTO-
nium Spinellum eiusdem
Societatis.

DVLGIS Amor IESV MA-
RIAE connexus Amori,
*Dulcia Cœlicolis gaudia quantapa-
rit?*

*Sponsi Amor, ac Sponsa gratissima No-
mina ludunt:*

*Vna caro, vna fides, Spiritus vnus a-
lit.*

*Hac SPINELLE mei melior Pârs al-
tera, sentis,*

Ingenj pia sunt hac monumenta tui.

R. P.

R. P.
BERNARDINI REA-
LINI SOCIET. IESV,
ad Auctorem.

SPINA Rosa iuncta est. Spinelli ô
gratia quanta.

E Cælo MARIAM cui celebrare
datur.

Angelicos celebrare Choros, quæ gaudia
Terris?

Felix, qui tanto es dignus honore.
Vale.

INDEX CAPI-
TVM HVIVS OPVS-
CVLI, ET PRÆCIPVA-
rum Rerum quæ in ijs con-
tinentur, iuxta eorun-
dem seriem.

DE PIETATE, AC DE-
uotione, qua beata Virgo Maria
Deipara à nobis colen-
da est.

CAPVT I.

SEX rationes quibus ad deuotionem
erga Deiparam Virginem exci-
tamur, num. 1. 2. 3. 4. pag. 2.
& seq.

Deipara quatenus Christi mater, quan-
to perè sit diligenda, num. 5. pag. 8.

Deipara in nos beneficia qua contulit, &
& qua expectamus, num. 6. pag. 15.

Deipara vt mater viuientium diligen-
da, num. 11. 23

††

Deipara

I N D E X.

<i>Deipara deuotio est bonum honestum, vtile, ac delectabile, num. 12.</i>	25
<i>Religiosorum familia Deipara protectione gloriantur, num. 13.</i>	28
<i>Deipara deuotio signum est predestinationis, num. 17.</i>	38
<i>Deipara miracula quaedam admirabilia ex Pelbarto, num. 24.</i>	49

CAPVT II.

<i>Sanctos omnes, plerosq, etiam Principes viros Virginis Deipara deuotissimos, ac studiosissimos fuisse, & nonnullorū exempla, qua hanc deuotionem suadent.</i>	pag. 55
<i>Sancti aliquot, viri item nonnulli insignes, Deipara studiosissimi, num. 1. & seqq.</i>	55
<i>S. Nicolaus Episcopus, num. 3.</i>	65
<i>S. Martinus Episcopus, ibid.</i>	68
<i>S. Gerardus Episcopus in Hungaria, & Martyr, nu. 4.</i>	21
<i>S. Anno Archiepiscopus Colonienfis, ibidem.</i>	

I N D E X.

<i>ibidem.</i>	67
<i>Carthusianorum Ordo, ibid.</i>	71
<i>S. Edmundus Cantuariensis Episcopus.</i>	72
<i>S. Bernardus Abbas, num. 5.</i>	74
<i>S. Dominicus, & Ordo Predicatorum, & de Rosario, num. 6. & 7.</i>	76
<i>S. Franciscus, & Ordo Minorum, & de corona, num. 8. & 9.</i>	82
<i>S. Antonius de Padua. 10.</i>	90
<i>S. Thomas Aquinas, num. 11.</i>	91
<i>S. Bonaventura, num. 12.</i>	92
<i>S. Albertus Carmelita, num. 13.</i>	94
<i>B. Maria de Oegnies.</i>	95
<i>B. Andreas Carmelita Episcop. Fesulan. num. 14.</i>	97
<i>S. Catharina Sen. num. 15.</i>	99
<i>S. Vincentius Fererius, num. 16.</i>	101
<i>S. Bernardinus Senensis, num. 17.</i>	103
<i>B. Laurentius Iustinianus Patriarcha Venetus. nu. 18.</i>	105
<i>Dionysius Carthusianus ibidem.</i>	106
<i>B. Ignatius Loyola, & Societas Iesu. nu.</i>	19. &
† † 2	

I N D E X.

19. & seq.	pag. 107
B. Franciscus Xauerus, nu. 29.	133
B. Consalvus Sylueria.	136
B. Stanislaus Kostka.	140
B. Aloysius Gonsaga.	143
S. Carolus Borromaeus Cardinalis Ar- chiepiscopus Mediolanensis, num. 33.	147
B. Philippus Neri Fundator Congre- gat. Oratorij, num. 34.	152
Constantinus Imperator, & ciuitas Cō- stantinopolitana, nu. 35.	159
Narses dux Iustitiani Imper. ibid.	162
Ludouicus Pius Imperator, nu. 36.	163
S. Henricus Imperator, ibid.	166
S. Stephanus Rex Hungariae, nu. 37.	
Ioannes Comnenus Imperator Constā- tinopolitanus, ibidem.	
Henricus Infans Portugalliae, & Indica nauigatio, num. 38.	168

CAPVT III.

*Quibus animi affectibus, pietatisq; ope-
ribus*

I N D E X.

- ribus deuotio erga Virginem Deiparam sit exercenda, & peculiariter de amore, reuerentia, congratulatione, atque fiducia erga eandem. pag. 171*
- Formula offerendi se beatæ Virgini Deipara. ibid.*
- Ad amorem erga Deiparam quam per-*
moueant, num. 5. 182
- Ad reuerentiam erga Deiparam quam*
excitent, num. 8. 188
- Congratulatio erga Deiparam exercē-*
da. 200
- Ad fiduciaam erga Deiparam quam*
excitent, num. 19. 209
- Varia beneficiorum exempla, quæ ad*
duodecim genera reuocantur, quibus
Deipara suam erga nos benignitatē
declarat, & nostram in iisdem, alijsq;
rebus in se fiduciam excitat, nu. 24.
220
- De primo beneficiorum genere, quod*
est se inuocantibus opem impertire,
ibidem. 223
- De secundo, quod est ab hostibus inuisi-*
bilibus,
† † 3

I N D E X.

<i>bilibus, & visibilibus tutari, nu.</i>	25.
	224
<i>De tertio, quod est peccatores ad pœnitentia sacramentum perducere, nu.</i>	28.
	232
<i>De quarto, quod est à certo interitu servare, num.</i>	30.
	238
<i>De quinto, quod est à multiplici vitæ discrimine eximere. num.</i>	31.
	241
<i>De sexto, quod est in rei familiaris inopia subleuare, num.</i>	33.
	245
<i>De septimo, quod est sterilitate laborantes prole donare. num.</i>	35.
	249
<i>De octavo, quod est à persecutionum molestiis eripere. num.</i>	38.
	253
<i>De nono, quod est in rebus etiam parvis benignè exaudire, nu.</i>	40.
	258
<i>De decimo, quod est ingenio rudibus scientiam conferre. nu.</i>	41.
	261
<i>De vndecimo, quod est martyres confortare, num.</i>	44.
	266
<i>De duodecimo, quod est in omnibus necessitatibus præsto esse. num.</i>	46.
	271

CAPVT

INDEX.

CAPVT IV.

- De Virginis Deipara virtutibus imitā-*
dis. pag. 274.
- Deipara imitanda Primò in exacta di-*
uina legis obseruatione. nu. 4. 282
- Secundò, Deipara imitanda in humili-*
tate profundissima. nu. 6. 289
- Tertiò, Deipara imitanda in virginita-*
te purissima, nu. 7. 292
- Quartò, Deipara imitanda in eximio*
erga Christum Amore. nu. 8. 294
- Quintò, Deipara imitanda, quod in ea*
religiosa vita exempla reluceant,
num. 10. 298
- Virginum Collegium Ierosolymis sub*
Institutione Deipara. nu. 18. 314

CAPVT V.

- Obsequia in Virginis Deipara honorem*
exhibenda. 323
- Deipara precibus inuocanda, & quo-*
modo
 †† 4

I N D E X.

<i>modo, num. 2.</i>	326
<i>Missæ de Deipara eidem grata, num. 6.</i>	335
<i>Preces, quæ pro cuiusq; pietate recitari possunt, num. 8.</i>	347
<i>Ratio commendandi se beatissima Dei genitrici tum mane, tum vesperi, numer. 9.</i>	341
<i>Deipara salutanda in ingressu, & egressu è domo, num. 10.</i>	345
<i>Deipara templa adeunda, Imagines colenda, Festa nius præparatione aliqua præuenienda, Preces item in eius honorem fundenda, præsertim salutatio Angelica.</i>	347
<i>Quoniam per priuatas preces præparatior ad Deipara Festa piè colenda fieri possit.</i>	341
<i>Exempla eorum, qui peculiare preces Deipara offerre consueuerunt, nu. 16</i>	359
<i>Exempla de salutatione Angelica, num. 17. ad 22.</i>	361

CAPVT

I N D E X.

CAPVT VI.

<i>Preces alia, atq; obsequia, quæ Virginî Deiparæ exhiberi possunt.</i>	pag. 373
<i>Officium B. Virginis, nu. 1.</i>	374
<i>Litania B. Virginis, nu. 3.</i>	378
<i>Rosarium Deiparæ, & de eius nomine, Auctore, precandi ratione, ac multi- plici utilitate, num. 4.</i>	380
<i>Exempla, seu miracula in ijs, qui Rosa- rium recitarunt, Deiparæ ope pera- cta.</i>	393
<i>Corona Deiparæ, num. 12.</i>	400
<i>Miracula in ijs, qui coronam recitabāt, Deiparæ pauore exhibita, num. 13.</i>	402
<i>Corolla, in qua ter Oratio Dominica, & duodecies salûatio Angelica re- petitur.</i>	406
<i>Mortificationes, & corporis afflictiones in honorem Deiparæ, num. 18.</i>	413
<i>Eorum exempla, qui ieiunium, vel aliud pietatis opus propter Deiparam ex- ercebant.</i>	†† 5

INDEX.

<i>ercebant.</i>	416
<i>Imperatorum, & Regum in Deiparam pietas Sabbato, vel alijs eidem dicatis diebus, num. 19.</i>	417
<i>Deipara miracula, & beneficia in eos, qui ieiunium, vel aliam mortifica- tionem in eius honorem susceperunt, num. 20.</i>	419
<i>Opera misericordie, tum spiritualia, tum corporalia in honorem Deiparae, num. 23.</i>	423

CAPVT VII.

<i>De Congregationum Virginis Deiparae utilitate, ac fructu multiplici. pag.</i>	434
<i>Origo Congregationum Deiparae, quae in Societate IESV nostris domici- lijs habentur, num. 8.</i>	447
<i>Congregationum in vniuersum anti- quissima olim institutio, nu. 10.</i>	454
<i>Congregationum, quae Neapoli in Socie- tatis IESV domicilijs habentur, nu- merus,</i>	

INDEX.

merus, earumq³ fructus, num. 13.

462

Epilogus totius operis, num. 20. 475

P R A X I S.

Praxis eorum, quæ in superioribus capitibus de pietate, ac deuotione, erga Virginem Deiparam fusius habetur, quæ & seorsim ad piorum vsum excusa.

pag. 1. & seq.

Finis Indicis.

R. P.

PETRI ANTONII
SPINELLI NEAPO-
LITANI SOCIETA-
TIS IESV

DE PIETATE, AC
DEVOTIONE, QVA BEATIS-
SIMA VIRGO DEIPARA MARIA
*à nobis colenda est, duobus
membris expli-
cata.*

PRIVS MEMBRVM.

Septem capita seu rationes quibus
ad pietatem, ac deuotionem erga
Virginem Deiparam excitari
debeamus, duo capita
complectens.

A

CAP.

CAPVT I.

SEX RATIONES QVIBVS AD
deuotionem erga Deiparam Vir-
ginem excitamur.

- I. Deipara quatenus Christi Mater, quā
to perē, sit diligenda, num. 5
 - II. Deipara in nos beneficia, num. 7.
 - III. A Deipara beneficia expectamus, nu. 9
 - IV. Deipara, ut mater. viuentium diligen-
da, num. 11.
 - V. Deipara deuotio est bonum honestum,
utile, ac delectabile. num. 12.
 - VI. Deipara deuotio signum est predesti-
nationis, num. 17.
- Deipara miracula quadam admirabi-
lia ex Pelbarto, num. 24.

EX ijs, quę in superioribus vberius differtimus, satis probatum restat, Deiparam Virginem sanctissimā per Dei thronum in Apocalypsi cap. 4. subintelligi; cuius disputationis occasione, ut initio huius operis dicebamus, pleraque de Virginis dignitate, atque præstantia, de-que amplissimis quibus ipsa vniuersum hominum genus prosequitur, beneficijs com-

Apoc. 14.

complexi sumus: reliquum est; vt ad nos sermonem conuertentes, de Pietate, seu Deuotione, qua eā colere debemus, paucis agamus; quo tot, tantisq; eius in nos collatis beneficijs, aliqua saltem ex parte respondeamus, sicq; vtilitatem etiam ex ea vberiore hauriamus, atque ad plura beneficia ab ea percipienda magis indices ac magis disponamur.

Duo porro hac in re tractāda mihi constitui. Duo tractanda.

Primum quibus rationibus ad hāc erga Virginem deuotionem in nobis omnino studio excitandam, atque procurandam permoueri debeamus. 1. Rationes excitantes.

Alterum quibus erga Virginem animi affectibus, quibusq; pietatis actibus, seu officijs deuotio hāc contineatur, atque exerceatur. 2. Actus exercendi.

2 Et verò Deipara mater pijsissima pro sua benignitate, vt ingentibus nos donis repleat, ad suam deuotionem oēs inuitat illis verbis Eccl. 24. *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generatibz meis inuitat. implemini, spiritus enim meus super mel dulcis, & hereditas mea super mel & fauum:* Virgo Dei-para ad suā deuotionem oēs inuitat. Eccl. 24. quæ ex Carthusiano in illum locum art. 25. de beata Virgine paraphrasticos sic reddere possumus. Carthus.

O vos omnes qui peculiariter me concupi-

¶ *Rationes quare Deipara*

cupiscitis, & mihi placere, meis virtutib⁹ conformari, meq; in cœlo videre concupiscitis : accedite ad me per mearum virtutum cōsiderationem, & imitationem, per amorem, & meam inuocationem : & à generationib⁹ meis, hoc est à filio meo, quem genui, implemini (Christus enim in sinu matris per eius preces facilius inuenitur ;) spiritus enim meus dulcis, & hæreditas mea, quã ego possideo, & quã meis deuotis procuro, est super mel, & fauum. hæc ex Carthusiano.

Eccl. 24. Et infra eodem cap. 24. *Eccl. Sicut Aquaductus exini de paradiso, dixi, rigabo hortum meum plātationum, & inebriabo præsii mei fructum:* Deipara enim suos deuotos, tanquã peculiarem hortum irrigat, atq; spiritualibus bonis inebriat: caue ergo, ne tua culpa obstruatur, vel p̄cidatur hic Aquæductus: quòd dæmon sub typo **Indith 7.** Holofernis, vt ca. 24. dixi, facere nititur: sed viriliter ei obfiste: nam etiã si ad peccata delabaris, per Virginis preces, si eius deuotionem retinueris, iterum Dei misericordiam facilè impetrare poteris.

Idcirco Virginis deuotio tanquã *hæreditas* locuples, vnde affatim ditari possumus, ab omnibus magnificienda; quod **Nazianz.** præclarè indicauit Nazianzenus in Tragedia de Christo patiente his verbis ad Deipa-

Deiparam sermonem conuertens:

*Vt tantam habens te praesidem semper velut
Ingentem opum vim te tuum erga filium
Mibi patronam sentiam acceptissimam.*

3 Hanc erga Deipara pietatem Gregorius VII. cuius memoria in Martyrologio die 25. Maij recolitur, Pontifex sanctiss. & libertatis Ecclesiast. propugnator acerrimus, ponit inter praecipua monita tradita Mathildi filiae Beatricis Tusciae Ducissae, mulieri integerrimae, & de Romana Ecclesia optime merita;

Is enim lib. x. epist. 47. Inter cetera, inquit, qua tibi contra principem mundi arma Deo fauente contuli, quod potissimum est, ut corpus Dominicum frequenter acciperes, indicavi, & ut certa fiducia Matris Domini te omnino committeres praecepi. & cum multa ex Ambrosio, Gregorio, & Chrysostomo de frequenti Eucharistiae susceptione differuisset, haec de cultu erga Dei Genitricem subijcit:

De matre ue: ò Domini cui te principaliter commisi, & committo, & nunquam committere, quousque illam videamus, ut cupimus, omittam: quid tibi dicam? quam coelum, & terra laudare, licet ut meretur, nequeant, non cessant. Hoc tamen proculdubio teneas, quia quanto altior & melior, ac sanctior est omni matre: tanto clementior, & dulcior cir-

Greg. VII.

Duo monita Mathildi data

Primum frequens Eucharistia sanctissima
usurpasio.

Secundum, pietas erga Virginem.

8 *Rationes quare Deipara*

cā conuersos peccatores, & peccatrices. Pone itaq; sinē in voluntate peccandi, & prostrata coram illa ex corde cōtrito, & humiliato lacrymas effunde: Inuenies illā indubitanter promitto prōptiorē carnali matre, ac mitiorem in tui dilectione. hęc Gregorius VII.

*S. Bona-
uent.*

Et S. Bonauentura tom. 2. opusc. 2. in libello, in remedium defectuum religionum, cap. 10. hęc monet: Matri etiam Christi omnem, quam potest, exhibeat reuerentiam, & dicat: Dulcissime Iesu dignare donare mihi misero peccatori matri tuae dignē seruire. sic Bonauentura.

Idem Bonauentura in epist. quæ inscribitur vigintiquinq; memorialiū, vbi quædam ad piē viuendum monita tradit, in XIII. memoriali hęc habet: Vt gloriosā, inquit, Reginam Domini nostri matrem benedictā in summo habeas omni tēpore venerationis affectu, & in cunctis ad eam necessitatibus, periculis, & pressuris tanquā ad refugium tutissimū te cōuertas, ipsius tutela presidium flagitādo, eamq; in tuā suscipiens Aduocatam, deuotissimē ac securē tuam ei causam cōmittas, quia mater est misericordia, quotidie studens ei specialē, & singulārē reuerentiam exhibere. hęc Bonauentura, qui etiam adijcit, vt omni conatu puritate & munditiam castitatis cum humilitate & māfuetudine Virg. imitari studeamus,

m^o, sic enim nostra deuotio erit ei grata.

4 Et quod spectat ad primum, quod mihi tractandum proposui, multa sunt, quæ ad Virginis deuotionem nos inflammare, ne dum excitare possunt, quorum singula, si attentè per se perpendantur id prestare poterunt: quâto magis id efficient cum in eandem Virgine vniversa cumulatissimè cadant? ea verò ad septem capitareuocare possumus.

Media quibus ad pietatē Virginitis inflammamur.

1 Primum, quia ipsa mater est Christi Domini, cui nostra omnia debemus, quamque Christus honorauit ipse, & ab omnibus vult honorari.

2 Secundū, propter innumera, eaq; ingentia à Deipara in nos hætenus collata beneficia, tum generalia, quæ ad vniuersū hominū genus pertinent, præsertim, quia Christum à quo redēpti sumus, & in quo sanctissima Eucharistia pascimur, ex suis castis visceribus genuit: tum etiā particularia, q̄ quilibet se à Virgine accepisse agnoscit, & osculta, quæ nos ipsi ignoramus.

3 Tertium, propter ea, quæ ab ipsa nos omnium bonorū egeni in posterum expectamus, vt ad patriam perueniamus, cum sit Mater misericordiæ, & Aduocata nostra apud Christum summum Iudicē.

4 Quartum, quia mater est viuentium, & mater nostra, cui à Christo de cruce in

filios

8 *Rationes quare Deipara*
lios traditi sumus in Ioanne illis verbis:
Ecce filius tuus: cumque ipsa matris mu-
nera in nos egregie præstet, nos quibus
Christus in Ioanne dixit: *Ecce mater tua*:
omni affectu eam colere, atq; vt filij ve-
nerari debemus.

5 Quintum, quoniam Virginis deuotio
triplicem illam *bonæ* rationē complecti-
tur: est enim bonum *honestum*, *utile*, atq;
delectabile.

6 Sextum, Deiparæ deuotio inter præci-
pua *prædestinationis* signa cōnumeratur,
vt propterea sit valdè expetenda.

7 Septimum, exemplum *Sanctorum*, qui
ab initio nascētis Ecclesiæ omnes B. Vir-
ginis studiosissimi, ac deuotissimi fuere,
nunc de vnoquoq; horum capitum non-
nulla breuiter perstringamus.

I.

DEIPARA QUATENVS CHRI-
sti Mater quanto operè sit diligenda.

5 **A**C primum quidem ad eius nos de-
uotionem illud plurimum permoue-
bit, si animo reputemus, quod Christi
Dei nostri, cui omnia nostra debem⁹, ve-
ra sit *Mater*, quem sola sine viri opera de
Spiritu sancto cōcepit, vt propterea tanq̃
Deipara ab omnib⁹ Christi fidelibus sū-
mo affectu, ac studio prosequenda, atq;
colen-

colenda sit, quam Christus tāto perē honorauit ipse, & ab omnibus vult honorari: *Si enim*, inquit Damascē. orat. i. de dormit. B. Virg. loquens cum ea: *honor is, qui conferuis habetur, beneuolentiam erga communem dominum declarat, quo tandē modo studium te honorandi, qua Dominum peperisti, negligendum erit? An non illud vel necessario spiritui praeferemus? ac vel etiam ipsi vita anteponemus? Hac enim ratio nostra erga Dominum beneuolentiam luculentius ostendemus.* hęc ille.

Damascē.

Quod si Deum Psalm. 150 in sanctis eius laudare, & Eccl. 43 benedicere, & exaltare illum quātum possumus iubemur, profectō cum Virgo beatissima non tantum prae omnibus puris creaturis sanctitate praefulserit, ut in superioribus ostendimus: verū etiam sit vera Dei Genitrix, in qua Dei magnificentia, atque maiestas praeipue elucet, in ipsa quoque peculiari quadam ratione, quantum possumus, Deum laudare debemus.

Psalm. 150.
Eccl. 43.

Quod si S. Leo serm. 1. de S. Laurentio, S. Leo. gloriandum nobis dicit esse in Domino, qui est mirabilis in sanctis suis: quāto magis, quia mirabiliorem se ostendit in sua Genitrice, peculiariter propter illam in Domino gloriari, ac si vicissim propter Dominum eam singulari dile-

A 5 ctione

10 *Rationes quare Deipara*

Bernard.

*Virginis
honor in
Christum
redundat.*

ctione prosequi debemus? *Sicut enim dubium non est*, inquit Bernard. homil. 4. super Missus est, *quicquid in laudibus Matris proferimus, ad filium pertinere & rursus: Cùm filium honoramus, à gloria matris nos non recedere*: ita etiam cùm erga Virginē singulari pietatis sensu colendā studium nostrum impendimus, id totum peculiari ratione in Christi eius filij honorem, à quo ipsa omnia accepit, terminari: imò hæc est voluntas Christi, ut suæ Genitrici hunc cultum exhibeamus.

Bernard.

*Christus
vult ma-
trem ho-
norari.*

Quare Bernardus sermone de Aquæductu: *Totis, inquit, medullis cordium, totis precordiorum affectibus, & votis omnibus Mariam hanc veneremur: quia sic est voluntas eius, qui totum nos habere voluit per Mariam, in omnibus siquidem, & per omnia providens miseris, trepidationem nostram solatur, fidem excitat, spem roborat, diffidentiam abijcit, erigit pusillanimitatem.* hæc Bernardus.

*1. Reg. 2.
Ioan. 12.*

Quod mirum non est, si enim iuxta verbum Domini 1. Reg. 2. *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum.* & Ioan. 12. *Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum pater meus: quanta gloria, & honore Deus optimus Virginem Deiparam non solum in cœlis, sed etiam in terris cumulavit, quæ ita Deum in se glorificavit, ut Bernardus*

nardus ser. de Pent. de Virgine sic loqua- Bernard.
 tur: *Tota Trinitas de plenitudine eius ac-*
cepit gloriam & Cyrillus hom. 6. in Nesto Cyrillus.
 rium: *Per te, inquit, Trinitas sanctificatur:*
per te Crux gloriosa celebratur. & alij Pa-
 tres quos cap. 17. citauimus, in eandē sen-
 tentiam multa proferant.

Quàm sedulo autē Christo ministra-
 uerit, diximus cap. 9. & 12.

Ex quo faciliè inferre possumus homo-
 rem quem Christus ei vult ab homini-
 bus exhiberi; ideo enim Christus per i-
 psam tot beneficia eam inuocantibus
 confert, vt omnes ad eius benignitatis a-
 sylum confugiant, eam pro viribus ve-
 nerentur, ideoque eius reuerentiam, ac
 deuotionem in cordibus omnium fide-
 lium altius impressit, vt ex ijs, quibus to-
 tum hoc opus inspersimus, perspicuè con-
 stat.

Quocirca de Virgine Deipara ecclesia
 in officio eiusdem Virginis profert illud
 Cant. 6. *Viderunt eam filia Sion, hoc est a-* Cant. 6.
nimæ fideles, & beatissimā predicauerunt:
Regina, id est præstantissimorum sancto-
rū, & concubina, hoc est aliorum etiā san-
ctorū animæ laudauerunt eā, & Prou. vlt. Prou. 31.
de muliere illa forti, quæ, vt cap. 24. dixi,
Virginem sanctissimā significat, verè di-
citur: Surrexerunt filij eius, & beatissimam

prædicauerunt; vir eius, & laudauit eā: nō
 solum enim fideles, qui sūt filij Virginis,
 sed ipse quoq; Christus, vir filius eius, de
 quo dicitur Ierem. 31. *Fœminam circumdabit*
virum, laudauit eam: & Virgo ipsa Spiri-
 tu sancto afflata hoc ipsum agnouit cum
 dixit: *Ecce enim ex hoc beatam me dicent*
omnes generationes.

Ierem. 31.

Luc. 1.

Hinc est, quod SS. Patres tanquā Dei
 optimi matrem præclaris encomijs, & e-
 pithetis, atq; attributis illā omni reuerē-
 tię significatione suppliciter inuocant: &
 vt omittam precandi formulā in sacri-
 cio ipso, qua vti solet Ecclesia Latina, in
 qua omnibus constat quā crebrō, quā
 reuerenter non tantum in Missis, quæ de
 Virgine celebrantur: sed etiam in quali-
 bet Missa, in precibus, quæ submissa, & al-
 ta voce à Sacerdote recitantur, inuocetur:
 dicam solum de alijs liturgijs, siue sa-
 crificandi formis, quas sancti Patres reci-
 tandas in Ecclesia præscripserunt, in quibus
 ex persona Ecclesiæ humiliter, ac re-
 uerenter inuocatur: nam de sanctorum ex-
 tra Virginem ueneratione ca. seq. diligē-
 ter nobis agendum erit.

Sancti in
 Liturgijs
 quā hōno-
 rificè de
 Virgine lo-
 quuntur.

S. Iacobus.

6 S. Iacobus in sua Liturgia: *Commemo-*
rationē, inquit, *agamus sanctissimæ, immac-*
ulate, gloriosissimæ, benedictæ Domine no-
stræ Matris Dei, & semper Virginis Mariæ,
& om-

Et omnium sanctorum, Et iustorum, ut precibus, atque intercessionibus eorum oēs misericordiam consequamur & iterū in persona chori dicitur in eadem Liturgia: Dignum est, ut te verè beatā dicamus Deiparā semper beatā, Et omnibus modis irreprehensam, Et matrem Dei nostri honorabiliorē, quā Cherubim, Et gloriosiorē, quā Seraphim, qua sine corruptione Deum Verbum peperisti, te re vera Deiparā magnificamus & rursus: Tibi o plena gratia, uniuersa creatura gratulatur, Angelorum cœtus, Et hominum genus, qua es Templum sanctificatum, Paradisus spiritalis, Virginum gloria, ex qua Deus carnem assumpsit, Et puer factus est Deus noster, qui est ante secula. hæc in Liturgia S. Iacobi.

S. Basilii Cæsaris in sua Liturgia, S. Iacobi. S. Basilii
cobum imitatus sic habet: Sanctissima, Et Casarien.
intemerata dominatrix nostra Dei genitrici,
Et semper Virginis Maria cum omnibus
sanctis memorātes, nos ipsos, Et ad inuicem,
atque omnem vitam nostram Christo Deo
commendamus, quod quinquies in eadem
Liturgia repetit.

S. Ioan. Chrysost. in sua liturgia: Preci S Ioannes
bus, inquit, sanctissima Deipara Virginis ser Chrysost.
uator serua nos: & sæpius ibi eā implorat,
præsertim hac precatōne, quam identidē
repetit: Sanctissima, intemerata, Et super oēs

A 7

bene-

14 Rationes quare Deipara

benedicta gloriosa Domina nostra Deipara, & semper Virginis Maria cum omnibus sanctis memoriam agamus. & iterum eam honoratorem Cherubim, & gloriosorem incōparabiliter Seraphim; semper beatissimam, & penitus incōtaminatam Dei nostri matrem nominat. Et cum sacra Eucharistia est sumenda hæc verba à duobus dicenda præscribuntur: Ex intercessionem immaculata domina nostra Deipara, & semper Virginis Maria dignum me fac, ut sine condemnatione accipiam immaculatum tuum donum in remissionem peccatorum, in vitam æternam. & infra: Dirige nostram viam, confirma nos in timore tuo omnes, custodi vitam nostram, stabili nostros gressus, precibus, & supplicationibus sancta Deipara, & semper Virginis Maria, & omnium Sanctorum. hæc ex Liturgia S. Ioannis Chrysostomi.

*Biblioth.
SS. Patrū.
Suarez.*

In Missa, qua vtuntur Æthiopes, est quæ per antiqua, quam canonem uniuersalem vocant, & habetur tom. 6. Bibliot. Sanct. Patr. cuius auctor fuisse dicitur S. Mathæus, teste Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 60. sect. 1. preces funduntur in hæc verba: Latere immaculata verè Regna, latere gloria nostrorum parentum; quia peperisti nobis Emanuelem, ô verè mediatrix ante Dominum nostrum Iesum Christum, te supplices exoramus, ut memor sis nostri, ora pro nobis, ut

bis, ut deleantur iniquitates nostra. hęc ibi.
Ex quibus satis apparet, quanto studio
Virginem sanctissimā hoc nomine, quod
Dei genitrix sit, colere debeamus.

II.

DEIPARÆ IN NOS

beneficia.

7 SECUNDÒ ad Virginis deuotionē præ-
cipuè nos vrget animi *gratitudo*, p-
pter innumera, eaq; præstantissima ab ea
tum in vnumquemq; nostrum *peculiariter*:
tum etiā *generatim* in vniuersum ho-
minum genus collata beneficia, quę non
minoris ab vnoquoque facienda sunt, q̃
si solus ipse accepisset, & quidem benefi-
cia ea, quę dicuntur *occulta* omittam, quę
licet nos lateant; ipsa tamē pro sua in nos
benignitate in dies procurare non cessat,
siue cum nos à certissimis, quę impen-
dent *periculis* seruat immunes: siue cum
multa *bona* confert. quę beneficia nunc
occulta, in futura, vt speramus, vita no-
bis aperientur vniuersa: vt eo saltem tē-
pore tantę benefactrici gratias agere pro
virili parte possimus.

De his beneficijs, quę occulta appella- *B. Virginia*
relicet, & à Deipara accepimus, & expe- *occulta be*
ctamus. Nazianzenus in tragœdia de *neficia.*
Christo patiente, ad Deiparam sermo. *Nazianz.*
nem

16 *Rationes quare Deipara*
nem dirigens, seque ei plurimum debere
testatus est, eleganter sic cecinit:

——— *Vt qua gratia*

*Modum supra omnem me tua, semper levās;
Me genere quoniam casuum eruis omnium,
Hostes apertos, quodq; longè maius est,
Illos, latente machina, qui me petunt
Avertis.*

Generalia

*Maximū
Virginis
beneficiū,
quia gignē
do Christū
ad salutē
nostrā est
cooperata.*

8 Cæterū, his occultis beneficijs omif-
fis, venio ad ea, quæ ad omnes pertinent
beneficia, quorū illud est præstantissimū;
quoniam ad salutē nostrā singulariter
cooperata est: id quod locupletissimè a-
gnoscent Sancti, quos fusè citavimus cap.
17. 22. & 27. suo enim modo ad Christi
Domini Incarnationē, à quo nobis bonū
omne dimanat, cooperata est, eamque
meruit *de congruo*, & ex suis visceribus in
Incarnatione Christo subministravit
corpus, quo in cruce oblato à dæmonis
tyrāide sumus redempti: quo itē in san-
ctissima Eucharistia pascimur, atq; refi-
cimur, vt meritò Augustinus serm. 18. de
Sanctis exclamet in hæc verba:

August.

O B. Maria, quis tibi dignè valeat inra-
gratiarum, ac laudum præconia rependere,
qua singulari tuo assensu mundo succurristi
perdito? quas tibi laudes fragilitas humani
generis persolvet, qua solo tuo cōmercio recu-
perandi aditum inuenit. Accipe itaq; quas-
cunq;

enq; , quascunq; meritis tuis impares gratiarum actiones, & tūc susceperis vota, culpas nostras orando excusa. hæc ille. Multa etiam precibus, ac meritis suis nobis de congruo meruit, & impetrauit.

Adhæc Christum Dominum propter nos homines, & propter nostrā salutem in castellum huius mundi intrantē, Mulier hæc non tantum in domum vteri sui excepit, cuius typū postea gessit Martha, (de qua legitur Luc. 10. quod cum intrasset Iesus in quoddam castellū excepit eū in domum suam:) sed etiam Christo nomine omnium hominum, quorum causa venerat, sollicitè ministravit, cumq; lactavit, atq; educavit, *ut c. 9. & 12. diximus,* ita ut Christus dignissimo in terris loco, (ut rectè dixit Bernard. ser. 1. de Assump.) *Bernard.* vteri scilicet virginis templo à Virgine sit exceptus: quo nomine ipsa vniuersum genus humanum sibi deuinxit: similiter & in Christi Passione, *ut fufius ca. 11. dixi ex Bonauentura in 1 sent. d. 39. art. 2. q. 2.* licet Christo patiēti maximè cōpateretur: *Bonauent.* tū ut conformaretur diuinæ voluntati, placuit ei vnigenitū filium suum pro salute humani generis offerri, ac propterea hoc nomine mirificè eam cōmendandā, & ab omnibus hominibus vnicè diligendam affirmat Bonauentura.

Pertinet

Pertinet & ad hoc caput, quòd sit misericordiæ mater, quodque per eam diuina in homines misericordia abundè effundatur, *de quo egi cap. 16* & hæc pauca de beneficijs *generalibus* à Deipara in omnes collatis attigisse sufficiat.

Peculiaria

Peculiaria verò quæ singuli ab ea acceperunt beneficia, quisq; reputare secum potest: illud certum est, neminè esse, qui se abscondat à calore eius: omnesque illius misericordiam in multis expertos esse.

III.

A DEIPARA BENEFICIA

expectamus.

TERTIÒ ad Virginis pietatem nos excitare debent non tantum beneficia ab ea accepta, *de quibus iam diximus*: verum etiam quæ per ipsam, & ab ipsa in posterum *speramus*: cum enim simus miseri, omnium rerum egentes, multis erratis obnoxij, viribus ad omne bonum imbecilles, omniq; humano auxilio destituti, à dæmone vaferrimo, atq; immanissimo hoste, qui tanquàm leo rugiēs circuit quærens quem deuoret, acerrimè oppugnari, idcirco diuino præsidio, auxilioq; maximè indigemus: tum vt peccata nobis admissa remittantur: tum etiam, vt ab infidijs

fidij hostium visibilibus, atq; invisibiliū
interius, exteriusque diuina virtute mu-
ndamur, ac tandem ad extremum vsque
spiritum in bono perseueremus.

At verò apud Christum nulla nobis v-
tilior Aduocata ad ea dona impetranda,
quàm Virgo Deipara, quę apud eum plu-
rimum potest, eiq; maximè gratiosa est:
nec vllam, si quicquā petieris, repulsam
patitur, & pro sua in nos misericordia,
nostras necessitates materno cōplectitur
affectu. Quare Aduocata est nostra, ut c.
30. d. xi. suisq; precibus efficacissimis prę-
sentiſsimam Dei opem nobis implorat.

Et quidem Bernar. serm. Signum ma-
gnum: Sufficere, inquit, poterat Christus, Bernard.
siquidem & nunc ~~omnis~~ nostra sufficiētia 2. Cor. 3.
ex Deo est: sed nobis vñ non erat esse ho-
minem solum, congruum magis, ut adesset
nostra reparationi sexus uterque. & infra:
Christus misericors est, habet tamē iudicia-
riam potestatem: deniq; Deus noster ignis cō-
sumens est, Quidni vereatur peccator acce-
dere? Ne quemadmodum cera fluit à facie Deut. 4.
ignis, sic pereāt peccatores à facie Dei: op^{us} est Psalm. 67.
enim mediatore ad mediatorē. scđ: nec alter
nobis vtilior quā Maria. & rursum: Deniq;
Maria omnib. omnia facta est, sapiētibus &
inspiētibus copiosissima charitate debitrice
se fecit, omnib. misericordia sinū aperit, ut de
pleni.

plenitudine eius accipiāt uniuersi, Æger curationē, Tristis consolationē, Peccator veniam, Iustus gratiā, Angelus latitiā, deniq; tota Trinitas gloriā, Filij persona carnis humana substantiā, ut non sit qui se abscondat à calore eius: & quæadmodum Sol super bonos & malos indifferēter oritur: sic ipsa sole amicta praterita non discutit merita, sed omnibus se exorabilem, omnibus clementissimā prabet, omnium deniq; necessitates amplissimo quodam miseratur affectu. hæc ex Bernard.

S. Antoninus.
10

Certè, ut dixi c. 30. ex S. Antonino 4. par. tit. 15. c. 9 §. 2. Sapientia, & auctoritas Deiparæ in munere Aduocatæ elucet, q̃ causam nostrā euincit contra Aduersariū sagacem, qui est dæmon in causa deſp. rarissima, qualis est peccatoris, & apud Deum Iudicem sapientissimum, & pariter iustum, quem placat. Meritò igitur Augustinus Ier. 18. de Sanctis ad Virginem: Sit, inquit, per te excusabile, quod per te inquirimus: fiat impetrabile, quod fida mente possumus: accipe quod offerimus: redona quod rogamus: excusa quod timemus: quia tu es spes unica peccatorum: per te speramus delictorū veniam & in te beatissima nostrorū est expectatio pramiorum. hæc Augustinus.

August.

Et verò cum Virgo sanctissima, ut ca. 16. dicebamus, sit Aquæductus cœlestium gratiarū, & in corpore mystico Ecclesiæ sit

sic collum, sit radix, necnō Fenestra, Scala, & Porta cœli, & Stella maris: sit etiam mediatrix nostra, ut c. 30 ostendimus: qui voluerit cœlestibus donis repleti, ad hūc *Aqueductum* accedat: qui Christi capitis influxus vberes desiderat, huic collo coniūgatur, huic *radici* vniatur: similiter per hanc *fenestram*, per hanc *scalam*, per hanc *portam* in celum conscendere, ac intrare nitatur: hanc apud Christum *mediatricē* ad ea exorāda, quæ saluti sunt necessaria, adhibeat: per hāc *maris stellam* in medijs huius vitæ procellis cursum suū ad cœlestem dirigat portū. Etenim quoad stellæ huius aspectum nō amiserit, spem habet ex procellis hisce euadendi maximā: *Tale*, inquit Bonauen. in spec. c. 3. est officium *Stella nostra Maria* qua nauigātes per mare mundi in nauē Innocētia, vel poenitentia dirigit ad littus cœl: sic Patria: Propter hoc benē Innocentius ait sic: Quibus auxilijs pos-
sunt naues inter tot pericula pertrāsire vsq; ad littus Patria? Certē, inquit, per duo scilicet per lignum, & stellā, id est per fidem crucis, & per virtutem lucis, quā peperit nobis *Maria maris stellā*. hæc Bonauent. ex Innocentio, cui cōsonat explicatio illa Petri Damiani Psal. 22. *Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt*: ait enim in ser. de Assump. in Virgine virga, in baculo crucis, mi-

Bonauent.

Innocent.

Pet. Dam.
Psal. 22.

Luc. 13.

Quis autem enumerare valeat eos, qui per Virginem Christo conciliati sunt: vel qui Virginis ope à molestissimis tentationibus & perplexitatibus sunt liberati? Vel, quod maius est, vires huiusmodi tē-
tationibus resistendi ad consequendam victoriæ coronam sunt adepti? Quot per Virginem à cœno peccatorum ad Christi gratiam emerferūt? Quot tepidi mox à Domino euomendi, non statim velut arbores infructuosæ sunt succisi, ne terram frustra occuparēt, sed per Virginem expectati, ut fructus facerent? Quot à seculi, & ambitionum fluctibus ad tutissimum sacrae Religionis portum Virginis auxilio commigrarunt?

Caesarius.

Cæsarius lib. 7. miracul. ca. 1. de Virgine agēs, paucis multa complectitur: ipsa, inquit, est orbis conservatrix, & tribulatorū consolatrix, fida sibi famulantium defensorix: per ipsam peccatores illuminantur, desperati ad confessionē reparantur, Apostata à Deo ipsā Deo mirabiliter conciliantur, iusti revelationibus consolantur, nomen eius, & memoriale ei⁹ morbes sanat, demones fugat, vincula soluit, timores pellit, tentationes cōpescit: per ipsā pusillanimes cōfortantur, torpentes excitantur, eiecti misericorditer reuocantur, diligentes se diligit: imò diligēdo praeuenit

tenet & honorat: & contemnentes se, quia
iusta est, punit, & humiliat: apud ipsam ele-
ctura sunt confortatiua, unguenta sana-
tiua: Nomen eius super mel dulce, & hære- *Eccles. 24.*
ditus eius super mel, & fauum: morientibus
assistit, & mortuorum animas ad uitā per-
ducit eternam. hæc Cæsarius: quæ omnia
toto illo lib. 7. multis miraculis, & exem-
plis comprobatur, atque confirmat.

IV.

DEIPARA VT MATER VI-
uentium diligenda.

Quartò ad Virginis deuotionē illud
quoq; nos inflammare debet,
quoniam Deipara, ut ea 27. uberius dixi:
Mater est viuentium, mater etiā nostra,
cui à Christo, dum esset in cruce, in Ioā-
ne in filios traditi sumus illis verbis: *Mu-* *Ioan 19.*
lier ecce filius tuus: cumq; ipsa egregiè ma-
tris munera in nos exerceat (amat enim
nos, curam nostri gerit, à malis animæ &
corporis liberat) Deum iustè contra nos
iratum placat: *qua omnia plenius c. 27. 28.*
& 29. ostendimus diuinā quoq; nobis mi-
sericordiam exorat, de quo cap. 16. egimus.
debemus & nos tantæ matri, cuius auxi-
lio, atq; p̄sidio in primis egemus, officijs,
atq; obsequijs respondere, eiq; omnem
deuo-

deuotionis cultum impendere: hoc enim & nobis Christus in cruce illis verbis ad S. Ioannem: *Ecce mater tua*, significasse videtur, vt scilicet eam tanquam matrem agnoscamus, eiꝛue debitam obseruantiam exhibeamus.

Quid autem ei tanquam matri prestare debeamus, deinceps sequentibus capitulis aperiemus.

In hoc aut Christi in nos benignitatē, atq; misericordiam agnoscamus, qui nō sua solum dona nobis cōferre voluit, sed talē etiam matrē, talemꝛue Aduocatam, q̃ diuinarum gratiarum dispensatrix esset, humano generi prouidit, quē suis precibus irā eius in nos iustē propter nostra peccata concitatam mitigare posset.

Qua in re fecisse perinde videtur, ac pater aliquis, qui cū filium corripere, ac cedere iusta de causa vult, aliquem tamen exoptat, qui filij plagas ab eo deprecetur, vt iure apud Ezechielem cap. 13. & 22. conqueratur, quod non sit, qui se opponat pro terra, ne dissipet eam. hoc tamen Mater misericordix prestare solet: precibus enim pro terra, crebrō se opposuit, *quemadmodum capitul. trigesimo diximus.*

Animaduertendum tamen est, Christum Dominum prius matri dixisse: *Ecce*

Mulier ecce filius tuus. Virgo enim ad *Ioan. 19.*
 nos iuvandos ex sua charitate permoue-
 tur, nosque suo materno affectu praeue-
 nire solet: cui tamen à nobis sedulò pro
 nostra tenuitate est respondendū, ideo-
 que subiungitur: *Ecce mater tua*, sicut *Ioan. 19.*
 autem S. Ioannes absque mora ex illa ho- *Ex hac ho-*
ra accepit eam in sua ita & nos statim in *ra statim*
 cordis nostri intima per singularem in *Virginis*
 Virginem pietatem, atque deuotionem *dandum*
 reuerenter eam accipere debemus: ipsa *cor.*
 vero iuxta illud ecclesiast. 15. Non diffi-
 cilem praebebit: sed obuiabit nobis quasi *Eccl. 15.*
mater honorificata: Matrem enim hono-
 rificatam eam appellat Ildefonsus serm. *Ildefons.*
 I. de Assumpt.

V.

DEIPARÆ DEVOTIO EST BO-

*num, honestum, utile, ac
 delectabile.*

12 **Q** Vintò, Virginis Deiparæ deuotio
 triplicem illam rationem bo-
 ni, honesti videlicet utilis, atque dele-
 ctabilis (*de quo agit S. Thomas 1. part. q. 5. S. Thom.*
art. 6. ex ambrosio lib. 1. de offic. cap. 9.
 in se vna complectitur; quare in eorum
 animis, qui Virginis sunt studiosi non

B

deus

28 *Rationes quare Deipara*
vel habitu, vel alia quapiam ratione te-
statam velint.

Servitia. Nam & *Servitiarum* ordo, propterea
quod Deiparæ servos se profitentur, no-
men hoc verè gloriosum (quod illius de-
cus affert singulare) nō sine diuino nutu
inuenerunt: Cum & ipsi lactentes, atq;
infantes eos, qui huic ordini initiū da-
bant, aspicientes, *servos Maria* vocarint,

B. Philipp. (inter hos lactentes recēsetur B. Philip-
p. *à Tuderto* vulgo dictus à Tuderto, vbi quiescit
(parria enim erat Florentinus) vix inte-
grum à sua natiuitate annum explens,
(qui postea eundem ordinē complexus,
illius fuit propagator egregius.)

Quin etiam ijdem *Servitæ* sanctissimæ
Virginis iussu in memoriam doloris, ac
moestitiæ, quam in Christi Passione ipsa
Deipara pertulit, atrum habitū acceperunt.

Nec desunt alij Religiosorū ordines,
qui à Deipara honorificam sibi appella-
tionē desumpserunt, atq; hoc etiā nomine
apud fideles magna in veneratiōe habē-
tur, & candēti habitu, saltē aliqua ex par-
te in honorē puritatis Deiparæ vtuntur.

*Carmeli-
ta.*

Eiusmodi est Ordo Carmelitarum,
qui à B. Virgine à Carmelo.

*Montis
Virginis.*

Eorum, qui à B. Maria montis Virgi-
nis dicuntur; quorum ordinem S. Gui-
lielmus circa annum 1120. instituit.

Eorum

Eorum quoque, qui à B. Virgine à Mercede nomen acceperunt, qui ante trecentos annos in Hispania primum ordinem inchoarunt, postea in alias Prouincias penetrarunt.

B. Virgo à Mercede.

Necnon eorum, qui Religionem in honorem immaculatę Conceptionis instituerunt, quorum regulam probarunt Alexand. VI. Iulius II. Leo X. eis priuilegia concedendo, vt videre est in compendio Minorum, verbo Cõmunicatio. §. 18. & verbo Conceptio §. 10. & 12.

Religio in honorem Conceptionis immaculatę. Ordo Montis Oliueti.

Inter hos cõnumerantur & Oliuetani, qui in Virginis purissimę honorę albo, atque candenti habitu vruntur: cum enim à Ioanne XXII. ad Episcopũ Aretinum essent remissi; ab eo circa annũ Domini 1339. iussu Virginis beatissimę, quę Episcopo apparuerat, albã vestẽ cũ Regula S. Benedicti sub B. Marię protectione acceperunt, quemadmodũ refert Paulus

Paulus Morigia.

Morigia de origine Religionum cap. 37. 13 Quin etiam alię religiosorũ familię, quamuis alio nomine nuncupentur; paritamen animi sensu se eiusdem Deiparę famulos profitentur, seque sub eiusdem patrociniõ peculiariter degere gaudent, quẽadmodũ de Carthusianis, de Cisterciensibus, de Ord. Predicatorum, qui præter alia, habitum etiam, quo vtuntur à

Religiosorum familię Deiparę protectione gloriantur.

B 3

Virgine

Apud Su- Virgine accepisse gloriantur ex lib. 2. *vir-*
rium 10. 4. 12 S. Dominici cap. 12. de ordine *Mino-*
Cōfrater- rum. & de nostra *Societate* diximus cap.
nitates, ac 20. & dicemus capite sequenti.

Sodalita- Omitto dicere hic de varijs Confra-
tes sub ap- ternitatibus, ac Sodalitatibus seculariū
pollatione in Ecclesia institutis, præsertim illa *Ro-*
B. Virgin. *sarij* toto Orbe diffusa, & ijs Congrega-
 tionibus, quæ in domicilijs *Societatis* no-
 stræ habentur, quæ Virginis nomine, &
 patrocinio gloriantur.

Sed quid dico de religiosis & Sodali-
 bus, alijsque fidelibus, qui præclare se-
 cum agi existimant, si aliqua ratione
 Deiparæ studiosos se profiteantur, cum
 ipse Deus eam ita cohonestare dignatus
 sit, ut ab ea denominari, & per eam, in-
 ter puras creaturas omnium longè præ-
 stantissimam, veluti quadam periphrasi
 aliquando nobis innotescere voluerit,
quemadmodum toto cap. 15. *uberius proba-*
vimus.

Cæsarius.
Denotos
istos Dei-
para qui
bus typis
figureret.

Addam & illud, quod refert Cæsarius
lib. 7. exempl. cap. 38. de Bertramo Ordini
 Cisterciensis in Longobardia: is ali-
 quando in oratione beatam Dei genitri-
 cem conspexit, è regione cuius fons au-
 rei coloris erumpens, versus eius pedes
 fluebat, lapilli eius fontis lapides erant
 pretiosi, smaragdi videlicet, carbunculi,
 topazij,

topazij, sapphiri, hyacinthi, huius por-
rò interpretationem à B. Virgine acce-
pit, *fontem* enim illam aurei coloris or-
dinem dixit esse Cisterciensem, qui ve-
lut aurum dignitatem, & sanctitate præ-
cellebat, & speciali quadam præroga-
tiua dilectionis non cessabat fluere ad
eam; *lapillos* ve: ò pretiosos esse speciales
suos amicos in ordine, & in suo obse-
quio cæteris feruentiores. hæc ibi. Ex
quo decus, ac pretium deuotorum B.
Virg. facile cognosci potest, cum auro,
& lapidibus pretiosis comparentur.

14 In cœlesti quoq; patria eos, qui in *Virginis*
præsentivita Deiparæ peculiari ratione *deuoti* spe-
serui, atque deuoti existunt, singulari *ciali* orna-
etiam fauore hoc nomine donandos do- *tu in cœlo*
cet, & pulchra similitudine explicat Pel- *fulgent.*

bartus de Temesuar in Stellario Virg. Pelbartus.
lib. 12. part. 1. artic. 3. Sicuti, inquit, ser *Prou. ult.*
ui Regis, & Regina in Curia Regia certis
notabilibus clenodijs deaurati procedūt, per
qua agnoscuntur esse serui Regis, vel Regina,
& speciali purpura vestiti ambulant: ita
in Curia cœlesti serui Virginis speciali orna-
tu, & gloria, qua præ alijs decernuntur,
quod serui sunt Maria, fulgebunt iuxta il-
lud Prouerb. Vltim. Omnes domestici
eius vestiti sunt duplicibus.

ita Pelbartus.

B 4

15 Quòd

PIETAS ERGA VIRGINEM

omnibus utilissima.

15 QVOD ve d̄ spectat ad utilitatē eximiam, quā hominū animis pietas in Virginem affert, ex ijs, *qua supra diximus, & infra dicemus* liquidō apparet. Illud tantū de arca Dei ex 2. Reg. 6. in p. æsenti cōmemorabo: quemadmodum enim propter Arcam illā in domū Obededon illatam trium mensū spatio, Dominus eum, omnemq; domum eius sic benedixit, ut David, qui ex reuerentia timuerat eam ad se diuertere, hoc exemplo excitatus cum gaudio in civitatē suam solenni pompa eam adduxerit: ita felix anima, in quā erga Deiparā, per Dei Arcam, *ut capit. 5. dixi*, adumbratam, pietas, atque deuotio ingreditur; quoniam bonorū omnium vbertate cælicus affluet, iuxta illud, quod ei accomodat, & in festo Præsentationis legitur Prou. 8. *In vijs iustitia ambulo, & in medio semitarum iudicij, ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam.* Et quoniam tot Sanctos legimus virginis ope, atque præsidio ad magnū pfectionis culmen peruenisse, *quorum aliquos cap. sequenti referemus*, ne nos pigeat in animam nostram ad eius benedictionē, cælestiumq;

cœlestiumq; gratiarum copiam perci-
piendam omni pietatis sensu hanc deu-
otionem introducere: De vtilitate exem-
pla miranda leges in fine huius capitis.

PIETAS ERGA VIRGINEM
dulcis.

16 **D**E suauitate verò, & dulcedine,
quam in pietate erga Virginem
abundè omnes experiuntur, locupletissi-
mi testes sunt ij, qui in hac pietate stre-
nuè se exercent: quare meritò illud ei
congruit, quòd ab vniuerso populo est
acclamatũ Iudith, quę figuram Deiparę *Iudith. 15.*
gerebat: Tu gloria Ierusalem, tu latitia
Israel: non solum enim decus, atque or-
namentũ humano generi attulit, sed læ-
titiã etiam, atque iucunditatem.

Quare in Litanijs B. Virginis, quę Lau-
reti decantant: *Causa nostra latitia dicitur.*

Ambrosius in Psal. 21. in fin. *Quin po-Meria est*
tius, inquit, ipsam Mariam Manna dixit Manna
rim quia est subtilis, & splendida, suavis, & *Exod 16.*
Virgo: qua velut cœlestis veniens cunctis *Isa. 6.*
ecclesiarum populis cibum dulciorem melle
defluxit, quem qui edere, aut manducare
neglexerit, vitã in semetipso habere nõ pote-
vit, sicut ipse Dominus ait, nisi quis mandu-
cauerit carnẽ meam, &c. ita Ambrosius.

Bernardus verò apud Bonauenturam *Bernard.*

B. 5

in spec.

in spec. c. 8. (cuius sententiā mox referemus,) de eiusdē B. Virginis dulcedine abundē testatur, ac prædicat. Illud verò sedulo cauendū, ne Deiparæ dulcedine degustata, eam reiiciamus: huc enim spectat illud ex reuel. S. Brigittæ lib. 1. c. 58. cū enim Deipara Christo dixisset: *Rogo te fili mi: ut, quia tu fuisti mihi dulcissimus, alij participes fiant mea dulcedinis:* respondisse scribitur Christus in hunc modū: *Benedicta sis tu charissima mater: verba tua sunt dulcia, & charitate plena: ideo quicumq; de dulcedine tua in os suum receperit, & perfectē tenuerit, proficiet ei: qui autē receperit, & reiecerit, tanto maius supplicium habebit.* Hæc ibi. Adhæc Cant.

Cant. 4.

4. de Deipara dicitur: *Fauus distillans labia tua sponsa: mel, & lac sub lingua tua.*

Pet. Dam.

Eccl. 24.

Eique accōmodatur à Petro Damiano sermone de Annūciatione illud Eccl. 24. *Spiritus enim meus dulcis, & hereditas mea*

Damian.

super mel, & fauum: Hæc est, inquit Damianus loco citato, *qua vestris affectibus suauiter indulescit, in qua dulcis Dominus cum omni sua dulcedine superuenit.* sic Da-

Augustin.

mianus. *Ipsa enim, ut dicebat Augusti. sermone 100. de tempore, est terra promissionis, cum toties per Prophetas promissa fuerit: de qua terra duo illi pendente uinum detulerūt in ligno suspensam: uinum enim illa*
Christum

Num. 13

Psal. 37.

Christū Deum figurauit. hæc Augustinus.

Terra verò promissionis diuino testi-
monio Exod. 3. & alibi sæpe in sacris lit- *Exod. 3.*
teris lacte, & melle manare dicitur, id q̃
manantē ex Virgine dulcedinem adum-
brasse existimandū est : & ita Bernardus *Bernard.*
sermone 3. super Salue Regina : *Ipsa, in-*
quit, est Terra promissionis lacte, & melle
manans & ab Ecclesia in precatione, cu-
ius initiū est *Salue Regina*, eidem dicitur:
Vita, dulcedo, & spes nostra salue. & ite-
rum: *O clemens. ô pia, ô dulcis Virgo Maria.*

In vita enim spirituali sicut & in phar-
macis, ac rebus, quæ ad valetudinē con-
ferunt, quædam vtilia sunt, & amara,
seu minimè iucunda, cuiusmodi est ie-
iunium, corporis castigatio ; & similia :
quædam verò vtilia simul, & dulcia,
nimirum & spe, & re ipsa suauia, & hu-
iusmodi est erga Virginem deuotio.

Et sanè experientia satis est exploratū
illud Bernardi apud Bonauenturā in spe- *Bonauen.*
culo cap. 8. *O magna, inquit, ô pia, ô mul-* *Bernard.*
tum laudabilis Virgo Maria: tu nec nomi-
nari potes, quin accēdas, nec cogitari quidē,
quin recrees aff. Etus diligentī te: tu nun-
quam sine dulcedine diuinitus tibi insita pia
memoria portas ingrediens. sic Bernardus.

Quod lōgè ante Bernardū obseruauit *Damasc.*
Damascen⁹, q̃ ex sola Virginis memoria
B 6 magnam

magnam concipianimo voluptatem testatur, ut videre est oratione, 1. de dormit. Virgin. Sufficit, inquit, *his, qui tuam memoriam pie usurpant pretiosissimum memoria tua donum, quippe qua eiusmodi latitiam pariat, quam nullus eripere possit, qua nam enim voluptate, quibus bonis non impletur, qui mentem suam sanctissima memoria promptuarii effecerit?* & oratione 2. de dorm. hortatur, omnes ut mentem, memoriamque suam Dei genitricis promptuarium efficiant.

Pet. Dam. 17 Quare Petrus Damianus sermone 1. de Nativ. Virg. ex dulcedine, quæ ex recordatione Virginis percipitur, dulcedinem ex eiusdem presentia inferebat: *Felices, inquit, angelici spiritus, qui B. Virginis habent presentiam: nos interim memoriam abundantia suavitatis eius eruamus. si sic dulcis est memoria, quid est presentia?* Ita Damianus, ut virgini illud, &

Eccl. 49. Eccl. 49. de Iosia dicitur, congruere videatur: *Memoria, inquit, Iosia in compensatione odoris facta opus pigmentarii in omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, & ut musica in convivio vini:*

Etenim Virginis recordatio omnium virtutum suaviolentiam mittit aduersus vitiorum fetorem utilissimam; mellisfluum etiam, ac dulce est de ea cogitare, de ea loqui:

loqui: & quemadmodū musica, seu concentus suauissimus in vini conuiuio presentes vehementer oblectat, sic sermo de Virgine nō solum eum, à quo profertur, sed eos etiam, qui eum audiunt, maxime opere solatur, ac recreat; Imò (vt nōnulli animaduertunt) hymni ipsi, atque Antiphonę Virginis singularem in mentibus, auribusq; fidelium suauitatem instillant, ac voluptatem efficiunt:

Ideo Bernardus sermone *Signum ma Bernard.*
gnum, agens de Virginis laudibus ex consideratione eorū, quę Deus Virgini concessit, non tantū pios erga Virginem affectus, sed & consolationē excitari docet: Ex quibus, inquit, *nos sine fideliter intuemur, sine dubio admirationem cōcipimus, sed venerationem, sed deuotionem, sed consolationem: cetera qua restant adhuc & imitationem requirunt.* hæc Bernardus.

Denique in huius rei confirmationē *Casarius Angelicę salutatio-*
asseram illud, quod Casarius libr. 7. *mi-*
racul. cap. 50. de corporea etiam, & sensibili, quę ex Virgine beatissima proficiunt *pro-*
eiscitur dulcedine commemorat; scribit *nuncian-*
enim Coloniz fuisse quendam inclusum *tes aliqui*
nomine Marfilium propè templū S. Se- *sensibiliore*
uerini, cui matrona quædam affirma- *dulcedine*
bat se Domine nostrę nomen absque *recreabā-*
mira quadam dulcedine pronunciare nō *tur.*

B 7

posse

posse, cuius causam rogata, respondit se in Deiparæ honorem quinquaginta salutationes angelicas cum totidem venijs quotidie dicere solitam esse, ex quo tantam dulcedinem se consecutam, ut omnis oris eius saliuæ, orationis tempore in mel videretur conuersa: quod audiens Marsilius huius Matronæ exemplo vix sex hebdomadarum spatio, eundem salutationum angelicarum numerum cum iisdem venijs recitauit: cum tantam in ore, & gutture, dum eam dulcissimam salutationem proferet, dulcedinem sentire cepit, ut mellis suauitatem longè transcenderet: quam eandem dulcedinem quidam ex ordine Cisterciensi illius exemplum imitatus obtinuit; quæ omnia ab eodem incluso se accepisse testatur Cæsarius.

VI.

DEIPARÆ DEVOTIO SIGNVM
est predestinationis.

18 **S**exto quamquam sine speciali reuelatione nemo, ut habet sacrum Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 12. scire potest, quos Deus sibi elegerit; multa tamen à Doctoribus diuinæ predestinationis signa enumerantur: & quidem inter præcipua collocatur. *Intima erga Virginis*

Virginem Deiparam, qua Mater est Electorum, atque uiuentium, deuotio. Quod eleganter Probat Pelbartus in Stellario Virginis lib. 12. part. 2. c. 1. ut propterea omni studio in nobis hanc deuotionem diuina gratia excitare, & augere, illamque enixè à Deo petere debeamus. Pelbartus

Virginis porò deuotionem signum esse prædestinationis probatur.

Primò, quilibet prædestinatus uiuam I. quandam Christi Domini imaginē suis Prædesti- moribus, humilitate, patientia, castita- nati Chri- te, mortificatione, charitate, alijsque sti fratres rebus, quo ad eius fieri poterit, in B. V. filij se exprimere debet, iuxta illud ad Rom. spirituales 8. Nam quos præscinit, & prædestinauit Rom. 8. conformes fieri imaginis filij sui. & 2. Cor. 3. 2. Cor. 3. Nos uero omnes reuelata facie gloriam Do- miri specularantes in eandem imaginē trans- formamur à claritate in claritatem, tan- quam à Domini spiritu.

Hinc est, quòd quemadmodum Chri- stus est filius Dei naturalis, ita prædesti- nati debent saltem esse filij Dei adoptiui & propterea misit Deus spiritum filij sui in Galat. 4. corda nostra, in quo clamamus Abba pa- ter: & Christus Dominus dedit eis po- Ioan. 1. testatem filios Dei fieri, ut sit ipse primoge- nitus in multis fratribus, quos non confun- ditur fratres vocare:

Eadem

Rom. 8.

Eadem ratione prædestinati in hoc quoq; imaginem Christi in se exprimere solent, vt per peculiarẽ erga Deiparam pietatem, & deuotionem; illam, quæ Mater est Christi naturalis, suam agnoscant matrem spirituales: ideoque *vt dixi cap. 27.* Patres omnes matrem cunctorum viuentium, qui scilicet vita gratiæ viuunt, eam prædicant; cui Christũ

Ioan. 19.

in cruce in Ioanne discipulo, quem diligebat, omnes electos, qui sui pariter discipuli sunt, & dilecti, & commendasse

Origenes.

animaduertunt. Et hoc dicebat Origenes tom. i. in Ioan. in præfat. tractans quomodo Ioãnes in filium traditus Virgini quodammodo Christus dici poterat: *Quisquis, inquit, perfectus est non amplius uiuit ipse, sed in ipso uiuit Christus, cumq; in ipso uiuat Christus, dicitur de se Maria, Ecce filius tuus Christus.*

II.

Sancti omnes B. V. deuotissimi.

19 *Secundò*, deuotionem erga Deiparam signum esse prædestinationis ex hoc etiam inferimus, quòd omnes Sancti virginis deuotissimi fuerint; *quod capite sequenti quãplurimis exemplis planum fiet;*

Cant. 7.

vt propterea Cant. 7. dicatur Deiparæ: *Venter tuus sicut aceruus tritici vallatus*

Epiphan. Ambr.

lilys: quoniam ex Epiphanio sermone de laud. Virg. & ex Ambr. de Instit. Virg. cap. 13. Christus granum frumenti in cruce

cruce mortuum multum fructum attulit, & fidei electi omnes veluti aceruus tritici ex Christi passione multiplicati in vtero Virginis beatissimæ, tanquam eius filij spirituales continebantur, eo modo, quo in vtero Rebeccæ in duobus geminis Iacob, & Esau duos populos fuisse dictum est *Genes. 25. de quo c. 29. vberius Genes. 25. diximus.* Quo circa sicuti Deus auctor naturæ agnuculo instinctum dedit, quo ex balatu matrem inter mille oves agnoscat, & ad eius vbera accurrat, ita Deus gratiam iustis infundens tribuit, vt Deiparam diuinæ misericordiæ matrem reuerentur, & ad eam inclinentur, eius vbera misericordiæ appetant.

Quare mirum non est, si illam inter mortales degentem fideles omnes videre cuperent, quod ex Epist. S. Ignatii ad S. Ioannem Apostolum aperre colligitur, vbi eam etiam Cælestem prodigium, & sacratissimum spectaculum appellat. *S. Ignat.*

Similiter neque mirum erit, si omnes in terris ad eam in cælo regnantem tanta propensione afficiantur. Et sicut Exo. *Exod. 3.* 3. Moyse videns rubum, qui ardebat, & non comburebatur: (quo ut canit Ecclesia *Offic. Eccl.* virginitas Deiparæ conseruata significabatur) desiderio accensus: *Vadam,* inquit, & videbo visionē hanc magnam: quare

quare non comburatur rebus : ita & nos in præfenti vita oculo fidei ad eam contemplandam accedamus, memores vberum ipsius, & omni cordis affectu eius pedes teneamus, atque beneficia nobis opportuna ab ea petamus, nosque mutuo ad eius amorem adhortemur illis verbis Isai. 2. & Micheæ 4. *Venite ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob, & docebit nos vias suas : Deipara enim, & mons Domini, & Domus Dei, ex ijs, quæ capit. 5. diximus, appellatur, ut tandem aliquando in futura vita eius beata præfentia perfrui mereamur.*

Isa. 2.

Mich. 4.

III. 20 Tertiò, hoc ipsum probari potest ex Eccl. 24. illo Ecclesiast. 24. quod Virgini accom-
 Deipara modatur : *Qui creavit me requieuit in ta-
 in prædesti- bernaculo meo, & dixit mihi. In Iacob in-
 natis mihi- habita, in Israël hereditare, & in electis
 tis radices- meis mitte radices : In Iacob quidem inha-
 suas. bita, id est, in supplantatore vitiorum.*

Rom. 9.

Malach. 1.

(Iacob enim supplantatorem sonat) in Iacob quoque electi, sicuti in Esau reprobi intelliguntur ; iuxta ea, quæ Apostolus fusè differit in Epistola ad Romanos, ubi c. 9. ex Malach. c. 1. citat illud : *Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* subdit.

In Israël hereditare, id est, in contemplativo (Israel enim idem est, qui Iacob prædesti-

prædestinatorum typus, & ut multis placet idem est, quo videns Deum:)

Verum quod magis est, in electis meis, id est, in ijs, quos elegi, mittere: ideo Germanus Patriarcha in sermone Ger. Patr. de Zona Virginis: Quomodo, inquit, corpus nostrum vitalis signum operationis habet respirationem: ita & sanctissimum tuum nomen Virgo beatissima, quod in cre seruatorum tuorum versatur assidue in omni tempore, loco, & modo, vita, latitia, & auxilij non solum est signum, sed ea etiam procurat, & conciliat. ita Germanus.

Et Prouerb. 8. dicitur: Beatus homo, Prou. 8. qui audiuit me, & vigilata ad fores meas quotidie, & obseruat ad postis ostij mei, quod Ecclesia Virgini accommodat in Epistola Missæ, quæ legitur de conceptu Missale. Virginis sacro, quasi dicat: Beatus homo, qui meis consilijs obedit, & peculiari deuotione me veneratur. cuius rationem ibidem reddit. Quoniam qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet salutem à Domino: etenim Virgini congruit illud Prouerb. 18. Qui inuenit mulierem Prou. 18. bonam inuenit bonum, & hauriet inceditatem à Domino.

21 Quare, ad hoc confirmandum facit IV, & illud, & quod Deus Leuit. 26. populo Luc. 6. suo pollicebatur: Ponam, inquit, tabernaculum

Deipara *naculum meum in medio vestri, & nō abij-*
veluti Dei *ciet vos anima mea :* quod spiritualiter
tabernacu *impletut in ijs, in quibus quasi in medio*
lum in cor *cordis à Deo optimo deuotio erga Dei-*
de electorū *parā infundit, quā per tabernaculū Dei*
ponitur. *figuratam ex Sanctorum doctrina cap. 3.*
Isa. 4. *docuimus, vbi de hoc mystico taberna-*

culo illud Isa. 4. intelligi posse diximus.
Et tabernaculū erit in umbraculū diei a b-
astus, & in securitatē, & absconsonā tur-
bine, & à pluuia, hæc enim omnia spiri-
tualiter à Deipara sanctissima suis deuo-
tis præstari cernimus. Quin etiam eom-
pluribus, qui in sceleribus inforduerant,
Christus Dñs merito dicere posset id, q̃
Salomon 3. Reg. 2. Abiathar dixisse scri-
bitur : Equidem vir mortuus es (adiuueras
enim partes Adoniæ) sed hodie teneor in-
terficiā, quia portasti arcam Dei corā Da-
uid patre meo : Christus enim plerosq; à
peccatorum cœno, propter quē morti se-
cundæ in gehenna addicendi erant ad
meliores viuendī rationem reuocat,
illisque ignoscit propter arcam Dei, hoc
est propter deuotionem erga Deiparam,
quam in corde gestarunt.

3. Reg. 2.

B. V. re-
fugium
peccato-
rum.

B. V. amor
mensura
denotio-
nis.

Et sanè experientia compertū est, quā-
do in Virginem deuotio in alicuius pe-
ctore intepescit, simul & reliqua in vita
spirituali intepescere; cum autē feruet,
reliqua

reliqua etiam omnia feruere, & maiora capere incrementa.

S. Antoninus 4. part. tit. 15. c. 14. § 7. S. Antonin-
quandā Anselmi sententiā, quæ hoc ip- nus.
sum confirmat, sic æffert: *In Antiphona,*
inquit, Salue Regina, ei dicimus: Eia ergo Salue Reg.
aduocata nostra illos tuos misericordes ocu-
los ad nos cōuertere, ut enim dicit Anselmus: Anselm.
Impossibile est, quo illi, à quibus Virgo Maria
oculos misericordia sua auertit saluētur, ita
necessariū, quod ibi, ad quos conuertit oculos
suos pro eis aduocans iustificentur, & glorifi-
centur. hæc Anselmus apud S. Antoninū.
Eandem ut Anselmi sententiam citat
Pelbartus de Temesuar in Stellario Vir Pelbartus.
ginis h. 12. par. 2. art. 1. & docet esse in lib.
miraculorum ab Anselmo edito.

22 Adhuc nomen ipsum Mariæ signifi- V.
cat, ut c. 10. dixi, *Mariæ Stellam*, quæ na- Maria
uigantibus in mundi huius procellis lu- idem quod
cē præfert, virtutumq; suarum exemplo, *maris stel-*
ac opis suę patrociniū eorum cui sum di- la.
rigit, atq; ad optatum dirigit portum sa- Epiphan.
lutis. Et Epiphanius sermone de laud.
Virg. explicans nominis Mariæ etymo-
logiam, inter alia vult nomē illud sonare
Myrrham maris: Quia paritura, inquit, *Myrrha*
erat gemmam à corruptione præseruandam: maris.
hoc est Christum resurrecturū, ab omni
corruptione in morte sua alienū: Mare
verò

B. Gertru- Gertrudis sibi in augmentum meriti ali-
dis à quid aduersitatis imminere, & inde ex hu-
Chr. sto mana fragilitate trepidare: Pius Dominus
 matri com ipsius fragilitate condescendens, misericordiæ
 mēdatur. matrē suam inclytam Cælorum Reginam,
 Imperatricem, illi dedit in matrem, benig-
 namq; dispensatricem, ut quantumcumq;
 nimietate aduersitatis supra vires grauaretur,
 semper ad ipsam matrem misericordia
 securum haberet recursum, cuius interven-
 tu se sciret alleviandam. Post hac brevi in-
 teruallo temporis, cum valie grauaretur
 quadam in re, recurrit ad desolatorum con-
 solatricem, cupiens ab ea doceri, quid in hac
 causa magis expediret, & ab ipsa responsum
 accipere meruit.

Et capit. 4. cum eadem B. Gertrudis
 circa festum S. Bartholomæi ex inordi-
 nata quadam tristitia, & impatientia
 tantas incurrisset tenebras, quod magna
 ex parte iucunditatem diuinæ præsentie
 sibi videretur amisisse vsque in sabbatū,
 quando has sibi temperatas gauisa est
 per intercessionem Dei genitricis, cum
 in honorem ipsius cantaretur quædam
 Antiphona.

Et libr. 4. earundem reuelatione cap.
 49. in vigilia Assumptionis, cum cantan-
 da esset Missa, cum ex intimo cordis af-
 fectu B. Gertrudis lecto decumbens de-
 precaretur

precaretur Dominum, ut sibi apud dulcissimam matrem suam dignaretur fauorem, & gratiam obtinere, cui ipsa, ut sibi videbatur, nunquam debitum obsequium exhibuisset; Dominus se summa cum blanditate in amplexus matris amicissimos declinans, exhibuit ipsi omnem filialem dilectionem, qua vnquam erga eam affectus fuerat, dicens: *Recole Domina Mater amantissima, quod peccatoribus ego propter te sum propitiatus, & respice hanc electam meam eo affectu, ac si omnibus diebus vita tua tibi placita, summaq; deuotione seruisset. Ad quod virginea Mater quasi tota liquefacta, & in melleam dulcedinem resoluta: se totam huic cum beatitudine sua ob amorem filij videbatur impendere. Hæc ibi.*

DEIPARÆ MIRACVLA

*quadam admirabilia ex
Pelbarto.*

24 QVANTA porò ex deuotione erga Virginem utilitas dimanat, ex exemplis, ac miraculis, quæ sparsim in hoc opusculo narrantur, satis constat: sed minimè reticenda censeo tria illa, quæ Pelbartus de Temesuar Ordi Pelbartus. nis Minorum in libro quem Stellarium

C

corona

corona gloriosa Virginis nuncupavit, & Sixto I V. Pontif. Max. qui sedit anno 1471. olim dicavit, narrat *libr 12. part. 2. artic. 1.* quibus ostendit Virginem sanctissimam suis deuotis, vt non sine confessione sacramentali ex hac vita decedant, procurare consueuisse: quæ ne quid adderem, aut detraherem, iisdem suis verbis mihi referenda existimaui, ex quibus *duo* posteriora suo tempore accidisse, sibiq; satis cognita esse testatur; eum enim vellet Virginis deuotionem signum esse prædestinationis, seu salutis probare; vbi auctoritatibus, & rationibus id demonstrasset, in eiusdem veritatis confirmationem tria hæc miracula addidit, ait ergo in hunc modum.

Quidam capite abscissus Virginis fauore confiteatur, quia sabbato ieiunarat. Anselm.

Ostenditur conclusio præacta ex miraculis, & reuelationibus: nam refert Anselmus *libro miraculorum*, & hoc idem narratur etiam in libro, qui intitulatur *Scala Cæli*, quod quidam fuit princeps latronum, qui quonam sabbato cum venisset ad domum cuiusdā mulieris pauperis, vidit ieiunantes filias mulieris, & etiam ipsam mulierem, & requisivit, cur die sabbati ieiunarent; At illa respondit, quod didici (inquit) à quodam Sancto viro prædicante, quod quicumque ieiunat ob deuotionem beatæ Mariæ in sab-

sabbatis, merebitur confessionem facere in articulo mortis, & non deceder sine gratia veræ pœnitentiæ, atque damnationem euadet: tunc ille latro ait: Ecce ego voueo beatæ Virgini, quod quamdiu vixero diem sabbati ieiunabo, quod cum fecisset continuè, accipit post multos annos, vt iste latro caperetur in scelere, & sine dilatione decapitatus est: ecce mirum, ipsum caput præcisum, cœpit continuè clamare, & dicere: *Confessionem, confessionem, confessionem: stupefacti homines, qui aderant, ad villam miserunt pro sacerdote, qui veniens caput ipsum vniuit corpori, & tunc latro ait: Hoc bonum ad reuerentiam beatæ Virginis, inquit, feci in vita, vt ieiunarem sabbatis; & dum facta decapitatione, diaboli vellēt rapere animam meam; affuit beata Virgo, quæ animam meam nō permisit exire de corpore meo quousque contritus sum plenè, & confessus, vt damnationem euadere valeam, & sic confessis omnibus peccatis suis, ac postulatis deuotè suffragijs, mortuus est: Porro homines hoc videntes magnificauerunt Deum, & laudauerunt CHRISTI clementiam in B. Virgine. sic Pelbartus. Hoc idem exemplum paucis mutatis in Normania accidisse refert Thomas*

*Ieiunium
sabbati.*

mas Cantipratenfis lib. 2. apum capit. 29.
part. 18.

Pergit idem Pelbartus narrare alia
duo.

Morientis 25 Plura, inquit, alia miracula ad ipsum
militis a- attestantia referuntur à sanctis Patribus
nima in pristinis temporibus facta: sed quoniam
cadanere manus Domini non est abbreviata, his
servatur. etiam nostris temporibus certa accide-
quonsque runt miracula, ad id fidem facientia. Ni-
plurimos mirum fide dignis viris, qui affuerunt, &
post annos viderunt referentibus, didici, quod cum
peccatorum ad partes Transalpinas Imperator Sigif-
confessione mundus (qui anno 1437. obiit) bellando
expietur. accessisset, contigit inibi quendam mili-
tem cecidisse; post multos autem annos
cum iterato idem Imperator partes ad
illas cum exercitu accessisset; ecce om-
nibus audientibus vox quasi fletus scili-
cet, ac lugubris sibilationis cœpit inso-
nare. Cumque cuncti quid nam foret,
mirarentur; de mandato Imperatoris ce-
perunt inquirere inter vepres, silvasque
& lucos circumadiacentes; & ecce re-
pererunt quoddam cadaver iacere in
quodam rubo putrefactum adeo quod
incrêscientes iunci, & spinæ veprium,
ipsum pertransiendo penetrauerant, &
ex illo cadavere sonus ille flebilis audie-
batur resonare, vnde clara voce ait astā-
tibus,

uibus, & quid foret, conquiſcentibus, dicens: *Habetis ne Presbyterum, cui confitear, afferte mihi Domini.* Ego etenim iam ante annos plures in bella Sigismundi Imperatoris miles fui, & in hoc loco pugna corui: sed quoniam B. Maria in vita mea semper deuotè seruiui, adeo eius meritis fauentibus id mihi à Deo concessum est, & donatum misericorditer, ne anima mea è corpore ipso iam penè consumpto, & tab. facto dissolueretur, ut damnationem aternam euaderem: unde tota anima mea in me tenetur, nec mori possum, donec plenè confitear: quia habeo damnabilia crimina, qua commiseram. & pro veritate huius confirmanda, mox ut confessus fuero à flebili sibilo hoc meum cadauer cessabit, anima dissoluta, qua usque modo miraculosè est per Virginem beatam retenta. Tunc obtulerunt ei Sacerdotem, & facta confessione, ac absolutione, mox resoluta anima, vocis illius sonus cessauit: & tunc tam Imperator, quam omnes, qui aderant, Deum, & B. Mariam laudauerunt. Ecce ergo miraculum.

*Vox vini
cadaveris.*

16 Item vidi quendam oculis virum, *Vir in flui-*
qui fide mediante asseruit se fuisse una uio demer
cum duobus socijs nauigantibus, & a- *sus ne sce-*
quis subintrantibus in medio flumine *leru dam-*
Danubij submersum; alijsque natando *naretur,*

*post tri-
dium in
columnis
emissit.*

euadentibus, ipse solus in profundum descendit, eo quod natum ignorauit: & eidem in profundo facta est vox dicens: *O homo, ecce mori deberes, & quia peccata habes damnabilia, deberes damnari: sed ex quo seruisti B. Mariae matri Dei, en donatum est tibi ut libereris, & peccata confitearis* Cumq; sui socij enatantes in villa propè existente, appreciatos piscatores adduxissent, qui hunc, quem credebant suffocatum in flumine, requirerent: cum tribus illum diebus quæsiuissent, nec reperissent, & iam vellent abire, ecce illis videntibus de profundo fluminis, ad ripam homo conscendit, & gesta narrauit atque mox ad confessionem faciendam ad me deuenit. Paret ergo quoniam qui B. Mariæ seruit, saltem in morte ad penitentiam, & confessionem faciendam dabitur ei gratia, ac damnationem euadendo perueniet ad regna cælestia.

Hactenus ex Pelbarto ad
verbum.

CA

CAPVT II.

SEPTIMA RATIO.

SANCTOS OMNES,
 plerosque etiam Principes viros
 Virginis Deiparæ deuotissimos,
 ac studiosissimos fuisse, & non-
 nullorum exempla, quæ hanc
 deuotionem sua-
 dent.

S V M M A R I V M.

Sancti aliquot viri, item nonnulli insignes

Deipara studiosissimi num 1. & seq.

1 *S. Nicolaus Mira Episcopus num. 3.*

2 *S. Martinus Episcopus ibid.*

3 *S. Gerardus Episcopus in Hungaria, &
 martyr num 4.*

4 *S. Anno Archiepiscopus Colonïsis ibid.*

5 *Carthusianorum Ordo ibid.*

6 *S. Bernardus Abbat num. 5.*

7 *S. Dominicus, & Ordo Prædicatorum,
 & de Rosario num 6. & 7.*

8 *S. Francis. & Ordo Minorum, & de
 Corona num. 8. & 9.*

C 4

9 S. An-

- 9 S. Antonius de Padua num. 10.
- 10 S. Thomas Aquinas num. 11.
- 11 S. Bonaventura num. 12.
- 12 S. Albertus Carmelita num. 13.
- 13 B. Maria de Oegnes ibid.
- 14 B. Andreas Carmelita Episcopus Fesulanus num. 14.
- 15 S. Catharina Senensis num. 15.
- 16 S. Vincentius Ferrerius num. 16.
- 17 S. Bernardinus Senensis num. 17.
- 18 B. Laurentius Iustinianus Patriarcha Venetus.
- 19 Dionysius Carthusianus num. 18.
- 20 B. Ignatius Loyola, & Societas Iesu num. 19 & sequentibus.
- 21 Franciscus Xaverius num. 29.
- 22 B. Consalvus Sylveria num. 30.
- 23 B. Stanislaus Kostka num. 31.
- 24 B. Aloysius Gonsaga num. 32.
- 25 S. Carolus Borromaeus Cardinalis Archiepiscopus Mediolanensis num. 33.
- 26 B. Philippus Neri fundator Congregationis Oratorij num. 34.

SECVLARES.

- 27 Constantinus Imperator, & Civitas Constantinopolitana num. 35.
- 28 Nances Dux Iustiniani Imperatoris ibidem.

29 Lu-

- 29 Ludouicus Fius Imperator num. 36.
 30 Henricus Imperator ibid.
 31 S. Stephanus Rex Hungaria num. 38.
 32 Ioannes Comnenus Imperator Conſtan-
 tinopolitanus ibid.
 33 Henricus Infans Portugallia, & Indica
 nauigatio num. 39.

SEPTIMO ad Virginis deuotionem cunctos magnopere permouere debet, cum Sanctorum omnium, tum complurium virorum insignium, qui Deiparę studioſiſſimi, deditiſſimiq; fuerunt, exemplum.

De magnis enim Sanctis Deiparam omni veneratione proſequentibus illud Psal. 44. *Vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis* merito intelligunt Athanasius ſermo. de Deip. Andreas Cretenſis oratio. 2. de dormit. Damascenus oratio. 1. de Natiuit. Gregorius Papa II. in Epistoſa ad Germanum quę habetur in 7. Synod. Act. 4. & Eccleſia in

Miſſa Annunciationis B. Virginis hunc Psalms verſiculum eidem accommodat.

C s

SAN-

SANCTI VETERIS TESTA- menti.

Damasc.

ET quidem veteris testamenti Patri-
bus Deipara longè ante cèlitus est re-
promissa; mysticis etiam figuratum mi-
raculis, varijsque Prophetarum oraculis
iam tum ab ipsis nascentis mundi initijs,
minime dubijs significationibus à Deo
optimo demonstrata est, ut propterea
Damascenus lib. 4. de fide cap. 15. Deipa-
ra, inquit, ante secula præcognitio Dei
consilio prædestinata est, & diuersis simili-
tudinibus, & oraculis Prophetarum per
Spiritus sanctum figurata, & prædicata
prædestinato tempore ex Dauidica radice
pullulauit.

Gen. 2.

Et primò quidem cum Genes. 2. Deus
ad serpentem dixit: *Inimicitias ponam in-
ter te & mulierem*, id de Virgine Deipara
prænunciatum esse certum est, ut ca. 22.
ostendimus.

Bernard.

*Deipara
multipli-
citer præ-
figurata.
Isa. 11.*

Hanc, inquit Bernard. sermone Sign.
magna. Sacerdotalis virga dum sine radice
floruit: hanc Gedeonis vellus, dum in medio
sicca area maduit: hanc in Ezechielis visio-
ne Orientalis Porta, qua nulli unquam pa-
tuit, præsignabat: hanc denique præ cæteris I-
saias nunc virgam de radice Iesse orituram

pro-

promittebat, nunc euidentius Virginem parituram Ita Bernardus.

Hinc factum est, ut sic à Deo promissa, & Patriarchis, ac Prophetis præcognita, retroactis sæculis, summis votis ab eis fuerit desiderata: ut non immerito Virgini etiam accommodari possit illud ex Gen. 49. *Desiderium collum æternorū.* Maria à Patribus antiquis desiderata Gen. 49.

Nam præter Angelos, quibus, ut dixi c. s. manifestata fuit ab initio creationis eorum, ac proinde ab Angelis sanctis, qui dicuntur colles æterni, seu immortales nūquam finem habituri, desiderata fuit; ipse quoque Deus ex Psal. 44. concupiuit speciem eius, ut cap. s. ostendi, & Bernard. epist. 174. eam desideratam gentibus vocat, & hom. 2. super missus est; *Quam, inquit, aliam requirebat Salomon cum dicebat: Mulierem fortem quis inueniet?* & homil. 4. *Expectatam à Iacob eam dicit.* & Exod. 3. serm. Sign. magna. hanc mulierem Virginem parientem in Rubo ardente significatam admiratur Moyse, & curiosius desiderat intueri: *Vadam, inquit, & videbo visionem hanc magnam.* S. Bonauent. in Litan. B. Virginis eam *Matrem mundo desiderabilem.* & S. Ignat. in epist. ad Ioan. *Vniuersis admirandam, & cunctis desiderabilem* affirmant. Ideo Methodius in Hypapantem Virg. sic alloquitur: *Benedicta*

tu celeberrima & desideratissima. Verum hac de re nos supra cap. 5. & 17. nonnulla egimus.

SANCTI NOVI TESTA- menti.

NUNC ad Sanctos novi testamenti veniamus, qui erga Deiparam singulari studio ferebantur, eiusque præconia celebrarunt.

Sanè de SS. Apostolis generatim Dionys. cap. 3. de diuin. nomin. illud memorie prodidit, (quemadmodum exponit.

Damasc. Damascenus orat. 3. de dormit. eos conuenisse ad videndum corpus Deiparæ in
Apostoli uenisse ad videndum corpus Deiparæ in
Deiparam eius dormitione, & ut quisque idoneus
honorant. erat, infinitam Dei bonitatem laudasse.

Hierotheum quoque diuino numine afflatum post Apostolos diuinum laudatorem existimatum; affirmat etiam non solum se, & Timotheum; sed multos etiam ex præcipuis Apostolorum discipulis ibi adfuisse, quos omnes ad Deum in Deipara ad laudandum cõuenisse testatur. Hæc ex S. Dionysio.

S. Iacobus 2. *S. Iacobus* dictus Maior, Cæsaraugustæ in Hispania Virgini adhuc superstiti
Maior. facellum, quod à Virgine de Pilari, id est *Columna*, in qua Virgo illi apparuerat, nuncu-

nuncupatur, excitandum curauit, quod in hunc vsque diem magna pietate, ac frequentia celebratur.

S. Iacobus Apostolus dictus frater Domini, quid de sanctissima Virgine senserit, ex ijs, quæ in sua Ligarura præscripsit, de quo capitulo superiori diximus, satis apparet.

S. Iacobus frater Domini.

De *S. Ioanne* Apostolo, cui singulare erga Virginem obsequium à Christo est commendatum, nihil attinet dicere.

S. Ioannes Apostolus

S. Ignatius mart. auditor Ioannis Apost. magnum erga Virginem pietatis studium indicat: nam in epistolis quas ad *S. Ioannem* dedit, Virginem vocat *cælesti prodigium*, & *sacratissimum spectaculum*, & in epistola ad Virginem sic orat eam: *Neophyti*, inquit, *qui tecum sunt ex te*, & *per te*. & *in te confortentur*. Harum epistolarum meminit *S. Bernardus* serm. 7. in Psalm. 90. & alij apud Sixtum Senensem lib. 2. Biblioth. sanctæ in verbo Maria. *S. Irenæus* contra hæreses lib. 3. cap. 33. & lib. 5. cap. 19. cuius verba citauimus cap. 17. & 27 aperte ostendit, quam studiosus fuerit Deiparæ.

S. Ignatius

S. Irenæus.

De *Iustina* Virgine & Mart. quomodo suam virginitatem Deiparæ commendans, dæmonem vicerit, quæ & *Cyprianum* Magum conuertit, testatur

S. Iustina.

Nazianz. Nazianzenus, ut dixi cap. 20. qui etiam plura in tragœdia de Christi patien. præclara de Virgine loquitur, *qua in hoc opere interdum retulimus.*

Tertull. *Tertullianus* de præscript. hæret. *Beatissimam, ac gloriosissimam* eam vocat.

S. Cypria. *S. Cyprianus* mart. & Episc. Carthaginiensis præclara de B. Virgine. sermo. de Chr. Nat. loquitur. *Nec sustinuit, inquit, iustitia, ut illud vas electionis, hoc est Virgo sanctissima, communibus lassaretur iniurijs, quoniam pluribus à ceteris differens, natura communicabat, non culpa, & mox: Vnde, ut matri plenitudo gratia, ut Virgini abundantior gloria debebatur.*

S. Aucto-
res deuoti
beatissima
Virginis
de ea præ-
clare quã-
plurima
tradide-
runt.
Non commemorabo verba, quibus suam erga Virginem pietatem declararunt *Methodius* Tyri Episcopus & martyr in orat. in Dom. Hypapantem *Gregorius* Thaumaturgus, *Athanasius*, *Basilus* in sua Liturgia, *Nazianzenus*, *Nysseus*, *Ambrosius*, *Ephram*, *Epiphanius*, *Hieronymus*, *Chrysostomus* in sua præsertim Liturgia, *Augustinus*, *Petrus Chrysologus*, *Cyrillus Alexandrinus*, *Fulgentius*, *Sophronius*, *Andreas Cretenſis*, *Gregorius Nicodienſis*, *Chrysippus*, *Helichius*, *sanctus*

Ildephon. *Gregorius Magnus*, *Ildephonsus*, qui ob Deiparæ virginitatem contra hæreticos & libro luculentissimo edito defensam, *vestem*

veſtem ad ſacrificandum, munus ab eadem Virgine accepit, teſte noſtro Ioanne Mariana libro 6. de rebus Hiſpan. cap. 10.

Ex Maria
na.

Venerabilis Beda, Auctor ille, qui ob humilitatem, *Idiota* appellari voluit, verum nihil *Idiotæ* præter nomen habuit. *Germanus Patriarcha Conſtantinopolitanus*, *Damaſcenus*, *Petrus Damianus*, *Anſelmus*, *Bernardus*, *Honorius Auguſtoduſenſis*, *Fulbertus Carnotenſis* Episcopuſ, *Sanctus Bruno Carthuſianorum inſtitutor*, *Rupertus Tuitienſis*, qui teſte Tritemio precibus à Virgine ſcripturarum ſcientiam, quam ingenium negauerat, tantam eſt conſecutus, ut ſuo tempore (vixit autem annuſ à Chriſto Domino circiter 1130.) ſibi ſimilem habuerit neminem.

Rupertus
Tuitienſis

Richardus à ſancto Victore, *Casarius*, *Albertus Magnus*, *Alexander Alenſis*, *Vincentius Beluacenſis*, *S. Thomas Aquinas*, *S. Bonaventura*, *Scotus*, *Franciſcus Mayro* Doctör illuminatuſ, *Hugo Cardinalis*, *S. Vincentiuſ Ferreriſ*, *Ioan. Gerson*, *S. Bernardinuſ Senenſis*, *B. Laurentiuſ luſtinianuſ*, *Dionyſiuſ Carthuſianuſ*, *S. Antoninuſ Archiepiſcopuſ Florentinuſ*, *Gabriel Biel*, & alij quamplurimi, quos ſtudio breuitatis omittimus.

Hos aut, quos ſine ſuorum locorum,
& ex-

& exemplorum appositione nominauimus, non sine causa vnum in locum compulimus, & tanquam in turbam cōieci-
 mus; Cū enim in hoc opere eorum testimonijs, seu vitæ exemplis in Virginis laudibus explicandis non infrequenter vti fuerimus, eadem sæpius iterare non fuit operæpretium, certè ex ijs facillè constitui potest qua religione, & obseruantia erga Virginem fuerint, satis erit si pauca dumtaxat, eaquē lectissima, tum veterum, tum recentiorū erga Virginem exempla pietatis ac deuotionis exponam.

I.

S. NICOLAUS EPISCOPVS.

3 SANCTVS Nicolaus Miræ Episcopus non minus vitæ sanctimonia, quam miraculorum gloria celeberrimus, qua pietate erga Virginem fuerit intelligi facillè potest ex eo, quod illi Virgo sanctissima singulari benignitate contulisse dicitur, & à Methodio Patriarcha Constantinopolitano in actis sancti Nicolai manu scriptis, quorum meminit Ioannes Diaconus in vita eiusdem sancti Nicolai apud Lippomanum tomographum
 Lippoma.
 Baronius. 5. & Baronius in notis ad martyrologium

gium die ſexta Decembris narratur his verbis.

Nocte quadam S. Nicolaus iuxta ſe vidit Saluatoris noſtri maiestatem adſtare, librumque ſibi Euangeliorum auro, & gemmis decoratum porrigere: ab alio latere ſanctam aſpicit Dei Genitricem Omophorium Pontificale (pallium nimirum, quo Archiepiſcopi vti ſolent) ſuper humeros ſibi poni. Elapſis poſtmodum diebus paucis deſuncto Ioanne Myræ Antiſtite, Nicolaus eiſdem ciuitatis Epicoſopus creatur. hæc ibi.

*S. Nicola⁹
de Epicoſ-
pali mun-
re obeundo
à Chriſto,
ac Deipa-
ra promo-
netur.*

Cum verò poſtea pontificalia adempta illi fuiſſent, à Deipara reſtituta fuerunt, quod multi Auctores Græci, & inter Latinos Petrus de Natalibus in Catalogo Sanctorum, lib. 1. cap. 33. ita teſtatur. Fertur B. Nicolaum iam ſenem Niceno Concilio interfuſſe, & quendam Arianum zelo fidei in maxillam percuſiſſe ob idque à Concilio Mitra, & Pallio priuatum extitiſſe: propter quod vtriplurimum ſine mitra depingitur. ſed dum aliquando Miſſam B. Virginis, cuius erat deuotus, in pontificalibus celebraret, & priuationem mitræ & pallij deſleret quaſi zelo nimio fidei ablata; ecce cunctis videntibus duo Angeli aſtiterunt, quorum vnus mitram, alius pallium ſibi di-

*Petrus de
Natal.
S. Nicolao
ſacrum B.
Virg. cele-
branti, pal-
lium ac
mitra ab
Angelis re-
ſtituitur.*

uiui-

uinitus restituerunt, & extunc insignia reassumpsit sibi cœlitus restituta. Hæc Petrus de Natal.

Damasc. Ioannes verò Studita Monachus, dictus Damascenus, diuersus ab illo celebri Damasceno, in sermonibus, quos de sanctis idiomate Græco vulgari conscripsit, testatur à Christo, & Deipara Pontificalia S. Nicolao restituta: quare id quod Petrus de Natalibus gestum narrat in Missa Virginis hic asserit à Virgine ipsa factum subsequenti nocte, posteaquam Pontificalibus S. Nicolaus prius usus erat.

S. Nicolai pictura.

Sancti in imagine S. Nicolai id significatur, in qua ad eius dexteram Christus Dominus Euangeliorum codicem, ad sinistram verò Dei Genitrix pallium eidem porrigere cernuntur, & inter præclara sancti Nicolai facinora, quæ circa eius imaginem habentur, id quod in Missa ei contigisse memorauimus, typus expressum cernitur, addito hoc dystico:

**Zelus in
hæreticos
S. Nicolai.**

*Ob colaphum hæretico impactum decora
alta Tiara,*

*Dempta tibi à Patribus Calica Virgo re-
fert.*

Nec illud filebo? cùm reuelatio de Virginis Conceptione die 8. Decemb. celebran-

branda cœlitus facta eſt Elifino Abbati Rhemenſi in mari certiffimum naufragium cum ſocijs timent (quam reuelationem refert Iacobus de Voragine in feſto Concept. Virginis, illamq̃ue citat Baronius in notis ad martyrologium ad diem 8. Decembr. eiufq̃ue meminit ſub obſcurè Bernard. Epist. 174. ad Lugdunenses,) legimus apud Petrum de Natalibus in Catalogo Sanctorum lib. 1. cap. 42. & apud Arnoldum Wyon lib. 5. Lig. ni vitæ cap. 103. S. Nicolaum Episcopum mira claritate fulgentem Pontificali habitu decoratum à Dei Genitrice ad hanc de feſto Conceptionis reuelationem faciendam, illoſq; à naufragio liberandos eſſe tranſmiſſum.

*Elifinus
Abbat.
Rhemen.
Iacob. de
Voragine.
Baronius.
Bernard.
Petrus de
Natal.
Arnold.
Vucyr.
Celebran-
da Concep-
tionis Dei
para reue-
latis à S.
Nicolao
habita.*

Ex quo ſancti Nicolai dum viueret, ſingularem erga Virginem pietatem colligere poſſumus, quippè qui ad hoc munus obeundum, quod ad Virginis gloriam ſpectabat, ab eadem ſit delectus: nec mirum Pontificalibus, quæ ſibi Deipara primum dederat, & deinde ablata reſtituerat, indurum in eiufdem obſequium naufragantibus apparuiſſe.

S. M A R.

II.

S. MARTINVS EPISCOPVS.

SANCTVS. Martinus Turonensis Episcopus in Deum religione, ac miraculis longè clarissimus ob suam egregiam in Virginem pietatem dignus fuit, ad quem, *teste Severo Sulpitio in dialog. 2. vita eiusdem*, B. Virgo cum S. Tecla & Agathe veniret, quod non eo tantum die contigit, quo Seuerus Sulpitius aliquid cœlitus illi accidisse animaduertens, summis precibus ab eo id extorsit, sed frequenter Martinus se ab eis confessus est visitari.

A. B. Virgine a' ysq; SS. inuestitur. Seuerus Sulpitius.

III.

S. GERARDVS EPISCOPVS

in Hungaria & Martyr.

4 SANCTVS. Gerardus Episcopus Canadensis in Pannonia & Martyr, Deiparæ impensè addictus Venetis parentibus ortus, puer monasticum institutum complexus, ad Christi Domini sepulchrum inuisendum proficiscitur: cumque in Pannoniam peruenisset, à S. Stephano Hungariæ Rege peramanter exceptus est. Is post aliquod annos in

Ere-

S. Stephanus Hungaria Rex.

Ermo apud Hungaros sanctè traductos studio S. Stephani regis Episcopus consecratus in Ecclesia S. Gregorij martyris, ad honorem Dei Genitricis aram erexit; antequam thuribulum argenteum collocavit, duosque prouectæ ætatis homines adhibuit, qui iugiter vigilarent, atque operam darent, ne vlla vnquam hora hymnium ibi deesset: singulis quoque sabbatis cum nouem lectionibus, vt in festo Assumptionis, magnisque laudum præconijs, deuotionis suæ officium illic explebat. Cæteris autem diebus matutinis, & vespertinis precibus absolutis, bis cum processione eo venire solebat; Reis Deiparæ nomine veniam petentibus facile ignoscebat, eo auctore ab Hungaris nomen ipsum matris Dei non pronuntiatur: sed *Dominus* vocatur quod si pronuncietur illius nomen, statim flexis genibus, & dimissis in terram capitibus sese inclinant, atque adeo Pannonia à sancto Rege suo Stephano *Familia sanctæ Mariæ* est appellata. tandem martyrij palmam primus in Pannonia est consecutus anno 1042. cuius festum in martyrologio ascribitur die 24. Septembr. hæc ex eius vita apud Surium to-
mos.

Hungarorum pietas in B. Virg.

S. A N.

IV.

S. ANNO ARCHIEPISCOPVS
Coloniensis.

*Surius.
Collegium
ad Gradus
B. V.*

SANCTVS Anno Archiepiscopus Co-
loniensis, cuius dies in martyrologio
quarto Decembris recolitur, Ecclesia-
sticæ libertatis propugnator strenuus,
migravit ad Dominum anno salutis
1075. de quo auctor eius vitæ libro I. ca-
pit. 16. apud Surium tomo 6. Monaste-
rium, inquit, quod dicitur *ad Gradus*,
in honorem sanctissimæ DEI Genitri-
cis MARIE, iactis fundamentis ere-
xit, omniq[ue] varij decoris elegantia
pulchrè distinctum consecrauit, præ-
dij ad *triginta* Canonorum sufficien-
tiam copiosè delegatis; quos undique
scientia, vita, vel moribus exquisitos
illic adunarat. Ipse verò speciali deu-
tione dilectæ sibi Dominae totus inha-
rens cum eius patrocinijs animum cre-
didisset, etiam sepulchrum in eodem si-
bi monasterio adhuc futurorum
nescius extruxit. Hæc in
eius vita apud Su-
rium.

CAR.

V.

CARTHUSIANORVM

Ordo.

CVM Patres Carthusiani Religioſi- *In vita S.*
 ſimo euocato Romam Sancto Bru- *Brunonis.*
 none eorum fundatore ab Urbano Se- *Patres*
 cundo magna quadam perplexitate, & *Carthusia*
 puſillanimitate propter ſuſceptæ vitæ *ni mole-*
 auſteritatem, & loci horrorem, ac vaſti- *ſtia per*
 tatem, necnon propter quorundam ob- *Virginem*
 tractatorum eos deterrentium linguas, *liberati.*
 exagitarentur; apparuit eis vir quidam
 venerabilis cano capite, criſpo capillo,
 qui **D E I** nomine illis pollicitus eſt
 Deiparam eos in loco illo deſerto con-
 ſeruaturâ, ſi in eius honorem preces vir-
 ginis horarias quotidie recitarent: cum-
 que repente his dictis ab eorum oculis
 ſe ſubduxiffet, illi incredibili lætitia af-
 fecti **D E I** Genitricem patronam totius
 Carthusiani inſtituti ſibi delegerunt, v-
 na cum Sancto Ioanne Baptiſta: homi-
 nem verò, qui illis apparuerat Sanctum
 Petrum Apoſtolum fuiſſe exiſtimarunt.

Hæc ex vita Sancti Brunonis a-
 pud Surium menſe O-
 ctobri.

S. E D.

VI.

S. EDMUNDVS CANTVÆ.

, riefis Archiepifcopus.

SANCTVS Edmundus Cantuarienfis Archiepifcopus, adolefcens Dei Genitrici fe cōmendans, coram eius imagine caftitatis votum nuncupauit, eamq; fibi in fponfam delegit, atque annulum, in quo infcripta erat falutatio Angelica, digito eius infixit: quo ex tempore in fuis neceffitatibus præfentiffimam in ea expertus eft opem. Quia etiam annulo fuo, cum quo poft obitum, vt folent Pōtiffices, eft fepultus inſculpta fuit falutatio Angelica.

In Prato quodam Oxoniæ cū fe à ſodalibus ſubduxiffet, ne conſcientiæ

Pueri Ieſu colloquio puritatem nugis puerilibus, vel ocioſis ſermonibus contaminaret, pueri Ieſu viſione, ac colloquio eft perfruitus, ex quo tempore in eius paſſione meditanda diu

A S. Ioan noctuq; verſabatur.

Enā mone Quotidie deuotè, ac reuerenter in honorem Deiparæ, & S. Ioannis Euangeliiſuetas erga ita precem quandam, cuius initium eft: *Deiparam* O Intemerata, &c. recitabat, cumq; propter ſtudioſorum occupationem aliquando illius dicendæ oblitus eſſet, proxima nocte

nocte à S. Ioanne, qui ferula ictum immanem ei prius minitari videbatur, mox blandè admonetur, ne ynquam precationem illam omitteret.

Is cùm arrium magister publicè eas disciplinas profiteretur, Missæ sacrum audire, & preces canonicas quotidie recitare solebat, discipulisque suis persuasit, vt cum eo Missæ sacrificio interessent.

In Paræcia, in qua degebat, sacellum in Deiparæ honorem, quam singulari amore cõlebat, construendum curauit; cùmque sacræ Theologiæ operam daret, beatissimæ Virginis imaginem eburneam coram se habebat, in cuius circuitu depictum erat nostræ redemptionis mysterium, vt cum lectione preces ad Deiparam coniungeret.

Sacerdotio initiatus quotidie cū horis canonicis horas sãcti Spiritus, & Deiparæ persoluebat; quibus officium defunctorum adiungere consuevit.

Tandem Cantuariensis Episcopus à Gregor. IX. inuitus creatur, in quo multa molesta à Rege, & Regni Proceribus pro Ecclesiastica libertate tuenda perpeffus, demum miraculis clarus excessit è vita, die 16. Nouembris anno salutis 1240.

D**S. BER-**

VII.

S. BERNARDVS.

SANCTVS Bernardus ex Deiparae verbis, eius singulari amoris significatione, sacratissimum *lac* suxisse dicitur: vnde miram illam hausisse creditur, quã in omnib. a se editis libris; sed in ijs plerum, in quibus de Virgine sanctissima loquitur, manat eum pietate dulcedinem; cuius melliflua dicta crebro in hoc opere alligauimus.

Is eximiam, quam erga Virginem gerebat pietatem, in suis scriptis abunde omnibus testatam reliquit, alijsque eandem pietatem vehementer commendat.

In sermone enim de Aquæ ductu: *Filioli hac, inquit, peccatorum scala, hac mea maxima fiducia est, hac tota ratio spiritus mei.*

Nec per se solum Bernardus sed & pro alijs Deiparã inuocare solitus erat, vt videre est in serm. 2. Dom. 1. post. Epiph. *Quoties mihi necesse est, fratres, post lacrymosas quarimonias vestras, exorare matrem misericordia, vt suggerat suo benignissimo filio, quoniam vinum non habeatis? & ipsa, dico vobis charissimi, si piẽ à nobis pulsata fuerit,*

vit, non deerit neceſſitati noſtra, quoniam miſericors eſt, & mater miſericordia.

Ad hanc pietatem ſuos ſæpè ita hortatur in hom. 2. ſuper Miſſus eſt: In periculis, in anguſtijs, in rebus dubijs Mariam cogita, Mariam innoca: Non recedat ab ore, non recedat à corde, & ut impetres eiſe orationis ſuffragium, non deſeras conuerſationis exemplum.

Et ſermone citato de Aquæductu in Natiua. Virg. Totis medullis cordium, totis præcordiorum affectibus, & votis omnibus Mariam hanc veneremur, quia ſic eſt voluntas eiſe, qui totum nos habere voluit per Mariam.

Et in fine eiſdem ſermonis: Quicquid illud eſt, quod offerre paras, Maria cõmendare memento, ut eodem alveo ad largitorem gratia gratia redeat, quo influxit.

Hæc pauca de multis, quæ Bernardus hac de re pleno ore pronũciare ſolet: nec mirum cùm in multis Deiparæ benignitatem in ſe expertus fuerit.

Illud non prætermittam, quod Wilhelmus Abbas ſancti Theodorici beato S. Bernard. Bernardo admodum familiaris in vita à B. Virg. eiſdem, (quam eo viuente ſcribere coſanitati pit) libro 1. cap. 12. narrat hiſ ferè verbis: reſtituitur Cùm aliquando Bernardus agretaret ad Vita S. mortem, & magnis doloribus vehementius Bernardi.

urgeretur, misit unum ex fratribus adorandum ad tria, qua in templo erant altaria, quorum unum in honorem Dei Genitricis, alterum S. Laurentij, tertium S. Benedicti Eadem hora adfuit viro Dei, praedicta beata Virgo duobus istis stipata ministris, beato scilicet Laurentio, & beato Benedicto, aderant autem in ea suauitate, & serenitate, qua eos decebant, & tam manifestè, ut ex ipso introitu cellula personas discerneret singulorum, imponentesq; ei manus, & loca doloris tactu püssimo lenientes, omnem protinus agritudinem depulerunt, siccatus est enim illico phlegmaticus virus, & dolor omnis abscissit. Sic ille.

V I I I.

S. DOMINICVS ORDINIS

Pradicatorum Institutor, eiusdemq; Ordinis in Virginem pietas, & Rosarij institutio.

Surius.

Chron. S.

Dominici.

6 S Anctus Dominicus cultor fuit Desiparae religiosissimus, ut videre est in eius vita pie, ac grauitè conscripta, quæ habetur apud Surium tom. 4. & in 1. part. Chron. S. Dominici libr. I. capit. II. vnde quæ hic commemoramus accepta sunt; is enim in sanctissima Virgine secundum Deum omnem suam spem collocauerat, eidemque

eīdemque ſe iugiter commendabat, atque ab ea viciffim multa, eaque ſingularia beneficia eſt conſecutus. nihil verò niſi ſub Virginis præſidio aggredi ſolitus erat: ſalutatione Angelica adeò delectabatur, ut eam ferè ſemper in ore haberet, idque alijs omnibus, quibus cum verſabatur conſuleret.

Salutationem Angelicam crebrè recitabat. Roſarium inſtituit.

In honorem quoque eiufdem Virginis inſtituit eam precandi formulam, quæ quindecim ſalutationum Angelicarum decadibus conſtat, præmiſſa ad ſingulas decadas oratione Dominica, in quibus præcipua vitæ, mortis & gloriæ Chriſti Domini, eiufque Genitricis myſteria recoluntur: quod *Pſalterium*, propter parem Angelicarum ſalutationum cum *Pſalmis* Davidicis numerum; & *Roſarium* propter ſpiritualem ſua uolentiam Deo, ac Deiparæ gratiſſimam appellant, atque ad illud recitandum per ſe & per ſuos in concionibus omnes hortabatur. Cuius Roſarij in Chriſtiana republica, ubique gentium cum ingenti animarum fructu mirificè eſt propagata pietas; hoc armorum ſpiritualium genere S. Dominicus Catholicos homines contra ſpirituales nequitias, & præſertim contra Albigenſes hæreticos armabat; in quibus ad fidem reuocandis ma-

gno cum suo labore, eximia eiusdem eluxit claritas.

**B. Virgo
S. Domini-
nicum, &
S. Fran-
ciscum ad
orbis con-
uersionem
mittit.**

**Vita S. Do-
minici, Or-
do Prædi-
catorum
erga Dei-
param sin-
gulariter
affectus.**

7 Romæ deinde cum apud Innocen-
tium III. Ordinis sui confirmationem
vrgeret, visus est sibi vna cum S. Franci-
sco à Deipara Christo offerri, ac destina-
ri verbum Dei annunciandum, & pecca-
tores conuertendos; quod per se, & per
sui Ordinis fratres strenuè efficere vter-
que studuit.

Hinc est quod auctor vitæ eius lib. 6.
capit. 6. Ordinem Prædicatorum vocat
*Florigerum Hortum manu Virginis plan-
tatum*, quem propter Virginis patrocini-
um tanta puritate enituisse scribit; ut
quodam egregio fratre referente, com-
pertum sit eum ipsum intra breue tem-
pus centum fratrum generales audiuissè
confessiones, qui integra mente, & cor-
pore inuiolato virginitatem conseruas-
sent. Ex quo facile de aliorum puritate,
& castimonia Virginis ope seruata con-
ijci potest.

Idem etiam lib. 2. vitæ S. Dominici c.
12. à Virgine *habitu*, quo Ordo Prædi-
catorum vtitur, illis tributum scribit, cū
prius Canoniorum Regularium vesti-
bus vterentur.

Et cap. 13. narrat S. Dominicum vidisse
aliquando sui Ordinis fratrum innu-
meram

meram multitudinem sub Virginis sanctissimæ (cui Christus ordinem eius se commisisse dicebat) pallio tantæ amplitudinis, vt totam cœlestē Ierusalem suauiter circumplecti videretur, vbi singularis cuiusdam protectionis cura, & peculiaris amoris brachijs Virgo sanctissima illos circumplectebatur.

Hoc ipsum, teste eodem auctore lib. 6. capit. 6. vbi mulier quædam in Gallia Cisalpina, seu Longobardia, *vt c. 20. plenius diximus*, quod cum ipsa iisdem fratribus recitasset, ex ea die, *inquit auctor vita S. Dominici loco citato*, tanta exitit Fratrum omnium erga Virginem matrem deuotio, & reuerentia, tantum eius laudandæ, & colendæ studium; tam sedulæ, ac feruentes ad eum preces, tam ingens amor, tanta eius patrocinijs fiducia, tam anida, & insatiabilis eius contemplatio, vt humano sermone non possit explicari. Proinde habebant in cellulis suis imagines Virginis filium gestantis in vlnis, itemque Saluatoris à cruce pendentis, quarum intuitu memoria dormitans excitaretur, sensusq; exteriores in vanas res propèsi spiritali robore confirmarentur. hæc ille. Id ipsum cõfirmat S. Antoninus 3. part. hist. tit. 23. ca. 10 qui addit tantam fuisse fratrum Ord. Prædicatorum erga

*Imagines
Disparas
in cellis.*

Virginem deuotionem, vt post Matutinas, & Completorium, altare B. Virginis quandoque ordine triplici ambientes in gyro, se & ordinē ipsum deuotione mirabili ei commendarent. Hæc sanctus Antoninus, qui etiam capit 3. §. 1. restatur in principio fratres eius Ordinis dictos *fratres Virginis Maria*, sed postea dictos *Ordinis Prædicatorum*.

*B Confal-
uus ab A
maranta
ad Ordinē
predicato
um à B.
Virgine pe
culiariter
mittitur.*

Sanè singulare hoc Ordinis Prædicatorum erga Deiparam studium gratum sibi esse ipsa declarauit, cum beato Conualuo ab Amaranta Lusitano de suscipiendo vitæ instituto deliberanti, eundem ordinem, ad quem eum misit, hac periphrasi exprimere voluit: iussit enim vt eum Ordinem ingrederetur, vbi officium, quod in sui honorem recitabatur, à *salutatione Angelica incipiebat, & in eandem salutationem desinebat*, quod in Prædicatorum religione fieri animaduertēs, iterumque à Virgine apertè in hoc confirmatus, habitum Prædicatorum suscepit, vbi virtutibus, & miraculis clarus sub mortem à Deipara Angelorum multitudine stipata ad laborū suorum mercedem vocatus, in pace quieuit, quod plenius refertur in 1. part. Chron. S. Dominici lib. 2. cap. 60. Quamuis nō desint qui existiment eum S. Benedicti institutum

*Chron. S.
Dominici*

tum complexum fuisse, quod non est nostrum in præsentia discernere.

Virginis quoque sanctissimæ maternam providentiam peculiariter experti sunt iidem Patres Dominicani, cum tē- *A mole-*
pore Innocentij IV. quadam tempestate *stij pluri-*
ob priuilegia eorum impedita iactarent- *miu Virgi-*
tur, & ad eiusdem Virginis præsidium *nis præsi-*
in dictis precibus, & quotidianis litanij *dio, & Li-*
confugissent: quæ cum recitarentur, vi- *tanij in-*
sa est Deipara filium orare illis verbis: *dictis libe-*
Fili exaudi nos: & breui Ianocetio mor- *vantur.*
tuo, omnis illa quassatio cessauit, vt ha- *Ordo Pra-*
betur in ijsdem Chronicis par. 1. lib. 2. ca. *dicatorū.*
51. & 52.

Ex hac Ordinis Prædicatorum in Vir-
ginem pietate factum est, vt in eodem
Ordine tanta celebritate in fine Com-
pletorij Salue Regina in Deiparæ hono-
rem omnibus fratribus omninò ad tem-
plum conuenientibus decantetur; quo
tempore visa est aliquando Deipara sin-
gulari ratione pro illis orare, quemad-
modum sanctus Antoninus 3. par-
te histor. titul. 23. capit.

*S. Antoni-
nus.*

3. §. 1. scri-
bit.

D s

S. FRAN.

IX.

S. FRANCISCVS ORDINIS

*Minorum institutor, eiusdemq; Ordi-**nis erga Virginem deuotio;**necnon Corona in-**stitutio.*

8 **S**ANCTVS Franciscus, qui vna cum S. Dominico à Deipara, *ut iā diximus*, Christo Domino oblatus, & ad præclarissimum animarum ad Deum reuocandarum munus est destinatus: *Incredibili,*

Bonauent. inquit Bonauen. in eius vita, c. 9. *matrem Domini complectebatur amore, eo quod Dominum maiestatis Fratrem nobis effecerit, & per eam simus misericordiam consecuti: In ipsa post Christum præcipuè fidens, eam sui, ac suorum aduocatam constituit, & in eius honorem à festo Apostolorum Petri, & assumptione Pauli, usq; ad festum Assumptionis deuotissimè ieiunabat. Ita S. Bonauentura.*

Ante As- *Ea deuotio effecit vt S. Franciscus hac*
sumptione *precatione Deiparam oraret, ex Canisio*
Pauli, *lib. 5. c. 27. S. Maria Virgo, non est tibi simi-*
Quadra. *lis nata in mundo in mulieribus: Filia, &*
gesimam *Ancilla Altissimi Regis, Patris cælestis: ma-*
ieiunat. *ter sanctissima Domini nostri iesu Christi:*
Canisius. *Sponsa Spiritus S. ora pro nobis cum S. Mi-*
chaele Archangelo, & omnibus virtutibus
cæle-

cælorum, & omnibus Sanctis, tuum sanctiſſimum filium, dilectiſſimum Dominum, & Magiſtrum, Amen.

Eadem quoq; deuotio fecit, vt Aſſiſij in Eccleſia beatiſſimæ Dei Genitricis de Portiuncula olim deſerta, ſedē colloca- rit ſuā, eamq; Eccleſiā (q̃ eius fuit in Dei- param ſtudiū) plurimi ſemper æſtimaue- rit, teſte eod. Bonau. c. 2. vbi de ea Eccle- ſia agens, ſic ſcribit: *Hanc cū vir Dei ſc̃ dereliſtā conſpiceret ob deuotionem feruen- tem, quam habebat ad Dominam mundi, cœpit illic aſſiduē pro ipſius reparatione ma- rari: ſentiens aut̃ iuxta nomen ipſius Eccle- ſiæ, quo ab antiquo, S. Maria de Angelis vocabatur, Angelicarū ibi viſitationū fre- quentiā, pedem fixit ibidem, propter reue- rentiam Angelorum, amoremq; præcipuum Matris Chriſti. Hūc locū vir Sanctus ama- uit præ cæteris mūdi locis. Hic etenim humi- liter cœpit, hic virtuoſè profecit, hic feliciter conſummauit, hunc in morte fratribus tan- quam Virgini chariſſimum commendauit.* & c. 14. cum de S. Francisco morti proxi- mo ageret: *Ad S Mariam de Portiuncula,* inquit, ſe portari popoſcit, quatenus ubi ac- ceperat ſpiritu gratia, ibi redderet ſpiritu vita. hæc omnia S. Bonauentura.

*In S. Ma-
ria de An-
gelis liben-
ter mora-
tur.*

*ibi deus
moritur.*

Quin etiam in Chron. S. Franciſci par. Chron. 1. libro 2. capit. 73. legimus eum optaſſe, S. Frans.

D 4

vt poſt

*Eius cor
ibi reton-
ditum.*

ut post obitum in hoc eodem beatæ Virginis de Portiuncula Templo, ad quod viuens singulari ferebatur affectu, cor suum recondideretur, quod etiam existimatur Angelorum manibus eo delatum, in quodam eius templi sacello ad hanc usque diem asseruari.

*Indulgen-
tiâ à Chri-
sto per Dei-
param ob-
tinetur.*

*Chronica
& liber cō-
formitatū*

*S. Franci-
sci.*

*Ordo Mi-
norū erga
Virginem
studiosus.*

Sanè cū indulgentiam plenariam ijs, qui peccata sua ritè confessi, Ecclesiam de Portiuncula visitauerint, à Christo Domino peteret, illicò Virginē, quæ ad filij dexteram assidebat, inuocauit; eaque beneficij mediatrice ad filium adhibita, petitionis suæ fructum est consecutus; ut videre est in lib. Conformitarum S. Francisci libr. 2. conform. 2. & in Chron. eiusdem loc. cit. cap. 1. & 2.

9 Ordo porrò Minorum tanti Patris monita, ac vestigia secutus pietatem erga Deiparam studiosissimè coluit: nam inter alia multa, ut dicemus, diligenter in concionibus propagauit eam precandi formulam, quam *Coronam* appellant, quæ 63. salutationibus Angelicis constat, interiecta ordine quodam septies oratione Dominica, & pro sententia illa quæ Virginem sanctissimam ab omni originali culpa immunem prædicat, acerrimè superioribus sæculis, & deinceps propugnauit.

Et

Et quidem, quod ſpectat ad Coronam Virginis Pelbartus de Temefuar Ordinis Minorum de Obſervantia in opere quodam quod *Stellarium Corona glorioſiſſima Virginis* appellauit, & Sixto IV. qui ſedit anno 1471. ut capit. 34. diximus, dicauit, libr. 2. part. 2. artic. 3. refert quoddam de ea miraculum, quod à B. Io. Capiftrano viro grauiffimo & ſanctiſſimo euulgatum aſſerit, à quo potuit illud accepiffe Pelbartus, quippè qui eodem tempore cum eo vixit.

Pelbartus.

Corona B. Virginis quomodo incaperit.

B. Io. Capiftranus obiit anno 1456 in Hungaria

Cùm Clericus quidam in ſæculari habitu quotidie ſerto florum beatæ Virginis imaginem coronare ſolitus, Ordine Minorum ſuſcepiffet, & poſt aliquod tempus ad ſæculum redire vellet, quod in religione ſertum illud ex floribus beatæ Virgini more ſuo offerre non poſſet, ei oranti Deipara apparuit, vetuitq; hominem è religione diſcedere, ſimulq; docuit ſertum quoddã ſpirituale, ex ſalutationibus Angelicis, & oratione Dominica in hunc locum conſtatum ſibi offerri, vt ſcilicet in memoriam ſeptem gaudiorum, quorum ipſa ſenſu perfuſa eſt, ad vnumquodq; illorum ſemel orationem Dominicam Deo gratias agendo pro illo beneficio Virgini collato recitaret, cui ſalutationem Angelicam de-

Corona quomodo recitanda.

cies subnecteret, præter vltimum, in quo ter solū adijciēda erat saluatio Angelica.

*Septem
gaudia
B.V.*

Septem porro Virginis gaudia in hoc sermo recolenda, hæc sunt.

Primum, quod habuit in Conceptione filij sui.

Secūdum, cū in vtero filium gesta- uit, & sanctam Elisabeth visitauit.

Tertium in Christi Natiuitate.

Quartum, cū Christus à Magis ag- nitus, & adoratus est.

Quintum, cū filium in templo in- uenit, & inde cum ea simul descendens, erat illi subditus, ac dulcissimè cum ea est conuersatus.

Sextum in Christi Resurrectione.

Septimum, cū assumpta est in cœlū: & in hoc postremo post orationem Do- minicam, ter subnectenda est saluatio Angelica, ita vt in vniuersum oratio Do- minica septies, Angelica verò saluatio ter & sexagies repetatur, qui numerus congruit annis, quibus *ex nonnullorū sen- tentia* B. Virgo vixit in terris, *de hoc tamē c. 6. diligenter tractauimus*, adiecitque B. Virgo sertum hoc longè grauius sibi fu- turum, quā sertum illud cōpactū ex flo- ribus, quod singulis sibi diebus studiosè olim ab eo offerebatur.

Is verò post aliquod tempus cū iter
age-

ageret cum ſocio in ſylua quadam hanc Coronam Virgini perſoluebat: at qui in eadem ſylua deliteſcebant latrones, pulcherrimam oculis viderunt Virginem oraanti fratri aſtanti, & ad ſingulas ſalutationes Angelicas roſam colligentem filoꝛque aureo, circulo cuidam alligantē; quod ſerti & coronæ ſpeciem præ ſe ferebat: abſoluta oratione, latrones in fratres irruunt, importunè ſuſcitantur de Virgine illa; quam cum fratres nō vidiffent, negebant ſecum fuiſſe, & Deiparā, ut ab ijs liberarentur, enixè rogabant: cum ecce Virgo ſanctiſſima cœtu Angelorum ſtipata, & ſerto illo quaſi corona redimita apparens grauiter latrones illos increpuit, & ad Angelos cōuerſa: *Ecce* inquit, *quali me corona ille frater me ornauit*: quæ cum dixiſſet, ab eorū ſeſe oculis ſubduxit: mox latrones ſclerū penitentia ducti, religionē ingrediuntur: fratres verò ex eo tēpore ſingulis diebus eò diligentius coronam Virg. offerre non ceſſarunt, quo eidem acceptam eſſe experimento tam manifeſto didicerant.

Corona præſtantia miraculo à Dei para confirmatur.

Hoc ipſum refert in Chron. Minorū, *Chron. Minorum.* 3. part. lib. I. cap. 35. vbi additur fratrem illum ſanctè obijſſe, atq; hoc miraculum *Fratres de Obſervantia Minorum.* ſub initium, quo cœpère Fratres Minores, quos vocant de Obſervantia, *CON-*

res Coronā contigisse : qui omnes propterea *coro-
recitare* nam hanc recitare solebant, & in con-
solebant. cionibus ad hāc precandi formā ita om-
nes adhortati sunt, vt in morem vniuer-
si populi Christiani iam sit iaducta. Hæc
in Chronicis.

Quod quidem satis constat, cū ne-
mo ferè sit inter Catholicos, qui sertum
hoc ex globulis precatorijs secum non
ferat.

Adijciuntur præterea in Chronicis c.
36. & 37. quāplurima huius coronæ mi-
racula, quibus Deipara hoc pietatis ge-
nus sibi gratum esse apertè declarauit.

De S. Ber- Quinetiam S. Bernardinus Senensis,
nardino. teste eodem Pelbarro, quotidie Coronā
hanc recitabat, eaq; de causa à Deipara
donum concionandi, & miracula edendi
est consecutus : quod plenius infra in S.
Bernardino dicemus. Atq; hæc de studio
Ordinis Minorum in hac Virginis Co-
rona recitanda, & apud alios propagan-
da sint dicta.

Ordo Mi- Quod verò pertinet ad sententiam il-
norum pro lam quæ ruetur Virginem beatissimam
Concept. in sua Concept. ab omni originali culpa
Virg. im- præseruatam : Scimus Ioannem Duns
maculata Scotum Doctorem cognomento Subtri-
Chron. lem, de cuius sanctitate egregium habes
Minor. testimonium in Chron. Min. par. 2. lib. 7.

c. 3. a-

c. 3. acerrimè hanc sententiam tutatum esse: quam amplexati sunt eius discipuli Franciscus Mayro Doctor illuminatus, & vniuersa scholia Scotistarū. quin *Mayro.* & reliqui omnes Ordinis Minorum, qui post Scoti ætatem fuerunt.

Quamuis non me lateat aliquos ex eodem ordine Scoti antiquiores Virginis studiosissimos, S. Bonauenturam nimirum, Alexandrum Alensem, contrarium aliquando sensisse.

Cæterum Ambrosius Catherinus o. *Ambros.* pusc. pro immaculata Concept. B. Virg. *Catherin.* part. I. c. de Scholasticorum opinionibus testatur ferri de S. Bonauentura, cū prope mortem retractasse quæ contra B. Virginis conceptionem immaculatam scripserat.

Idem quoque asserit de Alexandro A-
lensi, quem ex eodem Catherino testa-
tur Magister Gulielmus in 3. sent. simili-
ter recantasse, & eius hac de re libellum
ostensum fuisse Tolosæ, dum eiusmodi
quæstio ibi disputaretur. *Magister Gulielm.*

Hanc sententiam de immaculata Dei-
paræ Conceptione post Scoti tempora,
plerique omnes ex alijs scholis ample-
ctuntur, *quemadmodum cap. 7. plenius di-*
xi Hæc paucis attigisse volui, vt ostēde-
rem S. Francisci ordinem erga Virginem
Dei-

Deiparam in hac sententia, quæ ad eius gloriam facit, propaganda studio fuisse maximè inflammatum.

X.

S. ANTONIVS DE PADVA

Ordinis Minorum.

*apud Sur.
die 13. Iun.*

*Idem hym-
num, O glo-
riosa Do-
mina de-
promens
demonem
fugavit.
Surius.*

ro SANCIVS Antonius Patavinus vi-
tæ sanctimonia, & miraculorum
gloria illustris, Virgini addictissimus
fuit, quod instante eius exitu ab hac vi-
ta præ se tulit; facta enim confessione,
hymnum Virginis, cuius initium est: *O
gloriosa Domina*, canere cæpit, cuius
hymni virtutem aliàs erat expertus: cum
enim Satanas fructui concionum eius
inuidens, nocte quadam sacre Qua-
dragesimæ beati viri guttur magna vi
compressisset, ut eum præfocaret; ipse
beatissimæ Virginis Deiparæ nomen in-
uocans, & viuificæ crucis signum fronti
imprimens, simulque hunc hymnum:
O gloriosa Domina depromens; nequissi-
mum spiritum effugavit. Hæc ex
vita eius apud Surium

13. Iunij, to-
mo 3.

S. THO.

XI.

S. THOMAS AQUINAS OR-
dinis Prædicatorum.

II SANCTVS THOMAS de Aquino non *Ab infan-*
Dominicane tantum familiæ, sed *tiâ pietatē*
Ecclesiæ etiam vniuersæ sidus fulgentis- *erga Virg.*
mum, qui eximia non minus sanctitate, *præ se tulit*
quam doctrina præfulsit; iam inde in ip-
sis incunabulis præclarum futuræ, qua
singularis eius erga Virginem pietatis,
qua Virginis erga eum peculiaris tutelæ
prælagium, accepit: cum enim adhuc in-
fantulus à nutrice in balneo ablundus,
cartulam è terra sponte sua sustulisset,
eamq; compressa manu arctè retineret,
nutrici eum lauare cupienti, illamque è
manu extrahere conanti, lachrymis acriter
restitit. recogita mater ex infantis
manu abluti iam, & vestibus induti æ-
grè cartulam euulsi, in qua scripta vise- *Salutatio*
batur *salutatio Angelica*, infans cartulam nē *Angeli-*
ploratu instanter repetens, eam redditā cā in car-
mox deglutiuit: id porro nec miraculo, *tula descri-*
nec mysterio vacare plerisque visum est; *præ, ne sibi*
quod eximius olim Ecclesiæ Doctor fu- *auferre-*
turus in eam cartulam primò incidisset, *tur adhuc*
tantoque studio sibi eam coniunxis- *infans de-*
set, quæ Virginis sanctissimæ præco- *glutinit.*
nia,

Deiparam in hac sententia, quæ ad eius gloriam facit, propaganda studio fuisse maximè inflammatum.

X.

S. ANTONIVS DE PADVA
Ordinis Minorum.

apud Sur.
die 13. Iun.

10 SANCIVS Antonius Patavinus vitæ sanctimoniam, & miraculorum gloria illustris, Virgini addictissimus fuit, quod instante eius exitu ab hac vita præ se tulit; facta enim confessione, hymnum Virginis, cuius initium est: *O gloriosa Domina*, canere cæpit, cuius hymni virtutem aliàs erat expertus: cum enim Satanas fructui concionum eius inuidens, nocte quadam sacre Quadragesimæ beati viri guttur magna vi compressisset, ut eum præfocaret; ipse beatissimæ Virginis Deiparæ nomen invocans, & vivificæ crucis signum fronti imprimens, simulque hunc hymnum: *O gloriosa Domina* depromens; nequissimum spiritum effugavit. Hæc ex vita eius apud Surinm

13. Iunij, 10-
mo 3.

Idem hym-
num, *O glo-
riosa Do-
mina de-
promens
demonem
fugavit.
Surinm.*

XI.

S. THOMAS AQUINAS ORDINIS PRÆDICATORUM.

II SANCTVS Thomas de Aquino non Ab infan-
Dominicanæ tantum familiæ, ſed etia pietatē
Eccleſiæ etiam vniuerſæ ſidus fulgentiſ- erga Virg.
ſimum, qui eximia non minus ſanctitate, præ ſeculū
quam doctrina præfulſit; iam inde in ip-
ſis incunabulis præclarum futuræ, qua
ſingularis eius erga Virginem pietatis,
qua Virginis erga eum peculiatis tute-
læ præſagium, accepit: cū enim adhuc in-
fantulus à nutrice in balneo abluendus,
cartulam è terra ſponte ſua ſuſtulſſet,
eamq; compreſſa manu arctè retineret,
nutrici eum lauare cupienti, illamque è
manu extrahere con- tymis acri-
ter reſtitit. recog- x infantis
manu abluiſſam, nduti æ-
grè cart- ipſa viſe- Salutati-
batur cartulam-
plor- m reddi-
me- miracu-
no- viſum
c- Docto-
inci-
con-
mæ

nia, & nobilissimum Angeli à Deo nuntium, quo in Dei Genitricis amplissimā dignitatem est euecta, continebat. ut & eximiam scientiam diuinitus potius, quā labore suo postea comparatam (quemadmodum F. Reginaldo dicere solebat) & virginitatis florem integrè seruata, virginis virginum Deiparæ apud filium patrocinio cum assecuturum nō obscure præsignificaretur.

S. Thom. Et verò S. Thomas suā erga Virginem pietatem in libris à se editis, præsertim in *summa Theologia*, & in opusc. 8. quod est de *salutatione Angelica*, aperte declarat, in quibus illius præstantiam singularem & apud filium impetrandi præ alijs sanctis efficacitatem luculenter demonstrat, eiusq; dignitatem contra varia hæresum monstra acerrimè tutatur.

XII.

S. BONAVENTURA ORDINIS
Minorum.

12 **S**ANCTVS Bonaventura Ordinis Minorum, Doctor verè Seraphicus, alios quoque ad Dei amorem suis scriptis inflammans, eximia tum scientia, tum in Deiparam pietate illustris; præterea, quæ de Virgine in suis in Magistrū senten-

tentiarum Commentarijs præclare scriptis, pleraque opuscula, præsertim *speculum B. Virginis* edidit; in quibus Virginis sanctissimæ præconia non minus piè, quam eruditè est persecutus. ex quibus nonnulla in hoc opere ad cōfirmanda ea quæ dicebantur deprompsimus.

Libet tamen in præsentia aliqua hic ascribere, ex quibus cognoscere liceat, quid tantus vir de observantia, quam erga Virginem æmulari debemus, quamq; in se ipse exprimebat, senserit.

Is igitur in Epistola quam vocant *viginti quinque memorialium* tom. 2. opusculorum, ubi quædam ad piè viuendum instructio traditur, in 13. memoriali sic habet: *Vt gloriosam Reginam Domini nostri Iesu Christi matrem benedictam in summo habeamus* S. Bonauentura *modum tempore venerationis affectu, & in cunctis ad eam necessitatibus, & periculis, & pressuris, tanquam ad refugium tutissimum te conuertas, ipsius tutela præsidium flagitando, eamq; in tuam suscipiens advocatam, deuotissimè ac securè tam ei causam committas: quia mater est misericordia, quotidie studens ei specialem, & singularem reuerentiam exhibere; & ut tua deuotio sit accepta, & reuerentia grata, ipsius puritatem, & munditiam omni virtute, mente, & corpore illibatè in te ipso seruando, toto con-*

Bonauent.

S. Bonauentura *modum tempore venerationis affectu, & in cunctis ad eam necessitatibus, & periculis, & pressuris, tanquam ad refugium tutissimum te conuertas, ipsius tutela præsidium flagitando, eamq; in tuam suscipiens advocatam, deuotissimè ac securè tam ei causam committas: quia mater est misericordia, quotidie studens ei specialem, & singularem reuerentiam exhibere; & ut tua deuotio sit accepta, & reuerentia grata, ipsius puritatem, & munditiam omni virtute, mente, & corpore illibatè in te ipso seruando, toto con-*

natu

Et mansuetudine eius vestigia imitari. hæc Bonauentura.

Idem in 3. distin. 3. art. 1. quæst. 1. ad. 4. Virgo, inquit, auxiliatrix & amatrix est omnium fidelium suorum laudatorum; sicut illi qui tales sunt, experimento multiplici cognouerunt.

S. Bona-
uentura
ad saluta-
tionem
Angeli.
cam ve-
speri hor-
tabatur.

Idem tom. 2. opusc. in Litanij B. Virginis sic eam inuocat: Virgo, qua tuos seruos exaltas, Virgo super omnes excellentius magnificanda; Virgo, quam omnia laudant & venerantur.

Idem pijsimus Dei Genitricis cultor instituit, ut sui Ordinis fratres populum hortarentur ad eandem salutandum, signo campanæ audito, quod post Completorium datur, quod creditum sit eam illa hora ab Angelo salutatam, quod in S. Bonauenturæ vita apud Surium tom. 4. habetur.

Surius.

XIII.

S. ALBERTVS CARMELITA.

SANCTVS Albertus Carmelitani Ordinis decus, Deiparæ ope in lucem editus, eandem præcipuo coluit studio. Is enim in Sicilia parentibus natus est, qui annos circiter vigintifex in coniugio sterilitate laborauerant, ac votum Deiparæ

paræ nuncupant; prolem, quam suscepissent masculinam, eidem Ordini se consecratos.

Ordinem verò illum Deiparæ Virgini peculiariter consecratum puer ingressus, precibus, ieiunijs, alijsq; pietatis operibus impensè addictus ad magnam peruenit sanctitatem.

In miraculis, quæ edebat ad Christi nomen, sanctissimæ Virg. merita pie invocare solebat: morti deinde proximus cum ea dulciter colloquebatur, & bis salutatione Angelica cum alijs precibus recitata, sublati in cælum oculis, animâ Deo, ac eius Genitrici commendans, eorumq; opem implorans in illis verbis: *In manus tuas Domine commendo spiritum meum*, obdormiuit in Domino 7. idus Augusti anno Domini 1292. hæc ex vita eius apud Surium mense Augusto.

Luc. 22.

XIV.

B. MARIA DE OEGNIES.

BEATA Maria de Oegnies Niuellæ Episcopatus Leodiensis orta, inter multas, easque præclarissimas, quibus claruit, virtutes Deiparæ studiosissima fuit, quod ex subiectis exemplis planum fiet.

Quor.

cies subnecteret, præter vltimum, in quo ter solū adijciēda erat salutatio Angelica:

Septem porrò Virginis gaudia in hoc ferto recolenda, hæc sunt.

*Septem
gaudia
B.V.*

Primum, quod habuit in Conceptione filij sui.

Secūdum, cū in vtero filium gesta-
uit, & sanctam Elisabeth visitauit.

Tertium in Christi Natiuitate.

Quartum, cū Christus à Magis ag-
nitus, & adoratus est.

Quintum, cū filium in templo in-
uenit, & inde cum ea simul descendens,
erat illi subditus, ac dulcissimè cum ea
est conuersatus.

Sextum in Christi Resurrectione.

Septimum, cū assumpta est in cœlū:
& in hoc postremo post orationem Do-
minicam, ter subnectenda est salutatio
Angelica, ita vt in vniuersum oratio Do-
minica septies, Angelica verò salutatio
ter & sexagies repetatur, qui numerus
congruit annis, quibus *ex nonnullorū sen-
tentia* B. Virgo vixit in terris, *de hoc tamē
c. 6. diligenter tractauimus*, adiecitque B.
Virgo fectum hoc longè grauius sibi fu-
turum, quā ferrum illud cōpactū ex flo-
ribus, quod singulis sibi diebus studiosè
olim ab eo offerebatur.

Is verò post aliquod tempus cū iter
age-

ageret cum ſocio in ſylua quadam hanc
Coronam Virgini perſoluebat: at qui in
eadem ſylua deliteſcebant latrones, pul-
cherrimam oculis viderunt Virginem
oranti fratri aſtanti, & ad ſingulas ſa-
lutationes Angelicas roſam colligentem
ſiloque aureo, circulo cuidam alligantē;
quod ſerti & coronæ ſpeciem præ ſe fe-
rebat: abſoluta oratione, latrones in fra-
tres irruunt, importunè ſuſcitantur de
Virgine illa; quam cum fratres nō vidif-
ſent, negebant ſecum fuiſſe, & Deiparā,
vt ab ijs liberarentur, enixè rogabant:
cum ecce Virgo ſanctiſſima cœtu Ange-
lorum ſtipata, & ſerto illo quaſi corona
redimita apparens grauiter latrones il-
los increpuit, & ad Angelos cōuerſa: *Ecce*
inquit, quali me corona ille frater me orna-
uit: quæ cum dixiſſet, ab eorū ſeſe oculis
ſubduxit: mox latrones ſclerū peniten-
tia ducti, religionē ingrediuntur: fratres
verò ex eo tēpore ſingulis diebus eò di-
ligentius coronam Virg. offerre non ceſ-
ſarunt, quo eidem acceptam eſſe expe-
rimento tam manifeſto didicerant.

*Corona
praſtan-
tia mira-
culo à Dei
para con-
firmatur.*

Hoc ipſum refert in Chron. Minorū, *Chron. Mi-
3. part. lib. I. cap. 35. vbi additur fratrem il-
lum ſanctè obiiſſe, atq; hoc miraculum* *norm.*
*ſub initium, quo cœpère Fratres Mi-
nores, quos vocant de Obſeruantia, tia Mino-
con-*

res Coronā contigisse : qui omnes propterea *coro-
recitare* nam hanc recitare solebant, & in con-
solebant. cionibus ad hāc precandi formā ita om-
nes adhortati sunt, vt in morem vniuer-
si populi Christiani iam sit iuncta. Hæc
in Chronicis.

Quod quidem satis constat, cū ne-
mo ferè sit inter Catholicos, qui sertum
hoc ex globulis precatorijs secum non
ferat.

Adijciuntur præterea in Chronicis c.
36. & 37. quā plurima huius coronæ mi-
racula, quibus Deipara hoc pietatis ge-
nus sibi gratum esse apertè declarauit.

Quia etiam S. Bernardinus Senensis,
teste eodem Pelbarto, quotidie Coronā
hanc recitabat, eaq; de causa à Deipara
donum concionandi, & miracula edendi
De S. Ber- est consecutus : quod plenius infra in S.
nardino. Bernardino dicemus Atq; hæc de studio
Ordinis Minorum in hac Virginis Co-
rona recitanda, & apud alios propagan-
da sint dicta.

Ordo Mi- Quod verò pertinet ad sententiam il-
norum pro lam quæ ruetur Virginem beatissimam
Concept. in sua Concept. ab omni originali culpa
Virg. im- præseruatam : Scimus Ioannem Duns
maculata Scotum Doctorem cognomento Subtri-
Chron. lem, de cuius sanctitate egregium habes
Minor, testimonium in Chron. Min. par. 2. lib. 7.

c. 3. a-

c. 3. acerrimè hanc sententiam tutatum esse: quam amplexati sunt eius discipuli Franciscus Mayro Doctor illuminatus, & vniuersa scholia Scotistarū. quin & reliqui omnes Ordinis Minorum, qui post Scoti ætatem fuerunt. *Mayro.*

Quamuis non me lateat aliquos ex eodem ordine Scoti antiquiores Virginis studiosissimos, S. Bonauenturam nimirum, Alexandrum Alensem, contrarium aliquando sensisse.

Cæterum Ambrosius Catherinus o. *Ambros.* pusc. pro immaculata Concept. B. Virg. *Catherin.* part. I. c. de Scholasticorum opinionibus testatur ferri de S. Bonauentura, eū prope mortem retractasse quæ contra B. Virginis conceptionem immaculatam scripserat.

Idem quoque asserit de Alexandro A-
lensi, quem ex eodem Catherino testa-
tur Magister Gulielmus in 3. sent. simili-
ter recantasse, & eius hac de re libellum
ostensum fuisse Tolosæ, dum eiusmodi
quæstio ibi disputaretur. *Magister Gulielm.*

Hanc sententiam de immaculata Dei-
paræ Conceptione post Scoti tempora,
plerique omnes ex alijs scholis ample-
ctuntur, *quemadmodum cap. 7. plenius di-*
xi Hæc paucis attigisse volui, vt ostēde-
rem S. Francisci ordinem erga Virginem
Dei-

Deiparam in hac sententia, quæ ad eius gloriam facit, propaganda studio fuisse maximè inflammatum.

X.

S. ANTONIVS DE PADVA

Ordinis Minorum.

*apud Sur.
die 13. Iun.*

10 **S**ANCTVS Antonius Patavinus vitæ sanctimonia, & miraculorum gloria illustris, Virgini addictissimus fuit, quod instante eius exitu ab hac vita præ se tulit; facta enim confessione, hymnum Virginis, cuius initium est: *O gloriosa Domina*, canere cæpit, cuius hymni virtutem aliàs erat expertus: cum enim Satanas fructui concionum eius inuidens, nocte quadam sacre Quadragesimæ beati viri guttur magna vi compressisset, ut eum præfocaret; ipse beatissimæ Virginis Deiparæ nomen invocans, & viuificæ crucis signum fronti imprimens, simulque hunc hymnum: *O gloriosa Domina* depromens; nequissimum spiritum effugavit. Hæc ex vita eius apud Surium

Idem hymnum. O gloriosa Domina depromens demonem fugavit. Surium.

13. Iunij, to-
mo 3.

S. THO.

XI.

S. THOMAS AQUINAS OR-
dini Prædicatorum.

II SANCTVS Thomas de Aquino non *Ab infan-*
Dominicanæ tantum familiæ, sed *tiâ pietatē*
Ecclesiæ etiam vniuersæ sidus fulgentis- *erga Virg.*
mum, qui eximia non minus sanctitate, *præ se tulit*
quam doctrina præfulsit; iam inde in ip-
sis incunabulis præclarum futuræ, qua
singularis eius erga Virginem pietatis,
qua Virginis erga eum peculiaris tutelæ
præſagium, accepit: cum enim adhuc in-
fantulus à nutrice in balneo abluendus,
cartulam è terra sponte sua sustulisset,
eamq; compressa manu arctè retineret,
nutrici eum lauare cupienti, illamque è
manu extrahere conanti, lachrymis acriter
restitit. recogita mater ex infantis
manu abluti iam, & vestibus induti æ-
grè cartulam euulsi, in qua scripta viſe- *Salutio-*
batur *salutio Angelica*, infans cartulam nē *Angeli-*
ploratu instanter repetens, eam redditā cā in car-
mox deglutiuit: id porro nec miraculo, *tula descri-*
nec mysterio vacare plerisque visum est; *ptā, ne sibi*
quod eximius olim Ecclesiæ Doctor fu- *auferre-*
turus in eam cartulam primò incidisset, *tur adhuc*
tantoque studio sibi eam coniunxis- *infans de-*
set, quæ Virginis sanctissimæ præco- *glutiuit.*
nia,

nia, & nobilissimum Angeli à Deo nuntium, quo in Dei Genitricis amplissimâ dignitatem est euecta, continebat. ut & eximiam scientiam diuinitus potius, quâ labore suo postea comparatam (quemadmodum F. Reginaldo dicere solebat) & virginitatis florem integrè seruata, virginis virginum Deiparæ apud filium patrocínio cum affecuturum nõ obscurè præsignificaretur.

S. Thom. Et verò S. Thomas suâ erga Virginem pietatem in libris à se editis, præsertim in *summa Theologia*, & in opusc. 8. quod est de *salutatione Angelica*, apertè declarat, in quibus illius præstantiam singularem & apud filium impetrandi præ alijs sanctis efficacitatem luculenter demonstrat, eiusq; dignitatem contra varia hæresum monstra acerrimè tutatur.

XII.

S. BONAVENTURA ORDINIS
Minorum.

12 **S**ANCTVS BONAVENTURA Ordinis Minorum, Doctor verè Seraphicus, alios quoque ad Dei amorem suis scriptis inflammans, eximia tum scientia, tum in Deiparam pietate illustris; præterea, quæ de Virgine in suis in Magistrū senten-

tentiarum Commentarijs præclare scripsit, pleraque opuscula, præsertim *speculum B. Virginis* edidit; in quibus Virginis sanctissimæ præconia non minus piè, quam eruditè est persecutus. ex quibus nonnulla in hoc opere ad cõfirmanda ea quæ dicebantur deprompsimus.

Libet tamen in præsentia aliqua hic ascribere, ex quibus cognoscere liceat, quid tantus vir de observantia, quam erga Virginem æmulari debemus, quamq; in se ipse exprimebat, senserit.

Is igitur in Epistola quam vocant *Bonauent.*
viginti quinque memorialium tom. 2. opusculorum, ubi quædam ad piè viuendum instructio traditur, in 13. memoriali sic habet: *S. Bonauē-*
ſtri matrem benedictam in summo habeas *tura mo-*
omni tempore. venerationis affectu, & in *nita de-*
cunctis ad eam necessitatibus, & periculis, *Virginis*
& pressuris, tanquam ad refugium tutissi *deuotione.*
imum te conuertas, ipsius tutela præsidium
flagitando, eamq; in tuam suscipiens aduo-
catam, deuotiſſimè ac securè tam ei causam
committas: quia mater est misericordia,
quotidiè studens ei specialem, & singularem
reuerentiam exhibere, & ut tua deuotio sit
accepta, & reuerentia grata, ipsius purita-
tem, & munditiam omni virtute, mente, &
corpore illibatè in te ipso seruando, toto co-
nati

Et mansuetudine eius vestigia imitari. hæc Bonauentura.

Idem in 3. distin. 3. art. 1. quæst. 1. ad. 4. *Virgo, inquit, auxiliatrix Et amatrix est omnium fidelium suorum laudatorum; sicut illi qui tales sunt, experimento multiplici cognouerunt.*

*S. Bona-
uentura
ad saluta-
tionem
Angeli-
cam ve-
speri hor-
tabatur.*

Idem tom. 2. opusc. in Litanijis B. Virginis sic eam inuocat: *Virgo, qua tuos ser-
uos exaltas, Virgo super omnes excellentiss
magnificanda; Virgo, quam omnia laudant
Et venerantur.*

Surius.

Idem pijsimus Dei Genitricis cultor instituit, ut sui Ordinis fratres populum hortarentur ad eandem salutandum, signo campanæ audito, quod post Com-pletorium datur, quod creditum sit eam illa hora ab Angelo salutatam, quod in S. Bonauenturæ vita apud Surium tom. 4. habetur.

XIII.

S. ALBERTVS CARMELITA.

SANCTVS Albertus Carmelitani Ordinis decus, Deiparæ ope in lucem editus, eandem præcipuo coluit studio. Is enim in Sicilia parentibus natus est, qui annos circiter vigintifex in coniugio sterilitate laborauerant, ac votum Dei-
paræ

paræ nuncupant; prolem, quam ſuſcepiſſent, maſculinam, eidem Ordini ſe conſecraturus.

Ordinem verò illum Deiparæ Virgini peculiariter conſecratum puer ingreſſus, precibus, iciunijs, alijsq; pietatis operibus impenſè addictus ad magnam peruenit ſanctitatem.

In miraculis, quæ edebat ad Chriſti nomen, ſanctiſſimæ Virg. merita piè inuocare ſolebat: morti deinde proximus cum ea dulciter colloquebatur, & bis ſalutatione Angelica cum alijs precibus recitata, ſublatis in cœlum oculis, animā Deo, ac eius Genitrici commendans, eorumq; opem implorans in illis verbis: *In manus tuas Domine commendo ſpiritum meū*, obdormiuit in Domino 7. idus Auguſti anno Domini 1292. hæc ex vita eius apud Surium menſe Auguſto. Luc. 22.

XIV.

B. MARIA DE OEGNIES.

BEATA Maria de Oegnies Niuellæ Episcoparus Leodienſis orta, inter multas, eaſque præclariffimas, quibus claruit, virtutes Deiparæ ſtudioſiſſima fuit, quod ex ſubiectis exemplis planum fiet.

Quor.

Quotannis Ecclesiam Deiparae Oegniacensem ad duo milliaria distitam rigente hyeme nudis pedibus una ancilla comite inuisebat; & illo die, ac sequenti nihil prorsus edebat, totamq; noctem in Ecclesia peruigil exigebat: qua in via flexuosa, nec satis ipsi cognita lumine quodam praeunte, & Angelis eam dextra, leuaq; sustentantibus, nunquam errabat, & inter imbres e coelo interdum ruentes diuinitus intacta redibat.

Cum Deipara templū inuisset, Angelorum custodia e periculis seruabatur.

Aliquādo intra dici & noctis spatium millies, & centies flectens genua salutabat Deiparam; & hoc salutandi officium ad quadraginta dies continuabat in hunc modum.

Primum enim sexcenties flectebat genua sine intermissione.

Deinde integrum Psalterium stans legebat, & ad singulos Psalmos Deiparae flexis genibus salutationem Angelicam offerebat.

Tum trecentis vicibus ad singulas genuflexiones virga se percutiebat, & tribus ultimis ictibus copiosum e suo corpore extrahebat sanguinem.

Tandem quinquagies flexis simpliciter genib. sacrificium hoc cōsummabat.

Cumque miro salutis animarum desiderio teneretur, multis lacrymis, ieiunijs ac pre-

ac precibus à Domino obtinuit, vt concionandi officium, quod ipsa per se exequi non poterat, alteri conferrét; quare Dominus cuidam concionatori huius *Lib. 2. vita eius* sanctæ mulieris precibus exoratus cor *cap. 4.* præparauit, vires in labore suggessit, verbum ministrauit, & fructus in auditoribus excitauit: ipsa verò pro eodem *Virgo Concionatori* cum concionaretur beatissimæ Virgini *gratiam* centies salutationem angelicam offerre *obtinet.* bat. Tandem multis miraculis clara mi-grauit è vita 23. Iunij anno 1213. de cuius castitate cum suo cōiuge plura dicemus *in tractatu de virginibus sect. 8.* hæc ex eius vita à Iacobo Vitriaco Cardinali, qui eodem tempore vixit, grauiter conscripta apud Surium tom. 3.

XV.

BEATVS ANDREAS CARMELITA Episcopus Fesulanus.

BEATVS Andreas Episcopus Fesulanus *24.* ex nobili Florentiæ Corfinorum familia, Deiparæ perquam studiosus fuit: cum enim eius parentes diu steriles primitias Deo offerendas esse iuxta illud *Exod. 22.* audissent, vt Deo, eiusq; Genitrici gratam oblationem facerent; primogenitū, quem genuissent, Mariæ se datu-ros vouerunt: ac non ita multo
E post

B. Anorea post Virginis ope Andream filium susce-
mater in perunt: qui etsi in adolescentia viam
partu labo quandam viuendi liberiolem esset in-
rans im- gressus, ac saniora parentum consilia
plorata. procaciter respueret; ad bonam tamen
B. V. ope frugem reuocatus, in Carmelitarum
parit. Templo beatissimæ Virginis apud filiū
 patrociniū multis lacrymis ad eius aram
 implorans, eorundē Patrum institutum
 libentissimis parentibus *decimoquinto*
 ætatis suæ anno est amplexus.

Eidem B.
V. angelī
comitata
apparuit.

Psal. 49.

Quam verò charus Virgini fuerit il-
 lud declarat, quod cum in eo ordine
 magnis religiosæ humilitatis, obedi-
 tiæ, mortificationis, silentij, orationis,
 aliarumque virtutum meritis floreret,
 & sacerdotij sui primitias oblarurus, in
 conuentum Siluarum extra Florentiam
 se recepisset; quo apparatus, quem co-
 gnati ad eam solemnitatem moliebantur,
 effugeret, ei primis sacris deuotissime
 operanti, beatissima Virgo Angelorum
 cœtu stipata apparens dixit: *Seruus meus*
es tu, quia ego elegi te, & in te gloriabor:
 quæ cū diceret, sensim sese in auras sustu-
 lit. Ioannem Corfinū ex sua cognitione,
 morbo, quē lupum vocant, laborantem
 hortat⁹ est, vt luforibus, quorū cōfueru-
 dine ad leuandū morbū utebatur, exclusis,
 ieiunijs vacaret, & beatissimā Virginem
 summis

ſummis precibus dies octo flectere niteretur; q̄ cū is mira deuotione p̄feciffet, priſtinę valitudini eſt reſtitutus. Mox cū Feſularū creatus eſſet Ep̄ſcopus, eā Eccleſiam ſtrenuē adminiſtrauit: cumq̄ ea, qua X̄ps Dñs natus eſt, nocte rem diuinā ſolēniter faceret, Virgo beatiffima ei apparuit, obitusq̄ ſui diē in feſto Epiphanię proximi menſis Ianuarij prædixit: q̄ ingēti lętitia repletus eo die anno 1373. ætatis 71. miraculis in vita, & poſt mortem clarus, migravit in cœlum.

XVI.

SANCTA CATHARINA SEN-
nenſis Ordinis Dominicanorum.

S Catharina Senēſis præclariffimis Dei
donis ornata, ab infantia ſua Deipara-
ram ſingulari pietate coluit: cū n. an-
num circiter quintū ageret ſalutationem
angelicā crebrò eidē Deiparę offerebat,
& diuinitūs edocta per gradus paternę
domus aſcendendo, & deſcendendo, ad
ſingulos flexis genibus eandē ſalutationem
angelicam Virgini matri reuerenter
pronunciabat, idq̄; Deiparę gratū fuiſſe
illud argumento eſt, q̄ per eoſdē gradus
aſcendendo, & deſcendendo, Angelorū
miniſterio, vt plurimum ferebatur, ita
vt pedibus eos nō attingeret. Atq̄; his in
Deiparę

15

Ex vita d

Raymūdo

de Capua

eius con-

ſeſſario

cōſcripta.

Et S. An-

tonin. 3. p.

titul. 25.

cap. 14.

Cum An-

gelicam

ſalutatio-

E 2

Deiparę

nem reci- Deiparæ pietate veluti fundamentis po-
taret mini- fitis ad magnū sanctitatis culmen euasit
sterio An- Septimū iam agēs ætatis annū perpetuæ
gelorum virginittis votū Deo ac Deiparæ nun-
ferebatur. cupauit. Nec minus admirabile fuit il-
Per Dei- lud, q̃ post aliquot annos tēpore Ante-
param cineraliorū, cum alij gulæ & ventris ser-
Christo est uiunt, in suam se cellulam abdidit, fidei
despōsata. perfectiōē à Dño ardentissimè petens
 tandem ei Christus corporeis sese oculis
 spectandū exhibuit cum sanctissima sua
 genetrice, & beatissimis Ioanne Euan-
 gelista, Paulo Apostolo; ac B. Domini-
 co, ipso Rege Dauid psalteriū suauissimè
 modulāte. Hic beata Dei genitrix S. Ca-
 tharinæ dexteram accipiens, & digitos
 extendens ad filiū, postulabat: vt ipsam
 Catharinam dignaretur sibi despōsare in
 Fide: quod annuens Christus, annulum
 protulit aureū quatuor gemmis, & ada-
 mante in summitate insignē, quem an-
 nulari digito imposuit dicens: *Ecce despō-*
so te mihi Creatori, & Saluatori tuo in Fi-
de, tu autē deinceps viriliter age: & rece-
dente Dño annulus in digito remansit,
qui tamen non nisi à S. Catharina vide-
batur. Quam verò familiarem cum ipsa
 consuetudinem Deipara haberet, illud
 facilè declarat; quod *vt dixi cap. 20.* ob
 leuem culpam eam arguere dignata sit
 quodque

quodque panes cum ea ex farina quadā corrupta egregios in pauperum vſus effecere voluerit.

XVII.

S. VINCENTIUS FERRERIUS

Ordinis Prædicatorum.

S. Vincentius Ferrerius ex Ordine Prædicatorum ſanctitate inclytus, & 16
Concionator verè Apoſtolicus; qui nō ſolum *triginta tria millia* tum Iudeorum, tum Saracenorū ad Chriſtiana ſacra ſuſcipienda adduxit, ſed etiam ſupra *centum millia* flagitioſorum hominum ſuis concionibus ad ſalutarem peccatorū peremitteriam permonuit, Virgini beariſſimæ cum primis addictis fuit, cui in ſuis à demonetentationibus enixè ſe cōmendabat. Verū illud præclarum in primis, quæ Virginis ſanctiſſimæ apparitione, *ut in lib. 2. eius vite cap. 11. apud Surium Sur. to. 2. tom. 2. habetur*, tanta ad eius pietatem facta eſt acceſſio, ut poſtea ad tam ſublime vitæ ſpirituālis culmen illius beneficiū perueniret. Cum enim virginitatem ſuam quam perpetuò coluit, nocte quadam Virginum Virgini impenſius commendaret, quo ipſa ſuo patrociniū eam tutari, ac cuſtodire dignaretur; huiusmodi vocē audiuit: *Non omnes poſſumus*

Eiusdem virginitatem cōtra demonum inſidias Deipara tuetur.

esse Virgines : nam tamen si ad hanc usque diem virginem te appellare potuisti, non tamen patiar in posterum, ut tam honorifico nomine perfruaris : quæ quidem verba cum vir Dei quid sibi veillent tacitus secum ipse reuolueret ; adduci non poterat, ut ea à Deipara Virgine, quæ virginitatis cultores semper amavit, & continenter adiuuit, profecta esse sibi persuaderet : in genua igitur cum procubuisset, ab ipsa Virgine petijt, ut illa verborum terriculamenta declarare dignaretur : nec ita multò post Virgo beatissima multa luce corusca ei apprens, ipsum confortauit, ei quæ dixit, verba illa à diabolo fuisse prolata, qui bonorum operum difficultatem ei proposuit, quo territus ab incepta virtute desisteret ; eundem quæ admonuit, dæmonem eius virginitatem, aliasque virtutes crebris insidijs impediturum : quare cautus esset, constantique animo perseueraret ; atque in Domino, in quo omnes dæmonis versutias strenuè superaturus esset, speraret : tum Vincentius gratias Virgini gloriosæ egit : *Ex eo quæ tempore, inquit, Auctor eius vitæ, Christi militi tantum feruoris accessit, ut non terrestris homo ; sed cœlestis Angelus videretur esse.*

B. BERNAR-

XVIII.

B. BERNARDINVS SENENSIS
Ordinis Minorum.

17 **S.** Bernardinus Senēsis ex ordine Minorū diuini verbi cōcionator ætatis suæ celeberrimus, pietatisque erga sanctissimum nomen Iesu apud populum excitandæ studiosissimus, Matrem Iesu singulari amore colebat: cum enim vitam adhuc ageret in seculo, inter æquales suos omni pudicitia, & morum honestate (qualem decet esse Deiparæ alumnum) erat conspicuus; imaginemque Virginis supra ciuitatis Senensis portam, quam dicunt Camolliæ, elegantissimè depictam per multos annos quotidie inuisebat, ac flexis, nudisque genibus preces Virgini offerebat; quam vnicè se diligere in qua spes suas collocasse, & per eam se Dei gratiam, & misericordiam, quam præcipuè expetebat, sperare profitebatur. Post susceptum verò religiosæ vitæ habitum ad eandem imaginem non rarò accedebat.

Coronam beatę Virginis quotidie mira cum animi pietate recitabat; eaque de causa magnis à Deipara est donatus

B 4

benefi.

Pelbartus. beneficijs; quod Pelbartus in Stellario libr. 2. part. 2. artic. 3. agens de corona Virginis testatur his verbis: *Cum ista corona in usum plurimorum venisset S. Bernardinus de Senis Ord. Min. de Obseru. quotidie eam ob deuotionem Virginis perorabat: cui die quadam oranti ipsam coronam, apparuit beata Virgo dicens: Omni deuote famule multum mihi complacui in tua deuotione, ecce quia me hac corona quotidie honorasti, impetraui à filio meo tibi gratiam miracula faciendi, & predicandi: & tandem scias in cœlo mecum sine fine lataturum, participem meorum gaudiorum, & sic ab illo tempore coepit Sanctus miraculis coruscare, & magnis gratijs abundare. ita Pelbartus.*

S. Bernardino Senensi coronam recitanti Desipara apparet.

Plurima in eundem munera confer.

Idem quoque Pelbartus artic. 2. dixerat rescitum fuisse à sanctis Fratribus socijs S. Bernardini Senensis ipsum dum viueret, dicere solitum: *Omni gratiam, quam haberet, vel habuisset, se acquisisse, & obtinuisse per deuotam recordationem gaudiorum beata Virginis, in quorum memoriâ quotidie Coronam recitabat.* hæc sanctus Bernardinus ex Pelbarro, qui ex temporum supputatione potuit optimè hæc accepisse à socijs sancti Bernardini, qui obiit anno 1441.

Quare mirum non est, si de eadem Virgine

Virgine deuotiſſimè libenter, & feruenter conciones ad populum habebat, quod non ſolum vitæ eius auctor, qui eum concionantem audiuit, teſtatur apud Surium tomo 3. verum etiam plurimæ eius conciones, quæ impreſſæ viſuntur, eaſque ſæpè in hoc opere citauimus, apertè declarant; in quibus ſolidis ratiocinationibus, & ad rigorem theologicum elimatis ita piè, doctè, ac ſubtiliter de Virginis præſtantia loquitur, vt in illis neque pietas, neq; eruditio vlla ex parte deſideretur.

XIX.

B. LAURENTIUS IUSTINIANUS
Patrisarcha Venetus.

B. Laurentius Iuſtinianus ſermon. de Natiuit. Virg. Deum, inquit, *ueneremur in Matre, & matrem honoremus in filio, quatenus filium Genitricis interpellante pro nobis, vincamus mundum, diabolum ſuperemus, renitamus temptationibus, conſequamur gratiam, adipiſcamur coronam, atque in regnum introeamus æternum.*
hæc ille.

E 5

DIONT-

XX.

DIONYSIVS CARTHU-
sianus.

DIONYSIVS Carthusianus doctrina iuxta, ac pietate insignis quatuor libros de laudibus virginis edidit, & in lib. 1. art. 3. ad Virginis deuotionem omnes hortatur his verbis: *Totis, inquit, viribus laudemus, ac veneremur diligamus, ac vereamur praestantissimam Dei matrem; cumq; hoc ipsum egerimus, & recognoscamus nos nihil egisse condignum, nec beneficijs eius posse idoneam rependere vicem.* hæc Dionysius. qui tum in Commentarijs in Cantica canticorum: quorum singula capita peculiaribus enarrationibus, quas *articulos* vocat, de Christo, ac Deipara, quam singularem sponsam singulariter vnicâ, atq; ineffabiliter prædilectâ sponsæ cœlestis appellat; piè, ac doctè interpretatur: tum etiâ in alijs compluribus suæ doctrinæ, quæ elaborauit monumentis, vbique præclaræ, qua in Deiparam flagrabat, pietatis vestigia reliquit: eius enim dignitatem, atque præstantiam aptissimis diuinorum oraculorum testimonijs, firmisq; rationibus mirificè extollit ac prædicat, omnesq; ad

ad eiſdem ſtudio, & amorem excitat,
atque inflammat.

XXI.

B. IGNATIVS LOYOLA SO-
cietatis Ieſu fundator, eiſdemq;
Societatis in Deiparam
pietas.

19 **S**E diſiam ad recentiorũ, qui inſigni *Recentio-*
erga Virgine, pietate noſtra ætate *rum exem-*
claruerunt, exempla tranſeamus; quæ ut *pla piete-*
nõ ſolum certiffimis ſunt explorata do- *tiu in Vir-*
cumentis: ſed nõſtro etiam maximè ſe- *ginem.*
culo perfectæ, ita alios ad hanc pietatem
propius poterunt inflammare. Et quo-
niam noſtra etiam Societas Ieſu dome-
ſtica exempla ſuppediat eorum, qui ad-
dicti in primis ſanctiffimæ Virgini fue-
runt, ea tacita præteriri vniuerſa non
patiar, ſed omiffis alijs in hac pietate
præclaris, quinque tantum recenſebo,
beatum nimirum Ignatium Loyolam
noſtrę Societatis parentē, B. Franciſcum
Xaverium, B. Conſaluum Sylueiram
martyrem, B. Stanislauum Koſtka, & B.
Aloyſium Gonſagan. De quibus hoc eo-
dem ordine nonnulla, quibus eorum er-
ga Virginem ſtudio declaretur, ali-
quanto fortasſe vberius narrare conſi-
lium eſt; id quod communis mihi cum

illis eiusdem Religionis nexus iure quodam suo à me videtur exposcere.

B. Ignati⁹
Loyola
Virginis
studiofissi-
mus.

Beatus igitur Ignatius Loyola Societatis Iesu fundator, atque Parens, cui anno 1609. ob insignem viri sanctitatē, & plurima quæ per eum Deus multis in locis efficere dignatur miracula Pauli V.

Missam de
B. Ignatio
à nostris
celebrari
concessum.

Pont. Max. decreto est tributum flagrantib⁹ omnibus perē Regibus, & Principibus catholicis, vt publicè *Beatus* appellaretur, & missa, diuinumque officium nostris in locis de eo tantisper celebretur, donec solemnī ritu referatur in numerū Sanctorum, quorum ille quoad vixit cupidissimus, ac studiosissimus, & vt cultum per se, suosq; oratione defendit, sic imitatione dignitatem virtutis expressit. Is ergo in augustissimam cœli Reginam honoris, & amoris studio fuit in primis inflammato, vt testantur

P. Laynez.

P. Iacobus Laynez consiliorū eius particeps in ijs, quæ de vita eius adhuc viuentis perscripsit, & P. Ioannes Polancus in

P. Ioannes
Polancus.

hist. Societ. & P. Petrus Ribadeneyra

P. Petrus
Ribade
neyra.

lib. I. vitæ c. I. qui etiā in vita B. Ignatij breuiori, anno 1600. edita, affirmat, B.

Ignatium à prima sua in Deum conuersione Virginem in peculiarem sibi aduocatam delegisse, ad quam in suis necessitatibus, ac difficultatibus confugiebat;

cuius

cuius favore multa est beneficia consecutus : quam Dñs, ut ait Laynez loc.cit. *P. Laynez* tanquam instrumentum adinuandum B. Ignatium elegerat : & sanè qui Societatem Iesu Virginis filij, conditurus erat, in matris profundissima, & constantissima pietate tantæ molis fundamenta iecisse meritò existimandus est.

20 Verùm ad singularia veniamus, cum *P. Ribade-* in paterna domo B. Ignatius de mutan- *neyra lib.* da vitæ ratione iam deliberasset, noctu i. *vita B.* (ut solebat) è strato surgens, ad imagi- *Ignatij c. 2* nem Virginis feruentes per eam preces Ignatio Christo obrulit, quibus mundi castris *ante Vir-* relictis, se eius signa fortiter, atque per- *ginis ima-* seueranter secuturum spondit, quo *ginè orans* tempore domus tremotu contremuit, *per eam* & cubiculum à fundamentis est con- *preces of-* cussum satis magno edito argumento, *fert.* vel preces eius per Virginem oblatas esse exauditas, vel exterminatum Virginis ope dæmonem erroris, atque furoris sui reliquisse vestigia.

Alia nocte ipsa quoq; Dei mater par- *B. Virgo* uulum filium gestans in vlnis in manife- *videndam* sta luce suam vigilanti B. Ignatio præ se offert B. sentiam longo spatio declarauit : tanta Ignatio. cum spirituali lætitia permulcens, ut à *P. Ribade-* cunctis huius vitæ voluptatibus magno *neyra loco* is cœperit fastidio abhorreere; castitatē citato.

P. Ribadeneyra loco citato.

Ita P. Lainez. & in hist. P. Polanci de castitate purissima illi collata.

Votū castitatis B.

Virginum nuncupat.

Maffei in vita B.

Ignatii lib. 1. cap. 3. & lib. 3. c. 8.

Nicolaus Orlandi in historia Societ.

Ribaden. lib. 1. vita cap. 3.

ex eo tempore sanctissimè seruari, turpiumq; atque obscenarum rerum imagines ex eius animo Virgo purissima oblitterari, atque deterferi.

Nouam deinde vitam inchoaturus dum ad Virginis templum, quod est in Monte ferrato Religionis ergo pergeret, ut omnem fœdæ luxuriantis licentiam, ac potestatem sibi adimeret, in eodem itinere perpetuè castitatis voto se obstrinxit, nominatimque hoc votum B. Virginum Reginæ, in cuius patrocinio spes suas defixerat, nuncupauit:

Quamuis autem ex Theologorum sententia votum vni Deo fiat; is tamen, qui aliquid vouet Sanctis, in sanctis ipsi Deo vouere intelligendus est, ut rectè explicat Caietanus. Quare, teste Glica, Pulcheria Augusta Deiparæ virginitatē consecrauit & Epiphanius hær. 78. *In nomine, inquit, Mariae virgines degere contendunt, & castitatē seruare, ut c. 32. dixi.* Beatæ autem Virgini acceptā fuisse hanc clientis sui Ignatii sponsonem satis probauit, cum in suum patrocinium illum susceperit, castitatisq; donum non utcumque (ut verbis utar Polanci loco cit.) sed modo quodam altissimo, & ut putat Lainez perfectissimo ad extremum vsque spiritum illi conseruari: quibus

quibus verbis indicant eum quamvis natura præferuidum, omni sensu libidinis in posterum caruisse, quod desertis verbis affirmat Maffæus in vita lib. 1. c. 3. & libr. 3. cap. 8.

D. Thom.
2. 2. q. 88.
art. 5 ad 3.
Caietan-
nus ibi.

Glicas.
Epiphan.
P. Laynor.
Maffæus.
Ribaden.
lib. 11. c. 4.
historia.
Nicolaus
Orl.

B. Ignatius in
Serrato ad
aram
Virg. ex-
cubat.

Ad Montem ferratum ubi peruenit, Virginis ædem ingreditur, ibi confessione generali totius ante actæ vitæ diligenter pacta, quia legerat Nobiles olim equites cum nouæ militiæ initiarentur, totam noctem in somnem in armis ducere solitos, quod in Hispania *Pernigilium armorum* vocant, ipse ut exauctoratus à veteri, nouum susciperet militiæ sacramentum: ritu per simili exiit arma, quibus ad eam diem sæculo meruerat, & ante aram Virginis suspendi iussit; ac deposito ad intimam vsque subuculam sæculari vestitu, more pauperis peregrini Talarem tunicam erudi sacco indutus, noctem illam (quæ Virgini Annunciatæ diem sacram præcedit, quando Verbum caro factum est) anno 1522. ad sacratissimæ Deiparæ aram corameius imagine, totam venerabundus exegit, modò stans, modò in genua procumbens, ex intimis animi visceribus se Virgini commendans; superioris ætatis vitia deflens, totum se toto pectore vni Deo, cui in posterum militaret, deuouens, sub

Virginis protectione nouam vitam, atque militiam auspicatus.

Ribaden. Manresæ ubi prima spiritualis vitæ fundamenta iecit, dum horarias B. Virginis preces recitat in scalarum gradibus templi Dominicanorum insignem illam sanctissimæ Trinitatis cognitionem magna cum cœlestis consolationis copia diuinitus accepit, de quo plenius apud Ribadeneyram lib. 1. cap. 7.

21 Inter alia verò pieratis opera, quæ suscepit, non silebo sabbata in honorem B. Virginis ab eo obseruata, quemadmodum Compluti ipsemet Episcopi Vicario affirmauit.

B Virginis obseruabat. Lutetiæ postea Parisiorum cum aliquot socios ad perfectionis amorem, & animarum salutē procurandam permouisset, implorato (ut testis est Maffeus) lib. 1. vita Virginis patrocinio, votum paupertatis seruandæ, exacto Theologiæ studio, & proximorum saluti vacandî, ac Ierosolymam proficiscendi cum iisdem socijs in sanctissimæ Matris æde suburbana, quæ Mons Martyrum dicitur, nuncupauit ipso die Assumptioni Virginis sacro anni 1534.

Maffeus. Sacerdotio deinde initiatus anno 1537, In Virginis antequàm primū missæ sacrificium templo die perageret per totum ipsum annum, quo ad

ad tantum ſacrificium offerendū ſe comparat, obnixè & cōtinenter Dei matrem obſecrabat, vt aditum ſibi ad filium aperiret, & vt *ipſum cum filio ſuo poneret* : hac enim loquendi formula ipſemet B. Ignatius in ijs, quæ de vita ſua P. Ludouico Conſalez hispanico ſermone dictauit, cum hæc ipſa narraret ad verbum eſt vſus : qui modus loquendi Hiſpanis vulgaris, magnam vim habet ad B. Ignatij affectum declarandum, quo Virginem orabat, vt pro ea, quā plurimum apud filium poteſt Mater auctoritate, omninò perficeret, vt in numerum ſeruorum filij, ſeu in filij familiam, ipſum aſcribendum curaret.

*Assumptio
nū vota
Pariſijs
offert.
Lib. 2. c. 11.
cum ad
miſſam ſe
præparat
Virginem
orat, vt
cum filio
ſuo ponat.*

In ſancta

Circumactio iam anno Romæ primis ſacris ad Domini Præſepe in æde ſanctæ Mariæ Maioris operatur.

*Maria
Maiore
primum*

Idem Romę ad diui Pauli Apoſtoli in ſacello B. Mariæ Virginis, atque ad eò coram ipſa ex voti formula, in quam eius etiam nomen incluſit, profeſſionem coram ſocijs ſolemne edidit, quam pariter in formulis etiam votorum ſimpli- cum nominatim exprimendam voluit, vt eandem votorū noſtrorum & teſtem, & patronam haberemus.

*ſacrum
offert.
Lib. 2. vi-
ta B. 'gna-
tij à Ioan-
ne Petro
M. ſſcio
cap. 4.
Lib. 3. Ri-*

Quantum verò præſidij, fiduciæ quæ nobis ad implorandam, exorandam quæ diuinam

*badeneyra
cap. 1.*

*Par 5. Cō
stit. cap 3.*

¶ 4.

*Vnum ex
tribus col-
loquijs in
oratione
Virginis
faciendū.*

*Grego. lib.
2. dialog.
cap 36.*

diuinam misericordiam in optimæ ma-
tris clementia, & fide ponendum existi-
marit, perspicuè apparet in exercitiis
spiritualium meditationibus, in quibus
ad primum atque alterum colloquium,
quod ad Patrem, & ad Christum habe-
tur, præscribit & tertium ad Desiparam:
quo quidem facto non magis ille nostrā
fiduciam excitauit, quā indicauit suam.
Et hoc enim optimè colligimus pecu-
liarem eius erga Virginem affectum, &
modum, quem in suis priuatis precibus
seruare solebat: *Neq; enim Sanctus vir*
(ut de S. Benedicto dicebat S. Gregorius)
potuit aliter docere, quā vixit..

*In delibe-
ratione de
paupertate
Virginē
inuocat.
Lib. 4. vi
ta cap. 2.
Et ex com-
mem. ma-
nuscripto
à B. Igna-
tio.*

Et sanè ne coniectura tantum, quam-
uis satis clara ducti, id asserere videamur
hoc apertè cernitur in commentario il-
lo eius manu descripto, cum ad quadra-
ginta dies in ea deliberatione defixus,
rationes in vtramque partem disquire-
ret, num expediret Domorum Professio-
rum templa redditus ad eorum orna-
tum, vel fabricam habere; in eum enim
commentarium per singulos dies quæ-
nam spiritualium rerum sensa habuif-
set, quas illustrationes diuinitus acce-
pisset, quo precatationis modo vteretur,
quos intercessores adhiberet, plenè re-
tulit.

Ex

Ex ijs porro liquidò conſtat aduoca-
tionem, inuocationemque ſanctiſſimæ
Dei genitricis ab eo accuratiſſimè tunc
adhibitâ: nam & eam tanquàm media-
tricem ad intercedendum apud ſanctiſ-
ſimam Trinitatem ſemper implorabat,
& per eam ſuas deliberationes Deo offe-
rebat, ibiq; adnotatū prætereâ legimus
eo tempore Virginem cogitatione inter-
dum ita ſibi obiectam, vt ſpirituâli de-
uotione illum ad ſuauiſſimas vſque la-
crymas compleuerit.

Neque hoc fuit illi nouum, nam inte-
riori animi obtutu vidiffe eum Chriſti
Domini humanitatem Manreſæ, & ali-
bi, & aliquando beatiſſimam etiam Vir- *Ribade-*
ginem Mariam, affirmat Ribadeneyra *myra.*
lib. 1. vitæ eius cap. 7.

22 Deiparæ verò opem B. Ignatius ſepè *S. Ignatij*
expertus eſt: cuius exemplum auctore *preces à*
Ribadeneyra lib. 3. vitæ B. Ignatij cap. 6. *Deipara*
in Collegij Patauini cauſa peculiariter *exaudiuntur.*
apparet. Cùm enim anno noſtræ ſalutis
1554. in Patauini Collegij erectione non
parua eſſet oborta difficultas obtinen-
dæ poſſeſſionis cuiuſdam Prioratus
Andræ Lipomani, reſque in Senatu
Veneto diſceptaretur, quodam Priori
Andræ ſanguine propinquo, inter
ſuos opibus, nobilitate, ac Senatoria
dignitate

dignitate præcelleret, acriter obnitente. Iacobus Laines, qui negotium Venetijs procurabat, per literas B. Ignatium orauit, vt pro felici rei euentu missæ sacrificium offerret: quod cum ipso Dei genitricis Natali Die, qui in 8. diem Septembris incidit, fecisset, Iacobo rescripsit, bonoq; vt esset animo, ac rem confectam putaret: mox octauo post sacrificium die, frequentissimo Senatu, omnium ferè suffragijs ea nostris est adiudicata possessio.

Et verò mirabile in primis visum est omnibus illius Reipublicæ peritis, pro aduenis, ignotisq; hominibus aduersus Ciuem, ac vehementer obstitentem Senatorem, frequentissimum Senatum tam vnanimi consensu conspirasse, præsertim cum eo die probatissimi Senatores, qui nostris potissimum studerent partibus, à Senatu omnes abfuerint, vt hinc Deiparæ præsidium B. Ignatio illud imploranti, præsto fuisse in dubijs,

Dan. on ab seu desperatis rebus non obscure intelli-
obfesso egre gatur.

ditur, quia Adjiciam & illud, quod grauissimum
B. Ignati⁹ videri debet, quia vel ab ipsis hostibus
Virginis expressum est testimonium egregiæ vo-
fuerat de- luntatis B. Ignatij in Virginem; Auctor
notus. est idem Ribadeneyra in vita B. Ignatij
breuiori

Breviori edita anno 1600. (vbi plurima per beatum Ignatium miracula affecta recenset:) inter alia Mutinæ eodem anno 1600. in illa celebri complurium dæmonum per beati Ignatij merita, è corporibus quatuor sororum, & alterius consobrinæ earum expulsionem, fuisse pessimum dæmonem, obstinatissimum eundem, & confidentissimum plures sacrorum machinas eludentem; tandem ingratis excedere coactum, ad beati Ignatij nomen, quamvis eum irrisisset, adieciſſeque laudationem eius luculentissimam, cum ter illum appellasset sanctum, diceretque S. Ignatius, S. Ignatius, S. Ignatius me eijcit ob suam humilitatem, & potentiam, & ob eius singulare studium, quo is viuis ardebat in sanctissimam Virginem.

23 Cæterum non abs re erit, si vbi de B. Ignarij in Virginem pietate agimus, aliqua de eadem, quæ in Societate Iesu ab Ignatio fundata viget deuotione, subnectamus. Et quidem Societas nostra Societate ſtra vniuerſa ſingulari Dei bñficio Vir- circa ver- gini Deiparæ ſemper fuit addictiſſima, ſam Vir- omneſque Societatis noſtræ religioſi ginis eſſe eam tanquam peculiarem Dominam, deuotiſſi- ac patronam intuentur, eamque vnicè mam. diligunt, colunt, ac venerantur.

Et

Et meritissimè quidem: æquissimum enim est eos, qui filij sui Iesu, non tantum præsentissimo numine perficiuntur, sed de nomine etiam diuinissimo peculiari quadam ratione gloriantur; eius matrem peculiari quoque affectu, ac reuerentia prosequi.

Quòd si Societas ipsius morem vniuersè intueamur, si diligenter intimos vniuscuiusq; nostrū sensus discutiamus, iauenietur profectò in omnibus hanc præcipuè pietatem in Virginem vigere, & omnes in votis habere, vt publicè quàm latissimè transfundant in alios, quam ipsi venerationem in eam priuati-
m hauserunt:

*Per Virgi-
nem casti-
tatis donū
speratur
in Societa-
te.*

Virginem item agnoscunt, & de Societate generatim, & de singulis optimè meritam. Nam & eius opem singulari beneficio Societas experta est (vt cætera nunc omitram) in castitate purissima Societatis hominibus pernecessaria, propter tot missiones, & peragrationes, ad animarum salutem procurandam inter fideles, & infideles frequentissimas & propter lectissimam iuuentutem in Gymnasijs, Seminarijs, & Congregationibus Societati creditam. Qua in re quantum à Deo, Virginis purissimæ intercessione, Societati sit collatum, omnes

omnes norunt, & ipsi hæretici inimici nostri (vt verbis vtar Moylis) sunt iudices, non absque eorum ingenti admiratione.

Vocationem quoque suam, qua ex *Dent. 32.* mundi procellis ad Religionis tranquillissimum portum nostri sunt traducti, à *Virgine* omnes ferè Deiparæ veræ Maris Stellæ agnoscere acceptam ferunt, & de eadem ingentes ei gratias agunt.

24 Nec inter Virginis beneficia postremum illud est quod Societati tribuit, vt Congregationes externorum sub eiusdem Virginis præsidio, atque tutela (ex quibus, Virgine benè fauente, tantus in Rempublicam Christianam manat fructus) tum in Collegijs, vbi vigent studia; tum in Domibus professis Societas magno studio excitaret, atque amplectetur; quas longissimè gentium quotidie propagat, & per vniuersum Christianum Orbem latissimè disseminat, & ubique locorum frequentissimas habet, quæ profectò apud nos numero plurimæ, dignitate lectissimæ, morum integritate præclaræ, sodales in Christianæ religionis officijs, & erga Virginem pietate, instituunt, atque educant. Quare lectissima iuuentus in nostris Gymnasijs ijs virtutum initijs, quæ in Virginem

*Societas
Congregationes Vir-
ginis bene-
ficio eiusdè
instituit.*

Virginem feruntur, imbuuntur. Hanc vnam potissimum nostra Seminaria, quæ Romæ diuersarum nationum, & in toto Septentrione plurima in Societatis disciplinam sunt tradita, morum, Magistrum studiorum suorum Patronam agnoscunt.

Pietatis cultus quæ erga Deiparam Societas exercet. Neque illud silentio prætereundum, quod à Societatis Iesu nascentis exordio apud eiusdem religiosos vsu receptum cernimus circa globulorum sertum, vulgò B. Virginis Rosarium, vel precariam coronam appellatum, in quo certo quodam sphærularum numero ad Christi Domini, eiusq; Genitricis vitæ mysteria recolenda, orationem Dominicam, & salutationem angelicam iteramus.

Turfellin. Nam, vt de aliquorum interim ordinum hominibus taceam, apud quos in more est positum huiusmodi sertum conspici cum gestare; à primis certè nouem Societatis nostræ Patribus cum è Gallia nondum constituta Societate, ad beatum Ignatium Venetias pedites se conferrent: *Maria corona*, inquit Turfellinus lib. I. vitæ B. Xauerij c. 4. *Catholica Religionis inter hæreticos index è collo suspensa portabatur*, reliqui etiam Societatis nostræ homines è cingulo illam pendulam propalam deferunt, non equidem ad

ad inanem oſtētionem, ſed vt hac pre-
candi formula ſuum multis nominibus
Virgini Deiparæ debitū obſequium, at-
que intimam, erga eandem pietatem, &
cultum omnibus teſtatum faciant:& ve-
rò noſtrorum exemplo, atq; inſtitutio-
ne in Tranſalpinis Regionibus, ſodali-
bus plerisque parthenijs mos quoque i-
ſte ad hæreticorum deteſtationem ſo-
lemnis eſſe cœpit, vt inter alia, hoc et-
iam ſigno quiuis eos ab hæreticis inter-
noſcat.

25 Illud quoque Societatis erga Deipa-
ram ſtudio, ac pietatem, non obſcurè
declarat, quod cū eius Conſtitutiones
à B. Ignatio editæ in Theologia doctri-
nam ſcholasticam D. Thomæ legendam
præſcribant. & Quinta eiufdem Societa-
tis Congregatio Generalis vnanimi con-
ſenſu ſtatuerit in Theologia ſcholastica
S. Thomæ doctrinam, tanquam ſolidio-
rem, ſecuriorem, magis approbatam, &
conſentaneam noſtris Conſtitutionibus
à Profeſſoribus noſtris ſequendam; ex-
cipit tamen quinta Congregatio illam S.
Thomæ opinionem, quæ eſt de Deiparæ
Conceptione, in qua noſtri Doctores
ſententiam hoc tempore magis commu-
nem, magisque apud Theologos rece-
ptam, quæ vult, eam omnis originalis

*Conſtitu-
tiones So-
ciet. Ieſu.*

*B. Virginis
Conceptio
immacu-
lata.*

noxæ expertem, sequi iubentur.

Et sanè ante editas Constitutiones, & ante hoc decretum ab ipsius Societatis primordio Nostri omnes tum Concionatores in suggestis, tum Professores in cathedris, tum Scriptores in libris editis, Conceptionem Deiparæ immaculatam rationibus & scriptis pro virili parte semper defendere sunt conati.

P. Iacobi

*Layneæ, ex
ga Deipa
ræ pietas.*

Quin etiam Iacobus Laynez, vnus ex nouem B Ignatij in Societate fundanda socius, postea etiam eiusdem Societatis Prepositus Generalis, vir pijssimus iuxta, ac doctissimus, cum in sacro Tridentino Concilio Theologum Pauli III. Summi Pontificis, vnà cum Alphonso Salmerone ex ijsdem pariter nouem socijs ageret; & quæstio ista tractaretur de peccato originali, cuius Deipara immunis extitit, Rogatus suam sententiam, negat, auctore Ribadeneyra lib. 3. vitæ eiusdem, cap. 17. se quod quartana feбри grauitè laboraret, pro argumenti dignitate posse differere, conscendit tamen suggestum vt-
cunque suam sententiam pro immaculata Conceptione dicturus; Verùm præter spem & opinionem tres integras horas Deiparæ beneficio, firmis lateribus pro ea sententia plurimis allatis testimonijs, & exquisitis rationibus, admirabili qua polle-

*Ribade-
neyra.*

pollebat eruditione, & omnium approbatione peroravit; in orationis vero ſine ſe viribus valentiorẽ ſenſit, quàm cum dicendi initium fecerat.

Et quidem ſacrum Concilium Tridẽ-
tinum multis adnitentibus, & præſertim *Concilium
Trident.*
Laynez in ſeſſ. 5. habita die 17. Junij 1546.
ad decretum de peccato originali declarationem expreſſè adiecit, non eſſe ſuæ intentionis in eo decreto, Beatam, & immaculatam Dei genitricem comprehendere, ſed obſervandas Conſtitutiones Sixti IV.

Et quoniam de Alphonſo Salmerone *P. Alphon-
ſus Salme-
ron Deipa
ra ſtudio-
ſiſſimus.*
mẽtio incidit, cuius eruditionem, ac doctrinam ſexdecim, eaq; inſignia, quæ in ſacram præcipuè Euangeliorum hiftoriam, & in reliquas novi teſtamenti partes exaravit volumina, ſatis teſtatur; adſcribam quod idem Ribadeneyra in ipſius Ribadeneyra
vita commemorat, cum eſſet Concionator inſignis, & in ſuis ad populum ſermonibus nõ verborum floſculos, nec vanos quosdam conceptus ad oſtẽtationem ex profanis auctõribus petitos, ſed ſolidos ex diuinis oraculis, & ſanctis Patribus deſumptos, ad Dei gloriam, & animarum fructum magna auditorum approbatione, & frequentia proponere ſolitus eſſet, ſcribit Ribadeneyra tanto

erga eam Virginem studio flagrasse, ut in Quadregesima singulis sabbatis de Deipara ad populum verba faceret, non absque auditorum admiratione, quos ad Deiparæ pietatem mirificè inflammabat, cuius exemplum complures Concionatores magna erga Deiparam pietate etiam nunc sequuntur.

*Pluribus è
Societate
concessum,
ut de Vir-
gine scri-
berent.*

Illud quoque inter Virginis beneficia Societati concessa connumerandum videtur, quod & Societatis quoque observantiam erga eandem declarat; multos paucis hisce annis scriptores ingenij, doctrinæque facultate præstantes ex nostro ordine extitisse, qui locupletissima condidere in honorem tantæ Virginis ingenij, pietatisque monumenta, partim ut impiam, impuramque hæreticorum, præsertim recentiorum, qui contra Virginem os suum aperire ausi sunt, audaciam frangerent; partim ut Virginis præstantiam, atque dignitatem declararent, & in alijs eiusdem exemplo pium sanctitatis studium accenderent.

*Aliqui è
Societate,
qui de Vir-
gine scrip-
serunt.*

Inter hos, ut omittam alios ex nostris, qui hoc idem argumentum egregiè tractarunt, meritò recenseri possunt Petrus Canisius, Franciscus Suarez, Franciscus Arias, Sebastianus Barrada, Blasius Viegas, Martinus del Rio, Horatius Tursellinus,

Iñus, Christophorus à Castro, Franciscus Costerus, Vincentius Brunus, Laurentius Massellus, Ioannes Bonifacius, qui suæ non magis doctrinæ, quàm pietatis erga Virginem immortale ediderunt monumentum.

26 P. Franciscus Borgia Societatis nostræ Præpositus generalis, vir insigni sanctitate excellens, qua erat in Virgine pietate multis, magnisq; difficultatibus superatis, Primus B. Virginis Imaginem ad exemplum eius, quam S. Lucas depinxisse dicitur, & asseruatam in æde S. Mariæ Maioris præcipuo cultu, sensuque Roma veneratur, depingendam curauit; & quo priuatum vnus Vrbis beneficium, omnibus gentibus in commune conferret, plures ad huius exemplum depictas multis Principibus, & viris primarijs, ac nostrorum domicilijs communicauit, quæ vulgatæ multis in locis amorem, ac pietatem in Virginem auxere. Hæc omnia testatur Ribadeneyra in vita P. Borgiae, lib. 4. cap. 4.

Imago S. Mariae maioris à P. Francisco Borgia c. vulgata.

Ribadeneyra.

Huius Imaginis exemplum B. Ignatius Azebedius è Societate Iesv inclutus Christi martyr, vir religiosissimus, & Virgini apprimè deditus, ex Vrbe secum extulerat, cum anno 1570. die 15. Iulij ab hæreticis Caluinistis prædonibus in In-

Ribadeneyra. lib. 3. vita P. Borgiae. c. 10. & in epist. Petr.

Diaz de dica nauigatione , qua Prouincialis in
martyrio Brasiliam cum multis alijs reuertebatur,
B. Ignatij, est deprehensus. quare hac imagine sum-
& sociorū, pta, prout res, & tempus postulabat, ad
& literis officium, & pietatem omnes hortabatur:
manuscri- deinde obuiam hostibus factus elata ma-
ptis. nibus ea, quam diximus, Imagine, con-
 testatus omnes, qui aderant, se pro fide
 Catholica mori, vno in capite, tribusque
 in pectore acceptis vulneribus ab hereti-
 cis sacrā Imaginē frustra extorquere co-

Imaginem nātibus, in mare est præcipitatus, vnā cū
B. Virg. ex ipsa Imagine, quæ de Ignatij manibus
B. Ignatij nunquam exciderat, octo & triginta ei⁹
Azebedi socijs pro eadem fide Catholica vnā cum
manibus ipso interfectis. Corpus B. Ignatij in ma-
extrahere re proiectum non subsidit, vt cætera: sed
heretici brachijs ad instar crucis expansis, quā
frustra co- longissimē oculi sequi potuere, super a-
nantur. quas ferri nō sine admiratione visum est,
 quod sacræ huic Imagini, quam in mani-
 bus ferebat, meritō ascribi potest.

Virgo So- 27 Virginem quoque sanctissimam pe-
cietatē sub culiarem Societatis nostræ curam gerere
pallio cōple apertē ostendit visio illa, quam c. 20 retu-
cti visa. limus. cum P. Martino Guttieres eiusdē
 Societatis viro sanctissimo, visa est Vir-
 go Deipara Societatem vniuersam col-
 lectam, illiusq; alumnos tanquam filios
 sub amplissimo pallij sui tegmine aman-
 tissimē

tiſſimè circumplecti, eoſq; materno fo-
uere affeſtu: quam viſionem literis man-
dauit P. Hieronymus Plat. lib. I. de bono *Hierony-*
ſtatu religioſi, c. 34. *mus Plat.*

Inter ſigna porro peculiaris proteſtio- *Primū tā-*
nis ac beneuolentię, quibus Deipara no- *plum Ro-*
ſtram Societatem eſt dignata, & illud re- *ma Socie-*
cenſere poſſumus; quod primum, quod *tati attri-*
eadem Societas in ſui exordio ad pro- *buta fuit*
pria munera obeunda habuerit templū, *B. Mariæ*
erat ipſi Virgini dicatum; ex quo poſtea, *Strata.*
tanquam ex capite, Societas magno rei-
publicę Chriſtianę bono in vniuerſum
terrarum orbem longè lateque in eadem
munia propagauit. idque templum eodē
anno 1540. impetratum eſt, quo ſummi
auctoritate Pontificis Pauli III. ipſa eſt
confirmata Societas, vt protinus natam
ſuſcepiſſe quaſi vlnis Virgo beatiffima, ac
recto carentem benigniſſimè in domum
ſuam recepiſſe videatur.

Cum enim B. Ignatius Societatis Pa-
rens, & reliqui Patres in Vrbe proprium
templū ad confeſſiones audiendas, ad cō-
ciones habendas, & Chriſtianę fidei ru-
dimenta pueris tradenda quærerent, Ec-
cleſia eis B. Marię, q̃a Strata dicebatur,
opera Petri Codacij attributa eſt, ad Capi *Pet. Coda-*
tolij radices ſita, ſalubri iuxta, ac celebri, *Ribadeney*
& opportuno ad proximorum ſalutem *ra lib. 3. c. 5*

*Ioan. Polā-
cus.*

*Alexand.
Card Far-
nesius.*

procurandam Urbis loco, quam ipsemet B. Ignatius, ut testatur in suis de Societatis rebus Commentarijs Ioannes Polancus, ex tota Urbe delegerat. Qua ex ædē postea Deiparæ pietatem spirans, Imago in pariete depicta, in nouam Basilicam Alexandri Cardinalis Farnesij liberalitate à fundamentis magnificè extructam, artificum diligentia, ita ut erat integra, est translata, & in primario eiusdem Basilicæ sacello, ad dexteram aræ maximæ posito, marmoreis columnis insigni collocata, pia fidelium veneratione colitur.

Et sanè pijsissima mater filij sui alumnos complexa, eorum labores mirificè in eo templo adiuuit, quemadmodum fructus in Urbe ex concionibus, alijsque ministerijs, in crebra sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ vsurpatione; in abusibus, qui in complures irreperant, tollendis, in auita pietate, ac sanctitate excitanda, apertè declarat: adeo ut Cardinalem Baronium pietate ac doctrina clarissimum in exhortatione, quam anno 1604. ad frequentissimum populum, qui ad supplicationem Quadraginta horarum Antecincineraliorum tempore confluxerat, in nostro templo habuit, dicentem audiuerim, templum istud meritò

*Card. Ba-
ronius tem-
plū nostrū
Roma A.
næstasiam
appellat,
& quare.*

ANA-

ANASTASIAM appellari posse, quòd in eo frequens sacræ Eucharistiæ perceptio tot iam seculis apud laicos, qui per paucis exceptis, semel tantum in anno eam sumebant, intermissa, in pristinum tandem morem restitui, ac veluti resurgere cœperit. qua in re illud Nazianzeni spectabat, qui Basilicam, in qua eius opera fides Catholica in vrbe Constantinopolitana, Arianorum potissimum hæresi miserè compressa, atque extincta, reuiuiscere, & caput attollere visa est, Anastasiam appellauit, teste eodem Nazianzeno oratione ad centum quinquaginta Episcopos, quam eadem Basilicam in memoriam eiusdem Dei genitricis Mariæ fuisse dicatam, scribit Sozomenus libro *Nazianz. Sozomen.*
7. cap. 5.

28 His annectere possumus, & aliud Collegium Deiparæ erga nostram Societatem nec obsecurum, nec vulgare maternæ benignitatis, ac singularis beneuolentiæ argumentum. Paucis enim post annis à fundata Societate, Deipara in Lauretano templo cunctarum nationum peregrinatione celeberrimo, & miraculorum multitudine, ac gloria longè clarissimo, ad spiritualem tot peregrinorum eò confluentium utilitatem procurandam, nostrorum opera, ac laboribus uti, vineamque illam peculiari

liari quadam ratione suam, Societati nostræ excolendam tradere dignata est.

Cum enim eo in templo ædes illa augustissima ex Nazareth primum, deinde ex Dalmatia Angelorū ministerio translata colatur, in qua ipsa nata, in qua ab Archangelo Gabriele salutata Deum cōcepit; quam cum filio tot annos incoluit, quamq; sibi cordi esse innumeris miraculis, *xx quibus al. quot cap. 20. memoravimus*, omnibus testatum esse voluit. Iulius III. Pontifex Maximus Cardinalis Carpenſis sacre ædis Protectoris admonitu anno reparatæ salutis 1554. teste Ribadeneyra lib. 4. vitæ beati Ignatij, cap. 10. Collegium Societatis Iesv Laureti erexit, suprema ædium sanctæ domus contignatione nostris attributa, expensasque ad vitæ sustentationē necessarias ipsa domo Lauretana suppeditante, ut essent; qui advenarum, & indigenarum confessionibus assiduam, ac diligentem operam darent, eosque Christianæ vitæ officijs sanctè instituerent, & ad pietatis studium sedulò inflammarent.

Necnon cōstitutis ibi è nostra Societate sacerdotibus, exterarum linguarum peritis, Transalpinorum, aliarumque diversarum nationum cōfessiones sine interprete audire possent. quod deinde
Col-

Ribadeneyra.

Collegium poſtea Paulo IIII. Pontifice approbante, maiori noſtrorum numero eſt auctum, magno, inquit Tuiſellinus libro 3. hiſtor. Lauret. cap. 12. & 21. & religionis peregrinorum incremento, & Lauretanæ Domus emolumento: ex eo enim tempore ſatis conſtat, & aduenarum frequentiam, qui cum ſuæ quiſq; gentis ſacerdotibus de animæ ſuæ ſalute agere poſſunt, & donorum copiam ſolito longè fuiſſe maiorem.

Ad hanc verò erga Deiparam pietatē in noſtra Societate fouendam, atque augendam, plurimū conferunt mutuæ noſtrorum adhortationes: & vt alios taceam, Claudius Aquaniua cuiusdem Societatis Præpoſitus Generalis in Episto-
la, quam anno 1586. de ſtudio perfectionis, & charitatis fraternæ ad Societatis noſtræ Patres fratresq; dedit; eos ad præcipuam quandā erga Virginem beatiffimā pietatem atq; fiduciam, veluti rationem quandā efficaciffimam, quæ ipſos ad perfectionem etiam, atq; etiam promouere poterit, quaſi nouis ſacibus inflammare ſtudit, ad quod nonnullas affert rationes, illā præſertim, quia cōplures ſancti hac Deiparæ deuotione magnos in pietate ꝑgreſſus fecerūt, & quia B. F. Ignatius Societatis noſtrę parens plurimū ſibi ꝑ-

*P. Claudi⁹
Aquani-
ua Genera-
lis ad pie-
tatē erga
Virginem
noſtros hor-
tatur.*

*P. Ignati⁹
Deipara
addictus.*

fidij in tanta rerum omnium domina, atque Regina collocauerat.

Societas in Et certè Societas crebris neque ambi-
difficulta- guis, aut vulgaribus significationibus tā-
tibus suis ti nominis, ac patrociniij vim experta est.
per Virgi- anno enim 1587. difficillimis iactabamur
nem ab eis procellis, potentium hominum studio
liberata. concitatis: cumque P. noster Generalis
 Claudius Aquaniua quotidianas B. Vir-
 ginis litanias vniuersæ Societati recitan-
 das indixisset, auxilium sensimus; fœdis-
 simi turbines conquerunt.

Post aliquot annos similis nos tempe-
 statis æstus excepit: emersimusque simul
 ac anno 1602. indicta post litanias quo-
 tidianas in singulis domicilijs ab omni-
 bus recitari solitas stata, solemniq; pre-
 ce Salve Regina, vel Ave maris stella hu-
 ius auxilium Virginis suppliciter implo-
 rare cœpimus.

Deprecatio ad Vir- Euge Mater sanctissima; sic nos, vt cœ-
ginem pro pisti, complectere, sic tibi penitus dedi-
Societate. tos, ac semper addictos tuere; è laborib⁹,
 studijsq; nostris vberes pietatis tuæ fru-
 ctus, cuius semen in B. Ignatio posuisti,
 sic perpetuo repose, sic collige, sic terrā
 hanc nostram nunquam effœtam velis,
 quam opis tuæ perpetuis officijs tanquā
 imbris irrigasti; Tui sumus, quod è fi-
 lio tuo multa bona suscepim⁹, quod mul-

to

to plura ſperamus; tuum eſt, tuum erit.
Auge Mater piſſima tuum beneficium;
tuere Virgo mater ſanctiſſima.

XXII.

B. FRANCISCVS XAVERIVS
Societatis Ieſu.

29 **B**eatuſ Franciſcuſ Xaueriuſ, vnus ex
nouem B. Ignatij Loyolæ ſocijſ ſan-
ctitate, & miraculorum gloria inclytuſ,
qui primuſ eſt Societate Ieſu Euangelij lum-
men in remotiorem Indiam, & in Iapo-
niam intulit, beatæ Virginis Dei genitrici
ſecundum Chriſtum, *teſte noſtro Horatio P. Horat.*
Turfellino in eius vita, libro 6 cap. 5. maxi- Turfelin.
mè fuit addictuſ; cuiuſ opem, & viuus,
& moriens in omnibuſ ſuiſ rebus implo-
rare ſolebat. & vt omittam vota boniſ
omnibuſ renunciandi, ſaluti animarum
vacandi, & Ieroſolymam proficiſcendi,
quæ cum alijs primis Societatiſ noſtræ *Vota coram*
Patribuſ, eiuſdem conſilij ſocijſ Pariſijſ *Virgine*
anno 1534. in beatæ Virginis templo, *Latetiſ*
quod *Mons Martyrum* dicitur; nuncupa- *nuncupat.*
uit ipſo die Aſſumptioni Virginis ſacro,
quo eandem promiſſorum ſuorum, &
teſtem, & præſidem haberet; complura,
quæ eiſ erga Virginem pietatem decla-
rant, teſtantur.

Virginem In tradendis symboli articulis, & de-
nūcupatin calogi præceptis illa ferè ratione uteba-
docenda tur, quemadmodum in quadam Episto-
doctrina la ipse scribit, vt primo præcepto decāta-
Christia- to, primum Christi opem inuocaret, re-
na. citata oratione Dominica; deinde cum
Li. 1. epist. reliquis caneret: *Sancta Maria mater Iesu*
B. Xauerij *Christi impetra nobis à filio tuo, ut primum*
epist. 5. *eius præceptum seruemus sedulo*, inde salu-
 tationem Angelicam adijciebat, eadem-
 que ratio in reliquis nouè præceptis ser-
 uabatur. Institutionis verò, qua doctrinā
 Christianam tradebat, clausula erat: *Sal-*
ue Regina, qua B. Virginis opem, & auxi-
 lium omnes implorabant.

Horatius Cū Meliapore noctu antè aram Vir-
Tursel. lib. ginis supplicaret, & à dæmonibus acriter
2. vita c. 5. verberaretur, Deiparam sui certaminis
Contra da spectatricem implorabat, illis ve- bis idē-
monē Vir- tidem repetitis: *Dominā opitulare*, *Do-*
ginis opem *mina mihi non opitulaberis?*

implorat. In dubijs rebus Deum consulebat, ad-
Lib. 2. c. 1. hibita beatissima Virgine deprecatrice,
Energume quod & fecisse scribitur Meliapore, cū
nū, ac mu anceps animo esset, pergeretne ad Maza-
tum ado- cares, an in Indiam rediret.

lescentem Obsessum à dæmone adolescentē, qui
Virginis sa linguę vsum amiserat, & periculoso mor-
crocelebra bo laborabat facto Virginis sacro, excus-
to sanat. so dæmone, integræ sospitati restituit.

In

In Iaponiam ubi per tot præclara fac- *In Iaponiâ*
nora ad Dei gloriam edidit, ipso Assum- *die Assum*
ptæ Virginis die multis difficultatibus, *ptionis*
quibus eam navigationem Satanas im- *peruenit.*
pedire conatus est, Virginis ope supera-
tis, peruenit.

In reditu ex Iaponia cum scapha, in
qua quindecim erant viri, præter duos Sa-
racenos, ab oneraria in qua ipse veheba-
tur, retinaculo rupto vi tempestatis esset
abrepta, & momento penè temporis om-
nium conspectum effugisset, omnium-
que opinione de ea desperatum iam es-
set, fusis à Xauerio precibus ad Deum, &
Deiparam Malacensem, cui tria sacrificia
vovit; post triduum è certissimo naufra-
gio in columis ad onerariam, Dei Deipa-
ræque beneficio redijt.

In suprema ægitudine moribundus *In morte*
biduū voces illas subinde iterabat: *lesu fi- Virginem*
li David, misere mei Et, *Mater Dei memè innocabas*
to mei; tandem I E S U M, & MARIAM sæpè
inclamans, in Sanciano Insula apud Si-
nas, dum in illorum conuersionem, non
sine maximo capitis sui, vel perpetuæ ser-
uitutis discrimine, se totum tradere me-
ditatur, atq; ardentè exoptat die 2. De-
cemb. anno Domini 1552. ætatis suæ 55.
Indicæ verò suæ peregrinationis vndeci-
mo, sanctè obdormiuit in Domino.

B. C O N.

XXIII.

B. CONSALVVS SYLVERIA

Martyr Societatis Iesu.

30 **B**eatus Consalvus Sylveria Societatis Iesu sacerdos Martyrij palma illustris, (cuius vitam Nicolaus Godignus eiusdem Societatis eleganti stylo nuper in lucem edidit,) egregia in Deiparam pietate & obseruantia fuit. Is patre Sorteliæ Comite, clarissimo genere in Lusitania ortus, adolescens Societatem ingressus, in religiosam perfectionem adipiscendam alta sui despicientia, rerum humanarum contemptu, seuera corporis sui castigatione, proximisq; iuxta Societatis institutū omni opera ad Christum adducendis strenuè incubuit.

In Indiam ad Christi fidem inter Barbaros disseminandam traiecit, ibiq; Provincialis munere summa fide, nec minore exemplo perfunctus, in Monomotapam Africæ regionem profectus, Regem Deipara aspectu secundum quietem permotum, quod tract. de Miracul. fusius scriptissimus cum matre & trecētis proceribus baptismo laustravit, ab eodem deinde regemendacijs Minguamis Mahumetani, aliorumq; trium mori iussus est, cædem suam

A Mono-
motapa Re-
ge marty-
rio in sig-
nitus.

suam cum adhuc in Lusitania esset, diuinitus edoctus, ad eamq; iam imminentē amicisq; prædictam, ardentissimis precibus se cōparauit. demum à barbaris strāgulatus die 15. Martij anno redemptionis nostræ 1561. in Mosengelsem præterfluentem proiectus est, cum eodem die *quingenta* fecisset Christianos, quorū singulos Deiparæ Rosarijs donauerat. hæc ex Maffeio lib. 2. epist. Surio in historia *Maffei.* anno 1540. & ex Godigno.

De eius verò in Deiparam pietate hæc ex Godigno accipe. In libro 2. eius vitæ, *Godignus.* cap. 2. agens de ipsius in Monomotapam nauigatione : Chiaulo, inquit, feliciter soluit Idibus Ianuarij, anno Christi nati 1560. toto nauigationis tempore pietatis, & religionis operibus sese exercuit. *Summa Consalui* In beatissimam Virginem Deiparam, *Sylueria et ga Deipa-* quam viæ ducem, ac præmonstratricem *ra pietas.* delegit, eius studium præcipuè enituit: meditandis enim illius virtutibus, & oramentis integram diebus singulis horam à prandio decreuit, quamdiu duraret nauigatio. Primos tredecim dies, coactis ex mādato Nauarchi ad horā certā, atque ad certum naus locum quotquot in ea è militum, & nautarum genere vehabantur, non minore omnium voluptate, quàm fructu, de Magnæ Matris laudibus

dibus summa animi cōtentione dixit, instituitque eodem Nauarcho assentiente, primum vt vnoquoq; sabbato, deinde vt diebus singulis eiusdem sanctissimæ Virginis Litanix solenniter decantarentur.

Nec verò beatissima Virgo pietati defuit suorum; ipso enim Purificationis die nauigantibus monstrauit terram, cuius aspectu plures dies caruerant. sed repentinus casus gaudium turbauit; tāta enim de repente, tamq; insolens, ea anni tempestate exorta procella est, vt integram noctem mari toto errarint, incerti de via. Cumq; vëtorum vi nauem retro agi crederent nauitæ; ecce tibi illucescente die iterum Mozambici terra, & in ea eminēs templum Deiparæ Virginis, cui à *propugnaculo* cognomen, religiosè dicatum, summa omnium lætitia, & acclamatione cominus monstratur, vt nemini dubium fuerit, quin Virgo sanctissima medijs in vndis nauim retexerit, tutamq; ad portū adduxerit; & singulari beneficio gratam se suorum laudum prædicatori simul, & auditoribus exhibere voluerit.

Obseruatum est, quo primum tempore apparere terram nauicularius clamauit, Confaluum recitandis horarijs precibus intentum, tunc illum Psalm. 104.

Psalm. 104 versiculum dicere: *Expandit nubē in protectionem*

sectionem eorum, & ignem ut luceret eis per noctem, quæ ille omnia præsentī Deiparæ patrociniō accommodabat. Utque igitur ad portum appulsa navis, & facta descensio est, Consalius subitò ad illud ipsum Virginis templum, quod apparuerat, nudis pedibus se confert, aliquot ibi dies permanet, assiduæ intentus orationi, nec summis Panthaleonis Salæ viri primarij Consalui propinqui precibus moveri potest, eius ut domum diuertat. hæc Godignus; qui & alibi lib. nimirum 3 c 2 ubi eiusdem Consalui affectus in res sacras recenset, hæc de eodem habet:

Quanto studio, inquit, Deiparam Virginē prosecutus sit, cum multa alia: tum frequentissimi de ipsa publicè, & privatim habiti sermones argumento sunt. De sanctissima enim Virgine, ubi se occasio dabat, libens gaudensque loquebatur. Interno autem animi in illam affectui externus cultus ex æquo respondebat. ubique enim aliquam eius imaginem intuebatur, demissis modestè oculis, & magna capitis & totius corporis inflexione, flexis etiam nonnunquam genibus, illam venerabatur. Erat in ambulacro Goani Collegij Virginis effigies, veneratiōis ergo vulgo exposita: in eius cōspectū quoties Cōsalus se dabat, nocturno præsertim

tim tempore, quo minus posset obseruari, subsistebat paulisper, & supremam rerum Reginam, ac Dominam agnoscens, venerabundus ante illam procumbebat. Idem sæpè animaduersum, cùm in eiusdem Collegij horto precarios globulos deambulando percurreret; quoties enim Angelicam salutationem inchoabat, toties ante sacram effigiem genua flectens, pium erga B. Virginem animum ostendebat. hætenus de Consaluo Godignus.

XXIII.

B. STANISLAUS KOSTKA *Societatis Iesu.*

31 **B**Eatus Stanislaus Kostka Polonus à Societate Iesu, ad quam Deiparæ voce, (vt dicemus) missus est, incredibili erga eandem amore, atque obseruantia ferebatur, quod ex ijs, quæ ex vita eius à *P. Francis* nostro Francisco Sacchino piè, & graui-
cus Sacchi ter conscripta ad verbum ferè excerpti-
nus in eius mus, & hic subiicimus, facilè intelligi po-
vita. test: cùm enim esset in Massouia Polonici Regni Prouincia Catholicis parentibus, & ex peruetusta, ac Senatoria pro-
sapia nobilibus ortus, Viennam ad Seminarium in disciplinam Patrum Societatis Iesu studiorum causa tredecim circiter an-

ver annos natus mittitur, vbi mira eius erga Virginem pietas, atque deuotio eluxit: dum enim Viennæ puer literis operam daret, semper in manibus Rosarium habebat, vel pios libellos: qui precatio-
Qua in scholis er- ga Virgine agebat.
 nes, aut laudes Parentis sanctissimæ continerent. In scholasticis quoque exercitationibus eius laudes potissimum tractabat.

Ægrotanti, cum Angelica manu singulari Dei beneficio, astante sancta Barbara virgine, & martyre, quam peculiari affectu colebat, sacrosancta Eucharistia præbita esset; non ita multo post apparuit ei beatissima Virgo paruulum filium in sinu gestans, consolans clietem suum, & recreans: & quo vberiori eum suauitate perfunderet, puerum Iesum in eiusdem lectulo collocauit. Inde ægro non animi solum mirifica allata consolatio est, sed etiam corporis reddita valetudo, & cumulauit cœli Regina beneficium. in digressu enim nominatim eum admonuit, vt in Societatem Iesu ingrederetur: in quam, multis difficultatibus, & laboribus superatis, constantia admirabili, Romæ, quo eam ob causam pedes, quâuis tenellus & delicatus Vienna per Dilingam se contulit, milliariis in eo itinere mille, & ducentis cōfectis, demum admif-

Emanibus Angelorū communicat.

B. Virgo cum filio ei apparet.

B. Virgo monet eū, ut in Societatem ingrediat.

B Stanif. admiffuseft. vbi verò cum reliquis noui-
laus B Vir tijs viuere cœpiffet erga Virginem beatā
ginem ma ita studium, pietatemq; auxit, atq; ani-
trem suam mum filij proifus induit, vt suam Matrē
appellabat appellare eam in omni sermone consue-
 uerit, idq; tanto cum sensu, & coq; sim-
 plici ingenuitate, vt audientibus partem
 suæ suauitatis aspergeret.

Mirificè de
B Virgine
loquitur.

Cum frequentiffimè de ea loqueretur
 noua semper, & magnificentiffimè quæ-
 dam, quibus eam appellaret, excogitabat
 nomina, & gradus in quibus collocaret,
 altiffimos: apparebatq; graue illi esse, q
 adæquare fui iudicij præstantiam nequi-
 ret verbis, nec celsius quiddam, vbi illam
 reponeret, inueniret.

In obitu
quem sibi
p̄dixerat.
Deiparam
videt.
Obijt in
peruigil o
Assumptio
nic sancti
fima Iesu,
ac Maria
nomina vo
ce iterās.

Ad salutationem Angelicam, sacrum
 Rosarium, precesque alias cum Psalmis
 in laudem Virginis consuetas suauiffimè
 afficiebatur: cumque quam liceret cre-
 berrimè in ijs exequendis occuparetur,
 obseruabant Patres, id quoque cum præ-
 stare cum quadam venustate oris, & gra-
 tia extraordinaria, planè vt ei à plena gra-
 tiæ Regina, cuius inserviebat laudibus,
 præter morem indita videretur.

Denique etiam exoptauit die, quo il-
 la assumpta est in cœlum, solui vinculis
 corporis, idque vt optabat, & prædixe-
 rat, est consecutus nocte, quæ præcedit
 Assum-

Assumptionis sacram diem anno 1568. Romæ in Domo Probationis sancti Andree mense ab Societatis ingressu decimo, Matrem, ac Dominam suam secutus est ætatis suæ anno 19. tam leui prægresso morbo, vt omnino Medicorum consilio præter naturam eo tempore, tamque leui ex causa mors illi contigerit.

Suprema nocte, qua decessit, sacra Crucifixi Imaginis plagas summo cum sensu exosculatus simili affectu oblatam, qua valens vtebatur, Virginis Imaginem complexus, atque osculatus est, & altera manu Rosarium cum piacularibus granis, altera sacrum cereum sustinens inter sanctissima IESU, & MARIAE ingeminata nomina, animam Deo reddidit.

Apparuisse quoque moribundo beatam Virginem aliqui prodidere : cuius sanctitatem pluribus eius intercessione editis miraculis, quæ alijs referenda relinquimus, contestatam Deus voluit.

B. ALOYSIVS GONSAGA

Societatis Iesu.

32 **B**Eatus Aloysius Gonsaga è Societate Iesu, Marchionis Castilionis Principis Imperij fili⁹ primogenitus, idemq³ futu-

futurus hæres, sicuti peculiari B. Virginis ope in lucem est editus: ita quo ad vixit, eandem Virginem peculiari animi affectu coluit, eiusque virtutes conatus est imitari: etenim cum eius mater partus difficultate ita laboraret, vt omnibus medicamentorum præsidij frustra adhibitis, ipsa cum fœtu in vtero ex medicorum sententia morti esset proxima, Marchione eius viro assensum præbente, se Lauretanam Virginis domum, vnà cum puero, si superuiveret, inuisuram vouit. Voto emissio B. Aloysium enixa est, quæ tamen paulo post moriturum Medici pronunciabunt. Sed Virginis sanctissimæ ope, & mater periculo, & filius morti subtractus est.

Miro deuotionis affectu de Virgine loquitur. Cum adhuc esset puerulus tantum in Virginem pictaris, & deuotionis affectum concepit, vt cum de ea loqueretur seu cogitaret: imò vel eius nomen audiret, spiritali quodam deuotionis sensu totus commoueri, & colliquescere videretur.

Par. I. c. 2. & cap. 6. Vix decem annos natus Florentiæ, vt Deiparam aliqua in re ei gratissima imitaretur, perpetuæ virginitatis votum Deo in honorem eiusdem Deiparæ, coram celebri Imagine Virginis Annunciatæ, quæ summa omnium pietate, in ea vrbe colitur, nuncupauit.

Quini-

Quinimò Virginis præsidio, nō solum virginitatem perpetuū integram, & illibatam seruauit, verū etiam nullis carnis stimulis vāquam commotus, nullis turpium rerum imaginibus est perturbatus:quemadmodum testati sunt ij, qui eius confessiones audierunt.

*Non sentie
carnis sti-
mulos.
1 part. c. 6.*

Singulis etiā diebus sabbati in honorem Virginis ieiunabat.

Mediolani, dum esset adhuc in sæculo, crebrò pietatis loca, præsertim verò templum Virginis ad S. Celsum eo tempore miraculis plurimis illustre, adire solebat.

*Par 1. c. 10.
Dum Dei-
para se cō-
mendat,
ad Socie-
tatem Iesu
euocatur.*

Madridij in Hispania cū decimum-
quintum ætatis annū ageret, Dei volun-
tatem circa vitæ suæ statum certius cog-
noscere cupiens, ad eam rem statuit die
aliquo Virgini sacro per eandem Virgine
id à Deo magna cum animi contentione
quærere. instabat dies Assumptionis Vir-
ginis sacer anni 1583. quare multis preci-
bus adhibitis, magna cum præparatione
ad sanctissimā Eucharistiam eo die per-
cipiendam se comparauit, qua sumpta,
se totum in preces dedit; enixè rogat
Deum optimum, vt per suę genitricis in-
tercessionem ipsi significare dignetur,
quamnam vitæ rationem inire debeat,
quo gratum suæ maiestati obsequium

G

præ-

præstet. at ecce quasi clara, ac manifesta vox ab eo auditur, qua ut in Societatem Iesu ingrederetur, ei dictum est: hac relictus effectus post multas absorptas difficultates, quibus eius ardens desiderium est dilatum, tandem fit voti compos Romæ die 25. Nouembris 1585.

*In Domo
eius Ma-
dridij Do-
mus Pro-
bationis
erigitur.*

Illud quoque hic obiter indicandum, in domo illa, quam B. Aloysius Madridij incoluit, post aliquot annos à pijsissima, atque illustrissima fœmina Anna Felice de Gusman, Marchionissa Cantarassensi Domum Probationis Societatis nostræ institutam fuisse, cubiculumq; illud, in quo idem degebat in eius memoriam venerationi haberi.

*Deipara
imitanda
studium.*

Quo autem studio B. Aloysius Deiparam imitari niteretur, ex quibusdam præceptis calamo exaratis, quæ ad humilitatem comparandam sibi ipse constituerat, licet colligere: in quibus inter alia scriptum inuenitur ad humilitatē acquirendam plurimum habere momenti beatissimæ Virginis patrocinium, ad quam propterea peculiariter confugiendum dicebat: quippè quæ sicut præ omnibus puris creaturis in hac virtute exiuit, ita præcipuè eos promouere studet, qui huius virtutis magno flagrant desiderio, eaque de causa ad eius opem patrociniumque confu-

*Humilitas
B. Virgin.*

confugiunt. hæc ex eius scripto.

Demum consumptus in breui explevit tempora multa, pluribus enim meritis, atque virtutibus ornatus Romæ die 21. Iunii 1591. ætatis 24. excessit è vita: quæ multis miraculis Deus clarum reddere est dignatus. hæc omnia in vita eiusdem religiosè, ac diligenter à nostro Virgilio Ceparo edita plenius habentur.

XXV.

S. CAROLVS BORROMÆVS

Cardinalis Archiepiscopus Mediolanensis.

33 S. Sanctus Carolus Borromæus S. R. E. Cardinalis tituli S. Praxedis Archiepiscopus Mediolanensis, Pij Quarti Summi Pontificis ex sorore nepos, nobilissimo genere natus, nostra ætate quasi lucidissimum sidus toti præfulsit Ecclesiæ. enimvero Prælatorum omnium fuit exemplar absolutissimum, Cardinalitæ dignitatis decus præclarissimum, instaurator vigilantissimus Ecclesiasticæ discipline, iurium Ecclesiæ propugnator acerrimus, pastoralis curæ in primis insignis, zelator in diuino cultu promouendo foruentissimus, cuius causa nec sumptibus, nec laboribus ullis unquam parcebat,

S. Caroli Borromæi virtutes describuntur.

G 2 in

in difficultatibus exantlandis constans, ac strenuus, in periculis pro Dei gloria subeundis impavidus, atque inuictus, animæ suæ propter Christum, & gregem suæ fidei commissum planè prodigus, in Episcopalibus functionibus assidue administrandis indefessus, vitæ sanctitate, atque innocentia eximius, orationis assiduitate præstans, sui corporis afflictatione admirabili, incredibili penè ciborū abstinentia, eximia in pauperes beneficentia, miraculorum gloria maximè illustris, omni denique virtutum genere cumulatissimus.

Is anno nostræ salutis 1584. die 4. No-
uembris migravit in cœlum, postmodū
anno 1609. miraculis toto terrarum orbe
clarus, à Paulo V. Pontif. Max. in sancto-
rum numerum, omnium ordinum con-
sensione, ac gratulatione ascriptus est: &
sanè populorum ad eius clientelam, fidē-
que confugientium pietas atq; studium,
Romę, Mediolani, Neapoli, alijs Europę
locis tanto fertur, ut nō nisi peculiari Dei
prouidentia, quæ sanctos suos in labori-
bus honestare consuevit, tribui possit. Et
hæc quidem omnia, atque his plura, quę,
ne longius digrediamur, consultò præte-
rimus, ex eius vita à multis diligenter cō-
scripta abundè cognoscere licet.

Is igitur talis, ac tantæ sanctimoniz vir, ne quid ad virtutum, quibus maximè claruit cumulum deesset, Virgini Deiparæ impensè addictus esse voluit; cuius rei *Eximia S. Caroli er-* argumento cum multa esse possint, nos *ga Deipa-* ijs duntaxat contenti erimus, quæ in vi- *rã pietas.* ga Deiparæ sancti Caroli Italico conscripta idiomate à Ioâne Petro Giustano nobili Mediolanensi ex religiosissima cõgregatione Oblatorum S. Ambrosij ab eodem sancto Carolo instituta piè, ac luculenter mandata sunt literis, quæ nos ad verbum ferè Latinè reddita in hoc nostrum opus coniecimus. Hic igitur auctor cum de virtute religionis, quæ in sancto Carolo potissimum enituit, plura commemorasset, hæc de eius in Deiparam pietate lib. 8. cap. 2. subiecit.

Fuit B. Carolus sanctissimæ Deiparæ studiosissimus, eam sibi peculiarè patronam adoptauerat, eiusque perfugio incunctis suis angustijs magna animi fiducia utebatur. Virginis etiam officium recognouit, & in optimam formam restituit, illudque flexis quotidie genibus recitavit, addita etiam corona quam ne in ipso quidem itinere omittebat. si verò longius fuisset iter, quod iniuerat; consueuerat, dum eam recitaret, Rosarij mysteria animo meditari. Omnibus Deipa-

re peruigilijs pane, & aqua victitabat; & quories salutationis Angelicæ signum daretur, confestim vbicunque locorum, etiam si lutulenta esset via, genua flectebat, eamque recitabat: de equo etiam, si in equo offenderetur, continuò defiliabat, quo flexis genibus Virginem salutaret. pari pietatis officio si quem per triuia sacerdotem, qui sanctissimum Eucharistiæ sacramentum ægroti domum deferret, offenderet, cœprum deserebat itor, vò Christum Dominum, donec ad templū rediret, prosequeretur: neque inde prius abscedebat, quàm is in sacram capsulam ritè reponderetur.

In sua quoque Metropolitana Ecclesia (quod eius erat in Deiparam studium ac pietas) certam erexit aram ad titulum Rosarij, cuius sodalitatem illic instituit, impetrauitque à summo Pontifice indulgentias omnes, ac priuilegia, quæ eidem Rosarij sodalitis in Romano B. Virginis supra Mineruam templo iam pridem concessa fuerant. singulis mensibus primo quoque Dominico die haberi voluit, adhibita Virginis Imagine, supplicationē, quæ quidem ad hanc vsq; diem consuetudo perdurat: ei aræ largitus ipse est pietam tabulam, (vbi Florentiæ Annunciatæ effigies ad viuum expressa) sibi multo antè

antè donatā à magno Etruriæ Duce Frâ-
cisco Medicæo.

Insuper curauit, vt in omnibus colle-
giatis, ac parochialibus Ecclesijs, coactò
ad æris campani pulsum clero, ac populo
præcineretur Antiphona Virginis, quæ
eo tempore occurreret, vt ad Mariæ no-
men & inter celebrandum Sacerdos, &
inter ministrandum Clericus caput incli-
narent, quo & Virgini honor, & populo
exemplum eiusdem rei faciendæ exhibe-
retur. vt denique supra Ecclesiarum pa-
rochialium fores Virginis effigies peni-
cillo exprimeretur.

Populum hortabatur, vt præcipuis
Deiparæ solemnitatibus cœlesti se pane
reficeret. instituit, vt omnes etiam mili-
tes Virginis Imaginem secum ipsi conti-
nenter haberent, eiusque officium quo-
tidie recitarent. omnia denique quæ ipse
condiderat collegia, sodalitates, confrat-
ernitates, & loca pia sub Virginis patro-
cinio, præsidioq; constituebat, eamque
ipsis in Aduocatam tribuebat, præcipie-
batq; vt singuli sodales, ac fratres ad stu-
dium erga Deiparam declarandum, eius
officium, ac Rosarium recitarent.

Idem auctôr infra, cùm de eiusdem
sancti Caroli pietate in peregrinationi-
bus suscipiendis scriberet, subiecit, eū iti-

nera longa illa quidem, ac maxime difficilia suscepisse, ut beatæ Virgini dicata Templâ suis pedibus inuiseret. hæc ex vita sancti Caroli excerpimus.

XXVI.

BEATVS PHILIPPVS NERIVS

Fundator Congregationis.

Oratorij.

De B. Phil. 34. **I**nter recentiores quoque præcipue
lippo Ne- commemorandus est beatus Philip-
rio ex vita pus Nerus Florentinus, qui plenus die-
cus ab An. rum 26. Maij anno Domini 1595. ætatis.
tonia Gal- suæ 80. Romæ diem clausit extremum,
lonio con- vir multi nominis, & virtutis, & cū pau-
scripta. cis conferendus, clarissimæque Congre-
L. b. 2. vi- gationis Romæ, quæ Oratorij dicitur, &
ta B. Phil. sapientissimus Fundator, & prudentissi-
lippi Itali- mus Rector est habitus, ad cuius exem-
cè cap. 24. plum alibi quoque tum eius alumni, tum
 etiam alij, magno cum fructu eam insti-
 tuerunt, præsertim Neapoli; vbi, ut obi-
 ter hoc attingam, magno animarum e-
 molumento, præclaro à fundamentis.
 Dei Genitrici, & omnibus sanctis tem-
 plo excitato, insigne domicilium com-
 pluribus illud vitæ institutum comple-
 rentibus posuerunt; fundatore inprimis
 Francisco Maria Tarugio è Monte.
 Po-

Politiano B. Philippi alumno vitę ſancti-
monia, & familiaribus in Templo ad po-
pulum ſermonibus inſigni, qui poſtea
Clem. VIII. obedientia coaetus Archi-
epiſcopatum Auenionenſem ſuſcepit:
mox inter S. R. E. Card. allectus, non ita
pridem ſanctę, vt vixerat, Romę obiit in
domo Patrum Oratorij, quibuſcũ ſenio-
iam conſectus degebat.

Sed vt ad B. Philippum reuertamur, is,
qua erat in Deum, ac proximum egregia
pietate, diuinę glorię propagandę, atq;
hominum ſaluti procurandę fuit appri-
mę deditus; & quod præcipuę rem no-
ſtram attingit, religione ac pietate erga
Dei beatiffimam matrem eximia. Hic i-
giur vir tantus, ac talis, cũ vti fit Con-
gregationi Oratorij tutelę præſidium, &
notę familiaris præcipuum aliquod inſi-
gne quaereretur; huius ſanctiffimę Virgi-
nis nomen, & Imaginem radijs vnde qua-
que coruſcantem, filiumq; in ſinu fouen-
tis inſcripſit: eandemq; poſtea Imaginē
in ſigillo, quo in obſignandis literis Pa-
tres Oratorij vteretur, vſurpandam cen-
ſuit: vt ordo ille verę clariffimus, eius no-
mine, ac patrocinio glorietur, in cuius
materna pietate fundatus innititur.

Qua in re illud memoria dignum ac-
cidit, quod eiufdem Deiparę Imago ra-
dijs

dijis similiter circumfusa supra ianuam templi B. Mariæ in Vallicella, vulgo dictæ, non sine illorum Patrum admiratione, postea ab eis est reperiata. quod planè Dei prouidentia, & Virginis fauore factum existimatur. Huiusmodi enim Imago à B. Philippo pro insigni Oratorij delecta, eademque supra Templi illius fores antea collecta Congregationem ipsam, quæ eò migratura, sedesque ibi postea fixura erat, præsignificasse visa est. quod rei cunctus declarauit, cum ad templum illud haud multo post B. Philippus cum suis commigravit, vbi nunc nobilissimo templo extructo Patres illi magno cum Urbis fructu, & approbatione, familiaribus ad populum sermonibus ex eiusdem B. Philippi instituto habendis, & Sacramentorum administratione in proximorum salute procuranda, grauiter, ac strenuè se exercent: in quo etiam Templo illud in Deiparæ honorem peculiare est, quod omnia etiam eiusdem templi sacella ipsi Deiparæ dicata cernuntur: si vnum excipias pretiosissimis lapidibus magnificentissimè exornatū, in quo B. Philippi corpus decenter asseruatur.

Et verò B. Philippi egregium in Virginem studium ac deuotionē, beneficia singulari benignitate à Deipara, vel p Deiparam

param in ipſum collata, abundè teſtan- *Antonius*
tur, vt videre eſt in eius vita ab Antonio *Gallonio*
Gallonio eiſdem Oratorij Sacerdote, *inuita B.*
viro pietate, ac eruditione inſigni, Lati- *Philippi*
no primum, deinde auctius Italico ſer- *Nerei.*
mone luculenter conſcripta; vnde non-
nulla, quæ hic referimus, iſdem ferè ver-
bis tranſtulimus: Itaque vir Beatus non
ipſe ſolum erga Virginem ſtudio fereba-
tur ſingulari, ſed ad hoc ſuos etiam aſſi-
duè hortabatur.

In Deiparæ honorem precatiunculas
aliquas iaculatorias ad opem eius implo-
randam recitari iubebat, cuiuſmodi eſt
illa, quam ipſe frequenter uſurpabat: *V. r. In cap. vbi*
go Maria Dei genitrix Ieſum ora pro me. & de virtute
illa: Virgo & Mater da mihi, vt ſemper tui orationis
ſum memor: & alias ad varios animi affe- eius.
ctus pios excitandos; quarum exempla
ad calcem vitæ eiſdem Italico ſermone
editæ habentur; ex quibus corollas ali-
quas crebrò in Deiparæ honorem à ſuis
recitari volebat in hunc modum, vt ad
numerũ globulorum coronæ B. Virginis
loco orationis Dominicæ, & Salutatio-
nis Angelicæ, quæ recitari ſolent, aliqua
ex his precatiunculis identidem repeten-
da ſubſtitueretur.

In ſuo cubiculo (quod poſt eius obi-
tum in oratorium, vbi ſacra fiunt, meritò

B. Virgo in est conuersum) à Domino, & à B. Virgi-
suo cubicu ne sæpius meruit visitari: sed peculiariter
lo ei sa è anno 1594. cum desperata à Medicis eius.
apparet. salute penè moribundus, Beatissimam
Admiran Virginem ad se in lectulo iacentem ve-
da Virgi nire conspexit: mox integram sanitatem
nis appa recepit. ipse verò toto corpore nullo ful-
ritio. tus adminiculo ad vnus circiter cubiti
B Philip- altitudinem sublimis mirandum in mo-
pus Nerius dum attollebatur, & Virgini clara voce
diuinitus: vberrimis intermixta lachrymis, dice-
sublimis è bat, audientibus, qui aderant, ipsumque
terra at- ita à cubili sublatum videntibus (inter
tolliunt. quos aderat Antonius Gallonius, qui hæc
 literis mandauit.) *O charissima mihi Vir-*
go, tu ad me venisti, ut me his doloribus li-
berares? & quis ego sum, qui tua presentia
sim dignus? & similia verba humilitatis,
 & familiaritatis plenissima..

Aliàs anno 1576. cum tignum, cui re-
 ctum ediculæ superponebatur, in qua sa-
 cra à Patribus Oratorij fiebant, altera ex
 parte totum extra murum, fulciente ne-
 mine, staret: vidit noctu Deiparam suis
 illud manibus sustentantem. ex quo præ-
 sentissimam eius opem. in tanto discrimi-
 ne intellexit: statimque à fabris rectum
 illud, ne spontè corruens aliquem oppri-
 meret, demoliendum curauit.

Cum aliquid à Deo enixius consequi
 vellent,

vellet, Virginem deprecatricem adhibebat, quo in genere anno 1572. cum Cæſar Baronius eiufdem Oratorij Sacerdos, vir non minus vitæ ſanctimonia, quàm eruditione clariffimus, qui poſtea in S. R. E. Cardinalium numerū eſt cooptatus, periculofa febris ita laboraret, vt de eo iam conclamatum eſſet: B. Philippus ad orandum pro eius valetudine ſe dat, cuius orationis ſeries ipſi Baronio, qui eodem tempore ſomno correptus erat, obiecta eſt. videbatur ſibi videre eundem B. Philippum prope Chriſtum ſtantem, ad Chriſti dexteram ſanctiſſimam Virginem cidenti amictu, & beatum Virum obnixè Dominum rogantem in hæc verba: *Cæſarem priſtina reſtitue, valetudini.* id quod magna fiducia varijs idemridem reperebat, nec tamen quicquā impetrabat: quare ad ſanctiſſimam Virginem conuerſus, cum ea ſuppliciter agebat, vt quod ex ſe conſequi non poterat, per eam omnino aſſequeretur. cumque Virgo impenſè oraret filium, tandē exorauit. Somno deinde æger expergefactus, breui omni penitus morbo liberatur.

Per Virginem ſanctitatem Baronio obtinet.

Ad pietatem Virginis heritatur.

Anno 1576. cuidam affiduis capitis doloribus, & febribus vehementer afflicto, manibus ſuis capiti impoſitis, in has prorupit voces: Peccata fuge: ſanctiſſimam

Lib. 2 c. 39 Dolor capitis agrū ſanat.

Dei

Dei matrem magno pietatis affectu venerare: & confestim melius habere cepit, breuiq; incolumitati est redditus.

Lib. 3. c. 33

Per Virgi-

nem impe-

trat de fun-

cti vitam,

& cuidam

agrote sa-

nitate.

Post eius obitum rogatus à nonnullis vt à Virgine sanctissima aliquid exoreret, illico fructum precum eius sunt experti. Cùm enim quædam mulier anno 1595. Octobri mense fetum mortuum effudisset, obstetrix multis remedijs frustra adhibitis, sanctissimæ Virgini pro puero votum fecit: sed cùm non exaudiretur, orauit B. Philippum, vt beatissimā Virginem ipse rogaret, vt puerum à mortuis excitaret: quo sacro baptismo ablui posset: & aliquot beati viri capillis admotis, extemplo mortuus infans redijt ad vitam. mox salutari Baptismatis vnda abluitur.

Lib. 3. c. 38.

Additis ijs

qua in vi-

ta Latino

sermone e-

dita ha-

bentur.

Cuidam puellæ grauissimè ægrotanti Deiparæ cum B. Philippo, ad quem puella cum parentibus cōfugerant, per quietem visa ei dixit se beati Philippi intercessione morbum depulsum, atque ita breui conualuit.

* * *

SEC V-

SECVLARES.

XXVII.

CONSTANTINVS IMP. ET

ciuitas Constantinopolitana.

35 **H**ANC porro erga Virginem pietatem non tantum viri Ecclesiastici coluerunt, verum etiam *seculares* Principes preclara eius rei exempla posteris reliquerunt, quorum nonnulla, omissis plurimis, huic capiti inferenda duxi.

Constantinus Magnus Imperator 16. *Constantinopolis à* *nam* clarissimus, cum Constantinopolitam urbem Bizantij fundasset, Episcopos, qui ad Nicænam Synodum conuenerant, euocauit ut suis precibus noua edificia confirmarent, quemadmodum restatur Zonaras lib. 3. Annal. & Nicephorus lib. 8. Eccl. hist. cap. 26. *ta.* *Zonaras.* *Niceph.* Igitur, inquit Nicephorus, *en: ania, & consecrationis festum diem celebrant: incruento sacrificio operantur: precibus, votisq; urbem abundè prosequuntur, & firman: eandemq; Dei genitrici dedicant, nouam Romam, imperantemq; Constantinopolim, cognominantes, Alexandro tum Bizantij Ecclesiam regente. hæc ille.*

Idem porro Constantinus, teste Gregorio

Gregorius gtorio Turonensi in libro de gloria mar-
Turonen. tyrum, c. 9. Deiparæ Basilicam admirabili
Tres pueri opere crexit, in qua cùm columnæ præ
ingentes magnitudine (habebant enim sexdecim
columnas pedum circuitum) leuari nō possent: bea-
B. Virginis tissima Virgo per visum ostendit artifici-
ope attol- quasnam machinas adhiberet, quomodo
lunt. trocleas suspenderet atque funes, iussitq;
 ut tres pueros è scholis ad tantum opus
 adhiberet: quæ omnia cùm ille euigi-
 lans perfecisset, tres illi pueri columnas,
 quas multitudo virorum fortium moue-
 re nequiuerat, summa velocitate suble-
 uarunt.

Constanti Quantum autem opis à Deipara Vrbs
nopolita Constantinopolitana Virgini, ut dixi, di-
na ciuitas cata, eiusque nomine Ciuitas Virginis
à Virgine appellata, consecuta est, facile declarant
defensa. Græcorum historiae, & Annales apud
 Theophanem, qui cùm aliquid magnū
 à Deo consecutum populum Constanti-
 nopolitanum tradit, id Deiparæ precibus
 consecutum, affirmat.

Inter alia verò ciues Constantinopo-
 litani à Saracenis, alijsque Barbaris sæpè
 obfessi, vel oppugnati, cū complura, eaq;
 celeberrima in vrbe illa essent Deiparæ
 templa, eiusque cultus apud ipsos in pri-
 mis vigeret, ad Deiparam confugientes,
 eamque enixius inuocantes, nō sine ma-
 gna

gna Barbarorum clade sunt liberati.

Quod peculiariter cōsecuti sunt, cū ingenti exercitu obsiderentur ab Auaribus Thracibus, qui Hunni dicuntur, anno nostræ salutis 625. dum Heraclius Imperator in bello Persico occupatus ab ea Vrbe abesset, & iterum à Saracenisan-
no 672. sub Constantino Pogonato: & ab iisdem anno 717. sub Leonis Isaurici initium, cū nondum bellum contra sacras Imagines apertè suscepisset. quæ omnia fusius cap. 20. descripsimus.

Et quemadmodum ciuitas illa quamdiu Romani Pontificis Christi Vicarij, omniumque Christianorum Patris auctoritatem venerata est, Barbaris, atque Infidelibus inexpugnabilis extitit, Dei Genitricis præsidio, de qua meritò dicitur Cant. 8. *Ego murus, & opera mea Tur* Cant. 8.
ris: ita vbi à communionē sanctæ Sedis Constanti-
Apostolicę pertinaci animo se subduxit, *nopolitano.*
Deiparę patrociniō indignam se reddi- rum schis-
dit, de eaque illud Thren. 2. dici potest: *ma puni-*
Luxit antemurale, & murus pariter dissipatur.
tus est: nam anno 1452. feria secunda pen. Thren. 2.
recoctes infra octauā celebritaris aduentus Spiritus S. cuius processionem à Filio plerique eorum impiè negant, à Mahometo Turcarum tyranno est capta, & in diuissimam Turcarum tyrannidem iusto
Dei

Dei iudicio sunt traditi. vel vt sic aperiā-
oculos, & rectè de sancti Spiritus proceſ-
ſione, cuius vltionem ſunt experti, ſen-
tiant; & ad vnitatem S. Romanæ Eccleſiæ
omnium Eccleſiarum matris, ac magi-
ſtræ reuertantur: ſicque Deiparæ prote-
ctionem, ac præſidium iterum experiri
mereantur.

X X V I I I

NARSES DVX EXER-

citus.

*Narſes Iu-
ſtiniani
Imp. dux.*

NARSES Iuſtiniani Imperatoris dux
militem inclytus, qui Gothos fero-
ciſſimos diuturnis victorijs inſolētes pe-
nitens proſtigauit: Italiamque à periculo
Arianismi, cui illi erant vehementer ad-
dicti, & ab eorum tyrannide in liberta-
tem aſſeruit anno Domini 553: Deiparæ
Virginis adeo ſtudioſus fuit, vt eius in-
terceſſione, ac peculiari directione in p-
lijs inſtructus, ingentes de hoſtibus repu-
lerit victorias, quod fuſius cap. 20. expo-
ſuimus. vbi etiam ab infamia euocatorū
in Italiam Longobardorum probamus
eum fuiſſe immunem.

LVDO-

X X I X.

LUDOVICVS PIVS IMP.

36 **L**udovicus Pius Caroli Magni filius *Ludovicus Pius in Deiparam religio.*
 templa in Virginis honorem con-
 struxit, cui ita addictus fuit, ut ne vena-
 rum quidem proficisceretur, nisi sacram
 Deiparæ Imaginem secum ferret, ut eo-
 ram illa in media solitudine suas funde-
 ret preces, auctore Cranzio in Metrop. *Cranz.*
 lib. I. cap. 10.

X X X.

SANCTVS HENRICVS IM-
 perator.

Sanctus Henricus Imperator, cuius *S. Henricus Imper.*
 memoria in Roman. Martyrol. die 14.
 Iunii recolitur cum S. Chunigundæ con- *S. Chuni-*
 iuge, de qua in eodem Martyrolog. die 3. *gunda Im-*
 Martij, perpetuam virginitatem singula- *peratrix.*
 ri Deiparæ ope illibatam seruauit. obijt *Martyrol.*
 autem anno Domini 1024. Is in eadem *Roman.*
 Deipara colenda adeo fuit studiosus, ut
 teste Ioanne Nauclero generatione 34. *Naucler.*
 ingrediens in Urbem, primam noctem in
 Basilica Sæctę Mariæ Maioris semper ex-
 cubare soleret. semel autem visione qua-
 dam

*Visio Hen-
rici Imper.*

dam admirabili dignatus est, quam ver-
bis Naucleri referam, quod ex ea S. Hen-
rici religio ac pietas in Virginem sanctis-
simam, eiusdemque Virginis in eum be-
nignitas perspicue appareat.

Fertur, *inquit*, de Henrico hoc, quod
semper primam noctem ingrediens Vr-
bem, solitus fuerit in Ecclesia S. Mariæ
Maioris manere. contrigit autem semel,
quod dum solitarius oraret. visus sit sibi
Christus pontificalibus indutus proce-
dere, Missamque celebraturus: quem se-
quebatur S. Laurentius, & loco subdiacono
Vincentius: post hos Virgo Dei Geni-
trix cum multitudine virginum, & An-
gelorum: dehinc Ioannes Baptista cum
Patriarchis, & Prophetis: post hos Pe-
trus, & Ioannes cum cæteris Apostolis,
& Euangelistis: S. Stephanus cum Marty-
ribus, S. Martinus cū Confessoribus. An-
geli autem inceperunt Introitum: *Susce-
pimus Deus misericordiam tuam*, & dum
cantaretur: *Dextera tua plena est iustitia*,
omnes Christum, & B. Virginem imitā-
tes, extenderunt digitos in Henricum:
post Euangelium indicibili iubilo Ange-
lus librum deosculatum à Christo, præ-
sentavit B. Mariæ, & post eam omnibus
per ordinem deosculandum: demum in-
nuit B. Virgo Angelo, vt porrigeret librū
etiam

etiam Henrico ad osculandum, dicens: *Præbe ei pacis osculum, cuius mihi uirginitas placet: & cum præ nimio gaudio raptus, nesciret ad plenū intendere: Angelus ipsum in neruo tangens, dicit: Hoc tibi e* *Eiusdem* *rit ſignum dilectionis Dei propter tuam ca-* *virginita-* *ſtatem, & iuſtitiam, & exinde uſque ad tē Deipara* *mortem claudicabat: ex quo euentu vo-* *gratiſſimā* *catus eſt Henricus Claudus. Haſtenus eſſe ſibi in-* *Naclerus.* *dicauit.*

Idem S. Henricus plurima erexit templa, de quibus, ac de eius caſtimonia Gottifredus Viterbienſis in ſuo Chronico ſic *Gottifred.* cecinit:

Coniuge virginea Virgo permanſit, & ille

Catholicas dedit Eccleſias numero quaſi mille.

Inter alia porro templa Spiræ primarium templum in Deiparę honorem regia magnificencia conſtruere cœpit, quod poſtea Conradus II. perfecit. ex quibus omnibus non tantum eius in Virginem ſtudium, verum etiam quantum illud Virgini acceptum fuerit facile cognosci poteſt.

Conradus *II. Imper.*

* * *

SAN.

XXXI.

SANCTVS STEPHANVS REX
Hungaria.

S. Stephanus Rex Hungariae 37 *S. Stephanus Rex Hungariae* sc. i. psum, Regnumque suum per votum, & oblationem in Deiparae tutelam assiduis precibus obtulit: Ecclesiam in honore Virginis in Alba regia Urbem magnificentissimam extruxit, & regia munificentia exornauit. Assumptionis festum Hungaris celeberrimum esse, & diem Dominae ab iisdem appellari voluit, quos Virgini deuotissimos ex institutione S. Stephani, & S. Gerardi martyris Episcopi Canadiensis testatur Hungarorum capitis submissa inclinatio ad nomen Virginis, vt supra diximus in S. Gerardo, & alia quae refert Canisius lib. 5. de B. Virgine, cap. 28.

S. Gerardus mart.

Canisius.

XXXII.

IOANNES COMNENVS IMP.
Constantinopolitanus.

Ioan. Comnenus Imp. Constantinopolitanus IOANNES Comnenus Imperator Constantinopolitanus post insignes victorias, quas de Schyris, alijsque hostibus Virginis ope, quemadmodum tract. de Mirac.

Mirac. vberius diximus, reportauit, Deo *Virginis*
 ac Deiparæ vora perſoluit, inſtituto fe- *triumphū*
 ſto, quod *Pazzinacatum* vocant, in rei *de accepta*
 geſtæ monumētum, & gratianimi teſti- *uictoria*
 monium. quas victorias Deiparæ, vt vni- *exhibet.*
 cæ victrici acceptas referens, eidem reli-
 gioſum anno Domini 1123. parauit triū-
 phum: qui à Niceta Choniatae describi- *Nicetas*
 tur: *Currus gemmis pretioſiſſimis ornatus à Choniates*
quatuor equis candidiſſimis trahebatur, ha-
benas viris potentiſſimis moderandas, & co-
gnatis ſuis currum curandum dedit. In cur-
ru Dei genitricis imaginem collocauit, ipſe
crucem manu geſtans, pedes antceſſit, & S.
Sophia Templum ingreſſus, atq; in conſpectu
omnis populi ob ſucceſſus gratijs Deo actis in
palatium abiit. hæc Nicetas.

Idem ante eum fecerat Ioannes cog-
 nomeno Zimeſces Imperator Conſtan- *Ioannes*
 tinopolitanus anno Domini 971. propter *Zimeſces*
 ingentem victoriam de Barbaris Deipa- *Imper.*
 ræ præſidio partam, de qua in tract. de
 Mirac.

XXXIII.

HENRICVS INFANS PORTV-
 gallia, & Indica nauigatio.

38 HENRICVS Ioannis Luſitaniæ
 Regis eo nomine primi filius non
 ſolum

solum bellica virtute: verum etiam viræ
sanctimonia illustris: & in Deum, cœli-
tesq; oēs, ac beatissimā p̄cipuē Dei geni-
tricem obseruantia fuit singulari: ac teste

P. Massaeus nostro Massæo libro 1. hist. Indic. in sum-
ma corporis firmitate, summaque licen-
tia illibatum virginittis florem ad extre-
mum vsque spiritum retinuisse creditur.
Hierony. quod de eo constanter affirmat etiam
Orosius. Hieronymus Orosius lib. 1. de rebus ge-
stis Emmanuelis. is noua Orientis ma-
ria, & ignotas, ac longinquas terras ex-
plorandi cupiditate, & cœlesti etiam mo-
nito sibi per quietem factō incitatus an-
no à Christi natiuitate 1410. aliquot in-
structis & adornatis nauibus aggredi cœ-
pit, cœli Reginam precatus, vti volens ac
propitia cœptis adesset.

Itaque eius iussu Nauarchi in singulos
annos ad remotiora Africæ littora nauig-
antes, oras illas, atque regiones antea i-
gnotas legentes vsque ad Lænam pro-
montorium singulari Dei beneficio per-
uenerunt ad annum vsq; 1460. quo Hæ-
ricus varias in nationes via Euangelio
munto, templisq; aliquot ijs in locis ex-
structis, & præsertim illo, quod Deiparæ
dicauit, quatuor passuū millib⁹ Olissipo-
ne ad fauces portus, vnde nautes in Ori-
tem soluunt, diem clausit extremū. eius
animi

animi magnitudinē Luſitanię reges imit-
tati nouas terras exquirēdi, & Chriſtianię
Indei ꝑꝑagandę ſtudio vltcrius ꝑꝑreſſi,
tandē ſub Emmanuele rege anno 1496.
in Indiã. & Calecutum vſq; perueniūt.

Quantum porro præſidij in hac indi-
ca expeditione Luſitani in Deipara, quã
huius navigationis patronam agnoſcūt,
ſibi ponendum exiſtimarint, ex eodem
Maſſæo lib. 2. hiſt. Indic. facile cognosci *P. Maſſæus*
poſſeſt: cū enim egreſſet de India à Va-
ſco Gama tunc primum explorata initio
2. lib. ſic ait: *Patefacta iam India primum*
omnium Emmanuel toto regno ſupplicatio-
nes indixit: dein Maria Virgini eius navi-
gationis PRÆSIDI extractam ab Henrico
Principe adiculã in ipſo aditu portus Oliſſi-
ponenſis miram in amplitudinem extulit,
auxitq;. Ad eius templi cuſtodiam, & cere-
monias, & naualis præſertim turba, Ducūq;
animos ritē expiandę eximia ſanctitate
monachi accirēti ē Hieronymiana familia;
locus de ſump: o à Chriſti incunabulis nomi-
ne Bethlehẽ dictus, in primis totius Hiſpa-
nia tum ſtructura, tum religione viſendū.
Hæc Maſſæus.

Quæ quidem omnia aliquanto fuſius
referre libuit, tū ad pietatē Henrici Prin-
cipis, & Emmanuelis Luſitanię regis erga
Virg. ſanctiſſimam declarandam: tum vt

H

Luſi-

Lusitanicę in Indiã expeditiõis initia, & incrementa ferè supra humanas viros de-
 uictis tot validis hostiũ classibus, tot fe-
 rocissimorũ barbarorũ militũ exercitib.
 profligatis, felices successus habuisse sub
 tantę Præsidis patrocinio intelligamus:
 quo via ad lumen Euangelij, in barbaras
 illas, & effratas nationes, à nobis lingua
 & morib. disiunctissimas inferendũ ape-
 riretur, ac muniretur. vt sicuti per ipsam
 Christus ad nos descendit, ita & per ipsã
 Christi cognitio, atq; cultus, lōgo, lateq;
 ad plurimorũ salutẽ in India dissemina-
 rerur. Qua in re multorũ religiosorũ or-
 dinum labor, atq; charitas in animabus
 illis ad Christum perducendis enituit.

*B. Fran-
 ciscus Xa-
 uerius.*

Quid etiam in hoc præstiterit B. Frã-
 ciscus Xauerus B. Ignatij Societatis Iesu
 fundatoris socius, viro Apostolico spiri-
 tu plenus, qui vndecim, quibus in India
 vixit, annos, in toto ferè Oriente multo
 suo labore, ac vitę discrimine, Christi E-
 uangelium disseminauit: & Primus om-
 niũ in Iaponia, amplissima Insula, Chri-
 stũ annunciauit, supra ex parte diximus.

Quid verò Societas nostra iam indeã
 sui ortus initio, & consequentium anno-
 rum spatio in India sub Deiparę præsi-
 dio præstet, alijs dicendum relinqua-
 mus.

POSTERIVS MEMBRVM
QVINQVE CAPITA
complectens.

*QVIBVS ANIMI AFFE-
ctibus, pietatisq; operibus deuotio
erga Virginem Deiparam sit
exercenda.*

CAPVT III.

DE QVATVOR PRIMIS
actibus Deuotionis, Amore, Re-
uerentia, Congratulatione,
atque Fiducia erga
Deiparam.

S Y M M A R I V M.

*Formula offerendi se beatissima Virgini
Deipara, num 3.*

I. *Ad amorem erga Deiparam qua nam
permoueant, num. 5.*

II. *Ad reuerentiam erga Deiparam qua
nam excitent, num 8.*

III. *Congratulatio erga Deiparam exer-
cenda, num. 14.*

H 2

IV. Ad

- 172 *Deipara quibus affectibus*
IV. *Ad fiduciam erga Deiparam, qua*
nam excitent, num. 19.

V A R I A B E N E F I C I O R U M

exempla, quibus Despara suam erga nos benignitatem declarat, & nostram in ipsam, alijsq; rebus in se fiduciam excitat, num. 24.

- I. *De primo beneficiorum genere, quod est se inuocantibus opem impertire, ibid.*
II. *De secundo beneficiorum genere, quod est ab hostibus inuisibilibus, & visibilibus tutari, num. 25.*
III. *De tertio beneficiorum genere, quod est peccatores ad pœnitentia sacramentum perducere, num. 28.*
IV. *De quarto beneficiorum genere, quod est à certo interitu seruare, num. 30.*
V. *De quinto beneficiorum genere, quod est à multiplici vita discrimine eximere, num. 31.*
VI. *De sexto beneficiorum genere, quod est in re familiaris inopia subleuare, num. 33.*
VII. *De septimo beneficiorum genere, quod est in sterilitate laborantes prole donare, num. 35.*

VIII. *De*

- VIII. De octavo beneficiorum genere, quod est à persecutionum molestiis eripere, num. 36.
- IX. De nono beneficiorum genere, quod est in rebus etiam parvis benigne exaudire, num. 40.
- X. De decimo beneficiorum genere, quod est ingenio rudibus conscientiam conferre, num. 41.
- XI. De undecimo beneficiorum genere, quod est Martyres confortare, num. 44.
- XII. De duodecimo beneficiorum genere, quod est in omnibus necessitatibus praesto esse, num. 46.

PROPOSITIS in superioribus capitibus ijs, quæ nos ad deuotionem erga Deiparam excitandam permouere possunt; reliquum est, ut de affectibus quibus hæc deuotio continetur, quæ corde, ore, & opere est exhibenda, pertractemus.

Deuotio igitur erga Deiparam Virginem similitudine quadam, & analogia ad ea, quæ de deuotione erga Deum tradunt Theologi; & præsertim D. Thom. 2.2. q. 28. art. 1. explicari potest: quare videtur esse actus voluntatis promptè satisfaciens.

S. Thom.

174 *Deipara quibus affectibus
ciendi, quæ ad Virginis obsequium spe-
dant.*

Deuotio
erga Vir-
ginem
quid sit,
& quibus
actibus
constet.
3. Reg. 10.

Hæc porro deuotio sex actibus erga
Virginem partim interioribus, partim ex-
terioribus constare videtur, *Amore, Re-
uerentia, Congratulatione, Fiducia, Virtu-
tum eius imitatione, Obsequiis*; atque hi
sex illi gradus esse videntur, per quos ad
Thronum Salomonis aburneum, hoc est, ad
Virginem per eiusmodi Thronum, ut &
2. dixi, adumbratam, ascendebatur: his e-
nim sex actibus quasi gradibus propius
ad Virginem accedimus.

Videntur etiam esse quasi sex odorata
herba, seu frutices, ex quorum succo, vel
oleo hoc deuotionis erga Virginem ve-
luti unguentum conficitur, quo delibu-
ta anima in Dei obsequio hilatior, ad ex-
cutiendum torporem promptior, & ad
bona opera alacrior redditur.

De his eodem ordine agendum: in
singulis autem nonnullas, quæ ad ea
comparanda, vel in praxim deducen-
da nos iuuare poterunt, tradenda cura-
bimus.

Quoniam verò multa tractationi huic
utilia toti præsentī operi inspersimus; id-
eo ea repetenda non duximus, rerum ta-
men capitibus indicatis, lectorem ad ea
remittimus.

2. Sanè

2 Sanè in Psalm. 47. cuius initium est: *Psalm. 47*
Magnus Dominus, & laudabilis nimis in David in-
citate Dei nostri: Dei potentia ac boni- *uitat om-*
tas in Deipara, ut dixi c. s. sub typo Ieru- *nes ad Vir*
salem ciuitatis Dei prædicatur: & cum *ginis deuo*
Dauid multa de Virg. laudibus pronun- *tionem.*
ciasset; tandem ad deuotionem erga Vir *Meditatio*
ginem omnes hortatur: & ex affectibus, *virtutum*
quos commemorauimus, nonnullos at- *Reginæ.*
tingit verbis illis: Circumdate Sion, & cõ-
plectimini eam, narrate in Turribus eius,
ponite corda vestra in virtute eius, & di-
stribuite domos ei, ut enarrati in progenie
altera, quoniam hic est Deus, Deus noster
in æternum: ac si diceret.

Circumdate hanc Dei mysticam ciui-
 tatem, eam obeundo, & singula quæque
 illius accuratè contemplete: eamque
 amore, atque ex intimis præcordiorum
 affectibus *complectimini*: quin & cæteris *Amor Vir*
 hominibus de *Turribus eius*, nimirum de *ginis ex-*
 Virginis dotibus atq; heroicis donis, in- *cellentia*
 star Turrium excelsis, atq; munitis nar- *alijs pra-*
 rate, eamque omnibus prædicate, ut eam *dicanda.*
 omnes agnoscant, diligant, venerentur:
Ponite corda vestra in virtute eius, hoc est
 magnam cordium vestrorum fiduciam, *Fiducia*
 atque spem in potentia, ac robore, hu-
 ius cœlestis Ciuitatis ponite, & collo-
 cate.

Radix Radix porro omnium Virginis mag-
præstantia naliū indicatur in verbis illis, quæ sub-
Virginis. neſtuntur: *Quoniam, inquit, hic eſt Deus.*
Deus noſter in æternum: quoniam ſcilicet
 ipſe Chriſtus, qui ex ea carnem ſuſcepit,
 qui in ea habitauit, qui eam magnifica-
 re voluit; eſt Deus noſter in æternum.

In eam ciuitatem deduci optabat Da-
Pſalm. 39. uid, cū diceret Pſalm. 39. *Quis deducet*
me in ciuitatem munitam; ad hanc prope-
 remus, & nos eadem Virgine duce, ca-
 ueamusque ne ex ijs ſimus, qui propter
 ſummam in rebus ſpiritualibus deſidiam
 atque torporem, perexiguam erga Dei-
 param pietatem habent, nec eiſe com-
 mendare ſtudent. de quibus illud Pſalm.
Pſal. 106. 106. *Viam ciuitatis habitaculi non inue-*
Pſal. 105. nerunt, & illud Pſalm. 105. *Pro nihilo ha-*
buerunt terram deſiderabilem, dici po-
 t. ſt.

Deiparam enim terram eſſe ſanctam,
 & deſiderabilem, ex quo orta eſt veritas,
 & iuſtitia, teſtatur Gregorius Nicome-
Gregorius
Nicomed. dienſis orat. de oblat. Deip. idque meri-
 to: ab omnibus enim fuit ab initio miri-
 ficè deſiderata, *ut cap. ſuperiori dixi,* cuius
Pſalm. 44. ſpeciem Deus ipſe Pſal. 44. concupiuit:
 caueamus ergo ne ex numero iſtorum
 inſipientium ſimus, qui theſaurum ab o-
 mnibus expetitum, & deſiderabilem pro-
 nihilo

nihilo habentes, ex eo fructum, quem possent, vberimum capere negligunt.

3 Verum enim verò illud præmonendum imprimis videtur; ut is, qui deuotionem erga Virginem amplecti cupit, semel quasi solemniter in celebri aliquo Virginis Templo si commodè fieri poterit, coram eius imagine ad pedes ipsius Virginis in cœlo existentis cogitatione se statuat, inuocatis quasi testibus huius actionis, & per preces, auxiliariis sanctis angelis, præsertim sanctis Michaële, Gabriële, Raphaële, Angelo item suo custode, Sanctis præterea illis, quibus peculiariter est aliqua ratione affectus, præsertim sanctis Ioachimo, & Anna Virginis parentibus, sancto Iosepho sposo, sancto Ioanne Baptista, sanctis Petro, & Paulo, ac Ioanne Euangelista, sancto sui nominis, sanctis item illius vrbis Patronis, sibi que omni affectu Virginem deligat iam patronam peculiarem, semetipsum ei offerat, firmiterq; statuat actus illos, quibus, deuotionem erga Deiparam contineri diximus, exercere: nimirum se eam vnice in posterum dilecturum, veneraturum, eidem de bonis eius gratulaturum, in ea secundum Christum suam fiduciam collocaturum eam pro viribus imitaturum, ei denique

*Deuoti
Virginis
initio se
Virgini
offerant.
Quomodo
id faciendum.*

H 5

ali-

178 *Deipara quibus affectibus*
aliqua obsequia exhibiturum.

Et ad particularia veniendo, confide-
ret, in quibusnam virtutibus eam imi-
bitur, & quznam obsequia ei deferret, si-
mulque eam enixè oret, adhibitis dictis
Angelis, & Sanctis intercessoribus, ut sui
patrocinium suscipere dignetur usque
ad horam mortis, qua se filio suo sistat:
poterit autem recitare sequentem, vel si-
milem oblationem, arque ex ea die Vir-
ginem sanctissimam peculiari ratione,
veluti suam singularem Dominam, &
Aduocatam recipiat, & in suis necessita-
tibus confidenter ad eam confugiat: quā
oblationem quotidie, vel saltem in die-
bus festis eiusdem Virginis renouare
poterit.

**FORMVLA OFFERENDI SE BEA-
tissima Virginis Deipara.**

*Oblatio
Virgini
facienda.*

SANCTISSIMA Virgo Dei Genitrix
MARIA, ego N. licet vndecunque in-
dignissimus, qui in numerum seruorum
tuorum recipiar: fretus tamen pietate
tua admirabili, & impulsus tibi seruien-
di desiderio, eligo te hodie coram beatis
Archangelis Michael, Gabriele, & Ra-
phaele, Angelo item meo custode, & co-
muni sanctis Ioaquimo, Anna, Iosepho,
Joan-

Ioanne Baptista, Petro, Paulo, Ioanne Euangelista, & coram sanctis N. N. & curia cœlesti vniuersa, in meam peculiarem Dominam, Patronam, ac Matrem, firmiterque statuo, ac propono me tibi ex hoc tempore semper obtemperaturum, ac fideliter famulaturum, atq; vt ab alijs quoque tibi seruiatur, pro viribus meis effecturum.

A te ergo mater pijsissima per sacratissimum filij tui Iesu Christi Domini nostri qui pro me effudit sanguinem: peto suppliciter, vt me in numerum tuorum deuotorum ascribere, & in seruum tuum perpetuum admittere digneris. Adhuc mihi in actionibus meis, gratiamq; mihi à filio tuo impetres, vt in cunctis meis cogitationibus, verbis, & operibus, ita me geram, nihil vt vnquam tuos, tuique filij oculos offēdā: ac memor sis mei, nec me deseras in hora mortis meæ. O clemēs, ô pia, ô dulcis Virgo Maria. Amen.

4 Vt autem hanc oblationem, qua Virgini Deiparæ nos deuouemus, ante plures annos in sodalitijs B Virginis, quæ in domicilijs Societatis Iesu habentur, vsurpatam, receptam aliquo veterum exemplo confirmemus: attexam hoc loco id, quod Cæsarius lib. 7. mirac. cap. 39. de

*Exemplū
Walteri
de Bir-
bach.*

Cæsarius.

Waltero de Birbach viro potenti, ac nobili

nobili, & Ducis Louanij consanguineo, qui in sæculari militia satis strenuus, celebre nomen erat consecutus, scribit his verbis:

Walterus, inquit, sanctam Dei Genitricem ab ipsa pueritia cepit inuocare, & ex intimo cordis affectu diligere, atq; ieiunijs, eleemosynis, & missarum celebrationibus honorare. licet enim corpore deditus esset torneamenti: corde tamen totus erat in obsequio B Virginis.

Deinde cum nonnulla Deiparæ in eū beneficia narrasset Cæsarius, subiicit: *Considerans, inquit, Walterus adhuc in sæculo positus tanta circa se B. Dei Genitricis beneficia: intantum in illius amore accensus est, ut in quadam paupere Ecclesia in eius honore dedicata, conscio Sacerdote, Fune colle suo iniecto, Seruum gleba se illi super Altare, offerret, soluens singulis annis censum de capite suo, qualem serui originarij soluere consueverunt: & quia propter honorem Regina cælestis se tam valde humiliavit, ipsa suum dilectum valde glorificauit. Hæc Cæsarius.*

Idē à Deipara cruce aurea donatur.

Quæ po rō beneuolentiæ signa Deipara huic Waltero antea ostēderit, colligere licet ex quadam re planè admirabili, quam Cæsarius eodem loco recenset: *Cum, inquit, quodam tempore inter multos*

multos *Walterus* stans, missam audiret, Sacerdos ut in canone calicem leuauit, crucem auream sub eius pede conspexit, cui annexa fuit cartula has continens verba: Crucem hanc defer ex parte mea (*MARIÆ* scilicet matris Christi) amico meo *Waltero* militi prope *Birbach*, quam cum sacerdos legisset post completionem missæ, pulpitum ascendit, & clamauit, est ne aliquis hic miles qui vocatur *Walterus* de *Birbach*? respondentibus quibusdam, Ecce iste est. Sacerdos eum seorsum duxit, crucem porrexit, & ubi illam inuenerit, vel quis miserit intimaui: quam latus suscipiens, in cœnobio *Hemmenrode* postea conuersus, eam Abbati resignauit. & infra: cuius crucis aurum tanti est fulgoris, ut omne aurum in eius palleascet comparatione. Hæc *Cæsius*.

Hic porro *Walterus* non solū Cisterciensem Ordinem in Monasterio, quod *Hēmenrode* dicitur, ingressus est, ubi *Cæsius* eiusdem cœnobij Monachus, qui hæc literis mandauit, eum familiariter cognouit: sed etiam ibi vitam duxit sanctitate, & erga Virginem pietate conspicuam. tandem Dei Genitricem eum vocante transiuit ad patriam, miraculorum signis, quæ loco citato recensentur, post obitum clarus.

AD AMOREM ERGA DEL-
param : quam permoneant.

¶ **A**madactus, quibus eius constat deuotio veniamus. Primum igitur omnium erga Virginem sanctissimam sincerissimus, ac feruentissimus excitandus est Amor. Ad quod conferent pleraque in superiori capite adducta, sed peculiariter, quæ sequuntur, nobiscum seridò reputemus.

*Primò
quia ma-
ter est
Christi.*

Primò eam matrem esse Christi Domini nostri, à quo, & per quem omnia bona nostra accepimus. q. si Christū, ut par est, sumè diligimus, secūdum ipsum eius Genitricem magno amore complecti debemus : nam & in humanis, si quis vnice aliquem diligit, ea quoque quæ ad illum spectant, diligere solet. & ut quidque est dilecto coniunctissimum, ita maxima beneuolentia. complectitur. immò Virgo sanctissima Christi mater eiusmodi est, ut sine viri consortio sola de Spiritu sancto eum conceperit, & per eam Dei misericordiam susceperimus. & quia Christus redemptio nostra ex dæmonis tyrannide nos eripuit, Patri reconciliauit, suumque corpus augustis-

Luc. i.

gustissimum in vtero Virginis formatum
in cibum tradidit nobis in Eucharistiae
sacramento: ideo & Virginem per quā
Christum accepimus, hoc etiam nomi-
ne summo studio diligere, complectiq;
parest. Ideo S. Bonaventura in Litanij *Bonavent.*
Beatae Virginis, sic eam inuocat: *Sancta*
Maria super omnes diligentius amanda. &
iterum: Super omnes excellentius magnifi-
canda.

Huc spectant, quae cap. 8. vberius di-
xi de corpore Christi in vtero Virginis
concepto, quod in Eucharistiae sacra-
mento nobis exhibetur, & quae cap. 17.
27 & 28. differuimus, quae scilicet ratio-
ne Virgo Christum gignendo ad salu-
tem nostram sit cooperata, & capit. 22.
quomodo Deipara per Christum filium
suum tortuosi daemonis caput contri-
uerit.

S. Ildephonsus serm. x. de Assumpt. cum *S. Ildeph.*
recensuisset admirabile filij Dei in Virg.
vtero incarnationem, integra matris vir-
ginitate, ex figura Rubi, quem Moyses
vidit incombustum: omnes ad Deiparae *Exod 3.*
patrocinium implorandum, eiusq; lau-
des inuitat: *Sed quia, inquit, laudare dig-*
nè nequimus B. Virginem, quia inferior est
ea nostra laus, voveremur. & amemus
quantum possumus Ita Ildephonsus.

Secun-

Secundò *Secundò*, Virgo Deipara summoparè
quia ma- à nobis est diligenda, quia mater nostra
ter est no- esse dignatur, & tanquam mater nos be-
stra. nignè complectitur, matrisque erga nos
 munera egregiè præstat, quod cap. 27. 28
 & 29. plenius probauimus, vel triplici no-
 mine matrem nostram dici, matrem etià
 viuentium appellari ostendimus, cuius
 deuotio, vt superiori capite diximus, sig-
 num est prædestinationis.

Tertio *Tertio*, Virgo sanctissima amat nos
quia a- mirificè, vt cap. 29. vberius ostendimus,
mat nos. qua de re Petrus Damianus sermo. 1. de
Pet. Dam. Natiuit. Virg. Scio, inquit, *Domina*, quia
 benignissimæ es, & amas nos amore inuinci-
 bili, quos in te, & per te filius tuus, & Deus
 tuus summa dilectione dilexit: imò ipsa sibi
Prou. 8. *deuotos peculiariter diligit, iuxta illud Pro-*
 uer. 8. Ego diligentes me diligo. Et quoniam
 amor noui si amore rependitur, ideo eam
 redimare pro virili studeamus.

Quartò *Quartò*, ad Virginem amandam nos
propter be- impellunt plurima, eaque maxima bene-
neficia qua ficia, quæ iugiter in nos confert tanquam
in nos con- Mater misericordiæ, & totius humani
fert. generis Aduocata, vt toto hoc opere pro-
 bauimus, præsertim c. 16. vbi ostensum
 est esse Matrè misericordiæ. & c. 30. vbi
 pariter probauimus esse hominum Adu-
 uocatam; & cap. 20. vbi egi de multis ad
 pecca-

peccatorum pœnitentiam, & Dei amicitiam Virginis beneficio reuocatis, & c. 24. & 25. quod nos contra dæmonem egregiè iuuet, ac tutetur, quæ omnia ne ingrati planè simus; amorem erga Virginem postulant maximum.

Quintò, si obiectum amoris est bonū, vt S. Thomas 1. 2. quæst. 27. declarat insignis Virginis præ omnibus puris creaturis *sancti*: *as* eam dignam facit, quæ ab omnibus summopere ametur. Quare Ecclesia in officio Virginem alloquens, illud ei accommodat: *In odorem unguentorum tuorum currimus*, hoc est, ad fragrantissimas tuas virtutes cursu pertrahimur: *Adolescentula*, hoc est, animæ deuotæ, *dilexerunt te nimis*. Si enim alios Dei seruos propter eorum sanctitatem amore prosequimur: quanto magis eam, quæ præ cæteris est sanctissima, & præcipuis Dei donis prædita, vt c. 4. 5. 6. & 12 cupiosè diximus; à nobis omni affectu erit diligenda? imò ipse Deus ex Psal. 44. *Concupiuit decorem eius*, & ita illam diligit, vt Cant. 4. suum amorem meraphora vulneris explicet: *Vulnerasti*, inquit, *cor meū soror mea sponsa*: quo autem amore pleriq; erga Virginem flagrant, ex superiori capite facilè colligi potest, aliqua tamen exēpla hic atrexere nō grauabor.

De S.

Quintò, propter insignem suā sanctitatem.
S. Thom.
Ex cap. 1.
Cant.

Deus singulariter amat Virginem.

Psal. 44. Cant 4.

Exempla eorum, qui Virginem amarunt.

I.

S. Gerardus Episcopus in Hungaria

De S. Gerardo Martyre, & Episcopo Canadiensi in Hungaria apud Suriū 24. Septēbr. hæc legimus. *Si quis, inquit, venis ab ipso veniam peteret per nomen Matris Christi, mox eo audito lachrymis perfundebatur. & eum in gratiam humanissime recipiebat.*

II.

Alensis S. Antoninus.

Alexander Alensis nihil negabat per Virginis amorem aliquid petentibus.

Alexander Alensis, ut scribit S. Antoninus 3. part. hist. tit. 24. cap. 8. §. 1. cum esset insignis Doctor Parisijs, & ex singulari ad Virginem deuotione, nihil se negaturum eius amore quidquam postulanti vouisset, à quodam Fratre ex ordine Minorum; Virginis amore rogatus, ut illum Ordinem ingrederetur, quamuis tanta & tam inopinata petitione territus à Deo tamen intus permotus, se id illic facturum statim respondit, idq; Virginis amore, & opere præstitit; & ordinem illum mirum in modum sua doctrina illustrauit.

III.

Carolus filius S. Brigitta.

Quantum autem profuerit Carolo filio sanctæ Brigittæ, in vita sua dilexisse Virginem, declarauit singulare beneficium, quod à Virgine in morte accepit, cum à dæmonis tentationibus eum protexit, ac liberauit, quod supra capit. 24. retulimus, & infra in hoc capite referemus.

De quodam etiam Religioso B. Virg. studio-

Audioso narratur in speculo exemplorū dist. 9. exempl. 84. cū in extremo vitæ suæ ex aspectu duorum terribilium demonum, qui ad eum rapiendum parati erant, præ timore ita extra se factus esset ut horribiliter clamans, dixerit: *Maledicta hora in qua religiosus factus fui: Mox adueniente Virgine beatissima, effugatis demonibus, ea visa, spem de sua salute concepit, & serena facie dixit: Benedicta hora, qua intraui in ordinem, & benedicta Mater Christi, quam semper dilexi: quæ cū narrasset fratribus, qui coram astant, & cum lachrymis pro eo orabant, feliciter quieuit in Domino. Hoc ipsum refert S. Antoninus 3. par. hist. tit. 23. c. 10. §. 6. & addit Religiosum hunc fuisse ex ordine Prædicatorum in Anglia, vocatumque Alanum.*

Sancta Hedunigis Ducissa Poloniæ, ut in fine eius vitæ apud Surium 15. Octobris habetur, crebrè Imaginem quādam Deiparæ apud se ferre viuens solebat, & cum ea tumultata est: quæ tribus digitis sinistræ manus moriens, ita eam strinxerat, ut commodè inde auelli non posset, sed anno 1268. post vigintiquinq; fere annos ab eius obitu, resecrato sepulchro, cum ossa sacri corporis transferenda eleuarentur, consumptis carnibus, & mem-

IV.
Specul.
Exempl.
Demosus
B. Virgi-
nis qui-
dam à da-
monum
molestijs
in extre-
mo vita
tempore
liberatus:

S. Antoni-
nus.

V.
S. Heduni-
ges Ducis-
sa Polonia.
Surium.

I.
Gerardus
Episcopus in
Hungaria

II.

Alensis.
S. Antoninus.
Alexander.
Alensis
nihil ne-
gabat per
Virginis
amorem
aliquid
petenti-
bus.

III.

Carolus
S.
Brigitte.

De ipsa quibus affectibus
De S. Gerardo Martire, & Episcopo
Canadiensi in Hungaria apud Suriū 24.
Septēbr. hæc legimus. Si quis, inquit, reus
ab ipso veniam peteret per nomen Matris
Christi, mox eo audito lachrymis perfunde-
batur. & reum in gratiam humanissimè re-
cipiebat.

Alexander Alensis, vt scribit S. Anto-
ninus 3. part. hist. rit. 24. cap. 8. §. 1. cum ef-
fer insignis Doctor Parisijs, & ex singu-
lari ad Virginem deuotione, nihil sen-
gaturum eius amore quidquam postu-
lanti vouisset, à quodam Fratre rogatus, vt
ne Minorum, Virginis amore rogarus, vt
illum Ordinem ingrederetur, quamuis
tanta & tam inopinata petitione territus
à Deo tamen intus permotus, se id illi d-
facturum statim respondit, idq; Virginis il-
amore, & opere præstitit; & ordinem il-
lum mirum in modum fructuosa trina il-
lustrauit.

Quantum autem
S. Carolus
Virginem,
cium, quod
cum à d-
teri.

quibus infra c. 37. vbi de obsequijs erga Virginem agemus.

- Virgo pra-*
cipua re-
uerentia
digna.
- 9 His positis perspicuè apparet quantus honor, quantaque reuerentia Deiparae sit exhibenda, quam Christus ipse in terris olim sic honorauit, vt ei subditus esse voluerit; & nunc in cœlis honorat, cum ad dexteram suam eam collocarit. quod longè ante figuratum videmus 3. Regum 2. in Bethsabee matre Salomonis, cui Salomon ad se venienti omni honoris significatione occurrit, eamque dignissimo loco excepit. sic enim de Bethsabee legimus: *Surrexit Rex in occursum eius, adorauitque eam, & sedit super thronum suum. post: usque est thronus matris Regis, quae sedet ad dexteram eius: quae omnia figuram fuisse honoris, quem Deiparae deferret Christus, docet sanctus Bernardinus Senensis tom. 3. sermone 11. artic. 2. eaque singillatim expendit. & cap. 2. peculiariter animaduertit verbis illis: Adorauit eam, significari reuerentiam filialem, qua matrem dignissimam Christus honoraret. Scimus enim illud Ecclesiast. 3. Sicut qui thesaurizat, ita & qui honorat matrem suam. Quod à Christo Domino minimè est praetermissum in sanctissima matre sua; quoniã vt ait Damascenus oratione 1. de dormit. Christus*
3. Reg. 2.
- S. Bernardinus.
- Eccles 3.
- Damase.

Ille bonus legislator, etiam si legitimus sit subiectus; legem tamen, quam ipse de parentibus honorandis sanxit, explens, honorat.

Et Hippelirus oratione de sanctificatione: *Qui dixit, inquit, Honora patrem & matrem, ut decretum à se promulgatum observaret, omnem gratiam matri, & honorem impendit.* Hippel.

Idem habet August. lib. de Assumpt. *August.* tom. 9. *Ad benignitatem, inquit, Domini pertinet, matris servare honorem, qui legem non solvere venerat, sed adimplere.*

Bernardus serm. i. de Assump. *Quis non credat Dei filium honorare matrem? ideo- Bernard.* que potest Deipara merito appellari *Mater honorificata.*

Ad hæc in Ecclesia militante eam honorat, cum tot templa ei dicari, totq; per eam miracula, ac beneficia conferri voluerit: ut nemo sit, qui se abscondat à calore eius. *Eccles. 25.*

Quare Georgius Nicomedienensis oratione oblat. Deiparæ. *Quis honor, inquit, Georgius exhibere poterit puritati Deiparæ ex aquo Nicomed. respondens, cuius amore captus opifex, ex ea solum construxit tabernaculum, in quo minime recusavit habitare: in quo paternæ voluntas est impleta? Quanam gloria ei poterit tribui pro meritis, cuius superiorem glo-*

192 *Deipara quibus affectibus
gloriam præter se ostendit creator? O domus,
quod nullo potest honore, ut par est, affici.
Hæc Gregorius.*

*Gen. 28. Deipara
est locus
terribilis,
id est, om-
ni reue-
rentia pro-
sequendus* 10 Hanc reuerentiam, quam Deiparæ
deberi diximus, declarasse videtur Iacob
Patriarcha Genes. 28: cum euigilans de
somno, in quo scalam illam à terra ad cæ-
lum usque protensam, Angelos item a-
scendentes, & descendentes per eam, ip-
sumque Dominum scalæ innixum vide-
rat, pauens præ admiratione in hæc ver-
ba prorupit: *Quam terribilis est locus iste?*
cuius rationem subiicit: *Verè non est hic
aliud, nisi domus Dei, & porta cæli.* Quali
dicat, iuxta Interpretum sententiam, &
pæsertim Bernardi serm. 6. de Aniuers.
Bernard. Eccles. locus iste est omni reuerentia di-
gnus, quem Deus ipse sua quoque præsen-
tia dignatur, cum sit domus Dei, & por-
ta cæli.

*Rupert.
Bernard.* Quamuis autem locum hunc Ru-
pertus libro 7. Commentariorum in
Genes. capit. 23. Ecclesiam CHRISTI,
quæ erat futura: Bernardus verò lo-
co citato sacra Christianorum Tem-
pla præsignata velint: Tamen & ip-
sam Deiparam per locum illum terri-
bilem præcipuè quoque intellectam
nemo iudicari poterit, qui attentè
perspexerit eam esse domum DEI,
in qua

in qua Deus singulari modo præ alijs omnibus habitauit, vt patet ex ijs, quæ diximus capit. 5. eamque per hanc scalam Iacob ex Andrea Cretensi, & Damasceno esse adumbratā, & ab alijs Patribus Scalam Cœli: Portam item Cœli appellatam, quæ omnia capit. 16. ostendimus.

*Andreas
Cretensis.
Damasc.*

Quare Andreas Cretensis orat. 2. *Hæc est, inquit, porta cœli, de qua Iacob dixit: Andreas Quam terribilis est locus iste? verè non est Cretensis hic aliud, nisi domus Dei, & porta cœli.*

Cum ergo Deipara propter singularem Dei præsentiam in eius utero, atque in eius anima præ omnibus alijs sit locus ille à Patriarcha Iacob terribilis vocatus; idcirco magna religione, omnique reuerentia, ac tremore colenda erit. Verum, quæ peculiariter ad hanc erga Virginem reuerentiam nos excitare possunt, multa sunt.

II Et primum quidem reuerentiam *Honoranda* Virgini debemus propter summam eius *Virgo pri-* dignitatem, quia mater est Dei; ratione *mò propter* cuius habet quandam dignitatem inf- *eius digni-* nitam ex Diuo Thoma 1. part. quæst. 25. *tatè, quia* artic. vltim. ad 4. & ex alijs, vt dixi ca- *mater est* pit. 5. ita vt meritò ex Mayrone sermone *Dei.* de creatione animæ Virginis ei accom- *S. Thom.* moderetur illud Sap. 8. *Generositate eius May: 8.* glorificat contubernium habens Dei: *Sap. 8.*

I

Ideoquæ

Secundo *Secundò*, Virgo Deipara summopere
quia ma- à nobis est diligenda, quia mater nostra
ter est no- esse dignatur, & tanquam mater nos be-
stra. nigne complectitur, matrisque erga nos
munera egregie præstat, quod cap. 27. 28
& 29. plenius probauimus, vel triplici no-
mine matrem nostram dici, matrem etiã
viventium appellari ostendimus, cuius
deuotio, vt superiori capite diximus, sig-
num est prædestinationis.

Tertio 7 *Tertio*, Virgo sanctissima amat nos
quia a- mirifice, vt cap. 29. vberius ostendimus,
mat nos. qua de re Petrus Damianus sermo. 1. de
Pet. Dam. Natiuit. Virg. Scio, inquit, *Domina*, quia
benignissimæ es, & amas nos amore inuinci-
bili, quos in te, & per te filius tuus, & Deus
tuus summa dilectione dilexit: imò ipsa sibi
deuotos peculiariter diligit, iuxta illud Pro-
uer. 8. Ego dilige gentes me diligo. Et quoniam
amor noui si amore rependitur, ideo eam
redimare pro virili studeamus.

Quarto *Quarto*, ad Virginem amandam nos
propter be- impellunt plurima, eaque maxima bene-
neficiâ qua ficia, quæ iugiter in nos confert tanquam
in nos con- Mater misericordiæ, & totius humani
fert. generis Aduocata, vt toto hoc opere pro-
bauimus, præsertim c. 16. vbi ostensum
est esse Matrem misericordiæ. & c. 30. vbi
pariter probauimus esse hominum Adu-
uocatam; & cap. 20. vbi egi de multis ad
pecca-

peccatorum pœnitentiam, & Dei amicitiam Virginis beneficio reuocatis, & c. 24. & 25. quod nos contra dæmonem egregiè iuuet, ac tutetur, quæ omnia ne ingrati planè simus; amorem erga Virginem postulant maximum.

Quintò, si obiectum amoris est bonū, vt S. Thomas 1. 2. quæst. 27. declarat insignis Virginis præ omnibus puris creaturis *sanctissimas* eam dignam facit, quæ ab omnibus summopere ametur. Quare Ecclesia in officio Virginem alloquens, illud ei accommodat: *In odorem unguentorum tuorum currimus*, hoc est, ad fragrantissimas tuas virtutes cursu pertrahimur: *Adolescensula*, hoc est, animæ deuotæ, *dilexerunt te nimis*. Si enim alios Dei seruos propter eorum sanctitatem amore prosequimur: quanto magis eam, quæ præ cæteris est sanctissima, & præcipuis Dei donis prædita, vt c. 4. 5. 6. & 12. cupiosè diximus; à nobis omni affectu erit diligenda? imò ipse Deus ex Psal. 44. *Concupiscit decorem eius*, & ita illam diligit, vt Cant. 4. suum amorem metaphora vulneris explicet: *Vulnerasti*, inquit, *cor meū soror mea sponsa*: quo autem amore pleriq; erga Virginem flagrant, ex superiori capite facilè colligi potest, aliqua tamen exēpla hic attexere nō grauabor.

De S.

Quintò,
propter insignem suā
sanctitatem.
S. Thom.
Ex cap. 1.
Cant.

Deus singulariter
amat Virginem.

Psal. 44.
Cant 4.

Exempla
eorum, qui
Virginem
amarunt.

I.

*S. Gerar-
dus Epi-
scopus in
Hungaria*

De S. Gerardo Martyre, & Episcopo
Canadiensi in Hungaria apud Suriū 24.
Septēbr. hæc legimus. *Si quis, inquit, veni
ab ipso veniam peteret per nomen Matris
Christi, mox eo audito lachrymis perfunde-
batur. & cum in gratiam humanissimè re-
cipiebat.*

II.

*Alensis
S. Anto-
ninus.
Alexand.
Alensis
nihil ne-
gabat per
Virginis
amorem
aliquid
petenti-
bus.*

Alexander Alensis, ut scribit S. Anto-
ninus 3. part. hist. tit. 24. cap. 8. §. 1. cum ef-
fer insignis Doctor Parisijs, & ex singu-
lari ad Virginem deuotione, nihil se ne-
gaturum eius amore quidquam postu-
lanti vouisset, à quodam Fratre ex ordi-
ne Minorum, Virginis amore rogatus, ut
illum Ordinem ingrederetur, quamuis
tanta & tam inopinata petitione territus
à Deo tamen intus permotus, se id illic
facturum statim respondit, idq; Virginis
amore, & opere præstitit; & ordinem il-
lum mirum in modum sua doctrina il-
lustrauit.

III.

*Carolus
filius S.
Brigitta.*

Quantum autem profuerit Carolo fi-
lio sanctæ Brigittæ, in vita sua dilexisse
Virginem, declarauit singulare benefi-
cium, quod à Virgine in morte accepit,
cum à dæmonis tentationibus eum pro-
texit, ac liberauit, quod supra capit. 24.
reulimus, & infra in hoc capite refe-
mus.

De quodam etiam Religioso B. Virg.
studio-

Audioſo narratur in ſpeculo exemplorū diſt. 9. exempl. 84. cū in extremo vitæ ſuæ ex aſpectu duorum terribilium dæmonum, qui ad eum rapiendum parati erant, præ timore ita extra ſe factus eſſet vt horribiliter clamans, dixerit: *Maledicta hora in qua religioſus factus fui: Mox adueniente Virgine beatiſſima, effugatis dæmonibus, ea viſa, ſpem de ſua ſalute concepit, & ſerena facie dixit: Benedicta hora, qua intraui in ordinem. & benedicta Mater Chriſti, quam ſemper dilexi: quæ cū narraſſet fratribus, qui coram aſtabant, & cum lachrymis pro eo orabant, ſæliciter quieuit in Domino. Hoc ipſum reſert S. Antoninus 3. par. hiſt. tit. 23. c. 10. §. 6. & addit Religioſum hunc fuiſſe ex ordine Prædicatorum in Anglia, vocatumque Alanum.*

Sancta Hedunigis Ducifſa Poloniæ, vt in fine eius vitæ apud Surium 15. Octobris habetur, crebrè Imaginem quādam Deiparæ apud ſe ferre viuens ſolebat, & cum ea tumultata eſt: quæ tribus digitis ſiniſtræ manus moriens, ita eam ſtrinxerat, vt commodè inde auelli non poſſet, ſed anno 1268. poſt vigintiquinq; ſerè annos ab eius obitu, reſerato ſepulchro, cum oſſa ſacri corporis transferenda eleuarentur, conſumptis carnibus, & mem-

IV.
Specul.
Exempl.
Deuotus
B. Virgi-
nis qui-
dam à dæ-
monum
moleſtijs
in extre-
mo vita
tempore
liberatus.

S. Antoni-
nus.

V.
S. Hedun-
iges Ducif-
ſa Polonia.
Surius.

Eiusdem & membrorum compage soluta, tres illi
cerebrum, digiti inuenti sunt prorsus integri, & in-
ac digiti corrupti, & intra illos Imago Deiparz:
tres in Dei cerebrum quoque inuentum est recen-
para ho tissimum, & ex capite liquor instar olei
norem post suauissimi odoris erumpebat, quæ amo-
obitum in- rem, ac deuotionem eius erga Virgi-
corrupti nem Deo maximè gratam fuisse testa-
feruantur. bantur.

II.

AD REVERENTIAM ERGA
Deiparam: quam exci-
tent.

• **S**ECUNDVM quod ad Virginis deuo-
tionem spectare diximus, illud est, ut
& reuerentiam, & honorem tum corde,
tum corpore ei exhibeamus quam ma-
ximum: licet autem in rigore reuerentia
S. Thom. ex sancto Thoma 2.2. quæst. 103. art. 1. ad
1. non sit idem, quod honor; tamē in no-
Reuerētia stro proposito in idem ferè recidunt. *Re-*
& honor uerentia enim ex 2.2. quæst. 81. art. 3. ad 2.
quid sint. & quæst. 104. art. 2. ad 4. directè respicit
personam excellentem: *Honor* autem, ex
eodem 2.2. quæst. 103. art. 1. est quoddam
signum, & testificatio excellentiæ eius,
qui honoratur.
• *D. Thom.* Imò ex D. Thoma reuerentia est pri-
mò

mò motuum ad honorandum aliquem, vel ore pronuntiando excellentiam eius, vel corporis inclinatione, muneribus, imaginibus, & huiusmodi alijs.

Aristoteles verò in 1. Rhetoric. capit. *Aristot.* 15. vbi de honore agit, multa dicit, quæ *les quid de* ad hæc, de quibus agimus, explicanda *honore di-* faciunt, idcirco suis ea verbis referemus: *cat.*

Honor, inquit, benefica existit: rationis est signum: honorantur autem meriti: & quidem imprimis, qui beneficium ded. runt, & qui beneficium dare possunt; beneficium verò est, quod pertinet ad salutem, & ad ea, qua causa sunt, ut simus, aut ad diuitias, aut ad aliquod aliorum bonorum, quorum non est facilis comparatio, aut omnino, aut in eo loco, aut aliquando: multi enim ex rebus etiam qua parua videntur, honorem adipiscuntur. Verum loca, & occasiones causam afferunt. Patres autem honoris sunt Honor sacrificia, munimenta, & versibus, & sine quibus re- versibus premia, luci, praefessiones, sepul- bus exhi- chra, statua, victus publici, & quibus Bar- betur. bari vtuntur, ut adorationes, conspectus e- nitationes, munera qua apud singulas gen- tes pretiosa sunt. Hæc Aristoteles. Qui- bus verbis docet rationes, quæ ad ho- norem alicui impendendum mouent, & quibusnam rebus honor exhibeatur, de qui-

190 *Deipara quibus affectibus*
quibus infra c. 37. vbi de obsequijs erga
Virginem agemus.

*Virgo pra-
cipua re-
uerentia
digna.*

3. Reg. 2.

*S. Bernar-
dinus.*

Eccles 3.

Damasc.

9 His positis perspicuè apparet quan-
tus honor, quantaque reuerentia Dei-
paræ sit exhibenda, quam Christus ipse
in terris olim sic honorauit, vt ei subdi-
tus esse voluerit; & nunc in cœlis hono-
rat, cum ad dexteram suam eam collo-
carit. quod longè ante figuratum vide-
mus 3. Regum 2. in Bethsabea matre Sa-
lomonis, cui Salomon ad se venienti om-
ni honoris significatione occurrit, eâ-
que dignissimo loco excepit. sic enim de
Bethsabea legimus: *Surrexist Rex in oc-
cursum eius, adorauitq; eam, & sedit super
thronum suum. post: uicq; est thronus matris
Regis, qua sedet ad dexteram eius: quæ o-
mnia figuram fuisse honoris, quem Dei-
paræ deferret Christus, docet sanctus Ber-
nardinus Senensis tom. 3. sermone 11. ar-
tic. 2. eaque singillatim expendit. & cap.
2. peculiariter animaduertit verbis illis:
Adorauit eam, significari reuerentiam fi-
lialem, qua matrem dignissimam Chri-
stus honoret. Scimus enim illud Eccle-
siast. 3. *Sicut qui thesaurizat, ita & qui
honorat matrem suam. Quod à Christo
Domino minimè est prætermisum in
sanctissima matre sua; quoniã vt ait Da-
mascenus oratione 1. de dormit. Chri-
stus**

Aut bonus legislator, etiamsi legiminius sit subiectus; legem tamen, quam ipse de parentibus honorandis sanxit, explens, honorat.

Et Hippolitus oratione de sanctificatione: *Qui dixit, inquit, Honora patrem & matrem, ut decretum à se promulgatum observaret, omnem gratiam matri, & honorem impendit.* Hippol.

Idem habet August. lib. de Assumpt. *tom. 9. Ad benignitatem, inquit, Domini pertinet, matris servare honorem, qui legem non solvere venerat, sed adimplere.* August.

Bernardus serm. i. de Assump. *Quis non credat Dei filium honorare matrem? ideoque potest Deipara merito appellari Mater honorificata.* Bernard.

Ad hæc in Ecclesia militante eam honorat, cum tot templa ei dicari, totq; per eam miracula, ac beneficia conferri voluerit: ut nemo sit, qui se abscondat à calore eius. Eccles. 25.

Quare Georgius Nicomediensis oratione oblat. Deiparæ. *Quis honor, inquit, Georgium exhibere poterit puritati Deiparæ ex aquo Nicomed. respondens, cuius amore captus opifex, ex ea solum construxit tabernaculum, in quo minime recusavit habitare: in quo paternæ voluntas est impleta? Quanam gloria ei poterit tribui pro meritis, cuius superiorum glo-*

192 *Deipara quibus affectibus
gloriam præter se ostendat creator? O donum,
quod nullo potest honore, ut par est, affici.*
Hæc Gregorius.

10 Hanc reuerentiam, quam Deiparæ
deberi diximus, declarasse videtur Iacob
Gen. 28. Patriarcha Genes. 28: cùm euigilans de
Deipara somno, in quo scalam illam à terra ad cæ-
est locus lum usque protensam, Angelos item a-
terribilis, scendentes, & descendentes per eam, ip-
id est, om- sumque Dominum scalæ innixum vide-
nni reue- rat, pauens præ admiratione in hæc ver-
rentia pro ba prorupit: *Quam terribilis est locus iste?*
sequendus cuius rationem subiicit: *Verè non est hic*
aliud, nisi domus Dei, & porta cœli. Quasi
dicat, iuxta Interpretum sententiam, &
Bernard. præsertim Bernardi serm. 6. de Aniuers.
Eccles. locus iste est omni reuerentia di-
gnus, quem Deus ipse sua quoque præsen-
tia dignatur, cùm sit domus Dei, & por-
ta cœli.

Quamuis autem locum hunc Ru-
Rupert. pertus libro 7. Commentariorum in
Bernard Genes. capit. 23. Ecclesiam CHRISTI,
quæ erat futura: Bernardus verò lo-
co citato sacra Christianorum Tem-
pla præsignata velint: Tamen & ip-
sam Deiparam per locum illum terri-
bilem præcipuè quoque intellectam
nemo inficiari poterit, qui attentè
perspexerit eam esse domum DEI,
in qua

in qua Deus singulari modo præ alijs omnibus habitavit, ut patet ex ijs, quæ diximus capit. 5. eamque per hanc scalam Iacob ex Andrea Cretensi, & Damasceno esse adumbratam, & ab alijs Patribus Scalam Cœli: Portam item Cœli appellatam, quæ omnia capit. 16. ostendimus.

*Andreas
Cretensis.
Damasc.*

Quare Andreas Cretensis orat. 2. *Hæc est, inquit, porta cœli, de qua Iacob dixit: Andreas Quam terribilis est locus iste? verè non est Cretensis hic aliud, nisi domus Dei, & porta cœli.*

Cum ergo Deipara propter singularem Dei præsentiam in eius utero, atque in eius anima præ omnibus alijs sit locus ille à Patriarcha Iacob terribilis vocatus; idcirco magna religione, omnique reuerentia, ac tremore colenda erit. Verum, quæ peculiariter ad hanc erga Virginem reuerentiam nos excitare possunt, multa sunt.

II Et primum quidem reuerentiam *Honoranda* Virgini debemus propter summam eius *Virgo prædignitatem*, quia mater est Dei; ratione *mò propter* cuius habet quandam dignitatem infusam *eius dignitatem* ex Diuo Thoma 1. part. quæst. 25. *tatè, quia* artic. vltim. ad 4. & ex alijs, ut dixi *mater est* capit. 5. ita ut meritò ex Mayrone sermone *Dei* de creatione animæ Virginis ei accom- *S. Thom.* moderetur illud Sap. 8. *Generositate eius Mayo.* glorificat contubernium habens Dei: *Sap. 8.*

I

Ideoque

*Virgini
debetur
hyperdu-
lia.*

*Bonauent.
Gabriel.*

Ideoque etiam ex 2. 2. quæst. 103. art. 4. ad 2. maxima ei reuerentia debetur ex affinitate, quam habet ad Deum: ut propterea *hyperdulia*, quæ est potissima species dulciæ, ei conueniat. quod docent Theologi, ut videre est apud Bonauenturam in 3. distinct. 9. art. 1. quæst. 3. Gabriel. lect. 49. in canonem, & alios. ideoque etiam sedet à dextris filij, & supra omnes puras creaturas euecta, separata ab alijs facit hierarchiam, ut dixit capit. 6.

*Epitheta
Virginis,
qua eius
dignitatē
sacratissi-
mam in-
dicant.*

*3. Reg. 6.
Exod. 26.
Exod. 25.
Bonauent.*

Huc spectant illa, quæ Virgini tribuuntur epitheta, quibus tanquam ali-quod sacrosanctum omni veneratione dignissimum appellatur. exempli causa Templum Domini, Tabernaculum fœderis, Arca testimonij, de quibus plenius supra c. 5. diximus.

*2. Cor. 3.
Rom. 8.*

Quocirca Bonauentura in 1. sentent. distinct. 44. in exposit. text. *Tanta*, inquit, *fuit Deipara dignitas*, ut si omnes creatura quantumcunque ascenderent in gradibus nobilitatis essent præsentes, omnes deberent reuerentiam Matri Dei.

Quod si Apostolus 2. Cor. 3. ex comparatione Moyfi Apostolorum dignitatem, legem Euangelicam, & Christum prædicantium, & habentium spiritus primitias, ita cōmendat. *Quod si*, inquit, *ministratio*

ministratio mortis litteris deformata in la- Exod. 34.
pidibus fuit in gloria: ita ut non possent in-
tendere filij Israel in faciem Moysi propter
gloriam vultus eius, qua euacuatur; quo-
modo non magis ministratio spiritus erit in
gloria. quanto potiori iure supra omnes
erit in gloria, illa, quæ Christum totius
Euangelicæ gratiæ fontem de suis visce-
ribus concepit, & mundo eum edidit?
quanta igitur erit illi reuerentia, quan-
tus honor ab omnibus exhibendus?

Secundò, reuerentiam Virgini debe- Secundò,
mus, quia mater nostra esse dignatur quia ma-
pijssima, & benignissima (vt cap. 27. & ter est no-
sequent. ostendimus) matri autem, & stra.
tali, ac tantæ matri à filijs singularis ho-
nor, & reuerentia debetur, vt satis con-
stat Exod. 20. *Honora patrem tuum, & Exod. 20.*
matrem tuam; quod apud Ephes. 6. est *Eph. 6.*
mandatum primum in promissione; &
ideo Malach. 1. dicebat Dominus, *Filius Malach. 1.*
honorat patrem: Si ergo pater ego sum, ubi
est honor meus.

Tertiò, quia cum sit Mater Dei, verè Tertiò,
est Regina nostra, ac Domina omnium quia est
in cælo, & in terra, vt cap. 5. ratione, & Regina ac
Patrum testimonijs probauimus: Do- Domina
minæ autem, ac tali Domini à seruis nostra.
reuerentiam deferendam, ratio ipsa
suadet.

Quartò, 12 *Qua* id, cum reuerentia, & honor excell. ntiz, ac virtuti debeat ex D. Thom. 1. 2. quæst. 2. art. 2. ad 2. etiã si Virgo sanctissima non esse mater Dei; propter excellentiam tamen eius excellentiam, ac sanctitatem, & propter heróicas virtutes, ac insignes, quibus est exonerata, prærogativas (de quibus toto hoc opere diximus, & præfettim cap. 4. 5. 6. & c. 13. & 21.) summa reuerentia, summo præ omnibus puris creaturis honore prosequenda esset propterea appellatur *Judith. 15. Gloria Ierusalem, latitia Israël, honorificentia populi nostri* (vt cap. 17. dixi) eiusque virtutes præstantissimis typis significantur. Vt eius charitas per *Exod. 25. candelabrum aureum;* eius oratio per *Exod. 20. Altare thymiamatis,* idemque de reliquis virtutibus, quemadmodum cap. 21. dictum est.

Aristot. *Quintò,* si ex Aristotele loco citato honorantur ij, qui beneficia dedere, vel qui dare possunt, seu beneficia sicut ad salutem, seu diuitias, seu aliquid aliud, quod tamẽ aliqua ratione faciliẽ comparari nequeat: quanta ratione, quantoque honore prosequenda est Virgo sanctissima à qua tot, tantaque beneficia ad salutem, tum animæ, tum corporis retulimus; & per quam tam multa, quæ nostris

nostris viribus comparari nequeunt, speramus? (vt superiori capite diximus.)

Quemadmodum autem Ioan. 5. *Pater* Ioan. 5.
omni iudicium dedit fili o, vt omnes honori- Christus
ficerent filium, sicut honorific-nt Patrem: ita per matrē
filius, vt mater honoretur, gratiarum beneficia
dispensatricem, & miraculorum effectri- concedit.
cem, (vt cap. 20. dixi,) peculiari ratio-
ne eam constituit.

Quod etiam terrenis principibus vsu venit, qui cum honorari quempiam volunt, per eum omnia facile concedunt, ac laiciuntur. quem morem secutus est Pharaon Gen. 41. cum ab se Aegyptij alimenta peterent: Ita, dicebat, ad Ioseph, Gen. 41.
& quicquid ipse dixerit vobis, facite.

Quare Anselmus ca. 6. de excel. Virg. *Anselm.*
Velocior, inquit, interdum est salus memo- Velox sa-
rato nomine Virginis, quam inuocato no- lus in no-
mine filij; non quod ipsa maior, & poten- cata Vir-
tior eo sit; nec enim ipse magnus, & potens gine.
est per eam, sed illa per ipsum. Verum quia
& si merita inuocantis non merentur, vt
exaudiatur; merita tamen matris interce-
dunt, vt exaudiatur. ita ex Anselmo, qui
id quotidiano experimento inter homi-
nes confirmat, cum quis proposito do-
minico nomine efficaciter ab alio con-
sequitur, quod simpliciter sua prece ne-
quaquam impetrare posset.

Oēs Sancti; Hinc est, quod Sancti omnes etiam Virginem præcipui eam omni reuerentia prosequantur, iuxta illud Psalm. 44. *Vultum reueretur, tuum deprecabuntur omnes diuites plebis.* Psalm. 44. quod de Virgine intelligi probauimus

cap. 17. & de veneratione, quā illi exhibent oēs Angeli, plenius diximus c. 26. imò Virgo sanctissima: *Ab ipso Deo, ut verbis vtar Epiphaniij ser. de Deipara, est in honore habita, tanquā ancilla digna, &*

Cyprian. *mater. & Cyprian. ser. de Christi Natiu. Spiritus sanctus, inquit, seruabat sacrasium suum, hoc est Deiparā, & sanctimonia thalamū honorabat.* Igitur, & nos omnem reuerentiam, & honorē Virgini impendamus; ad eius imagines, nomē, laudes, & similia humiliter caput inclinemus; preces ad eam quā deuotissimē flexis genibus effundamus.

Exempla de reuerentia erga Virginem Surius. 13 De hac erga Virgine reuerentia plurā in Sanctorum historijs relata dignā inueniuntur. De beata Margarita virgine, filia regis Hungariæ apud Suriū 28. Ianuarij, quæ fuit sanctimonialis ex Ordine sancti Dominici, & obiit anno

I. 1270 sic scribit Auctor eius vitæ; **B. atā** Virginem Dei matrem præcipuo venerabatur affectu, & vbicumque eius videbat imaginem, flexis genibus, salutationem Angelicam proferebat. In vigilijs Natiuita.

Natiuitatis Christi, & quatuor solennitatum Beatæ Virginis, dum in loco capitulari pronuntiabatur diei sequentis solemnitas, deuotionem præferrebat admirabilem, prosternebat sese, & cum lacrymis orans gratias agebat Deo: in iisdem vigilijs non nisi pane, & aqua vescabatur: in singulis quoque festiuitatibus B. Virginis, ac intra octauas offerebat eidem sanctissimæ Virgini mille salutationes Angelicas, & ad singulas quasque humi se prosternebat. hæc ibi.

De S. Gerardo martyre Episcopo Canadiensi in Pannonia, apud eius vitæ S. Gerardo scriptorem legimus in Surio hæc verba: *dux Episc.* Ipso S. Gerardo auctore ab Hungarica in Hungaria non pronunciatur nomen ipsum *garia.* matris Dei, sed Dominam eam vocant: *Surius 24* si sit autem pronunciatum eius nomen, *Septemb.* statim flexis genibus, & demissis in terram capitibus sese inclinant, atque adeo Pannonia, seu Hungaria à S. rege suo Stephano familia S. Mariæ appellata est hæc ibi.

Sanè Ecclesia in Rubricis Missalis, quamuis Sacerdotibus præscribat, vt *III. Missale Romam.* in Missa caput inclinent ad nomen eorū Sanctorum de quibus dicitur Missa, aut sit commemoratio; vbicunque tamen

B. Mariæ nomen pronuntiatur, semper caput inclinandum esse iubet; quamvis Missa non dicatur de ea, quod ipsum meritò apud omnes fideles in more positum est, atque usu receptum; ut ad tantæ Regine nomen quacunque occasione prolatum omnes caput reuerenter inclinent.

III.

CONGRATULATIO ERGA

Deiparam exercenda.

14 **T**ertium, quod ad nostram erga Virginem deuotionem declarandam facit, actus est intimæ ex animo congratulationis, qui ex amore profiscitur. Cum enim amplissima Dei in eam collata dona cognoscimus; & reliqua quæ gloriæ magnitudinem, & præstantiam Virginis maximam ostendunt, ex quorum cognitione reuerentiæ affectum in nobis excitari dicimus, accedente amore, quem illi debemus, consequens est, ut ei ex intimis præcordijs congaudeamus, seu gratulemur.

Rom. 12. Si enim Apostolus *Rom. 12.* inter alia monita Christianis tradita ad indicandam mutuam dilectionem, hoc etiā posuit: *Gaudete cum gaudenibus, & flete*

cum

cum flentibus, id ipsum inuicem sentientes; Congau-
 vt scilicet de aliorum bono gaudeamus, *dandum*
 & de aliorum malis doleamus, idque ex *bonis alio-*
 animo non simulatè: hoc enim sibi vo- *rum ex*
 lunt verba illa: *Id ipsum inuicem sentien-*
 tes, vt exponit Origines. & S. Agnes, pa- *Origenes.*
 rentibus ad eius sepulchrum assidue vi-
 gillantibus, quadam nocte virginū cho-
 ro comitata cum apperuisset, dixisse le-
 gitur apud Ambros. libro 4. epist. 34. *Ambros.*
 edit. Rom. Congaudete mecum, & congra-
 tulamini, quia cum his omnibus lucidas se-
 des accepit, & illi sum iuncta in cælis, quem
 in terris posita tota intentione dilexi: quæ
 verba in eius officio Ecclesia vsurpat: *Offic. Eccl.*
 quanto magis Deiparæ, cui tot nomi-
 nibus, tantum debemus, de eius bonis
 nobis congaudendum, & gratulandum
 est.

Pæsertim quia, vt animaduertit Pel-
 bartus in Stellario part. 2. libr. 2. arti. 2. *Pelbartus.*
 agens de hac cum Virgine congratula-
 tione, omnia Virginis gaudia ad nostrâ
 pertinent maximam vtilitatem.

Certè S. Thom. 2. 2. quæst. 28. art. 1. *S. Thom.*
 loquens de gaudio: *Gaudium*, inquit, *Gaudium*
 propter hoc, quod ipsi bono amato proprium de bonis
 bonum inest, & conseruatur, ex amore cau- *amici ori-*
 sat, & hoc maximè pertinet ad amorem tur ex
 beneuolentia, per quam aliquis gaudet de amore.

amico prosperè se habente, etiam si sit absens. & in solut. 4. vult gaudium, quo de diuino bono secundum se considerato gaudemus, principaliter ex charitate procedere; & melius esse, quàm gaudium de bono diuino à nobis participato. & art. 4. dicit esse actum, seu affectū charitatis. & opusc. 61. docet, In patria animam Deo congratulari in omnibus operibus suis.

Deus opt. 15 Ex his liquidò apparet ex amore erga de benefici- virginem oriri actū hunc cōgratulation- cijs in Dei nis cum eadem, quo intimè de eius gloria, & omnibus eius bonis, ac ineffabili- param bus priuilegijs, quæ à Deo accepit, gaudemus eodē affectu, animiq; studio, ac collatis laudan- si nos ipsi accepissemus: Deumq; ppter- dus. rea laudamus, eiq; gratias ingentes agimus, quòd eam ad tam sublimē sanctitatis, & gloriæ apicem euexerit, eaq; in illam dona atq; ornamenta congregarit.

Catechis- Quare Catechismus ad Parochos ex mus ad pa decreto Concilij Trid. editus in tract. de rochos. oratione, §. 6. cum docuisset ad alteram precationis partē spectare etiā gratiarū actionem Deo pro victorijs, & triumphis Sanctorum; subiicit hæc verba, quæ ad rem nostram maximè faciunt: Huc; Luc. 1. inquit, pertinet prima illa pars Angelica salutationis, cum ea ad precandum utimur:

Aue

Aue Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. Nam Deum summis & habendis laudibus, & gratijs agendis celebramus quod sanctissimam Virginem omni cœlestium donorum munere cumulavit; ipsiq; Virgini singularem istam gratulamur felicitatem. hæc ibique merito, nam & ipse Archangelus Gabriel eadem voce Aue, Deiparæ est gratulatus.

Nam est sacrum Concilium Trid. sess. *Cœcilium Trident.* 22. cap. 3. docet, cum in honorem Sanctorum Missæ interdum celebrantur, Deo quidem Sacerdotem sacrificiū offerre; sed Deo de illorum victorijs gratias agere, eorumque patrocinia implorare.

Quare de donis beatissimæ Virginis, ex quibus tanta in oēs vtilitas manauit, gratiæ Deo sunt agendæ quā maximæ.

Ideo Ecclesia ipsa suo ad id nos exemplo hortatur, cum in Præfatione Missæ Roman. de Deipara his verbis Deum alloquitur: *Verè dignum & iustum est, æquum & salutare, nos tibi semper, & ubiq; gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, æterna Deus, & te in veneratione B. Maria semper Virginis collaudare, benedicere, & prædicare, quia & unigenitum tuum sancti Spiritus obumbratione concepit, & virginitatis gloria permanentæ, lumen æternum*

204 Despara quibus Affectibus
mundo effudit Iesum Christum Dominum
nostrum.

Iudith 13. Hoc ipsum satis præfiguratum cernimus in Iudith post præcisum ab ea Holofernis caput, quam cum vniuersi acclamantes collaudassent, Ozias princeps populi de hoc beneficio in Iudith collato, gratias Domino agens dixit cap. 13. *Benedictus Dominus, qui creauit coelū, & terram; qui te direxit in vulnera capitie principis inimicorū nostrorum; quia hodie nomen tuū magnificauit, ut non recedat laus tua de ore hominū, qui memores fuerint virtutis in aeternum, pro quibus non pepercisti anima tua propter angustias, & tribulationem generis tui: sed subuenisti ruina ante conspectū Dei nostri: & dixit omnis populus, Fiat, fiat: quæ omnia longè melius in Desparatam per Iudith adumbratam, & in victoriam de dæmone ab ea reportatam, quadrant, propter quam Deum huiusmodi verbis benedicere debemus.*

Bernard. 16 Hinc Bernardus serm. 1. de Assumpt. de hac cum Virgine congratulatione agens: *Vt interim, inquit, sileam beneficia, qua pro illius glorificatione consequimur, si eam diligimus, gaudebimus utiq; quia vadit ad filium. Placè, inquam, congratulabimur ei: nisi fortè (quod absit) inuentrici gratia omnimoda inueniamur ingrati. &*
serm. 4.

serm. 4. de Assumpt. Nos quidē seruuli tui
ceteris in virtutib⁹ cōgaudemus tibi, sed in
misericordia potius cōgaudemus nobis ipsis.

Et Ecclesia ex persona Virginis in quo- *Offic Eccl.*
dam responsorio in festo Visitationis:

*Congratulamini, inquit, mihi, quia cū
essem paruula placui Altissimo, & de meis
visceribus genui Deum, & hominem.*
quibus verbis non tantū nos ad sibi
gratulandum inuitat, sed etiam ratio-
nem tantæ gratulationis aperit.

Et hoc meritò, si enim Luc. 15. Homo, *Luc. 15.*
qui ouem perditā, & mulier, quæ drag-
mam inuenerunt, conuocatis amicis,
illos, vt sibi congratulentur, inuitant:
quia inuenerunt quod perdiderant; &
inde infertur gaudiū coram Angelis Dei
super vno peccatore pœnitentiā agente,
quanto magis de Virgine ad matris Dei
dignitatē euecta eidem gratulandum.

Ex hoc quoque gaudio in cœlo super
vno peccatore conuerso. Ildesonsus ser. *Ildesonsus.*
1. de Assumpt. Multo magis, inquit, gau-
dere credendum est in cœlo de aduentu &
gloria tanta Virginis: quod etiam dixe-
rat Sophronius inter opera Hieronymi *Sophron.*
in serm. de Assumpt.

17 Ceterum quanta congratulatio exi- *Congratu*
gatur ab amicis, seu deuotis Virginis pro *latio cum*
tot bonis, & donis inenarrabilibus ei *Deipara.*

206 *Deipara quibus Affectibus*
diuinitus collatis, facile colligi poterit
ex eo, quod Ecclesia in Missa Assump-
tionis omnes ad iubilandum inuitans,
canit: *Gaudeamus, inquit, omnes in Do-*
mino, diem festum celebrantes sub honore
B. Virginis, de cuius Assumptione gaudent
angeli, & collaudant filium Dei, & in An-
tiphona: Hodie Maria Virgo cœ'os ascen-
dit, gaudete quia cum Christo regnat in
æternum.

Bonauien. Quocirca S. Bonauentura in Lita-
nijs B. Virginis sic eam inuocat: *Sancta*
Maria, cui sancti, & sancta congaudent,
& gratulantur.

S. Iacobus. His consonat S. Iacobus in Liturgia
his verbis ad Deiparam: *Tibi, ô plena*
gratia uniuersa creatura gratulatur, An-
gelorum cœtus, & hominum genus.

Anselmus Anselmus de excel. Virg. cap. 9. *Cum*
sancti, inquit, ipsam dominam, per quam
tanta bona eis prouenire, prae oculis habue-
rint iuxta Deum, quem de suo utero Virgo
filium peperit residentem, & iure materno,
cœlo, terraq; cum eodem filio praesidentem,
consideremus qua exultatione exultabunt
pro tanta gloria eius, quo honore subleua-
buntur in tanta potentia eius. ita Ansel-
mus piè meditatur de Sanctorum gau-
dio, & exultatione, quam ex gloria Dei-
paræ capiunt.

Et

Et Damascenus orat. 2. de dorm. *luc.* **Damascenus.**
bilemus, inquit, in Arca Domini Dei toto **nus.**

animo, & muri cadent Ierichuntini, Con-
trariarum, inquam, potestatum infesta mu-
nitiones, cum David exultemus spiritu,
Arca enim Domini hodie requieuit. hæc
 Damascenus, satis ostendens gaudium, quo
 ex Virginis exaltatione in Assumptione
 exultare debemus, eidemq; gratulari

18 *Quanti autem fecerit B. Virgo hunc* **Carolus**
affectum gratulationis secum de suis bo- **filius S.**
nis, videre est in Carolo S. Brigittæ fi- **Brigitta**
lio, cuius anima post mortem ante Chri **in obitu à**
sti tribunal iudicanda constitit. Dæmon B. V. rgine
autem apud Christum summum Iudi- **adiuto.**
cem acriter de Deipara, quam suam Do-
minam, & Christi matrem super Cælum,
& terram, & super omnes spiritus infer-
ni potentem fatebatur, conquestus est;
quod cum ipse dæmon animam illam
post obitum accipere, & Christi iudicio
sistere debuerit; Virgo beata, ante-
quam exiret de corpore manibus suis
apprehendens, in sua forti tutela ad
Christi iudicium pertulerit. At Dei-
para huius facti rationem reddens,
hæc respondisse dæmoni scribitur libr. 7. **S. Brigit-**
Revelationum eiusdem sanctæ Brigittæ, **ta.**
 cap. 13.

Dum, inquit, hac anima in corpore erat
magnam

*magnam charitatem habuit ad me, remol-
uens hoc sapius in corde suo, quod me Deus
suam Matrem dignatus fuit facere, & quod
super omnia creata me sublimiter voluit
exaltare, & ex hac tanta charitate cepit
Deum diligere, quod in corde suo dicebat
sic; Intantum ego gaudeo, quod Deus Vir-
ginem Mariam matrem suam habet super
omnia charissimam, quod nulla creatura,
vel corporalis delectatio est in mundo, quam
ego in permutatione illius gaudij reciperem:
imò illud gaudium omnibus terrenis dele-
ctationibus praeferrem, & si possibile esset,
quod ipsa in uno puncto minimo à dignita-
te, in qua est, à Deo remotior fieri posset;
ego magis mihi in permutationem eligerem
in profundo inferni aeternaliter cruciari. &
idcirco sit ipsi Deo pro benedicta gratia illa,
& immensa gloria, quam dedit suae matri
dignissima, infinita gratiarum actio, & glo-
ria sempiterna. Ergo, o diabole, vide modò
cum quali voluntate iste obiit. quid itaque
tibi videtur, utrum magis iustum erat,
quod anima eius in meam veniret defensio-
nem ante iudicium Dei, an in tuas manus
impie crucianda. Respondit diabolus, Non
est mei iuris, quod illa anima in meas ma-
nu veniret, quare diligit plus quam si, an-
tequam iudicium factum sit. hæc ibi.*

*Verum cum dæmon contra eam ani-
mam*

nam adhuc multa, quibus suis iuris eam esse debere contendebat, obijceret; ab Angelo, qui strenuè pro anima respondebat, victus, & Christi summi Iudicis voce, qui benignè animam ad se vocavit, turpiter est ciectus, & adiecit Angelus S. Brigittæ, Carolum hanc gratiā minimè habiturum fuisse, nisi ab infanzia voluntatē habuisset diligendi Deum, eiusque amicos, & in peccati casibus libenter se emendandi.

IV.

AD FIDUCIAM ERGA DE-
param, qua nam excitant.

16 **Q**uartum, quod ad deuotionem erga Virginem requiritur, est fiducia ad eam, iuxta illud Psal. 47. quod *Psal. 47.* de Virigne explicari diximus: *Ponite cor-
da vestra in virtute eius;* quasi dicat, *Offic. Eccl.* post Deum omnem cordis vestri fiduciam collocate in magna virtute seu potestate eius, id quod fecerunt Sancti.

Ecclesia certè eam in Salve Regina, *Spem nostram* vocat; Et *spes nostra salus.* & ita Bernardus serm. de Aquæductu: *Bernard.* *Filiol., inquit, hac peccatorum scala, hac mea maxima fiducia est, hac tota ratio spei mea.*

De

Bonauen.

De sancto Francisco S. Bonaventura in eius vita cap. 9. *In matre*, inquit, Domini post Christum precipue fidens, eam sui, ac suorum Aduocatam constituit.

B. Ignatius Loyola fiduciam impetrandi à Christo, quæ petebat, in Virgine ponebat (vt superiori capite diximus): quod tum alibi, tum in suis exercitijs spiritualibus ostendit. ibi enim in meditationum finè, vnum peculiare colloquium, in quo postulatio continetur ad Virginem instituit, vt per eam petitionis nostræ consequeremur effectum.

S. Ephram

S. Ephram in oratione de Virgine, his verbis ad eam precatur: *Sub alis tuis custodi me, & protege me; misereere mei, qui sum luto inquinatus, ne aduersus me gloriatur Satanas exitiosissimus, ne in me exurgat execrans inimicus meus* Non mihi alia fiducia ô Virgo synzere: tu enim meus PORTVS, ô Virgo inuiolata, & præsens auxiliatrix: demq; sub tutela, & protectione tua totus sum, crebris lacrymis te, ô celeberrima Mater imploro, & aduoluo tibi. hæ sunt S. Ephræm ad Virginem preces, qui multa in eandem sententiam addit.

Damast.

S. Damascenus orat. i. de dorm. Tibi inquit, nos quoque hodierna die aßidemus, ô Domina, Domina, atque iterum dicam Domina Dei genitrix, & Virgo: animas nostras

nostras ad Spem tuam non secus, atque ad firmissimam quandam Anchoram alligantes, mentem, animam, corpus, totos denique nos tibi dicantes, ac consecrantes, psalmis, & hymnis spiritualibus quantum possumus honorantes. hæc Damascenus.

Qui etiam orat. 2. de dorm. testatur sanctos Apostolos Virginis dormitioni adfuisse, non solum ei, ut debebant, ministraturos: sed ab ea etiam, quæ fons est benedictionis, & benedictionum omnium scaturigo, tanquam præclaram, ac pretiosam hæreditatem hausturos benedictionem. hæc ex Damasceno.

Tanti igitur Virginis benedictionem faciebant Apostoli. *Quid si Deus* (inquit Leo in sermone de sancto Laurentio) *in Leo. Sanctis suis nobis præsidium constituit, & exemplum; quantum præsidij nobis in Matre sua posuisse existimandus est, quam Miraculorum officinam effecit, ut ait Damascenus orat. 1. de Nativ. Damasc.*

Ad hæc ipse Christus in ea confidere dicitur, quam peccatorum Aduocatum constituit, cuius intercessione multi peccatores veluti spolia à dæmone erepta Christo restituuntur. & ita Prou. 31. *Con- Prou. 31. fidit in ea cor viri sui, & spolijs nõ indigebit. Christus*

Christus enim Deiparæ filius, & sponsus, seu Vir dicitur, qui plurima spolia, scilicet peccatores, propter Virginis ad eundem Christum preces acquirit, (quod cap. 20. multis exemplis ostendimus.) Quod si Christus adeo confidit de eius in peccatoribus è dæmonis faucibus eripiendis diligentia: nos quoque, quorum causa agitur, plurimum fiduciæ in ea collocare possumus, & debemus.

*Qua nos
ad fiduciã
erga Dei-
param ex-
citant.*

*Germanus Pa-
triarcha.*

*Primo po-
test nos
iuuare.*

20 Cæterum hanc erga Virginem fiduciam illa excitare possunt. Primum, si recogitemus ipsam esse *Matrem Dei*, atque adeo *potentissimam* ad nos iuuandũ, quod fuse probauimus cap. 30. & eleganter Germanus Patriarcha Constantinopolitanus orat. de oblat. Deiparæ in fine: *Certè, inquit, Domina Deiparens, certè meum refugium, vita & defensio, arma, & gloriatio, Spes, & robur meum: concede mihi, ut & ego quoque tecum fruam inenarrabilibus, & quæ comprehendere non possunt, tuis bonis in cælesti perseverantia. Habes enim, sat scio; cum tua voluntate cõcurrentem potentiã, ut quæ sis Mater Altissimi, & propterea audeo. Ne ergo prius mea expectatione, ô Domina intemerata, quæ supra uniuersorum expectationem, supra rationem peperisti Dominum nostrum Iesum Christum. Hæc ille.*

Secundum,

Secundum, ipsam non solum posse, sed etiam velle nos iuuare, quod satis probatum constat ex cap. 16. vbi Matrem esse misericordia. & ex cap 30. vbi nostram esse Advocatam, & Mediatricem, & ex cap. 5. vbi Dominam nostram esse, & ex cap. 20. 28. & 29. vbi matrem esse nostram, & gratiarum dispensatricem ostendimus: quæ omnia si attentè expendantur, facile intelligemus, illam velle nos iuuare: ac proinde magnam in nobis fiduciam erga Deiparam pignent. & ideo cap. 28. sub symbolo pallij Eliz, in quo ab Eliseo Iordanis aquæ diuise sunt, à Christo nobis relictam diximus, vt eius virtute per aquas tribulationum mitigatas tuti pertransire possimus. Quod etiam confirmatur ex dictis cap. 20. vbi per eam miracula plurima existere probauimus.

21 Verum non ab re fuerit ad eximiam Deiparæ potentiam, eiusque benignam ad nos iuuandos voluntatem, quibus à Deo est donata, declarandam, B. Gertrudis reuelationem, quæ lib. 4. earundem reuelationum cap. 12. habetur, hoc loco attexere: Sub matutinis, inquit, infesto Dominica Annuntiationis, dum in monasterio monialium, in quo debebat Gertrudis, cantaretur AVE MARIA, vidit ipsa

Secundo.
vult nos
iuuare.

4. Reg. 3.
Ioan. 19.

Reuelatio
B Gertru-
dis de glo-
ria Dei-
para.

tres

B. V. Po-
tentissima
Sapientis-
sima
Benignis-
sima.

tres rivulos efficacissimos procedentes à a-
tre, & Filio, & Spiritu sancto, cor Virginis
matriæ suavisissimo impetu penetrare, & de
corde ipsius rursus efficaci impetuositate suâ
originem repetere; & ex illo in fluxu sancta
Trinitatis hoc beata Virgini donatum fore,
quod ipsa est potentissima post Patrem, sa-
pientissima post Filium, & benignissima
post Spiritum sanctum.

Cognovit etiam quòd quotiescunq; illa sa-
Aue Ma- lutatio angelica, scilicet Aue Maria, cum
ria efficax denotione à fidelibus recitatur in terris pra-
salutatio. dicti rivuli efficaciori impetu superabundantes
circumfluunt beatissimâ Virgine, & ex
altero latere reinfluunt cor ipsius sanctissi-
um, sicq; cum mirâ delectatione repetunt
fontem suum, & ex illa redundatione vena
quadam gaudij, delectationis, & aeterna sa-
lutis resperguntur in omnes personas San-
ctorum, & Angelorum, & insuper alio-
rum, qui in terris commemorant eandem
salutationem; per quas renouatur omne
bonum in singulis, quod unquam per salu-
tiferam incarnationem filij Dei sunt adepti.
hæc ibi.

Tertio,
quia ca-
put serpen-
tis contri-
uit.

Tertium, quòd fiduciâ excitat, quia
peculiariter per illâ Deus caput venena-
ti draconis, qui nos inexplibili audita-
te deuorare nititur, conterendum pro-
nunciavit, de quo fusè cap. 24. & 25.)

Quare

Quare Carthusianus libro 3. de laudibus Virg. artic. ult. experimento se didicisse affirmat, Mariæ salutationem, atq; invocationem ex corde profectam afflictis omnibus, & formidolosis, qui nocturnis spectris, ac diabolicis terroribus commouentur, maiorem in modum opitulari.

Carthusianus.
Sanctissimum Maria nomen invocantes à Demonum molestijs liberati.
P. Ioan. Anila.

Et P. Ioannes Anila, vir nostra tempestate insignis sanctitatis, & prudentiæ dicebat plures cum pudicitiae vitio tenerentur captivi, à Deo propter piū affectum ad Virginis conceptionem, & annunciationem, castitatem obtinuisse.

22 Ad hanc fiduciam in nobis excitandam plurimum valet si meminerimus, eam adumbrari per Civitatem Refugij, per Arcam ad eundem diluvium à Noe conditam, per Propitiatorium, per templum Domini, in quo orationes exaudiri: & immunitas ad ipsum confugientibus esse solet; & per alios typos, de quibus sæpè in hoc libro, sed præsertim cap. 16. & 30. egimus:

Figura Virginis ad fiduciā in ea concipiendā.
Num. 35.
Exod. 25.
Gen. 6.
3. Reg. 6.
Cap. 16.
Et 30.
Bernardus.

Ideo Bernardus hom. 2. supermissus est: Si insurgant. inquit, venti tentationum; si incurras scopulos tribulationū respice Stellam, voca Mariam: si iactaris superbia undis, si ambitionis, si deractionis, si amulationis;

216 · *Deipara quibus Aff. Etibus
amulationis; respice stellam, voca Mariam:
& post aliqua in eandem sententiā sub-
ijcit: in periculis, in angustijs, in rebus du-
bijs, Mariam cogita, Mariam inuoca, non
recedat ab ore, non recedat à corde:*

Item vt idem Bernardus serm. Do-
min. primæ post Epiphan. S. pîd, inquit,
à nobis fuerit pu'sata. non deerit necessitati
nostra, quoniam misericors & mater mise-
ricordia.

*Ambros.
Alensis.*

*S. Brigitta
Nomen
Virginis,
eiusq; ima-
gines ma-
gnam vim
habent cõ-
tra tenta-
tiones.
Bona desi-
deria Vir-
gini dese-
renda.*

Gen. 29.

Et certè quemadmodum Virgo san-
ctissima dum in terris degeret, aspectu
suo rætationes in alijs sedebat vt ex Am-
brosio, & Alensi, & alijs diximus ca. 14.
ita videtur hoc reliquisse nomini suo de-
uotè inuocato, vt ex reuelatione sanctæ
Brigittæ lib. 1. cap. 9. & lib. 6. cap. 21. di-
ximus loco citato: imò & imaginibus
suis deuotè pariter inspectis, idem vide-
tur concessum.

Quare sicuti pueri cum aliquid peri-
culi sibi obijcitur, collū matris lacryma-
bundi arctius amplectuntur: ita & nos
in dæmonis tentationibus, ad Virginem
per Collum significatā, vt ca. 16. diximus,
accurramus cum lacrymis, & desiderio,
ac precibus eius pedes amplectamur.

Qu' n etiam non solum in dæmonum
impugnatione; verum etiam, sicuti
Ruben Gen. 29. inuentas Mandragoras

Lix

Lix matri detulit: ita & nos bona nostra desideria aliaque pietatis opera Virgini deferamus; ab ea conseruanda & per ipsam Deo offerenda transmittamus, non secus ac ea, quæ à corpore per *columnas* ascendunt ad caput, iuxta illud, quod monet Bernardus sermone 3. de Aduentu: *Bernard.* Studeamus, inquit, & nos dilectissimi per ipsam ad eum ascendere, qui per ipsam ad nos descendit; per eam venire in gratiam ipsius, qui per eam in nostram miseriam venit.

Idem sermone de Aqueductu: *Quicquid*, inquit, *illud est, quod offerre Deo paras, Maria commendare memento, ut eodem alneo, ad largitorem gratia gratia redeat, quo influxit. & mox: Modicum illud, quod offerre desideras gratiosissimis illis, & omni acceptione dignissimis MARIÆ manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinerere repulsam.* ita Bernardus.

Etenim ut cap. 5. diximus, ipsa est templum Dei, in quo & preces exaudiuntur, & oblationes fiunt. ideo Ambrosius *Ambros.* in Psalm. 118. sermone 22. in illa verba: *Quare seruum tuum. Suscipe*, inquit, *me non ex Sara, sed ex Maria, ut incorrupta sit Virgo; sed Virgo per gratiam ab omni integra labe peccati.*

Et Bernardus sermone 2. de Aduentu, *Bernard.*

K

ad

ad Virginem conuersus: *Per te*, inquit, *accessum habeamus ad filium*, ô benedicta inuentrix gratia, genitrix vita, Mater salutis, ut per te suscipiat nos, qui per te datum est nobis. ita Bernardus.

Peccato 23 Cumq; Virgo sanctissima *Aduoca-*
res ad Vir *ta & refugium peccatorum* dicatur, & ab
ginem cõ- Ephræm in oratione de Virgine, & de
fugiunt. laudibus Martyrū vocetur *Spos desperan-*

Psal. 86.

tium peccantiū Adiuatrix, mundi Solatiū, Porta cælorū, Peccatores magna cum fiducia ad eam confugere debent: de ijs enim ipsa Psalm. 86. dicit: *Memor ero Raab, & Babylonis scientium me*: nimirum peccatorum per peculiarem deuotionem me cognoscentium: de quo dixi cap. 30. vbi retuli visionem quandam beatæ Gertrudis, qua Virgo indicabat se materna pietate omnes, vel ipsos etiam facinorosos, ac perditos homines ad sese accurrentes benignè excipere, filio suo reconciliandos.

B. Gertrudis.

S. Brigitta
B. Virgo
magneti
assimula-
tur, cum
trahit pec-
catores.

Quare eo lib. 3. reuelationem S Brigittæ cap. 32. *magneti ferrum trahenti* Deipara comparatur, propterea quod & ipsa ferrea facinorosum hominum corda trahat ad se, & libr. 4. reuelationum cap. 32. dicitur tanquàm *mater peccatoribus obuiare*.

Adde magnam nos fiduciam in Virgine

gine concipere posse in omnibus necessitatibus: nam si mentem ad terrenorum Regum mores conuertamus pro minimis eos adire nos pudet: & tamen, & si velint nos iuuare, multa quibus egemus, eorum vires, & facultatem excedunt; neque enim possunt à morbis, à morte, ab interioribus angustijs, & tentationibus, neque ab alijs quamplurimis nos eripere: præterea nisi familiaris ad illos aditus pateat; neque ea quæ in ipsorum potestate sunt, ab eis petere audemus. Ad Virginem verò gloriosam omnes confidenter, & pro paruis, & pro magnis, pro sua dignitate, & potestate adire possumus.

Quare S. Thomas opusc. 8. dicit B. *S. Thom.*
 Virginem plenam esse gratia quantum ad refusionem in omnes homines: *Magnus*, inquit, *est in quolibet Sancto quando habet tantum de gratia, quod sufficit ad salutem multorum sed quando haberet tantum quod sufficeret ad salutem hominum de mundo, hoc esset maximum, & hoc est in Christo, & in beata Virgine: nam in omni periculo potes obtinere salutē ab ipsa Virgine gloriosa unde Cant. 4. Mille ciypei, id. Cant. 4. est, remedia cōtra pericula, pendent ex ea: item in omni opere virtutis potes eam habere in adiutorium, & ideo dicit ipsa Eccl. 24. Eccl. 24.*

In

In me omnis spes vita, & virtutis. hæc sanctus Thomas. Quare in rebus omnibus fiduciam nostram in Deipara secundum Deum ponere possumus.

24 Quantum autem præsidij experti sint, quotquot in Deipara fiduciam collocantes suam, ad eius opem, & clementiæ sinum confugerunt, & voti compotes effecti sunt, exempla declarant propemodum innumerabilia; quæ quidem

*Diuerſa
beneficio-
rum gene-
ra, in qui-
bus fiden-
ter ad
Deiparam
accurri-
mus.*

non paucos plurima beneficia à sanctissima Virgine consecutos esse, eosque minimè defraudatos à desiderio suo, nos docent. Nos ex multis pauca, eaque ex probatissimis historijs excepta selegimus, atque hoc loco ijsdem ferè auctorum verbis, rescatis ijs, quæ ad rem nostram non magnoperè facere videntur, recensibimus;

I. Ea porrò non vnius sunt generis, sed multiplicis; & vt omittam eos, quos Deipara aliorum precibus à mortuis excitauit, quorum aliquos cap. 20. attulimus. Sanè multi nihil siue magnum, siue paruum aggressi, nisi breui prius precatiuncula Deiparæ patrocinium implorarent, & certè præsens eius sensere præsidium.

II. Alij à dæmonum impugnatione tum inuisibili, tum visibili, & ab improborum

Prosequenda. Cap. III. 227

rum hominum maleficio subducti, Deiparam invocantes eorundem victores evaserunt.

Alij à peccati tyrannide libertati III.
Christianæ redditi, ad pœnitentiæ sacramentũ suscipiendum singulatim Deiparæ patrocinio sunt adiuti.

Alij ab imminenti & certo interitu IV.
beatissimæ Mariæ inuocato nomine mortis faucibus erepti.

Alij in vitæ discrimen adducti propter hostium furorem vel propter imminens naufragium, vel propter gravem corporis aegritudinem, Deiparæ auxilio à periculo sunt exempti. V.

Alij in rei familiaris inopia Deiparæ beneficio sublevati. VI.

Alij sterilitate laborantes, prolem per Deiparam sunt consecuti. VII.

Alij molestiarum, ac persecutionum quibus urgebantur, aculeis Deipara inuocata liberati sunt. VIII.

Alij non in magnis tantum, sed in parvis etiam rebus ad Cœli Reginam accurrentes benignè sunt exauditi : ut sicuti in arduis rebus maximam eius potestatem, ita in parvis insignem eiusdem benignitatem, atque dignationem, qua ad minima præstanda descendit, prædicemus : & quamvis ea quæ vir s

naturæ excedunt, quacumque in re sanè parua esse non possunt; tamen, ut sapienter monet Gregorius libr. i. dialog. cap. 9. ex magna Conditoris nostri dispensatione fit, ut per minima, quæ percipimus, sperare maiora debeamus.

X. Alij rudi, vel hebeti ingenio eiusdem Virginis dono ad summam scientiam, atque eruditionis apicem peruenere.

XI. Alij in atrocissimis, quos Christi nomine subibant cruciatibus, cum Deiparæ nomen implorassent, eximia animi fortitudine, atque constantia immoti perstitere.

XII. Alij denique alijs, quæ per censeri numerando non possunt, affecti sunt beneficijs: quæ à prædictis diuersa, multitudine plurima, magnitudine sunt ingentia. Hæc verò, quæ recensuimus suæ cuiq; generi exemplum subijcientes eodem ordine confirmabimus.

*Omnia
generis be-
neficia.*

VARIA

V A R I A BENEFICIORVM
*exempla, quibus Deipara suam erga nos
 benignitatem declarat, & nostram
 in ipsdem, alijsq; rebus in se fi-
 duciam excitat.*

De primo beneficiorum genere,
 quod est se inuocantibus opem
 impertire.

S. CATHARINA SVEDA SIN-
*gulas actiones breui ad Deiparam pre-
 catiuncula auspicabatur ex
 vita eiusdem.*

SANCTA Catharina virgo ex Suetia S.
 Brigittæ filia maternæ pietatis hæres,
 atque imitatrix, magnam sibi in Deipa-
 ra fiduciam collocarat; ideoque in suis
 rebus ad eam confugiebat: cum enim
 de rebus spiritualibus consuleretur, o-
 pem Deiparæ implorabat, ut est in eius
 vita cap. 16. apud Surium tom. 2. salu-
 tationem namque Angelicam tunc
 temporis tacite secum semel recita-
 re solita erat, idque non sine fructu,
 quod cernere licuit in quibusdam
 mulieribus

*Surius
 tom. 2.
 22. Mar.*

Mulieres mulieribus, quæ eiusmodi consilij ab ea
quadam traditis obtemperantes, ab infestissimo
per saluta dæmone sunt liberatæ.

tionem an Cum verò ex vrbe patriam repeteres,
gelicam à domesticorū quendam è curru lapsum,
dæmone ac rotis incurrentibus in costis vsque
liberata. adeò attritum, vt ægrè animam duceret,
Salutatio- sanctissima Virgo Catharina salutatione
ne angeli- Angelica suo more recitata, & quassato
ca agrotus hominis latere leuiter contrectato, in-
sanatur. columitati adeò restituit, vt eodem die
 quolibet lætus discurreret. hæc in eius
 vita cap. 17.

De secundo beneficiorum genere
 quod est ab hostibus inuisi-
 bilibus, & visibilibus
 tutari.

COMPLURES AB INVISIBILI-
 lium & visibilium hostium impugna-
 tione Deipara inuocatione
 liberati.

I.
Adolescēs 25 **A**dolescens quidam spiritu forni-
salutatio cationis vehemēter impugnatus,
ne angeli- cum Eremitæ cuiusdam consilio in ho-
ca à spiri- norem Deiparæ, quotidie in templo sa-
tu forni- lutationem angelicam centies recitaret,
 adiunctis totidem venijs, post aliquod
 tempus

tempus à Deipara ab ea tentatione liberatus, ad cœlestes nuptias euocatur. *Cæ-
sarius lib. 7. cap. 33.* *liberationis
liberatur.
Casarius.*

Quomodo etiam Deipara à sancta *II.*
Iustina virgine, & martyre inuocata, eo-
dem fornicationis spiritu acriter impu-
gnatam liberarit, suprà cap. 24. ex Na- *Cap. 24.*
zianzeno retulimus.

B. Henricus Suso Ordinis Prædicato- *III.*
rum qui annū Dñi circiter 1350. clauit, *Matrem
inuocans*
cū Satanā nigro vultu, & igneis ocu- *B. Henricus
Suso à vi
demonis
liberatur.*
lis arcum manu vibrantē acriter incre-
passet, q̄ quendam fratrem ignea sagitta
contorta penē mortuū deiecisset: cumq̄;
īpsū eadem sibi ferociter minantē, ac
nouum in separantē iaculum conspexis-
set, Deiparæ opem implorauit illis ver-
bis: *Nos cum prole pia benedicat Virgo Ma-
ria:* quibus pronuntiatis hostis infestis-
simus protinus abscessit. hæc apud Fer-
dinandum Castillium part. 2. Chron. S.
Domin. lib. 2. cap. 18. *Chronic.
S. Domin.
IV.*

B. Iacobus de Marchia ab importunis *A damo-
num mo-
lestijs B.
Iacobus de
Marchia
Laureta-
na Virgi-
nis ope li-
beratur.*
diabolis diu multumq̄; vexatus, Laure-
tum, certissimū malorum leuamentū ac-
currit; ante aram Virginis nō sine animi
angore, sacris operatus, expertū eius au-
xilium exposcit: finem tandem orat tam
molesto, periculosoq̄; certamini. Audi-
tæ preces; impensius oranti B. Maria se-
rursus

rursus ostendit : *Et bono animo esto fili,* inquit, *ac summo rerū Parenti grates agito: adest pugna finis, & te cœlestis corona victorem manet.* prædictionem comprobavit euentus. Haud ita multo post fractæ in festorum hostium vires, læta repente secuta pax: ipse deinde cœlesti præmio donandus, euocatus in cœlum.

Turfellin. Turfellinus lib. 2. hist. Laur. cap. 2.

V.

*Damonis
illusio per
angelicam
salutationem pate-
facta.*

Cæsarius.

Mulier quædam inclusa à dæmone sub specie Angeli lucis crebrò visitabatur, quæ à suo edocta confessorio, petijt ab eo ostendi sibi beatam Virginem: cumque Virgo miræ pulchritudinis se illi obiecisset, ipsa salutationem angelicam pronunciante, phantasmata illa omninò euanuere. Cæsarius libro 7. cap. 27.

VI.

*Mariam
inuocans
matrona
ab amit-
tenda ca-
stitatis di-
scrimine
eripitur.*

26 Matrona honesti militis, adulterium cum alio milite commiserat: sed postea facti pœnitens tantum flagitium est detestata, cum verò miles ille, absente viro, domum illius ingressus, vi eam renitentem opprimere conaretur; hæc autem viribus resistere nequiret, Deiparam totius castitatis Patronam illis verbis inuocauit: *Regote Domina sancta Maria per illud sanctum Ave Maria, quatenus in hac hora liberares me.* Mox virtus omnis in milite defecit, & emarcuit, & mulier

mulier ab eo se excutens intacta euasit.

Cæsarius lib. 7. cap. 28.

Cæsarius,

S. Guilclmusex Duce Aquitanie Ere- *VII.*
mita Ierosolymis in horrida spelunca, *Apparet*
cum in precibus pernoctaret, daemones *B. Virg. S.*
post varias tentationes ei illatas extra *Gulielmo*
cellulae ianuam ipsum trahentes verbe- *Emerita à*
ribus grauitè cæsum, conquassatis, & *daemonib⁹*
contractis vniuersis corporis membris *caso ac pre-*
femiuium relinquunt: adfuit beatissi- *stina inco-*
ma Dei genitrix duabus comitata virgi- *luminati*
nibus, quæ Christi militè sermone dul- *illum red-*
cissimo hortabatur; virgines verò illæ *dis.*

accenso igne, corporeiusdem dulciter
calefactum pretioso, quod detulerant,
unguento suauiter vnxerunt, & pristinae
incolumitati illicò restituerunt. hæc in
vita eiusdem S. Gulielmi cap. 19. & 20.
apud Surium die 10. Februarij.

Surium.

Est quoddam municipium Aurelia- *VIII.*
nensi Ciuitati proximum, quod Auenon- *Deipara*
nuncupatur, vbi Ecclesiam in honorem *imago pro-*
B. Virginis Mariæ ciues ædificauerant. *viro sibi*
Qui cum aliquando obsessi ab hosti- *denoto se*
bus intra oppidum gemerent, magis *obijciens*
in Dei Genitricis Mariæ, quam in viri- *iaculum*
bus proprijs confidentes, cum paru- *excepit.*
lis, & mulieribus Ecclesiam petierunt,
& imagini sanctæ Virginis deuotè
assistentes, cordis, & oris clamore eius

K 6

auxilium

auxilium deprecantur. Cōpletisq; precibus lacrymosis redeuntes imaginem secum deferunt, & ad tutelam sui, ac terrorem hostium in porta statuunt. Quidam autē ex ciuibus stans in portæ custodia post imaginē, mittens in aduersarios iacula, magnam stragem de hostibus faciebat. Hunc latentē quidam hostiū aspiciens: *Nequissime, inquit, mortem non effugies, nec iam tibi subuenire poterit effigies, nisi portam deferens, urbem aperire festines.* Cumq; vibraffet hostis iaculū in ciuem illū sagittarium, mirabile dictu, imago genu erexit, & iaculo se obijciens, illud excepit, sicq; hominem sibi deuotum ab imminente periculo defendit. Qui gaudens per Virginem se mirabiliter liberatam statim sagittā in aduersarium dirigit, blasphemū deiecit, dispersus per ora populi rumor facti miraculi, ad hostes quoq; peruenit. Tunc clamatur ab omnibus, q̄ sancta Dei Genitrix pugnet pro ciuibus loci illius. Audientes hoc hostes stupore simul, & tremore permoti, arma proijciunt, paci annuunt, Ecclesiam Dominae nostræ adeunt, & magna donaria offerentes de cætero se nihil loco illi nocituros sub testificatione promittunt. Vsq̄ in hodiernū diem imago illa permanet in eodem loco iaculum adhuc gerens

gerens in poplite erecto. hæc Vincentius in spec. hist. lib. 7. cap. 83.

*Vincētius
Beluacēsis
IX.*

27 Miles quidam opibus, ac diuitijs pollens, cui vxor erat in primis pudica, ac Deiparæ obsequijs impensè addicta; cū bona omnia sua prodegisset, eo re-
 4 dactus inopiæ est, vt egere cæperit. Cum-
 que solemnīs quidā aduētare dies, quo die multa dona largiri cōsueuerat, nec iam haberet vnde alijs quicquam daret; quare præ pudore, ac verecundia nemo-
 rum recessus, ac latebras tantisper, dum dicta solēnitas præteriret, experiit; quo suæ egestatis incommoda deploraret, & verecundiæ consuleret suæ. Cū ecce tibi terribilioris eques retro pariter in-
 fidens equo suscitatus tristitiæ causam ex homine, cū omnia ab eo didicisset, p-
 mittit, si imperata faciat, se diuitias multo plures ei daturum; accepit ille conditionem, tunc eques: *Abbas*, inquit,
domum tuam, & in tali loco (certum aut quendam designabat locum) exquiras,
 ibiq; tot auri, argentiq; pondera, plurimum pretiosorum lapidum inuenies, tu verò faci-
 to, ut tali die coniugem ad me tuam huc adducas. Domum miles repetit: quas perquirebat diuitias ex Satanz præcri-
 pto inuenit: mox redimit fundos, emit domos, seruos comparat; & cū præ-

*Denota
B. Virg.
mulier per
eam ab
insidijs,
quas sibi
demon pa-
rauerat
eripitur.*

stituta dies appropinquaret, coniugem accersit suam, monet ut equum conscendat secum, iter aliò facturam: illa quæ viri imperium detrectare non audebat, Deiparæ se deuotè cõmendauit, & post virum abire cœpit: iam longiùs processerat, cum quandã Ecclesiam offendens in via, ex equo repentè desilit, templum ingreditur, viro ad fores præstolante. Dum verò Virgini beatissimæ se cõmendauit, somno ibidem subito corripitur.

Interim Deipara Virgo specie, habitu, cæteris deniq; omnibus matronæ consopitæ consimilis, foras exit è templo; equum conscendit, dat in viam sese cum milite, qui suam ratus vxorem ad conditum cùm ea locū peruenit. Hic ecce impostor diabolus, tametsi primò properè cõfestinaret, mox tamē appropinquans infremuit, ac propius accedere præ timore non ausus: *Abscede*; militi dixit, *Hominum infidelissime, quid mihi fecisti? haccine pro tantis in te collatis beneficijs mihi repondis? tu enim in coniugio, quam petieram, locum, Dei Genitricem substituissti. mihiq; adduxisti: à tua enim coniuge pro illatis mihi iniurijs pœnas repetere cupiebam; tu verò hanc adduxisti, ut me torqueat, & in infernum detrudat.*

Tunc Deipara sanctissima (neque enim

enim præ timore, & admiratione loqui quicquam poterat miles) nequissimum spiritum obiurgavit, quod Mulieri sibi deuotæ nocere præsumpsisset, eumq; in inferorū carcerem abire iussit, edixitq; pro potestate, ne quid in posterum nocumenti inferre audeat ijs, qui sui student obsequio, ac pietati: ille verò magno ciulatu recessit, mox Militem, qui cum magno sensu doloris ex equo desiliens ad eius sese pedes abiēcerat, graui-ter increpans ad suam iuber vxorem, (quæ adhuc in Ecclesia diuinitus consopita dormiebat) redire: cum ea domū repetere; omnesque dæmonis diuitias confestim abijcere. Fecitis, quod est iussus. Coniungi, quam somno excitauit, ordine narravit vniuersa, dæmonis diuitias abiecit, & quoad vixerunt ambo in sanctissimæ Virginis, à qua innumera- bilibus postmodū diuitijs aucti sunt, patrocinio ac clientela perstiterunt. hæc Iacobus de Voragine in festo Assumptionis B. Mariæ huius exempli memi-

nit S. Antoninus 4. part. titul. 15.

cap. 32. §. 2. & Specul. Ex-
empl. distinct. 8.

num. 61.

*Iacobus de
Voragine
S. Antoni.
Spec. Ex-
emplor.*

De

De tertio beneficiorum genere,
quod est peccatores ad pœ-
nitentiæ Sacramentum
perducere.

POENITENTIÆ SACRAMEN-
tum complures Deipara opesunt
consecuti.

1. *Monach⁹,
qui con-
fessario
peccata
non dexte-
rat morti
proximus
per Deipa-
ram ad
pœniten-
tiam re-
vocatur.*

28 **M**onachus quidam Cisterciensis
gravia quædam peccata ante cō-
uersationem commissa propter erubescen-
tiam neque in sæculo, neq; in Monaste-
rio confessus erat; cumq; infirmatus ad
mortem solus iaceret, vidit duos retros
spiritus in angulo domus complofis ma-
nibus cachinnantes, atq; ad inuicem di-
centes: *Cras hora tertia deducemus cum*
magne gaudii animam huius ad infernum.
mox infirmus tremere cœpit, atque pal-
lescere, maximè propter remotum con-
scientiæ. Pauens ergo, & circumspectus
contemplatus est in angulo opposito
Matronam pulcherrimam dæmonibus
cachinnantibus sic respōdentem: *Nolite*
nimis gaudere, ego illi dabo consilium, qua-
liter dentes vestros enadat: visione diffi-
parente Monachus Priorem vocauit,
cui

cui omnia sua peccata meritis B. Mariæ Virginis adiutus plenè, ac deuotè confitens, sacra Eucharistia munitus, & oleo sacro inunctus, hora à dæmonibus prædicta subspe veniæ spiritum exhaluit. *Cæsarius lib. 7. cap. 9.*

Cæsarius

II.

Cum duo pauperes Parisijs collecti fuissent in hospitali, (quod situm est ante Deiparæ oratorium in paradiso.) Vi-
ro cuidam religioso eiusdem hospitalis ministro, ipsa Virgo benignissima, cui cura est de omnibus, apparuit dicens: *ope, crimine. Bone pater vide, ut diligentia, ac custodia nunquam concedatur illis duobus pauperibus, quia fessioe ex-
periculo statum sunt, & damones cum piamur.
multa sollicitudine circumueunt, quomodo
sit nocent.* Quod cum indicasset Sacerdoti, & ille eos semel, ac secundo ad emundationem conscientiæ hortaretur, nec proficeret: tandem subiunxit; *Miseri, ego noui vos esse in peccatis grauissimis, citoq; moriemini, & nisi confessi fueritis, intrabitis gehennam, pœnis æternis cruciandi.* Illi vero territi, & quod credibilius est, precibus beatæ Dei Genitricis Mariæ illuminati, peccata sua confessi sunt, moreque Christiano decedentes, dæmonibus luctum, & sanctis Angelis gaudium fecerunt in cœlo *Cæsarius lib. 7. cap. 10.*

29 Matro-

III. 29 *Matrona* quædam religiosa valdè
Peccati conuersationis, licet maritali vinculo
noxâ post teneretur: tamen ieiunijs, orationibus,
ebrium re- eleëmofynis, cæterisq; religiosis actibus
diuina cõ- insistent, in habitu sæculari, vitam regu-
fietur, larem quodammodò ducere videbatur:
matrona Verùm piaculũ quoddam in adolescen-
quadam tia commissum præ nimia erubescencia
qua præ nemini confessa est; quoties autem con-
verecũdia fitebatur, ita confessionem claudebat:
illud tegēs *De omnibus peccatis meis, quæ modò protu-*
dam vi- *li, & quæ non protuli, culpabilem me fateor*
uñret cum *coram Deo, & vobis:* quæ verba cum in
lacrymis singulis confessionibus iteraret, trahē-
se Deipara *bat ex imo cordis longa suspiria, & tota-*
commen- *protinus in lacrymas soluebatur: quod*
darat. cum per annos plurimos ~~committer~~
 ageret, Sacerdos, vt erat prudens, aduer-
 tit aliquid pestiferum latere in corde ip-
 sius; quare multis argumentis id ab ea
 elicere curauit, sed cum nihil proficeret,
 monuit eam vicini Monasterij Clunia-
 consis (sic enim habet Vincentius Bel-
 uacensis) adire Priorem, eique tan-
 quàm viro sanctissimo suam conscien-
 tiam totam aperire. Cum ergo mul-
 lier ipsum Priorem adijisset; nihil aliud
 ei dixit.

Factum est autem, vt infirmata, &
 & minimè confessa moreretur, & diu-
 tius

tiùs mortua iacuit, donec filia de alio remoto vico, ad maternas exequias vocata adueniret: quæ cum tandem concito gradu magnis eiulatibus aduenisset, fœmina, quæ defuncta erat reuixit, & filiæ flentia ait: *Noli timere filia, quoniam miserante Deo reuixi*, eaque iubente, Sacerdos propere acceritur, & se cedentibus cunctis contagium venenosum per confessionem emittitur, atque diluitur.

Postea confluentibus populis ad tantum miraculum, ipsa mulier inæstimabilis gratiæ Dei in se factæ, testis, & pronuntiatrix effecta; rei ordinem cunctis exposuit, qualiter per interventionem piissimæ Dei Genitricis liberata fuisset: Ego, inquit, *miserabilis peccatrix coram oculis hominum propter religiosam conuersationem, quam pratendebam, stare videbar, sed coram Deo in ruina mortis iacebam: constituit enim Deus in Ecclesia homines per confessionem saluare. Ego verò licet de cæteris peccatis puram confessionem facerem, tamen quoddam graue peccatum nulli unquam sum ausa confiteri, propterea opera bona, quæ faciebam infructuosa mihi reddebantur: verumtamen eundem lapsum meum singulis ferè diebus beatissima Dei genitrici coram*
ipsius

236 *Deipara quibus Affectibus*
 ipsius altari, vel imagine, seu ubicunque
 poteram, pœnitendo, lugendo, ipsius miseri-
 cordiam miserabili quarimoniam implora-
 bam ne me pro hoc peccato meapateretur
 aeterna damnationis sententia subiacere. Post
 quam autem mortis debitum solui, protinus
 à malignis spiritibus undique vallata cru-
 deliter rapiebar, impellebar, discutebar,
 & cum amarissima exprobatone peccati
 mei, ad inferni supplicia trahebar. Itaque
 omni auxilio & consilio destituta recorda-
 ta sum, quod hoc ipsum peccatum meum,
 pro quo iustam damnationis sententiam ex-
 cipebam, beatissima Dei Genitrici Maria
 eiulando frequenter confiteri solebam, &
 continuo modicum spei aliquid concipiens,
 ipsam matrem misericordiae, & unicam
 spem miserorum, ne me miseram in sum-
 mo necessitatis articulo constitutâ derelin-
 queret, vaticinijs, atque suspirijs, quàm
 verbis orabam. Nec mora, eadem consola-
 trix, & protectio omnium ad se confugien-
 tium, tanquàm STELLA Matutina, &
 fulgor meridianus adueniens, terruit, &
 increpauit daemones, qui mihi illudebant,
 quod suam ancillâ inuadere præsumpsissent,
 iussitq; quanto citius deponere pradam ibiq;
 dimittere eam donec à Domino egrederetur
 sententia, quid inde fieri deberet. Cumque
 dicto citius paruissent nequam spiritus,
 ipsa

ipsa Mater misericordia accedens ad filium, anxie orauit pro me: cui Dominus. Nostri dilecta Mater, quod sine confessione saluari non potest quisquam: sed quia fas non est, ut pro quavis petitione repulsam à me patiaris, & extra carnem locus confitendi, & poenitendi non est, placet, ut hæc anima proprio corpori reddita, quod malè reliquit & peius apud se retinuit, humiliter poenitendo confiteatur, statimque reducta, debito tandem ordine misericordiam consequatur. Mox itaque Domino imperante, & piissima Domina nostra sollicitè procurante, missus est ad me Angelus bonus, qui de omni expectatione malorum spirituum eripiens, proprio corpori sicut cernitū restituit. Nunc ergo confessione peracta tempus est, ut ab eam minimè iam reditura; sed in æternum Dei misericordiam cantatura, qui me licet indignam tremendo suo iudicio, eadem misericordia praueniens, & subsequente tam dignanter subtraxit: cum hoc illa dixisset, caput feretro reclinauit, & signo crucis se muniens, spiritum exhalauit hæc ex libro de viris illustribus Ordinis Cister. Speculum ciensis apud speculum exemplorum exemplo. dist. 3. num. 46. Idem exemplum refert Vincentius Beluacensis in spec. histor. Vincetius lib. 7. capit. 117. idque in Territorio Baluacensis Lingc-

238 *Deipara quibus Afflictibus*
Lingoniensi accidisse, eamque post confessionem sacra Eucharistia percepta obijisse scribit.

Alia quoque insignia, quæ ad hoc genus spectant, exempla habes in fine.

De quarto beneficiorum genere,
quod est à certo interitu
seruare.

MVLIER AB IMMINENTI
necē per Deiparam erepta ex
Sigeberto.

I. 30 **M**ulier quædā ex Sigeberto in Chronica circa annum Domini 1094. non procul ab vrbe Laudunensi propter sui generis necem, quam à duobus viris eidem inferendam curauerat, ad ignem damnata, cum ad supplicium duceretur, forte per Deiparæ Templum transiens, in eo Virgini magna fiducia supplicauit; seque totam eius patrocinio commendauit; mox in magnum, ac vehementem ignem semel, atq; iterum coniecta; Dei, & Virginis beneficio, neque ipsa, neque eius vestimenta ab eo quicquam læsa sunt: quare ipsa vna cum populo ad idem Virginis templum non
sine

*Ad ignem
damnata
mulier per
Deiparam
incolumis
seruatur.*

sine ingenti hominū admiratione Deo,
& Virgini gratias actura venit, tantum-
que miraculum ad Virginis inuocationē
gestum communi lētia est celebratum *Vincētius*
de hoc etiam Vincentius in spec. hist. *Beluacēsis*
lib. 25. cap. 90. & Baronius tom. II. ad *Baronium.*
annum 1094.

Miles quidam Regi charis mortui pro- *II.*
ximus, filio, quem vnicum habebat, *Deuotus*
inter alia impensē commendauit. Pri- *B. Virgi-*
mum, Missam vt quotidie integram au- *nis Miles*
dired. Secundam, vt Deiparæ pietati *ab instātē*
studeret. *nece per*

Tertium, vt virginitatem coleret, vel
saltē à fornicatione caueret. Is ergo pa- *eam libe-*
rentis demortui dignitatē apud Regem
consecutus patris monita fideliter, ac
studiosē seruabat : ideoque omnibus
charus erat. Verum cum ab æmulo quo-
dam, apud Regem, suspectiui in Regi-
nam amoris crimine, per inuidiā accusa-
tus esset. Rex leuissimo indicio nimis
credulus, ijs, qui laterū, calcisve forna-
cem curabant, præcepit vt primū quem-
que à se sequenti die ad eos missum in
fornacem ignis projicerent. Rex ergo
mane iussit innocentē militem ad forna-
cem pergere, & apud fornacis magistros
Regis præceptum vrgere. Is digressus
à Rege, audito campanulæ signo in
Ecclesia,

Ecclesia, quæ in via occurrebat, ad eam diuertit; Missam de more auditurus, vel iuxta parentis consilium oraturus. Cumque preces ad Deiparam fudisset, ei que animam cum corpore suam item virginitatem commendasset. Mox etiam Dei nutu ad horam obdormiuit.

Interea æmulus ille à Rege impetrauit, ut eius nomine ad fornacem accederet, intelligeretque num Regis imperiū executi fuissent. Quò cum contento cursu eques peruenisset, quæsiuit ab eis num Regis edictum perfecissent. At ij *non perfecimus*, inquit, *sed absque mora perficiemus* atque arreptum hominem frustra reclamantem, & eiulantem, ac negantem esse se hominem illum, qui ex Regis esset sententia comburendus, in ignem coniecerunt.

Haud ita multo post subsequitur innocens miles, cognouitque à ministris præceptum Regis iam planè perfectum. Atque ea quidem omnia cum Rex ordine intellexisset; simul etiam didicisset; qua occasione innocens, ille diutius substitisset, æmulus verò igni absumptus esset; Dei quidem prouidentiam, & militis innocentiam admiratus, arctiore eum complexus est studio hic verò Deū laudibus effert; in Dei, ac Deiparæ obsequio

sequio deuotus perstitit, & tandem mi- *Speculum*
grauit ad Dominum. Hęc in speculo ex- *exemplor.*
emplorum, distinc. 9. num. 133. Idem ferè *Bernardi-*
habet Bernardinus de Busto 2. par. Rosar. *nus de Bu-*
se. m. 13. par. 3. lit. H, habetur etiam in ser- *sto, sermo-*
mo. discipl. 48. de Săctis. Ludouicus Gra- *ne discipl.*
natenſis 2. part. catech. cap. 23. §. 10. idem *Lud. Gra-*
ferè refert contigisse in Lusitania in fa- *natenſis.*
milia cuiusdam Reginae sanctitate in-
clynæ.

De quinto beneficiorum genere,
quod est à multiplici vitæ dis-
crimine eximere.

COMPLURES DEIPARÆ OPE
vita discrimine exempti.

31 I OANNES Philippus Ambrosius I.
Neapolitanus tenui re, sed magna *Vulnera-*
religione erga B. Virginem fuit. Is anno *tus quidā*
1579. inermis inciderat in armatos ini- *ab inimico*
micos, à quibus quàm tumultuosissimè *rū manib⁹*
circumuentus cædebatur ad necem. Iam *Laureta-*
vulneribus confossus haud procul exitio *na Virgi-*
aberat: nec quisquam opem misero fere- *nismunere*
bat; & illi animis armisque infesti non *eripitur.*
prius cædendi finem facturi erant, quàm
penitus extinctum cernerent. Ambrosius
L ergo

ergo media iam in morte Lauretanam Virginem venerabundus inclamat. Nec frustra missæ preces. Extemplo è sæuientium manibus diuina vi ereptus præsentem interitum euadit.

Ipsemet (quod postea narrauit) sublimem inde se diuinitus auferri sentit ad teli iactum : vbi exceptus à notis exanguis, ac semianimis defertur domū : nec tamen vitæ discrimen euasisset, nisi nouam in eodem periculo B. Virginis sensisset opem.

Duodecim numero acceperat plagas, plerasque mortiferas, quibus inspectis Medici de eius salute penitus desperant. At ille cœlestis opis modo expertæ memor, tantum miraculum haud frustra esse credidit. Itaq; vnde auxilium aduersus tela inimicorum adfuerat, indidem medicinam vulneribus sperare cœpit.

Ecce nouum miraculum: B. Virgo impensius ab illo implorata, cœlestem plagis repentè facit medicinā. Ergo ille omnium opinione mortuus, repentè sanus, uegerusque surgit è lecto. Lauretumque profectus vota persoluit, illustre Lauretani auxilij documentum: bis quippe vno tempore à media morte reuocatus. Proinde à notis, ignotisq; non iam Ioan-

nes Philippus appellabatur, sed Lazarus redinius. hæc Tursellinus lib. 4. histor. *Tursellin.* Lauret. cap. 28.

32 Paulus Genuensis Nauarohus nobi- II.

lis fuit. Is è Gallia Narbonensi Genuam *E naufra-*
repetebat, cum subito fœda exorta tem- *gio quidã*
pestas, naufragio intentato, iacturã om- *Laureta-*
nium mercium facere eum subegit. Cæ- *na Virgi-*
terum procella nauim pertinacius vrgẽ- *nis ope bis*
te, ingens omnium animis terror inces- *eripitur.*
sit. Itaque vectoribus, nautisq; dilaben-
tibus, vt salutem natatu peterent, solus i-
pse mansit in naui, quã æquẽ, ac se ipsum
saluam vellet, fortunarum scilicet suarũ
caput. Onerariam ergo illam suam ple-
nam fluctibus cernens, effusus in vota, &
sibi, & naui Lauretanam inuocat Virgi-
nem. haud frustra ea inuocatio, & vires
illi, & animos addidit. incredibile dictũ,
ingenti vimolien velum solus ipse sub-
stollit: ac veluti suas preces auditas esse
sentiret, nauigium vndis exhaurire co-
natur.

Inter hæc tempestate sedata, nauis vë-
ro B. Virgini obsecundante Genuensem
tenuit portum, haud minore ipsius admi-
ratione, quàm aliorum, qui onerariã in-
gentem semiplenam fluctibus vno nauar-
cho nautarum omnium munera exequẽ-
te ad portum appulsam videbant.

L 2

At-

*Vota obla-
ta opportu-
nè non sol-
uēs Nauar-
chus dat
pœnas.*

Attamen Paulus voti compos segnior
quàm erat, in voto reddendo fuit: siue a-
prius subinde tempus expectans, siue a-
lia huic negotio præuertenda ratus. Nec
mora diu impunita. Verrente anno eo i-
pso die (vt tempus beneficij pariter, ac
delicti eum admoneret) eadem vectus
navi cum paruo filio fecit naufragium.
Perculitrepentè egrum animum memo-
ria vitati nuper B. Virginis ope periculi,
& voti peregrinationis omissæ. Igitur ef-
fusus lacrymans à Deo veniam exorat, ex-
pectamq; Lauretanæ Virginis sibi, ac fi-
lio exposcit opem, veteris voti religio-
nem voto sanciens nouo. Nec frustratæ
sunt eum preces, filiolum inter undas q̃-
rrens, saluum reperit, sublatumq; in hu-
meros per ingentem agitati maris tractu
natans, ad terram transiit in columen.
ceteris vectoribus, nautisq; inter fluctus
hæsitantibus, obrutisq; vt aliorum clades
cœleste donum illustrius faceret.

Ille igitur, vt attigit littus, sua, & filij
ex præsentis exitio recepti salute lætus, B.
Mariæ secundum Deum gratias agit,
quæ votum frustrata non sit hominis vo-
tum frustrantis. è vestigio precario, mē-
dicatoq; cibo se, paruumque filium sustē-
tans, ad Lauretanam venit ædem, hæc

Tursellin. Tursellinus lib. 3. hist. Lauret. cap. 26.

Melide

Melido quidam fuit è Vasto vrbe Sam III.
 nitium, cuius vxor, & filia graui, diuturni *Infirmi*
 naque febris pariter afflictae iacebant *duo per*
 morti proximae. Iamque sacris candelis *Laureta-*
 ad capita earum de more accensis, simul *na Virgi-*
 ambae agebant animam, cum Melido, *nem vale-*
 qui utramque vnicè diligebat, vltima ex *tud. ne re-*
 periri statuit. Igitur dolore ardens pro- *stituti.*
 cumbit in genua, & manantibus vber-
 tim lachrymis, Lauretae Virginis opem
 implorat; supplicationi votum addit,
 plurimum in Deiparae benignitate spei
 reponens. Et spes nequaquam eum fe-
 fellit: mirares, repente coniux, & filia
 periculo exemptae, paucisq; diebus per-
 fanatae. Inde à Melidone Lauretum ad-
 ductae, vota pro ipsarum salute suscepta,

Deiparae Virgini reddiderunt, anno

1559. hæc Tursellinus lib.

4. hist. Lauret.

cap. 29.

De sexto beneficiorum genere,
quod est in rei familiaris in-
opia subleuare.

DEIPARÆ BENEFICIO AN-
nona egentibus Monachis submini-
strata, ex Greg. Turon.

I. 73 **M**onasteriū Deiparæ est valdè ma-
gnū in Ierusalem, non modi-
cam habens cōgregationem in quodam
loco, deuotio populi sæpè plurima con-
fert: verū etiam Imperatoris iussu ibi
non minima largiuntur. Accidit autem
quodam tempore, vt præ penuria egesta-
tis valdè eis victus necessaria deficerent:
cumque Monachorum Congregatio v-
na, atque alia die refectionis alimoniam
nō caperent, accurrunt ad Abbatem, qui-
bus ait Abbas: Oremus fratres dilectissi-
mi, & Dominus ministrabit nobis cibū:
nec enim potest fieri vt deficiat triticum
in **EIVS** Monasterio, quæ frugem vitæ
ex **VTERO** percuntī intulit mūdo. Qui-
bus vigilantibus nocte tota, ac psallen-
tibus, mane orto ita reperiunt cuncta
horreorum habitacula ita repleta triti-
co, vt vix vel reserari ostium posset. Ac-
cepto autem cibo gratias egerunt Deo.

Post

Post multos verò annos iterum deficienter cibo, clamauerunt Monachi ad Abbatem, qui ait: Vigilemus, ac deprecemur Dominum, & forsitan transmittere dignabitur alimenta. Denique prosteruntur ad pavementum templi. Vigilantes itaque noctem in Psalmis, hymnisq; & canticis spiritualibus, cum se post Matutinas somno dedissent, venit Angelus Domini, & posuit super altare multitudinem innumeram auri: erant enim ostia ædis obserata. Exsurgente autem mane Abbate cum Monachis ad celebrandum cursum, viderunt multitudinem auri super altare. Et ait Abbas custodi ædituo. Quis perfectorum huc ingressus est, qui hæc derulit? Respondit: Post egressum vestrum nullus hic hominum accessum habuit, sed ostij clauem munitam retinui, & mecum habui, donec surgeres ad commouendum signum. Tunc stupens Abbas cum Monachis munus cæleste intellexit; gratiasque Deo agens, collegit, comparatisque victui necessarijs, plebem creditam effluenter refecit. Nec mirum, si B. VIRGO sine labore suis prouelit victum, quæ sine coitu viri concipiens, Virgo permanfit & post partum. hæc ex Gregorio Turoensi libro I. de gloria martyrum, cap. II.

II. 34 Constantinopoli quidam Mercator
Imago Dei diues, & iustus ad tantam devenit ino-
para prope piam, ut à quodam Iudæo sibi postula-
cunia sine uerit mutua pecuniam, dicens: Dabo
inssione à tibi fideiussorem sanctam Mariam, & ei⁹
Mercatore Imaginem; quod die statuto tibi persol-
quodam uam. Acquieuit Iudæus sciens sanctam
Iudæo da Mariam esse post Deum primam spem
ta illū ad Christianorum. Perrexit ergo mercator
debiti solu cum pecunia in Alexandriam, & infra
tionē miri annum multas valdè ibi acquisiuit pecu-
fi è adiu nias: Cumque die statuto imminente nō
nat. posset reuerti, posuit pecuniam persol-
 uendam in repositorio ad hoc apto. Scri-
 ptum quoque annulo suo signatum tale
 apposuit. Suscipe Abraham pecuniam
 quam mihi accomodasti. Et nocte diei,
 quo fuerat pecunia persoluenda, posuit
 repositorium illud supra mare, rogans
 Virginem piam, ut repositorium illud ad
 Constantinopolim, atque ad manus
 præfati Iudæi dirigeret. O magna fides
 viri, sed maior gratia Virginis sacræ:
 Nam ipsa dirigente repositorium illud
 per tanta maris spatia vna nocte perue-
 nit vsque ad litus Constantinopolita-
 num. Porro Iudæus pro pecunia sua sol-
 licitus mane exiuit ad litus si fortè ali-
 quam videre posset Nauim de Alexan-
 dria venientem; & ecce vidit reposito-
 rium

*Dionysius
 Carthus.*

rium applicari ad littus: quod sumens, ac titulum legens, accepit repente pecuniā. Et quoniam nullus affuit, eam abscondit; redeunteq; mercatore nomine Theodorico, Iudæus petijt debitum sibi solui. Respondit Mercator se illud sibi misisse; sed Iudæus negavit se accepisse: causa aut ad Iudicem deducta, Iudex dictavit, ut Iudæus coram fideiussore, videlicet sanctæ Virginis Imagine iuraret se non accepisse illam pecuniam. quod cum Iudæus coram cunctis iuraret, sermo ab Imagine prodijt, dicens: Mentiris, quoniam repositorium cum pecunia accepisti, & abscondisti. Tunc confusus Iudæus totam rei veritatem aperuit, seq; Christianum fieri postulavit. Quibus cognitis plures Iudæi facti sunt Christiani. hæc Carthusianus ser. quarto in Assumptione B. Virginis Mariæ. Idem exemplum patris mutatis habet Vincentius in speculo hist. lib. 7. cap. 82.

*Dionysius
Cartus.
Beluacens.*

De septimo beneficiorum genere,
quod est sterilitate laborantes
prole donare.

3; Sancti Ildefonsi Archiepiscopi To-
letani parentes post longam multo-
rum

L 5

Sterilis S. rum annorum sterilitatem Deiparæ be-
Ildefonsi neficio filium sunt adepti, quod Mariana
mater vo libro 6. de rebus Hispaniæ, cap. 10. habet
to B Vir- his verbis : Stephanus pater Ildefonsi filij
ginis dica- susceptam vitæ rationem (quippe qui mo-
to cōcepit. nasticum habitum induerat) egrè ferens,
 probavit tandem hortatu potissimum v-
 xoris post longam sterilitatem affirman-
 tis precibus à diuino numine impetratū,
 Virginis matris obsequijs deberi, qua se
 religione implicasset, si voti compos es-
 set facta. sic ille.

II. Sancti Stephani Iunioris præclarissimi
Apparet. Christi martyris parentes cum duas filias
Maria ma genuissent, mascula tamen prole care-
tri S. Ste- bant. quod molestè ferentes, eam à Deo
phani Iu- assiduè precibus obnixè petebant, præ-
nioris mar sertim in Deiparæ Templo Blancernis in
tyr. ei q; na vrbe Constantinopoli sito. quadam au-
sciturum, tem die eius mater Anna coram Dei Ge-
quon sibi nitricis Imagine, si masculam prolem cō-
denouerat sequeretur, Christo Domino eam con-
filium, pro secraturam promisit : mox somno corre-
mittit. pta, foeminam præstantissima forma cer-
 nens, quæ ipsius pedem vellicans. Abi,
 inquit, in pace mulier: est enim tibi in v-
 tero filius, quem postulasti. postea autē
 maturè in lucem edito filio, confestim
 velut præludium pactorum iniens, ad
 Blachernense templum vnà cum marito
 profi-

proficiscitur; eumque illi, cuius beneficio acceptum ferebat, dicat: qui postea religiosum institutum complexus pro culru sanctarum imaginum dira passus, tandem inclyto martyrio est coronatus.

hæc ex Damasceno, qui luculenter eius vitam descripsit, quam ponit Surius to- nus.

mo 7. 28. Nouemb. quo die anniuersaria Surius.

memoria recolitur in Martyrologio Romano. Roman.

36 Cum Blanca Galliæ Regina sanctiffi- III.

ma multos iam annos cum viro vixisset, Sterilis

nec vllam ex eo (quod satis ægrè fere- Blāca Gal

bat) prolem suscepisset, rogauit S. Domi- lia Regina,

nicum Ordinis Prædicatorum institu- postquam

torem per id tempus in Gallia degentem, Rosarij B.

vt prolem sibi à Deo impetraret: at vir Virg. deuo

sanctus Reginz suasit, si prolem expete- tionis est

ret, vt maximo animi ardore & conten- addicta, fi-

tionem Deiparæ Psalterium, seu Rosarium, lium con-

& pronunciaret ipsa, & alijs quotquot cepit.

posset, distribuendum curaret; modum

insuper, ac rationem eius recitandi tra-

deret, speraretque præpotentem Deum,

Deiparæ patrocinio, ac eorum, qui Ro-

sarium recitarent, precibus, omnibus e-

ius votis satisfacturum. mox Regina Ro-

sarij pronunciandi modum addiscit; do-

cet, ac toto Galliæ Regno promulgan-

dum diligēter curat. Cumq; piæ exercita

tionem insisteret, diuina benignitate facta
voti compos Ludouicū peperit, qui de-
inde Galliarum Rex sanctitate præclarus, plu-
ribus illustribus miraculis, Sanctorum Ca-
Ferdinan. talogo est adscriptus. ita Ferdinandus de
Castigli. Castiglio in Chron. Ordinis Prædicato-
rum par. 1. lib. 1. cap. 7.

IV. S. Albertus Carmelita ex parentibus,
De S. Al- qui sex supra viginti annos in sterilitate
berto Car- vixerant, voto Deiparæ nuncupato, pro-
melita. creatus est; quemadmodum, vberius di-
ximus cap. 35.

V. 37 Ad hoc genus beneficiorum, quo pa-
Apparet rentes steriles Deiparæ fauore prole sunt
Deipara adepti, reuocare possumus illud, quod
matri Ro- de Roberto Primo Cisterciensi Abbate,
berti Ci- viro sanctitate clarissimo literis prodi-
sterciensis tum est, cuius matri cum adhuc cum ge-
Abbatiss, staret in utero, Deipara semel atque ite-
sibiq; filiū. rum per quietem apparuit; aureum ma-
quem illa nu præferens annulum, dixitque ei: O
in utero Ermgardis (hoc ei nomen erat) volo fi-
gestabat lium, quem gestas in utero, mihi hoc an-
desponsan- nulo desponsari: expletis igitur diebus
dum pra- Ermgardis filium enixa, Robertum vo-
dicat. cauit. Is porò quintodecimo suæ ætatis
anno apud S. Petrum de Cella regulari
suscepto habitu, totum se Dei Deiparæ-
que mancipauit obsequijs; qui postea
primus Abbas Molismensis, primus item
Abbas

Abbas extitit Cisterciensis cœnobij, ex quo deinde Ordo ille sub Deiparę patrocínio magno Ecclesię bono per S. Bernardum Virginis studiosissimum, valdè est propagatus: tandem sanctus Robertus anno ætatis 83. migravit in cœlum. hæc in vita eiusdem apud Surium die 29. *Surium.* Aprilis.

Huc etiam spectare videtur, quod de VI. S. Brigitta foemina diuinis Reuelationibus inclyta narratur, quàm periculosè, *S. Brigitta in partu* quandoque in partu laborantem, matrona quædam albo serico amictu induta ad *laborans à Deipara* eam ingrediebatur singula decumbentis *innatur.* membra palrans, cumque rursus ex ea egrederetur, mox sine vlla difficultate foetum edidit. Non dubium quin B. Maria fuerit, sicut ei postmodum per reuelationem indicauit, ex eius vita apud Surium die Iulij 23.

De octauo beneficiorum genere, quod est à persecutionum molestijs eripere.

38 **M**emorabile est illud, quod de Cisterciensibus ab imminente quadam tribulatione singulari Deiparę benivolentię significatione liberatis, *I. Religioso- rum Cister- ciensium im-*

munitas p sarius lib. 7. cap. 6. narrat his verbis: Tem
Deiparam pore illo quo Baldeuccinus Comes Flan-
servata ab drię cum cruce signatis Constantinopo-
Innocētio lim expugnauit, D. Papa Innocētijs Or-
 III. dini literis suis mandauerat, vt quadra-

gesimam partem omnium rerum suarū mobiliū in succursum terrę sanctę trāsmitteret. Ordo verò priuilegijs sibi ab eius antecessoribus indultis innitēs, ne libertatem concessam, vertere videretur in seruitutem, tam grandi exactiōi subiacere non acquieuit. Vnde Innocentius furens, in tantum Ordini indignabatur, vt dignitatibus secularibus indulgere, pponeret, quatenus possessiones Ordinis sibi vsurparent. In proximo generali Capitulo Abbates, qui confluxerant, spem suam in beata Dei genitrice Maria, quę Ordinis Patrona est, & Aduocata, ponētes, scientes sententiam malè cōceptam, eius precibus, & meritis facile posse reuocari, speciales pro eadem necessitate vsque ad proximum Capitulum orationes iniunxerunt. Hoc etiam adiicientes, vt à capite quadagesimę nudis pedibus de Capitulo exeuntes, septem Psalmos cum Litania cantarent: quod & fecimus. Interim B. Dei Genitrix Virgo Maria, cuidam religioso nomine Reincero, iam dicti Innocētij confessori apparens, in
 hæc

hæc verba eidem mandauit; Tu Ordine Cisterciensem, cuius Aduocata sum ego, destruere conaris, sed nõ præualebis; & nisi citius de tuo malo proposito resipiscas; ego te, & omnem potestatem tuam conteram. Huiusmodi nuncio dominus Innocentius audito, sciens Reinerum virum esse sanctum, ac veracem, timuit. in tantum de concepto peccato pœnitens, vt Ordinis priuilegio roboraret. hoc adijciens, vt primò omnium negotia Ordinis in curia expedirentur: quam indulgentiam cum tam sua bulla, quam omnium Cardinalium subscriptionibus cõfirmaret, & vnus tantum nigri Ordinis Cardinalis contradiceret, ita in illum exarsit, vt statim eum amouere minaretur. Cumq; hæc in proximo Capitulo Patribus nostris innotuissent, Christum, eiusque Genitricem Virginem Mariam de tam inopinata mutatione glorificantes, orationes iniunctas cum gratiarum actione dimiserunt. hæc Cæsius.

Cæsius.

39 Et sanè idem Cisterciensis Ordo sanctæ Sedis Apostolicæ communionem, nulla Imperatorum eam persequentium per Impē-
habita ratione fideliter retinebat. quod ratorum
ex subiecto exemplo, auctore eodem intentato
Cæsario lib. 2. exempl. cap. 19. cognosce. Cisterciensem
re licet. Tempore, inquit, schismatis, ses Mona-
quod

chi renoca quod fuit inter Alexandrum, & Callistū
ti cū Anti sub Friderico Imperatore, qui eiusdem
phonam su schismatis auctor erat, & defensor, com-
per Magni pellebantur omnes Ecclesiæ per vniuer-
ficat, deuo sum Orbem Romanum literis Imperia-
tè canere libus iurare fidelitatem, & obedientiam
cepissent.

Callisto, quem ipse Papam creauerat; re-
 sistentes verò iussi exulare. cum huius-
 modi literæ exhibitæ fuissent conuentui
 de Hemmenrode, & fratres vnanimi cō-
 silio dicerent, se nequaquam velle rece-
 dere ab vnitatē: præceptum est eis, vt ce-
 lerius exirent de Romano Imperio. Viri
 illi virtutis, diuinum timorem minis Re-
 gijs anteponentes, cum iam res suas, &
 vestimenta sarcinassent, ordinatiq̃ue fu-
 issent in diuersas domos Regni Franco-
 rum, dicebat vnus eorum venerabili Sa-
 cerdoti David Monacho ibidem; Pater
 ignoras, quia omnes migrabimus de lo-
 co isto? Ita enim intentus erat cœlesti-
 bus, vt quid in exterioribus ageretur,
 prorsus ignoraret: cui cum miranti, &
 interroganti causam, ille negotium vo-
 tum explicaret, maximam in Domino
 habens fiduciam, vir beatus respondit;
 Confortamini fratres, non enim deserit
 Dominus sperantes in se; Antiphonam,
 quæ in nocte dicitur super Magnificat for-
 titur, & cum lachrymis cantate; & Do-
 minus

minus consolabitur vos. erat autem Dominica ante Aduentum, in qua Antiphona est super Magnificat: *Qui cælorum continet thronos, & abyssi intueris, terram pugno concludis, exaudi nos in gemitibus nostris.* Ipse verò sanctus intrans Orationum, effudit animam suam in oratione cum multis lachrymis diuinam interpellans clementiam. Acquiescentes eius consilio fratres, eandem Antiphonam tanto intentius cantabant, quanto fortius cantantes angustia premebat, & ad cantandum incitabat. Flexus pius Dominus lachrymis seruorum suorum, Imperatoris cor mutauit, & missæ sunt literæ sub festinatione, vt manerent, orerentque pro Imperio. Ex his poteris colligere, quàm efficaces sint in auribus Dei lachrymæ contritionis. hæc Cæsar.

Simile quid in Ordine Prædicatorum accidisse diximus cap. 35. cum Innocentij Quarti tempore, ob eorum priuilegia impedita, iactarentur magno turbine. à quo Deiparam indictis precibus, & quotidianis Litanij inuocantes, liberati sunt. III. *Alia similia exempla.*

Idem in quadam contra Societatem nostram excitata procella euenit, quæ implorata Deiparæ ope, & indictis eius IV. *Lita-*

258 *Deipara quibus aff. tribus*
 Litanij sedata est, quemadmodum cap.
 35. diximus.

De nono beneficiorum genere,
 quod est in rebus etiam parvis
 benignè exaudire.

I. 40 **S**ANCTUS Bonifacius Ferentinæ ci-
S. Bonifa- uitaris Episcopus, cum duodecim
cio Ferēti aureos sui nepotis, eo inscio in eleēmo-
na ciuita synam pauperibus erogasset, eosq; post-
ris Episco- ea nepos sibi restitui importunè flagita-
po duo le- ret; B. Virginis Ecclesiam ingressus, ele-
cim nūmos uatis manibus, extenso vestimento ora-
aureos, e uit, ut ei redderet, vnde furentis nepotis
leemofyna insania mitigaretur: tunc repente in ve-
nomina ro ste inuenit duodecim aureos, perinde ful-
gatos B. gētes, quasi ex igne producti eadem ho-
Virgo sup- ra fuissent. hæc ex Gregorio lib. i. dialog.
peditat. cap. 9.

D. Greg. Puella quoque septennis Psalterij li-
 bellum, (qui ante artis impressoriæ in-
 uentionem caro emebatur, à Deipara e-
 nixè petens, legendi peritiam cum Psal-
 terio est consecuta. Rem gestam Tho-
 mas Cantipratenfis libro i. apum, ca. 23.
 part. 2. & 3. in hunc modum narrat. Filia
 fuit viri pauperrimi, & cum puella non-
 dum septennis miro interius feruore spi-
 ritus

ritus traheretur, rogauit patrem cum lachrymis, vt sibi Psalterium compararet. cui pater: Vnde, inquit, filia Psalterium comparabo, qui vix tibi quotidie panem lucrari sufficio? Mox illa conuersa suppliciter ad matrem Christi orauit, & dixit: O beata Maria mater Christi, da mihi Psalterium, quod pater dare non potest, & ero perpetuo ancilla tua. In hac igitur simplicitatis prece perseverauit illa per annum, & ecce in somnis apparuit ei beata Virgo Maria ferens, vt ei videbatur, in manu duo Psalteria, & dicens ei: Accipe nunc filia mea ex duobus quodcumque elegeris. Nec mora, vbi cum maximo tripudio elegit vnum, disparente beata Virgine, puella de somnis euigilans, nihil inuenit in manibus suis, & illam se conquerens à matre Christi, flere cœpit vberimè. Quod vt audiuit pater irrisit filia, & consolans eam: Vade, inquit, tantum diebus Dominicis, & festiuis ad magistram, quæ filias diuinum Psalterium docet, & primò discas legere, & postea beata Maria tibi Psalterium forsitan procurabit. Mirares, quod vbi puella simpliciter accepit, & ad magistram, quæ diuinitum filias docebat, venit; Psalterium inspexit, & legit: & sic B. Maria multo miraculosius promif-

promissum suæ dignationis implevit. Quod ut viderunt honestæ, & diuites matrone parochiæ, emerunt puellæ Psalterium, & subsequenti tempore cum eam in Christi seruitio alacram cernerent, & deuotam; eidem iuxta Ecclesiâ cellulam pro reclusorio locauerunt, in quo, ut idem auctor testatur, (qui eam familiariter nouit,) inclusa manebat, & lorica ferrea ad carnem induta, asperimam vitam ducens, orationibus vacabat. sic ille.

De decimo beneficiorum genere,
quod est ingenio rudibus scientiam conferre.

I. *Hermannus Contractus* sic dictus, *scientiarum à* *peritiam à* *Virgine cõ* *siquitur.* *Trithem.* 41 **H**ermannus Contractus sic dictus, quod omnibus corporis membris iam inde à iuuentute captus esset, ex Comite de Weringen nobili genere in Sueuia ortus, Cœnobita Ordinis sancti Benedicti, circa annum Domini 1060. clauit. ei cum, teste Trithemio lib. 2. de viris illustribus Ordinis sancti Benedicti, cap. 84. Dei Genitricem pro valitudine consequenda enixius precaretur; ab eadem per visum optio datur, vtrum omnium scripturarum scientiam, an bonam cor-

corporis valetudinem consequi mallet: cumque illud huic prætulisset: ex eo tempore cum rudis esset, & idiota, rebus tamen spiritualibus, ac pietati deditus, & scripturarum studio accensus, usque eo profecit, ut & in diuinis literis, & in omnibus humanis disciplinis, Philosophia, Astronomia, Musica, Poësi ad summam eruditionem peruenerit, nullique ætate sua secundus fuerit. trium quoque linguarum idiomata, Latinæ scilicet, Græcæ, & Arabicæ (cuius quidem usus propter Philosophos Arabes, qui eo tempore clarebant, non parum utilitatis afferebat) perinde callebat, ac si eas cum nutriciis lacte suxisset. hæc omnia ex Trithemio. Ab eodem hoc Hermanno, teste Trithemio, edita est inter alia Cantica, Antiphona illa in Ecclesiastico officio celebris, cuius initium est *Salve Regina, Angeli Salve* usque adeo Virgini grata, ut ab Angelis *ue Regina* decantari audita sit, & plurima circa eam *canētes au* miracula, quemadmodum cap. 39. *dici-* *mus,* contigisse narrentur.

42 Nec verò prætereundus est Rupertus II. Abbas Tuitiensis, qui æquè vita, ac *Rupertus* doctrina clarissimus anno Domini 1020. *Tuitiensis* floruit: nam cum idiota esset (inquit Trithemius libro citat. cap. 109. & parum de *eruditionē* scripturis sanctis posset intelligere; ora- *à B. Virgi* tionibus

ne accepit. tionibus tamen, & deuotioni semper in-
Trithem. tentus, beatissimam Dei genitricem Ma-
 riam sedulis precibus orauit, quatenus
 sibi à filio suo Domino nostro Iesu Chri-
 sto, qui fons est sapientiæ, intellectum,
 & scientiam Scripturarum impetraret.
 Apparens igitur ei beatissima Virgo in
 visione, dixit: Orationes tuas audiui,
 postulata impetraui; ecce omnium scri-
 pturarum tibi arcana pateſcunt, ita vt si-
 milem hoc tempore habeas neminem,
 Tantum ne torpescas otio, ne gratiam
 tibi collatam præterea. Alia insuper se-
 cretiora sibi dicta fuisse in quodam loco
 fatetur, quæ tamen non audet exprime-
 re: ex eo igitur tempore, vsque ad diem
 mortis suæ, tanto amore, & desiderio sa-
 cras Scripturas intellexit, & exposuit, vt
 ab earum studio nunquam cessaret: sem-
 per legit, orauit, aut scripsit, vt ne horis
 quidem, iuxta morem cæterorum, parce-
 ret nocturnis. quod vt liberius posset fa-
 cere, curam temporalium rerum alijs cõ-
 misit idoneis, ipse internis tantum stu-
 dijs insistebat. hæc ad verbum ex Tri-
 themio.

III. 43 Nec absimile est, quod de Alberto
Alberti Magno legitur apud Ferdinandum à Ca-
Magnier- stillo 1. part. Chronic. S. Dominici lib. 3. c.
ga Virginæ 45. Is cum ab ineunte ætate Virginis co-
 lendæ

leandæ studiosus in primis esset; in eius *deuotio*, honorem tanquam peculiaris Aduocatæ, *per quam* certum quendam precum numerum, *scientiarum* luti famulus sui pensum singulis die- *eruditione* bus persoluebat, eamque obnixè orabat, *obtinere* ut actiones suas omnes ad diuinum ob- *Ferdinan-* sequium, & animæ salutem dirigeret; se- *us à Ca-* que in eo vitæ statu, qui huic fini conse- *ystillo.* quendo maximè congrueret, quasi manu sua collocaret. tandem B. Virgo ei apparuit, ac mirificè recreatum admonuit, ut terrenis rebus omnibus nuacium remitteret, ad Prædicatorum Ordinem sese conferret. quod cum post aliquod tempus nonnullis difficultatibus exhaustis perfecisset, ac literarum studijs operam daret, essetque inter alios condiscipulos ingenio rudis, & ad discendum planè ineptus, tanto animi dolore affectus est, ut de religiosæ vitæ instituto descrendo, magnis tentationum fluctibus agitaretur.

Cum autem in eo cogitationum conflictu versaretur, nocte quadam per quietem sibi visum est discessum à religione constituisse, & iam per scalas ad ostium eo consilio properare; cum virgines quatuor specie formosissimæ transitum ei prohibuerunt, à quarum vna, cum cur abire vellet, interrogaretur, causatus est ingenij

ingenij sui tarditatem. Verum illa blande hominem consolata monuit, ut à Deipara mox affutura, cuius se ancillas profitebantur, certam opem expectaret: & iam ab ijs ad Deiparam perductus, & benignè ab ea exceptus, cum interrogaretur quid potissimum expeteret: respondit ipse, cupere se in Philosophia, cui eo tempore operam dabat, plurimum excellere. Deipara bono animo eum esse iubens, in ea facultate in insigni eruditione eum evasurum prædixit, additque: Ut autem intelligas mea ope, non tuo ingenio id te assecuturum, extrema vita omnem doctrinam inter docendum ex tempore amittes. tradunt alij, quia naturalem scientiam potius, quam adolescentens attigerat, & non diuinam sibi dari poposcisset; idcirco hoc ei in extrema vita euenturum, Deiparam illi significasse. quicquid fuerit, ex illa hora breui in literis eos progressus fecit, ut præstantissimus suæ ætatis Philosophus sit habitus, & Magni nomen consecutus. quod tum docendo, tum scribendo satis testatum posteris reliquit. plurimos enim, eosque eximios habuit auditores: in ijs sanctum Thomam Aquinatem, Doctorem planè Angelicum, & Ecclesiæ lumen: plurimos etiam libros in Theologicis, & Philo-

*Albertus
Magnus
doctrina
ac pietate
præclaris-
simus.*

Philosophicis eruditione, & doctrina refertissimos edidit: in ijs de B. Virgine sua singulari patrona, librum prorsus admirabilem composuit. Nec tamen propterea tantus, ac talis Doctor ea, quæ ad spiritus profectum pertinent, negligebat: nam puritati cordis, regulari disciplinæ, & orationi mirificè studebat. quod constantissimè de Alberto testatur *Thomas Cantipratensis* eius auditor, veluti testis oculatus, in libro secundo apud, cap. 57. num. 50: Tandem sub vitæ finem, senio confectus dum è cathedra doceret, omnium, quæ ad literatum scientiam pertinent, repentè oblitus, hæc quæ sibi adolescenti acciderunt, narrauit: seque ad vitæ terminum peruenisse testatus est. itaque discessit, auditoribus cum lachrymis vbertim non secus, ac si iam obijisset prosequentibus. reliquum deinde vitæ in oratione, alijsque pietatis officijs ad extremum vsq; spiritum maxima vitæ sanctitate traduxit.

Atque hæc de nonnullis, qui scientiarum cognitionem Deiparæ ope sunt cōsecuti.

Consulto verò in præsentia prætereundum existimauius Vdonem Episcopum Magdeburgensem, qui licet à Deipara scientiam sit adeptus, multis
M postea

IV.

286 *Deipara quibus affectibus*
 postea sceleribus, Dei in se iudicium
 prouocauit : quare & miserabili mor-
 te extinctus est ; cuius historiam ple-
 nius in tract. de Exemplis Deiparæ ex-
 cuti sumus.

De vndecimo beneficiorum gene-
 re, quod est martyres con-
 fortare.

44] Nter alia Deiparæ beneficia, qui-
 bus suam, quam de fidelibus curā
 gerit, facillè declarat, illud est ; quod eos
 ad martyrium pro Christo fortiter sub-
 eundum roborat : quemadmodum apud
 S. Brigittam in sermone Angelico, ca. 19.
 Angelus dixisse scribitur his verbis : Vir-
 go Maria in hoc mūdo ante Assumptio-
 nem ad bonorum confortationem, ad
 errantium correctionem remanere per-
 missa est. Erat enim magistra Apostolo-
 rum, CONSOLATRIX MARTY-
 RVM, Doctrinx Confessorum, clarissimū
 speculum virginum, Consolatrix vidua-
 rum, in coniugio viuentium saluberri-
 ma monitrix, atque omnium in fide Ca-
 tholica perfectissima roboratrix. & mor-
 tyres quoque ad tribulationes gau-
 denter pro Christi nomine sufferendas
 ani-

*S. Brigit-
 ta.
 Reuelatio
 de spiritua-
 li miseri-
 cordia
 Deipara.*

animabat, qui pro ipsorum, & omnium salute, quampluribus tribulationibus se ipsum sponte exposuerat, asserens se ipsam ante filij sui mortem 33. annis tribulationem cordis indefinēter in omni patientia pertulisse. hæc S. B. igitta. nos exemplis id confirmemus: si enim dum inter mortales degeret, id efficiebat, quanto magis idem in cœlis regnans præstabit, ut propterea à Bonaventura in Litanijis Deiparæ, ipsa iure optimo dicatur Confortatrix Martyrum.

SS. Theodorus, & Theophanes fratres I. à pueritia in Monasterio S. Sabæ nutriti, SS. Theod. cum, postea pro sanctarum Imaginum & Theo- cultu aduersus Leonem Armenum ver- phanes fr̃a beribus affecti, & exilio relegati strenuè tres in cruce decerrassent: rursus Theophilo Impera- ciatibus tori Iconomacho constanter resistentes Deiparam multa tormenta perpassi, in suis cruciati- inuocabāt bus Deiparæ opem implorabant. quod in epistola ab eodem S. Theodoro ad Ioannem Cyzici Episcopum data, videre licet, ubi de hac ipsa re, & de tormentis sibi, fratrique pro eodem cultu sanctarum Imaginum illatis agit, cuius verba hæc sunt: Imperator iussit nos exui, cum ambo aut exuti essemus, verberabar ego, sic assiduè clamante Imperatore, & eos, qui flagellabāt, adiuvante: Sic te in me geris?

da pulchrè. Verberabatur itaque & tegum, & pectus absque vlla clementia, & misericordia. Ego verò cum diu flagris cederer, vociferabar: Nihil peccauimus in tuum Imperium. & rursus: Domine miserere, & sancta Deipara, veni ad nostrum auxilium. Deinde etiam verberarunt fratrem similiter clamantem, & dicentem: Sancta DEIPARA, ipsa quoque fugisti in Ægyptum, portans tuum filium, Respice ad me, qui propter similem tibi fugam punior, Domine, Domine, qui liberas pauperem à manu eorum, qui sunt eo fortiores, ne diu differas tuum nobis dare auxilium. Et cum sic ambos concidisset quantum volebat iussit nos exire.

Et hi tandem præclarissimi Christi athletæ post alios cruciatus in exilium pulsi sunt, vbi S. Theodorus in carcere expirauit: Theophanes verò pace dum Ecclesiæ reddita, factus Nycænus Episcopus, quieuit in Domino: quorum anniuersaria celebritas in Martyrologio recolitur die vicefima septima Decembris. hæc ex eorundem martyrio, quod ex Metaphraste recitat Surius tom. 6.

Martyrol.
Rom.
Metaphr.
Surius.

II. 45 In his æterna memoria dignum videtur exemplum Andreæ de Chio martyris

tyris clarissimi natione Græci, qui Virgi- *Chio cruce*
nem in suis acerbissimis tormentis inuo- *ciatus pla-*
cabat, per quam tandem victor euasit. *rimos Mal*
Huius martyrium literis consignauit *ria innoca*
Georgius Trapezuntius Auctor grauis ; *tione super*
qui, vt animaduertit Canisius libro 5. de *rabat.*
beata Virgine, cap. 19. Græcus ipse de *Georgius*
Græco martyre in vrbe Constantinopo- *Trapezūt.*
li remper mag' stratus publicè gestam, *Canisius.*
Christianis, ac Mahumetanis notissi-
mam descripsit : nos paucis huius mar-
tyrij historiam complectemur, quæ an-
no primo Pauli Papæ Secundi, qui erat
Dominicæ Incarnationis 1465. die 29.
Maij contigit, quam fusius refert Surius *Surius.*
tomo septimo, ad diem 29. Maij. Hic en-
nim Andreas in Chio natus, & educatus
castitatem Deiparæ vouerat, & moribus
grauis etiam ab inanibus verbis sibi ca-
uere cupiebat. Is à Mahumetanis Con-
stantinopoli captus, & ad Christi fidem
abnegandam sollicitatus, cum constan-
tissimè renueret, sæuissimis tormentis
nouies, antequam capite plecteretur, est
excruciatus : nam 20. Maij flagellis, at-
que loris dirissimè cæsus, sed in princi-
pio flagellorum, (vt verbis utar Trape-
zuntij,) contremuisse dicitur, & mani-
bus ad pectus contractis, ac digitis in
pugnam compressis, magna exclamasse
M 3 voce,

voce, Virgo MARIA adiuua me. Inde pedibus altero ad alterum adductis stetit rectus in ijsdem vestigijs, mirabile dictu, usque ad Solis occalum. Secunda die ferreis ungulis tergora pridie flagellata dilacerantur, sed Christi miles idem fecit, & Virginem magna voce inuocavit. Tertia die ei membra è suis locis diueluntur. Quarta humeri carnibus per gladios denudantur. Quinta clunes carnibus cum nouaculis lentè spoliantur. Sexta, partes inter genna, & clunes carnibus denudantur. Septima, suræ carnibus denudantur. Octaua, femur cum vicinis partibus excoriantur. Nona, totum corpus à capite ad pedes verberibus ceditur; & maxilla vna vno ictu carne denudatur: semel singulis quibusque congressibus magna voce initio conuocata Virgine victor recessit. Tandem sequenti die, quæ fuit 29. Maij viuax, & diuinitus sanus effectus perducitur: & cum in cruce Domini, & in Virginem matrem suam constantiam acceptam referret, securi percutitur, & à Christianis, permittente Turcarum Rege, honorificè sepelitur. Cuius corpus integrum post aliquot menses ab ei⁹ martyrio elapsos, vidit ipse Trapezuntius in sepulchro iacere eo corporis colore, tali vultus splendore, & habitu, vt

Eiusdē corpus incorruptū post obitum seruatur.

tu, vt non animum expirasse, sed dormire videretur. hzc Trapezuntius.

De duodecimo beneficiorum genere, quod est in omnibus necessitatibus præsto esse.

46 **C**V M ad hoc genus reliqua Deiparae in homines beneficia, quæ superioribus beneficiorum generibus non comprehenduntur, generatim spectent; atq; adeo propter eorum multitudinem, ac varietatem, breui compendio concludi nequeant: idcirco ne plus æquo in ijs recensendis ijs moremur, Lectorem remittimus ad ca. 20. & ad peculiarem tractatum de Exemplis, & Miraculis Deiparae in calce operis collocatum, qui totus ferè in eiusmodi beneficijs enarrandis versatur. Cæterum, vt ex vno saltem de alijs coniecturam faciamus, libet in præsentia exemplum quoddam subijcere ex Abbatis Palladij narratione in Prato spiritali Sophronij c. 75. in quo Deipara commendatam sibi familiam insigni miraculo est tutata. Erat (inquit Abbas Palladius) in Alexàdria vir quidam fidelis, religiosus valdè, & misericors, & hospitio

*Tractatus
de Miraculis.*

*Sophron.
Commen-
data B Vir-
gini dua
mulieres,*

M 4 susci-

per eandē abinstanti necis periculo liberantur. suscipiens Monachos. Habebat autem uxorem, & ipsam humilem valdè, & ieiunantem quotidie. Erat autem illis & filiola quasi annorum sex. Quadam verò die vir ille pius profectus est Constantinopolim. Erat enim negotiator. Relictis ergo domi uxore, & puella, & vno seruo, abiit vt nauigaret. Cum verò iret ad nauem, ait ad illum vxor: cui nos commendatos relinquis Domine. Respondit vir eius, Dominæ nostræ sanctæ Dei Genitrici. Die verò quadam cum sederet vxor & operaretur, habens & puellam secum, seruus ille ex suggestione diabolica voluit necare dominam, & eius filiam, & diripere quidquid haberent, & fugere; sumpto igitur ex coquina cultro perrexit in triclinium, vbi erant ambæ. Cum verò venisset ante ianuā cōprehensus est cæcitate, ita vt neque in triclinium ingredi, neque ad coquinam reuerti posset. Cum autem vna fermè hora perstitisset, frustra quæ conaretur ingredi, cœpit vocare dominam suam, dicens: Veni hucusque. Illa admirans quod in medio ianuæ persistens ad illam non ingrederetur, sed clamaret, ait illi: Tu magis huc veni: ignorans quia cæcitate teneretur. Puer autem cœpit illam adiurare, vt iret propè illum: Illa verò iurauit non se ituram.

ram. Tunc ait illi: Mitte vel puellam;
quæ noluisti, sed ait: Si quid vis, ipse potius
veni. Videns autem seruus, quod nihil
potuisset agere, se ipsum gladio percus-
sit, & corruit. Domina verò illius cum
vidisset, quid egerat clamavit: conti-
nuoque vicini accurrerunt. Ingressi sunt
autem, & ex officio Prætorij nonnulli,
puerumque reperientes adhuc viuum,
didicerunt ab ipso omnia, & glorifica-
uerunt Dominum, qui ostenderat mi-
racula, & matrem saluauerat
cum filia. hæc in Pra-
to spirituali.

* *

M 5 CAPVT

CAPVT IIII.

DE QVINTO DEVOTIO-
nis actu Virginis virtutibus
imitandis.

S V M M A R I V M.

*Deipara imitanda primò in exacta divina
legis obseruatione, nu 4.*

*Secundo, Deipara imitanda in humilitate
profundissima, nu 6.*

*Tertiò, Deipara imitanda in virginitate
purissima, num. 7.*

*Quarto, Deipara imitanda in eximio erga
Christum amore, nu. 8.*

*Quintò, Deipara imitanda, quod in ea reli-
gioſa vita exempla reluceant, nu 10.*

I. **Q**VINTVM, quod ad deuotionem
Solida Vir-
ginis deno-
tio imitari
eius vir-
tutes.
Augustin.
erga Virginem superiori capite co-
ferre potissimum diximus, est
vitæ, ac præclarissimarum eius virtutum
imitatio: nam, vt rectè ait Augustinus:
Summa religio est imitari quod colimus. Id-
eo ecclesia in Collecta S. Stephani sic Deū
precat: Da nobis Domine imitari quod
colimus. & alia collecta petit, vt illius San-
cti,

Et, cuius natalitia colimus, etiam actiones imitemur. Hæc enim est solida Virginis deuotio, quæ non tantum verbis, sed operibus etiam continetur; ne de nobis ipsa Virgo sanctissima dicere meritò possit, quod de Iudæis apud Isaiam cap. 29. *Isai. 29.* legimus: *Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me.*

Virginii enim accommodatur illud Pro- *Proverb. 8.* uerbiorum 8. Nunc ergo filij audite me, beati qui custodiunt vias meas; qui scilicet, eadem per imitationem gradiuntur, Iisdem vestigijs insistant, ad Virginis vitæ exemplar mores suos componunt: Nam benè Cyprianus, de bono patientiæ ita monet, seruos oportet esse obsequentes, & filios non decere esse degeneres. *Cyprian.*

Quare Isai. 51. *Attendite ad Abraham* *Isai. 51.* *patrem vestrum, & ad Saram, qua peperit vos:* quod sic accommodari potest, ut iubeamur attendere ad Christum Patrem, & ad Virginem, quæ mater est omnium, ut eos imitemur. Ideo Ambrosius libro 2. de *Ambros.* Virgin. ubi fusè de Virginis virtutibus agit: *Talis fuit, inquit, Maria, ut eius unius vita omnium sit disciplina, si igitur auctor non displicet, opus probemus, ut quicumque sibi Virginis exoptat præmium, imitetur exemplum.* sic Ambrosius. & Hieronymus *Hierony.*

epistola 22. ad Eustochium: Nos, inquit, meliorum exempla sectemur: propone sibi B. Mariam, qua tanta exitit puritatis, ut mater Domini esse mereretur. & mox: Potes et tu mater esse Domini, nimirum spiritualiter. Ita Hieronymus.

Bernard.

Quod fuse prosequitur sanctus Bernardus in ser. super Salve Regina: Agnoscit, inquit, Virgo, & diligit diligentes se, & propè est veritate innocantibus se, præsertim his, quos videt conformes sibi factos in castitate, & humilitate, & totam spem suam, post filium suum, in ea posuerint, & toto corde quaesierint: data est ei potestas in cælo, & in terra, & in manibus eius vita, & Spiritus nostri: & oculi omnium Christianorum in eam sperant, & ipsa dat eis escam gratia, qua plena est, in tempore opportuno: origo fontium, & fluminum, mare virtutum san-

Ildefonsus.

ctarum auctrix Maria. hæc ille. & Ildefonsus sermone 1. de Assumptione Deiparæ: Imitamini, inquit, illam. & infra: Qui autè imitantur illam, erunt ex parte eius & rursum: Imitamini matrem Virginem, & Sanctos omnes, quos laudatis: quoniam non tantum illis prodest nostra laudatio, quantum nobis eorum imitatio. Vnde sponso magis placet imitator deuotus, quàm laudator otiosus: tamen vera laudatio cordis imitatio est operis. Ita Ildefonsus.

Quod

Quòd ipsum pulchrè sanctus Bona- Bonauent.
uentura in Stimulo diuini amoris, cap. 7.

his verbis docet : *Ipsam matrem Dei, & peccatorum, tanquam bonus, & deuotus filius in omnibus pro posse studeas imitari, tūc enim proculdubio te sibi tāquam matri veraciter exhibebis, & ipsa te tanquam suum filium veraciter adinuabit, & qua dignè ab ea petieris tibi dabit: & in omnibus tibi necessarijs ad salutem simpliciter ministrabit, & tandem in cœlesti gloria te apud se feliciter collocabit.* hæc Bonauentura.

Idem (vt superiori capite dixi) in epistola 25. memorialium , memoriali 13. cum Virginis deuotionem commendasset, hæc subiicit: *Et vt tua deuotio sit, ei accepta, & reuerentia grata, ipsius puritatem, & mundiciam omni virtute, mente, & corpore, illibatè in te ipso seruando, toto conatunitaria humilitate, & mansuetudine eius vestigia imitari.* & in Speculo cap. 3. dicit: Virginem ad Cœlum ascendentem figuratam in Esther, cui duæ famulæ ob-

Esther. 15.

sequebantur : super vnam innitebatur, altera verò sequebatur defluentia in humum vestimenta sustentans. has autem famulas vult esse Angelicam, & humanam naturam, super Angelos enim innititur in Cœlo familiarissimè cum illis agendo : at verò anima humana est fa-

Sophron.

mula, quæ Dominam suam Mariam sequitur in mundo colligens vestimenta, id est, virtutes, & exempla Mariæ. hæc ex Bonaventura. & Sophronius inter opera Hieronymi sermone de Assumpt. *Igitur, inquit, dilectissimi amate Mariam, quam colitis, colite quam amatis, quia tunc vel colitis, & amatis, si imitari velitis ex toto corde quam amatis.*

Sancti imitandi.

Augustin.

2 Quod si Sanctos imitari par est, vt pro nobis orare velint, vt meritò Augustinus sermone 30. de Sanctis dixerit: *Si ad consortium sanctorum martyrum pervenire volumus, de imitatione martyrum cogitemus: Debent enim in nobis aliquid de suis virtutibus recognoscere. vt pro nobis dignentur Domino supplicare; quanto maiori studio imitanda nobis erit Deipara, vt eius orationibus adiuuemur.* Propterea

Bernard.

S. Bernardus homil. 2. super Misit est: *Vt impetres, inquit, eius orationis suffragium, non deseras eius conversationis exemplum.* nam & Augustinus sermone 47. de Sanctis: *Ab eis, inquit, Sanctorum martyrum festiva gaudia celebrantur, qui ipsorum martyrum exempla sequuntur; solemnitates enim martyrum exhortationes martyriorum sunt, vt imitari non pigeat, quos celebrare delectat.* Ita Augustinus. quanto magis, qui Virginis deuotionem profitentur,

Augustin.

Virgi-

Virginem sibi imitandam statuunt.

Certè cum Sancti nobis à Deo imitandi proponantur, quia Christo similes fuerunt, ut propterea Apostolus 1. Corin. 11. dixerit: *Imitatores mei estote, sicut & ego Christi.* & sanctus Leo sermone in natali sancti Laurentij: *Gloriamur, inquit, in Domino, qui est mirabilis in Sanctis suis, in quibus nobis præsidium constituit, & exemplum:* multo diligentius Deipara imitanda erit, quæ in donis supernaturalibus Christo præ alijs quàm simillima fuit: de qua canit Ecclesia: *Cuius vita inclaya cū. Offic. Eccl. Cant. 4.* *Etas illustrat Ecclesias:* ut propterea Cantorum 4. meritò de eius etiam imitatione dici possit: *Mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium:* omnium enim virtutum exempla in ea relucet: id quod pulchrè ex Ambrosio libro 2. de Virgin. & ex alijs supra ca. 21. indicauimus. quare cœlestem, quam in terris duxit vitam, eiusque virtutes attentè contemplemur, & imitari studeamus, in odoremque vnguentorum eius, hoc est, virtutum eius boni odoris exemplo fragrantium per imitationem curramus: Id enim ex Cantic. 1. Deiparæ accommodat Ecclesia, & Damascenus orat. 1. de dorm. *Quàm pulchra, inquit, facta es, quàm suavis, Tu flos cæpi, ut lilium in medio spinarum: propterea adole-* *Damasc.*

adoleſcentula dilexerunt te, in odorem unguenti tui curremus. Ita Damascenus.

Frāciſcus. Quodd ſi roges quanam in re illam imitabimur? Sanè noſter Frāciſcus Arias non minùs piè, quàm doctè, in libro, quem de Proſectu Spirituali inſcripſit, tractatum peculiarè de virtutibus, quas in Virgine imitari debemus, luculenter conſcripſit; ad quem lectorem remittimus, hic tamen breuiter hac de re indicabo aliquid; ſi prius Damascenum orat. 2. de dormit. audiamus, ubi ea, quæ Virgo amat, quæque auerſatur, recenſet; ex quibus, quæ in ea imitanda ſunt; ſaltem generatim perſpicere. Damasceni verba hæc ſunt: *Curremus ut mentem, memoriamq; noſtram Genitricis Dei promptuarium efficiamus quo autem modo id aſſequemur? & Virgo ipſa eſt, & Virginum amans. Pura eſt, & purorum amans, quocirca ſi & corporis, & animi caſtitatem colamus, ipſius gratiam adipiſcemur: ſiquidem lutum omne fugit, ac cænoſas affectiones auerſatur. Ingluuiem execratur, foediſſima fornicationis viſijs infeſta eſt: huius impuras, & ſcoleftes cogitationis non ſecùs, ac viperarum foetus fugit: ſermones foedos, ac ſcurriles propellit: cantusq; ac meretricis unguenta ſubmonet: Ira tumorem odio habet: inhumanitatem, & inuidiam, ac ſu-*

multates

*Damaſc.
Qua auerſatur B.
Virgo in ſuis demoniis.*

multates non admittit: Inanem gloriam
 vanis laboribus se frangentem reijcit: super-
 bia fastui animo hostili resistit: Insuperiarum
 memoriam tanquam salutis hostem odio in-
 sectatur: vitium denique omne tanquam
 lethale venenum execrationi habet: horum
 autem contrarijs delectatur, contraria enim
 contrariorum medicamenta sunt. Ieiunio,
 & parsimonia, Psalmorumq; cantibus gau-
 det: cum puritate, & virginitate, ac pu-
 dicitia pulchrè illi conuenit: sempiternamq;
 cum illis pacem colit, easq; humanè, & co-
 mititer exosculatur: pacem, animiq; lenita-
 tem complectitur, charitatem, & miseri-
 cordiam, atque humilitatem tanquam a-
 lumnas suas, vniùs fouet. Atque, ut rem
 breuiter perstringam, quolibet vitio offen-
 ditur, ac discruciat: qualibet autem vir-
 tute, ut peculiari sua nota, laetatur, & ex-
 ultat. Quamobrem si vitia prompto, atq; a-
 lacri animo vitemus; virtutes autem om-
 ni studio, atque amore complectemur, easq;
 socias adhibeamus, frequens ipsa ad famu-
 los suos veniet, ac secum bonorum omnium
 agmen trahet, Christumq; filium suum, om-
 niumq; Regem, ac Dominum in cordibus no-
 stris habitantem assumet. haecenus Da-
 masceus.

Verum ad nonnulla singularia descen-
 damus; in quibus Virginem Deiparam
 nobis

Qua in
 suis deuo-
 tis B. Vir-
 go requirit

Imitanda
 B Virgo.

282 *Deipara imitanda.*

nobis imitandam proponere possumus; ea verò quinque esse possunt, 1. exacta diuinæ legis obseruatio, 2. eius demissa humilitas, 3. illibata Virginitas, 4. eximius in Christum amor, 5. denique religiosa vitæ exemplum, cuius vestigia nobis exhibuit præclarissima,

DEIPARA IMITANDA PRIMA in exacta diuina legis obseruatione.

4 **P**rimùm igitur sit integra, & accurata diuinæ legis obseruatio, qua ab omni præsertim peccato mortali, diuina iuuante gratia, quæ nunquam ex Dei parte deest diligentissimè caueamus. Huius diuinæ legis seruandæ Virgo sanctissima fuit studiosissima: quod faciliè ostendi potest ex reuelationibus, & ex ijs, quæ in sacra Euangeliorum historia habemus. Sanctus Bonauentura in Meditationibus vitæ Christi, cap. 3. quandam Deiparæ reuelationem S. Elisabethæ, ut ipse existimat, factam affert, in qua Deipara testata est, se in noctis medio semper ante templi altare, ea qua poterat voluntate, & affectu inter alia petiisse à Deo gratiam; qua Deum toto corde diligeret, & proximum; atque ea omnia, quæ Deus odit,

Bonauent

odio habere: gratiam quoque obediendi mandatis, & ordinationibus Pontificis templi. hæc ibi. & in libro 1. Revelationū sanctæ Brigittæ, cap. 10. Ego (inquit Dei-para) à principio cum audirem, & intelligerem Deum esse: semper sollicita, & timorata fui de salute, & observantia mea, & intimè dilexi Deum, & omni hora timui, & cogitavi, ne eum verbo vel facto offenderem. hæc in Revelatione sanctæ Brigittæ.

S. Brigitta

Et sanè quo studio Dei legem servavit, ex eo facile intelligi potest: nam ea etiam legis onera, ad quæ minimè tenebatur, ut nobis humilitatis, & obedientiæ consummatissimæ exemplum præberet, cumulatissimè implevit. quod S. Thomas 3. part. quæst. 37. art. 4. animadvertit: nam die à suo sacratissimo partu quadagesimo legi Purificationis, Leuit. 12. cui nequaquam erat obnoxia, se spontè subiecit. Qua in re profundissimam humilitatem, quemadmodum plenius cap. vicesimo primo, præ se tulit: cum enim ex Christi conceptu, atque partu virginco, vel Angelicam puritatem longè excederet; instar tamen reliquarum mulierum puerperarum, quæ ob immunditiam conceptus, & partus præscriptis diebus à templo arcebantur, par turturum, aut duos

S. Thom.

Leuit 12.

B. Virgo
nō teneba-
tur legi Pu-
rificat. etc.

- Luc. 2.* duos pallos columbarum, & in holocaustum, & pro peccato offerre iubebantur; hæc omnia exactè ipsa seruauit, & facto ipso quasi legali illa Purificatione, & sacrificio quodammodo se egere ostendit.
- Bernard.* Christum imitata, qui in Circumcisione, vt eleganter ait Bernardus sermone primo de Circumcisione, sine vlllo vulneris vestigio alligaturam non refugit vulneris, Circumcisionem nimirum, peccati remedium verecundum pariter, & austerum. Obedientiam verò legis absolutissimam exhibuit, cum eam etiam legem, à qua erat libera, seruare voluit; vt pia opera, quæ dicuntur supererogationis, nobis commendaret. Neque verò lege Purificationis fuisse comprehensam, (si excipias Abulensem in cap. 12. Leuit. quæst. 3.) docent omnes; in primis.
- Origenes.* Origenes in Leuit. 12. Chrysostomus oratione de occurso Domini. Bernardus
- Chrysost.* serm. 3. de Purificatione. S. Thomas loco citato, Theophylactus, Buthymius, Beda, Lyranus, Iansenius in cap. 2. Lucæ.
- Bernard* Tum quia lex illa ad eas tantum mulieres pertinebat, quæ suscepto semine conceperant, quemadmodum habet editio
- S. Thomas* vulgata, & Septuaginta Interpretes. At
- Theophyl.* Deipara de Spiritu sancto, virginitate il-
- Euthym.* libata permanente, concepit. Tum et-
- Beda.* iam
- Lyranus.*
- Iansenius.*
- Edit. vulg.*
- 70. Interp.*

nam, quia sine puerperij sordibus, hoc est, absque fluxu sanguinis, & absque secundinis, ad quas immunditias remouendas Purificationis ritus erat institutus, filium ediderat. Et quamuis Abulensis in *Abulensis.* Leuit. 12. quæst. 12. propter naturam partus in beata Virgine sanguinis, & secundinarum effusionem admittat: partum *Partus* tamen illum huiusmodi sordibus ex di- *Virg fuit* bus sanguina voluntate caruisse, cum hoc Christi & secundinarum. *Can. Trul.* sti, eiusque Genitricis dignitati magis congruat; multorum Patrum testimonijs, & Canon. Trul. 79. egregie probat Suarez tomo 2. in 3. part. disputat. 13. sect. 2. & disputat. 16. sect. 2. & Barrada libro 8. cap. 15. & libro 10. ca. 2. Et sanè hunc virginem Deiparæ partum, ab omni non solum dolore, in quo aliz filios pariunt, sed etiam immunditia alienum cecinit Isaias capite 35. cum Deiparam nomine Solitudinis, & deserti, quasi nullo semine foecundatam vocat, eamque non tantum cum Exultatione, id est absque dolore; verum etiam quasi lilium, quod eximio suo candore puritatis est Symbolum, germinaturam prædixit: *Isaia 35.* *Latabitur*, inquit, *Deserta, & Innua, & exultabit Solitudo, & florebit quasi lilium, germinans germinabit, & exultabit latabunda, & laudans.* & Bernardus loco citato *Bernard.* pulchrè

pulchrè ait ex persona Virginis: *Cur non ingrediar Templum? qua peperit Dominum Templi? Nihil in hoc conceptu, nihil in partu impurum fuit, nihil illicitum, nihil purgandum, nimirum cum proles ista fons puritatis sit, & purificationem venit facere delictorum. Quid in me legalis purificet observatio, qua purissima facta sum ipso partu immaculata? Verè ô beatissima Virgo, verè non habes causam, nec tibi opus est Purificatione hæc Bernardus.*

Luc. 2. B. 5 Adhæc Deipara Lucæ 2. per singulos annos à Nazareth cum filio in Ierusalem tenebatur solemnî Paschatis die se conferre sole-
ex lege Tēbat : & quidem non sine labore: cum ex
plū adire. Brocardo in descriptione Terræ sanctæ,
Brocardo Ierusalem vigintiseptem leucis distet à
part. 1 in Nazareth. Atqui huic præcepto non mu-
descrip. Ie lieres, sed viri tantum subiacebant: sic e-
rusalem. nim docemur Exod. 23. & Deuteronom.
Exod 23. 16. *Tribus vicibus per annum apparebis o-*
Deu. 16. *mne masculinum tuum in conspectu Domi-*
Luc. 2. *ni.* Sed quid de legis diuinæ obseruatione dicimus? Cum Cæsaris Augusti edictum in vniuersi orbis descriptione prægoans illa quidem, quamuis absque vllò grauamine sibi minimè negligendū existimarit, quin potius non sine longi itineris labore 29. scilicet leucarum ex Brocardo ascendit cum Iosepho sponso à Nazareth.

zareth, in Bethlechem, vt iuxta Augusti edictum profiteretur.

Hinc est, quòd Virgo beatissima licet apud filium pro nobis intercedendi partes strenuè obeat; ad diuinæ tamen legis accuratam custodiam, atque adeo, vt ab omni præsertim lethali labe caueamus, suo Exemplo magnopere nos prouocat quin etiam ad hoc ipsum monitis, ne suarum precum fructus culpa nostra impediatur, vehementer hortatur: Cuius specimen in Nuptijs Canæ Galileæ vide- *Ioan. 2.* relicet, in quibus deficiente vino, illud à filio procurauit. ministros tamen, ne qua ratione eorum inobedientia perficiendo diuinitus miraculo impedimento esset, sedulò admonuit illis verbis: *Quodcumque dixerit vobis, facite.* quod ipsum è Cælo nobis, pro quibus orat, clamare non desistit, quo, scilicet, diuinæ gratiæ, quam nobis impetrat, non desimus; id quod monebat Apostolus Hebræorum duodecimo. Sic enim diui- *Hebr. 12.* nam legem pro nostro virili parte exequi studentes, ea, quæ pro nobis ipsa petit efficiacius assequemur. Quocirca qui Virgi- *Cur Virgo* nis deuotionem in votis habent, summo *sacratissima* studio enitantur ab omni peccato, præ- *in suis de-*sertim mortali, se abstinere, illudq; dili- *notis pec-*genter cauere: & præter exempla Virgi- *cata dete-* *stetur.* nis

nis sedulo imitanda, eiusdemque monita, quibus ad hoc nos hortatur, plurimū subiectis rationib⁹ ad id permouebimur. Primò, quia eius matris, cuius filium hostiliter aliquis odio persequitur, imò & vulneravit, & quantum est ex se adhuc vulnerare non cessat, verè amicus dici non potest. At de peccatoribus illud pronunciat Apostolus Hebr. 6. *Rursum crucifigentes sibi met ipsos filium Dei, & ostentui habentes.*

Hebr. 6.

Ergo qui Deiparæ studium, ac deuotionem proficitur, peccata diligenter caueat. Secundò, quia Virgo Dei honorem vehementer appetit, ac propterea peccatum omne, quod est Deo contrarium, ad quod delendum Christus mortuus est, auersatur. Tertio, ipsa contritura prædicatur caput serpentis, qui suum virus per peccatum infundit: Quocirca ab ipsis quoque venialibus, à quibus Virgo purissima tantoperè abhorret, pro virili nobis parte cauendum est. Quartò, quia proportionem quadā ipsa de ijs, qui se eius studiosos profitentur, effert illud Psalm. 100. *Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat.*

Genes. 3.

Psalm. 100.

100. *Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat.*

Quod si quispiam obiecerit, nonnullos magnis sceleribus obstrictos Deiparæ deuotionem sectari, in eiusque honorem

remieiunia, aliaque pietatis opera propenso animo præstare, quod multis exemplis, quæ c. 20. & 35. attulimus, confirmari potest.

Respondeo id quidem propter insignem Virginis benignitatem, qua etiam peccatores non dedignatur, verum esse: Cæterum ex hoc rectè inferri Deum optimum, qui omnes homines vult saluos fieri, hac ratione horum peccatorum misereri, eosque per Virginis intercessionem ad salutarem pœnitentiam trahere velle: id quod in iisdem exemplis cernere licet. At verò ne salus nostræ animæ in discrimen adducatur, studeamus quantocyus à peccatis per pœnitentiæ Sacramentum mundari, nosque quales ipsa Virgo operatur, exhibere, ut eius patrocinium, & propensissimam in nos voluntatem re ipsa experiamur.

SECUNDO DE IPARAIMITANDA
in humilitate profundissima.

SECUNDÒ verò humilitas Virginis est sectanda, cuius ipsa in vniuersa vita, & in Cantico suo egregia nobis exempla imitanda reliquit, quamque in suis deuotis præcipuè requirit. De hac porro

N

Vir-

Luc. i.

Bernard.

Virginis humilitate imitanda Bernardus homilia 1. super Missus est : *Imitare,* inquit, *humilitatem Virginis ; si non potes virginitatem humilis ; Laudabilis virtus virginitas sed magis necessaria humilitas : illa consolitur, ista precipitur : & si placuit ex virginitate, tamen ex humilitate concepit : unde constat, quia etiam ut placeret virginitas, humilitas proculdubio fecit. & mox : Si igitur virginitatem in Maria non potes nisi mirari, stude humilitatem imitari, & sufficit tibi.*

Ambros.

Luc. i.

August.

Ildephon.

Idem sermone signum magnum, agēs de Virginis humilitate : *Merito,* inquit, *facta est omnium Domina, qua se omnium exhibebat ancillam : obsecro vos filii, amulamini hanc virtutem, si Mariam diligitis, si contenditis ei placere, amulamini modestiam eius.* Ita Bernardus, & Ambrosius lib. 2. in Lucam expendens illud : *Ecce Ancilla Domini.* Vide, inquit, *humilitatē, vide deuotionem : Ancillam se dicit Domini qua Mater eligitur. Nec repente exaltata promisso est. & August. serm. 35. de Sāctis : Quid prodest hanc interpellare vocibus, nisi etiam humilitatis eius exempla teneamus. & Ildephon. serm. 3. de Assumpt. Fundata erat, inquit, Dei Genitrix profunda humilitate, & dilatata in charitate, propterea hodie est tam sublimiter exaltata : sed quia celsi-*

relatitudinem, & magnificētiā throni per-
scrutari non possumus, saltem thesauros eius
humilitatis interdum perscruemur, ut de-
inceps eius interuenientibus meritis, ad glo-
riam donorum pertingere valeamus: nam
humilitas custos reliquarum virtutum est.
hactenus ille. Et hæc satis sint de humili-
tate Virginis. reliqua enim, quæ ad hanc
Deiparæ virtutem spectant, fusius perse-
cuti sumus. c. 12. & 21. vbi plures eiusdem
actus expenduntur.

Illud tamen minimè omittendū, quod
S. Bonauent. in spec. B. Virg. c. 8. cōtra eos **Bonauent.**
qui de bonorum operum fecunditate su-
perbiunt, pulchrè in beatiss. Virg. obser-
uat: Legitur, inquit, in Genesi de ancilla Sa-
ra, quod concepisset se videns, despexit Do-
minam suam: Mala ergo ancilla Agar de
fecunditate inflatur, bona verò ancilla Do-
mini Maria de humilitate fecundatur: An-
cilla illa superba Dominam despexit, ancillā
illam humilem Dominus respexit, sicut ipsa
humiliter recognoscēs dicit: Respexit humi-
litatem ancilla sua. O anima Christiana,
Domini ancilla, sic cum Maria amplectere
fecunditatem, ut nequaquā deseras humi-
litatem, ut ergo de boni operis fecunditate
non infleris, sed magis de humilitate fecun-
deris, attende humilem ancillam, respice
humilem MARIAM. hæc Bonauentura.

Genes. 16.
De bonis
operibus
non super-
biendum.

August.

Augustinus de symbolo ad Catechumenos lib. 4. c. 5. cum ad virginitatem seruandam fideles hortaretur: *Gaudete, inquit, Virgines sancte, ut propter Christum non vos contristet sterilitas, quarum fides magna est fecunditas. Nec doleatis non vos esse matres, quia spiritu aliter generatis. & innox: Imitamini fideles Mariam Capitis vestri. Quod tanta matri contulit, & in sua carne seruauit, hoc etiam nobis donauit Virgo Mater sancta., caro Christi ab omni contagione libera.* hæc Augustinus.

T E R T I O, D E I P A R A
imitanda in virginitate
purissima.

TERTIO, virginitas in Deipara maxime elucet: de cuius virginitate aliquid cap. 21. & copiosius egimus cap. 32. Hæc virtus multis nominibus à Deipara exigitur ab ijs, qui eiusdem colendæ studio tenentur.

Damasc.

Idco Damascenus oratione 2. de dormitione: *Virgo ipsa est, & Virginum amas:*

Sophron.

Pura est, & purorum amans. & Sophron.

Form. de Assumpt. *Christus matrem Virginem elegit, ut ipsa omnibus esset exemplum*

Ambros.

castitatis. Ambrosius libr. 2. de virginitate: *Sit, nobis, inquit, tanquam in Imagine descri-*

descripta virginitas vitaq. Beata Maria, de
 quâ velut in speculo refulget species castita-
 tis, & forma virtutis. Propterea Chryso- *Chrysoft.*
 stomus in sermone de beata Virgine:
Quacunque, inquit, estis Virgines ad ma-
trēm Domini confugite: Illa enim pulcher-
rimam, pretiosissimam, & incorruptibilem
possessionem patrocinio suo vobis conserva-
bit. Ideoque qui eius devotionis se de-
 dunt, castitatem purissimam animæ, &
 corporis præcipue colant: sic enim & ip-
 si, & eorum obsequia Virgini grata erūt.
 Legitur enim in speculo exemplorum *Specul.*
 dist. 9. & num. 26. de Iuene quodam im- *exempl.*
 pudico, cui cum Virginem frequentissi- *Laudes*
 mæ collaudaret in vasta quadam solitu- *Virginis*
 dine esurienti Virgo sanctissima in vasis *à corde*
 turpibus, & immundis epulas obrulit *mundo*
 delicatas: sed cum Iuuenis propter va- *gratiores.*
 forum immunditiam comedere se posse
 negaret: Laudes (inquit Virgo) quas mi-
 hi offers, bonæ sunt: sed cor tuum im-
 mundum est; Ideo tuis laudibus non
 delector. Qua visione admoni-
 tus resipuit, vitamque
 meliorem insti-
 tuit.

QVARTO. DEIPARA
imitanda in eximio erga Chri-
stum amore.

QUARTO, quod in Virgine imi-
 temur est amor eximius, quo
 Christum filium est complexa; cum e-
 nim non solum concepit, peperit, lacta-
 vit, educauit, & cum in Templo amisisset,
 sollicitè quæsitum inuenit. Sed etiam
 in toto vitæ decursu nunquam deseruit,
 eiûque morienti in Cruce, cum suam ip-
 sius animam doloris gladius pertransi-
 uit, fortiter astitit, ut capite 8. 9. 10. & 11.
 dictum est. Post filij, verò Ascensionem,
 apud loca illa Christi memoria clara af-
 fiduè versabatur, illa que crebrò, & deuotè
 obibat.

Luc. 1. & 2

*Frequenter
 loca Chri-
 sti memo-
 ria clara
 innisibat.*

Nam & in monte Sion, vbi præclarif-
 sima nostræ salutis sunt celebrata myste-
 ria, Virgo sanctissima hospitabatur, ibi-
 que animam filio reddidit: sic enim scri-
 bit Damascenus serm. 2. de dormit. Virg.
In diuina, inquit, & inclyta Ciuitate Da-
uidus, in qua lex quadam fuit impleta Pro-
phetarum, pronunciata autem fuit lex spi-
ritus, in qua typicū Pascha peregit Christus
legislator, & verū Pascha, qui Deus est ve-
teris & noui testamēti tradidit, in qua cœ-
nam

Damasc.

nam mysticam suis discipulis Agnus Dei, qui
mundi tollit peccatum, celebrauit, & eis se-
ipsum tanquam vitulum saginatum sacri-
ficauit, & vera vinea botrum calcauit: in
qua Christus aspicitur ab Apostolis surgens
à mortuis, & fidem facit Thoma, & per eū
finibus terra, quod sit Deus, & Dominus,
duas in se ferens naturas, etiam postquam
surrexit à mortuis. Hac est arx Ecclesiarū,
Hac est habitaculū Apostolorū: in Hac san-
ctissimi Spiritus in varijs sonis & linguis, &
in specie ignis effusus fuit adueniens Apo-
stolis In hoc cum ille Theologus accepisset,
Deiparam subministrabat ei, ex quibus o-
pus habebat. Hac est mater Ecclesiarum,
qua sunt per uniuersum orbem terra: in hac
vitam egit Dei mater postquam filius sur-
rexit à mortuis. In ea ergo B Virgo iacebat
super aliquem felicissimum lectum. Hacten-
us Damascenus agens de loco dormi-
tionis Deiparæ. Eadem confirmat Andr. *And. Cre.*
Cretensis orat. 1. de dormitione. Beda de *Beda.*
locis sanctis c. 3. Metaphrastes oratione *Metaph.*
de vita, & dormitione. Cedrinus in Cō- *Cedrin.*
pendio, & Nicephorus lib. 2. hist. cap. 3. *Nicephor.*
& cap. 21. licet ad aliquod tempus Dei-
param cum Ioanne Euangelista Ephe-
sum incoluisse affirmant Patres Concilij *Patres*
Ephesini in Epistola Synodica ad Cle- *Concilij*
rum Constantinopolitanum tom. 2. c. 26 *Ephesini.*

*Reuelat.
S. Brigitt.
Ildephon.*

Cæterum alia sacra loca inuisebat, quæ admodum lib. 6. reuelat. S. Brigittæ cap. 61. ipsamet idem S. Brigittæ reuelauit. Quod etiam testatur Ildephonsus serm. 5. de Assumpt. *Virgo, inquit, sine dubio loca Dominica Natiuitatis, Passionis, sepultura, & Resurrectionis frequenter circumiens inuideri cupiebat, in iisdem locis lachrymas fundebat, & oscula imprimebat: deinde ad Apostolicum contubernium post intuitum. Dominicorū locorum cum gaudio remeabat: hæc Ildephonsus. Eadem de Virgine meditatur Carthusianus lib. 4. de laudibus Virginis art. 1. Guarricus serm. 2. de Assumpt.*

*Carthus.
Guarric.*

Sophron.

9 Sophronius porro sermone de Assumptione: *Puto, inquit, quod quicquid cordis est, quicquid mentis, quicquid virtutis humana si totum adhibeas, non sufficiat, ut cogitare valeas quanto indefinenter cremabatur ardore p̄ amoris, quantis mouebatur repleta Spiritu S. celestium secretorum incitamentis; quia & si diligebat Christum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute: nouis tamen quotidie inflammabatur presentia absens, desideriorum affectibus; tanto siquidem validius, quanto diuinis illustrabatur intus uisitationibus, quam totam repleuerat Spiritus S. gratia, quam totam incanduerat diuinus amor.*
ita.

ita ut in ea nihil esset, mundanus quod violaret affectus, sed ardor continuus, & ebrietas perfusi amoris: nam & Christus ab omnibus est amandus ex toto corde, & ex tota anima, atq; ex tota virtute quarendus; maxime tamen ab ea ardentius, cuius & Dominus erat, & filius. Fortassis ergo primum amore in loco, quo sepultus dicitur, interdum habitasse eam credimus, quatenus pijs pasceretur internus amor obtutibus. Sic namq; locus medius est hinc inde constitutus, ut adire posset ascensionis eius vestigia, & locum sepultura, ac resurrectionis, & omnia, in quibus passus est loca inuisere, non quia iam viventem quareret cum mortuis, sed ut suis consolaretur aspectibus. Hoc quippe habet impatiens amor, ut qua desiderat, semper inuenire se credat. & mox: Denique amor Christi desiderium pariebat: desiderium verò gliscens quasi novis reparabatur ardoribus, in tantum ut credam non nunquam quod omnia etiam, & semetipsam transenderet, quia omnino amor impatiens, quod amat non potest non videre. hucusq; Sophronius.

Sanctissimam præterea Eucharistiam Quotidiè
quotidiè sumebat: si enim hoc de reli- Virgo cō-
quis Christianis iam inde ab ipsis nascē- munica-
tis Ecclesiæ incunabulis testatur S. Lu- bat.
cas in Actis Apostolorum cap. 2. quanto Act. 2.

magis de beatissima Virgine, quæ & divinarum rerum cognitione longè maiori pollebat, & Christi amore flagrabat ampliori, id existimandum est? Hunc igitur Deiparæ erga Christum amorem pro nostro modulo habere nitamur, singula Christi præsertim morientis mysteria memoriæ nostræ meditatione repræsentemus; sanctissimam Eucharistiam crebrò, ac deuotè sumamus, apud nos reputantes corpus illud esse ex purissimis Virginis sanguinibus efformatum, qua de re cap. 8. dixi. sic enim Virginem imitantes, rem ipsi præstabimus gratissimam, & verò nobis maximè salutarem. Reliquas Virginis virtutes vide apud Ambrosium lib. 2. de Virg. & apud alios: nos breuitatis studio has tantum innuere volumus, ex ijs, quæ cap. 21. recensuimus.

Ambros.

QVINTO DEIPARA IMITANDA
*quod in ea religiosa vita
 exempla reluceant.*

*Maria
 paupertas,
 castitas,
 &
 obedientia*

IO QVINTVM, quod in Deipara imitandum occurrit, est expressum quoddam & absolutissimum, quod in ea mirificè præfulsit, religiosæ vitæ exemplar, & specimen: cùm enim ordo quilibet

bet religionis ad perfectionem consequendam institutus, tribus potissimum Christi consilijs, Paupertate, Castitate, & obedientia, ijsque voto confirmatis contineatur: cumque Religiosi viri è mundi illecebris auulsi in suis se domicilijs, claustrisque contineant; eam sanè viuendi viam Deo ductore Deipara iniuit, ut & præclarissima posteritati eorum omnium exempla reliquerit: nec desit ijs, qui religiosæ vitæ studio tenentur, quod in sanctissima Virgine imitari abundè possint.

*voti Deo
consecrata*

Verum, ut hoc magis perspicuum fiat; Primùm ostendamus oportet, hæc tria Christi consilia, quæ ad perfectionem pertinent, in vniuersum fuisse à Deipara perfectissimè suscepta, votoque insuper confirmata.

Deinde ad singula, præsertim ad eius paupertatem (nam de duobus alijs alibi fusius) descendamus.

Tum quicquid religiosam vitam ornat, & instruit, in ea cumulatè fuisse breuiter perstringamus.

I.

Pertinētia

Et quod spectat ad primum, si Apostolos, quos ore suo sacratissimo erudire, & doctrina sua instituere dignatus est Christus, tria religionis consilia

*ad statum
perfectiōis
Apostoli
vouerunt.*

N 6

sub-

Substantialia illa quidem complexos esse, eaque voto nuncupato Deo obtulisse exploratissimum est; quanto magis de Deipara sanctitatis omnis, ac perfectionis Magistra idem affirmare possumus, ac debemus. De Apostolis id colligere facile licet ex verbis S. Petri, qui quidem omnium nomine sic ad Christum locu-

Matth. 19. rus est *Matth. 19, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: Omnia, inquit, per-*

Hieron. inde quasi diceret. ut aduertit Hieronymus lib. 1. contra Iovinianum: *Non modo bona, verum etiam uxores propter te dimisimus; & adiecit secuti sumus te; hoc est ad tuum præscriptum, arque obedientiam vitæ nostræ cursum dirigimus. Apostolos verò de his votum etiam nuncupasse*

August. auctor est August. lib. 17. de Ciuit. cap. 4. ubi docet Christum pro nobis egenum factum, erectum fuisse super omnes: *Ut sedeat, inquit, cum potentibus populi; hoc est, cum Apostolis, quibus ait: Sedebitis super duodecim sedes, & sedem gloria hereditatis dans eis; dixerant enim potentes illi: Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Hoc votum potentissimi VOVERANT. sic*

S. Thom. August. & S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 4. ad 3. *Apostoli, inquit, intelliguntur vouisse pertinentia ad perfectionis statum, quando Christum, relictis omnibus sunt secuti. Id autem*

autem tum multis confirmat Aluarus *Aluarus*
 Pelagius lib. 2. de planctu Ecclesiæ c. 56. *Pelagius.*
 tum illa præsertim ratione, quod votum *Voti vin-*
 (ut ipse dicebat,) est consilium consilio *culū per-*
 rum, & forma, & perfectio eorum: quia *fectum.*
 quodcunq; sit consilium, super quod ca-
 dat, id essentialiter perfectius reddit, &
 Deo acceptius. quod etiā docet S. Tho-
 mas 2. 2. q. 88. art. 6. vbi probat idem opus *S. Thom.*
 facere cum voto (ut ait verbis S. Thomæ)
 melius esse, ac magis meritorium, quam
 sine voto: sed Apostoli fuerunt in apice
 perfectionis, ergo in Christi cōsilijs ser-
 uandis hac voti perfectione minimè ca-
 ruerunt.

II. At ex his omnibus colligere facile *Consiliorū*
 possumus Deiparam, quam Spiritus S. *Christi*
 vnctio interius perfectissimè de omni- *observatio*
 bus docuit, quam Christus filius præ o- *in Virgine*
 mnibus singulariter erudiuit, atque inti- *inchoata.*
 ma tot annorum consuetudine sanctissi-
 mis imbuat Religionis studijs, eiusmodi
 votorum perfectione cumulatam in pri-
 mis fuisse. Et quidem de virginis vo-
 to, quod auctore S. Thoma cum omnib.
 Patribus, ac Theologis, Deipara ante
 Christi incarnationem emisit, objicit si-
 bi idem S. Tho. 3. par. q. 28. art. 4. argum. *S. Thom.*
 2. Perfectionem consiliorum Christi de *Obiectioni*
 buisse inchoari à Christo, qui est finis le- *satisfit.*

gis: At huic obiectioni sic ipse respondet ad 2. *Sicut, inquit, gratia plenitudo perfectè quidem fuit in Christo. Et tamen aliqua eius inchoatio præcessit in Matre: ita etiam observatio consiliorum, quæ per gratiam Dei fit, perfectè quidem incepit in Christo, sed aliquo modo fuit inchoata in Virgine matre eius hæc S. Thomas: quæ sanè ratio non de virginitatis tantum, sed paupertatis etiam & obedientiæ voto, quæ ad perfectionem quoque spectant, concludit. Et profectò ipsamet Deipara Paupertatis votum nuncupasse se revelavit S. Brigittæ libro 1. eiusdem revelationum capit. 10. *A principio, inquit, vovi in corde meo, si esset Deo acceptabile, observare virginitatem, NIHIL unquam possidere in mundo, sic ibi.**

II.

*De obedientia.
Cap. 21.*

Quod verò ad eadē consiliorū opera in particulatī spectat, Deipara obediētiā perfectissimè coluit, quæadmodum c. 21. vberius ostendimus, præsertim cū ad imperium sanctissimi Ioseph spōsi in Ægyptum discessit, indeq; remigravit, ex quo reliqua cōiicias licet, quæ pertinet ad obedientiam, quā in Deipara eo maiori laude dignam prædicamus, quod ipsa sanctitate, ac sapientia sponso suo longè, multumque præcellebat.

De

De castitate vero, ac purissima virginitate, quam Deipara prima omnium voto edito obtulit Deo, fusè egimus tum cap. 32. tum etiam supra in hoc eodem capite.

De castitate.

Cap. 32.

12 Paupertatis denique, quam toto suæ vitæ tempore Deipara studiosissimè est amplexata, specimen nobis exhibuit præclarissimum. Quod ut exemplis demonstramus, pono primum, Deiparæ paupertatem non ex necessaria rerum inopia, sed ex spontanea bonorum abdicatione profectam, ut Christo filio, qui cum diues esset, pro nobis egenus factus est, magis conformaretur, quippe quæ parentum suorum vnica hæres fuit, qui ut c. 18. dicebamus, bona tribuebant in partes tres, vnā templo, alteram peregrinis, & pauperibus, tertiam sibi reservabant. Deinde hoc ipsum in lib. 1. reuelat. S. Brigit. cap. 10. habetur, vbi Deipara S. Brigit. breui compendio vitam suam eidem S. Brigittæ commemorans, inter alia hæc subiicit: *Omnia, quæ habere potui, dedi indigentibus, nihilq; nisi tenuem victū, & vestitū reservavi.* & mox illud quod modò citauimus: *A principio vovi in corde meo, nihil unquam possidere in mundo,* & in lib. 7. earundem reuelat. cap. 25. Deipara ad S. Brigittam: *De diuitijs,* inquit, *ego.*

Voluntaria Deipara paupertas.

2. Cor. 8.

Cap. 18.

S. Brigit.

6. 10.

Et Ioseph nihil reseruauimus nobis, nisi necessaria vita ad honorem Dei, reliqua dimisimus propter honorem Dei sic ibi.

Maria assiduus manuum laboribus sibi victum comparabat.
Basil.

Ex hac Deiparæ voluntaria paupertate factum est, ut suis ipsa manibus laboraret: quod S. Basilius in Constitutionibus monasticis c. 5. cum ageret de Christi virtutibus, quæ per corpus exercerentur, in Deipara obseruauit his verbis: *Christus prima sua aetate parentum suorum imperio subiectus fuit, & labores corporis omnes a quo una cum ipsis animo illis obediens tolerauit. Verisimile est enim cum homines illi essent, & iustitie, & pietatis cultores, tennes tamen; neque necessarijs ad viuendum copijs satis instructi (quod ex Prasepio intelligi potest, in quo venerabilis ille fœtus est) solitos eos in assidujs corporis laboribus versari, & hac ratione quotidianum sibi victum quaritare. Porro Iesus cum in his, ut diuina litera predicat, esset subiectus sine dubio in perferendis etiam una cum ipsis laboribus morigerâ declarabat suam obedientiam. hæc Basil. Et certè Epiphanius Presbyter Constantinopolitanus in vita Deiparæ testatur, eam egregiè didicisse artē tractandi Lanam, Linum, Sericum: Erat inquit, docilis, & amans doctrinam, & non solum in sacris literis, sed etiam cum Lana, Lino, Serico, & Byssō laborabat: erat præterea*

Luc. 2.

*Epiphan.
 Presbyter
 Constantinopol.*

terea in sapientia, & intelligentia super omnes illius sæculi adolescentulus cunctis admirationi, qua & verè consuevit ea, quorū usus in templo erat Sacerdotibus. sic ille.

Idem habet Anselmus in vita Virginis. *S. Anselm.*

Quare mirum non est, tunicam Christi inconsutilem desuper contextam per totum opus fuisse Dei Genitricis manibus elaboratum ex S. Antonino 4. part. tit. 15.

c. 43. §. 1. quemadmodum etiam Euthymius in cap. 27. Matth. ex traditione Patrum astruit, qua de re nos aliquid supra *Euthym.*

cap. 29.

13. Ex hac eadem paupertate factum *Cap. 29. Quanam*

est, ut ascendens cum sponso in Bethle- *ratione*

hem, unde originem trahebat: Eo quod *Maria*

esset de domo, & familia David, filium e- *paupertate*

nixa reclinaret in præsepio, quod sibi tam *exer-*

quam pauperi non esset locus in diuer- *cuerit.*

sorio. Ut in sua item Purificatione qua- *Luc. 2.*

dragesimo à partu die par Turturum, aut

duos pullos Columbarū, pauperum ni-

mirum oblationem daret: quāvis à Ma-

gis paucis ante diebus munera, Aurum, *Matth. 2.*

Thus, & Myrrham, eorumq; non exiguā *Oblata à*

partem dono acceperit. quod inde colli- *Magis mu-*

gitur, quia Magos ea nō ex crumena, vel *nera pau-*

referata arcula, sed apertis thesauris suis *peribus di-*

obtulisse refert Euangelista Matthæus. *S. tribuit.*

Quæ tamen omnia Virgo sanctissima *Matth.*

pro-

propter mysteria, quæ in eis significabatur, minimè respuit, sed ea quantocyus pauperibus erogavit, quemadmodum S. Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 32. § 2. observat his verbis: *Aurum sibi oblatum à Magis non modicum, prout decobat eorum Regiam maiestatem, non sibi reservavit in posterum, sed (ut dicebat devotus Bernardus) pauperibus per Ioseph dispersis.* sic ille. Quod ipsum complures etiam piè existimant cum Bonaventura in Meditationibus vitæ Christi capit. 9. cum Carthusiano & Abulensi in capit. 2. Matth. quæst. 47. qui hanc esse communio-rem sententiam testatur; quamvis & aliam addat expositionem, quæ voluntariam Virginis paupertatem magis confirmat, ait enim B. Virginem munera illa quantumvis copiosa à Magis oblata delibasse tantum, & ex singulis modicum quid accepisse.

*Maxima
paupertatis
Deipara
perfectio.*

*S. Antoninus.
Matth. 5.*

14 Claudam hanc de Paupertate Deiparæ disputationem ijs, quæ S. Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 24. nu. 1. in Virginis paupertate eleganter expendit; cum enim ostenderet Deiparam actus illos virtutû, qui octo beatitudinibus continentur, perfectissimè exercuisse: initium facit à paupertate, de qua Christus Matth. 5. *Beati pauperes spiritu, quod (ut eius ferè*

ver-

verbis vtar) sic ostendit. Hæc beatitudo importat abdicationem rerum, quæ fuit in summo in B. Maria, & quidem magna est paupertas per rerum subiectionem. Maior per rerum abiectionem: maxima autem, quæ ex vtrisque componitur, de qua Apostolus 2. Cor. 6. *Nihil habentes,* 2. Cor. 6.

& omnia possidentes. Hoc autem non potuit esse nisi in B. Maria omnimodè, & perfectè, & propriè. omnes alij si res abiecerunt non retinuerunt, & si retinuerunt non abiecerunt: quia tantum procuratores, & fructuarij, & non Domini fuerunt. Beata autem Mater Dei Virgo existens, & Regina cœli ius, & dominiũ, & vsumfructum possessionis habebat in rebus filij sui. Vnde & benè poterit relinquere, & omnia possidere. Relinquere quantum ad vsumfructum; Possidere quantum ad proprietatem eius domini. & sic beatissima Virgo potuit habere altissimam paupertatem. Addit S. Antonius ex Alberto, paupertatis perfectione non attendi penes summum defectum rerum, sed penes deuotionem, voluntatem, & personę dignitatem: & ex eodem Alberto nouem numerat paupertatis gradus in rerum abiectione.

S. Antonius.

Albertus.

Paupertatis gradus nouem.

Primus est, dare superflua persona, prout persona sonat dignitatem aliquam.

Se-

Secundus dare superflua non solum persona, sed etiam natura.

Tertius, dare non solum superflua, sed etiam necessaria.

Quartus, omnia necessaria, & superflua simul dare. & semetipsum retinere, id est, nō propter Deum, quod & Philosophi fecerunt, quemadmodum de Crate Philosopho nota.

Crates Philosoph. Hieronymus in Matth. 19.

Hieron. Quintus, omnia dare, & semetipsum addere secundum illud Matth. 19 Si vis perfectus esse, vade & vende omnia, qua habes, & da pauperibus, & sequere me, scilicet, TE DANDO.

Sextus, omnia dare. semetipsum relinquere, & ultra hoc laborare, manibus. ut tribuat necessitatē patienti, ut fecit Paulus; qui laborabat manibus suis, ut ipse dicit, ad Corinthios, ut sibi. & socijs subveniret.

Septimus, dare etiam semetipsum; & spiritu, & corpore laborare, ut pascat proximum spirituali cibo, qui gradus est melior prioris quia melius est reficere animam semper vivam (ut ait B. Gregorius,) quam corpore moriturum.

Octavum autem paupertatis gradum ponit Albertus in beatissima Virgine perfectiorem ceteris, qui est relinquere omnia, & seipsum, & de substantia corporis sui accipere, &

re, & ad refectonem animarum proximis dare. Hoc enim fecit sola beatissima Maria, qua de purissimis carnibus, & sanguinibus viaticum nobis confecit panem vinum, qui de caelo descendit, qui est verè vita, quem qui religiosè māducaverit, mortem non gustabit in aeternum. Hunc toti mundo mendico ipsa dedit.

Summi
paupertatis
gradus
à Maria,
ac Iesu
expleti.
Ioan. 6.

Nonus gradus perfectissimus est filij sui Iesu, qui est omnia dare corpus, & animam propriam, & divinitatem habens unitam, proximis dare in cibum anima, sub specie, tamen aliena, & hoc fuit opus summa misericordia, & summum paupertatis Domini Iesu in vita. Haftenus ad verbum ex Alberto apud sanctum Antoninum loco citato.

III.

Quod si regularis vitae disciplinam penitus inspiciamus; cuius quidem professores propria domo, ac parentibus relictis à saeculi strepitu, intra regularia se claustra subdixerunt, peculiare ibi Religiosorum virtutes studiosè colunt, divinarum rerum contemplationi vacant, domo non progrediuntur, neque cum alijs habent nisi pietatis, vel charitatis ratione commercium: luculentissimum profectò horum omnium specimen singulariter reperiemus in Deipara. Etenim

B. Virgo
cum in tē-
plo degeret
in regula-
ris vita
disciplina
educata.

Ambros.

Horum porro complura egregiè obseruauit Ambrosius lib. 2. de virginibus. ubi agens de Deipara: *Prodire, inquit, domo nescia, nisi cum ad Ecclesiam conueniret. & hoc ipsum cum parentibus, & propinquis domestico operosa secreto, forensi stipata comitatu, nullo tamen meliore sui custode, quàm se ipsa. Et infra: Nec ad templum. Maria sine pudoris sui custode processit. sic ille.*

Religiosa
vita pro-
fessores pe-
culiari be-
nevolètia
cõplectitur
Deipara.
Cap. 34.
& 35.
Bernard.

Quoniam verò religiosæ vitæ speciem egregiè reluxit in Deipara, similitudo verò causa est amoris, hinc fit, vt ea religiones omnes singulari beneuolètia complectatur, ac peculiari protectione foueat, quemadmodum cap. 34. & 35. ostendimus. Quare Bernardus sermone de aqua in vinum mutata in Cana Galileæ cum suis agens cœnobitis, ostendit, Vinum gratiæ deuotionis, & feruoris charitatis à benignissima Dei Genitrice nobis impetrari: *Ipsa, inquit, si pulsata fuerit non deerit necessitati nostra, quoniam misericors est, & MATER MISERICORDIÆ. Placent illi nuptia nostra, (quibus scilicet anima Christo desponsatur in religione) & pertinent ad illam multo amplius illis, nimirum de cuius utero tanquam è thalamo suo cœlestis sponsus processit. sic Bernardus.*

Ioan. 2.

17 Huc

17. Huc etiam spectat celebre illud, de *Plurimi*
 quo mox dicemus, centum viginti vir- *religiosa*
 ginum Collegium, quæ Ierosolymis *vita insti-*
 Deipara superstitie moderatrice vitam *tuta mo-*
 ducebant. Possem hic commemorare *nitus Dei-*
 multos, qui in Deiparæ sodalitijs nomen *para sunt*
 dederunt, & ad vitæ religiosæ institu- *complexi.*
 tum capessendum ab ea excitari, atque
 adiuti fuere, quos interdum visibiliter
 ad religionem suscipiendam est adhor-
 tata, submotis si quæ erant impedin-
 tis. Et ut de alijs ordinibus taceam P. *P. Iacobus*
 Iacobum Ledesnam virum omni doctri- *Leaesma.*
 narum genere excultum ad Societatem
 Iesu incundam sua præsentia, qua ei se *Ribade-*
 videndam obrulit, mirifice animavit, *neyra.*
 teste Petro Ribadeneyra in vita P. Lay. *S. Stanisl.*
 nez libr. 1. cap. 9. B. Stanislaum Kostka, *Kostka.*
 ut cap. 35. diximus, ad Societatem no- *Cap. 35.*
 stram misit, P. Thomam Sancium; cum *Thoma*
 ius præclarissima de Sacramento Ma- *Sancio,*
 trimonij exant ingenij, ac doctrinæ *lingua im-*
 monumenta, auctore Petro Ribade- *pedimentū*
 neyra in Catalog. illustr. script. Socie- *à Deipara*
 ratis, cum impeditioris esset linguæ, *ablatam,*
 ac propterea nostræ Societatis ingressu *ut ad reli-*
 prohiberetur, eo liberauit impedin- *gionem*
 to. Is enim cum Cordubæ in Templo *Societatis*
 Dei Genitricis, (cui à sancto fonte est *Iesu admis*
 nomen) multis lachrymis à Deipara ef- *ti posset.*

O

flagitaret,

flagitaret, ut amoto eiusmodi impedimento in Societatem posset admitti; negaretque domum se reuersurum, nisi eam exorasset; tandem voti compos ad Societatem nostram confestim aduolauit.

Ex ijs ergo, quæ diximus, perspicuum remanet eiusmodi æligiosæ vitæ exempla, ac vestigia, quæ imitemur non mediocria posteris Deiparam reliquisse; eique religiosos omnes, quod tale vitæ institutum susceperint, esse gratissimos: atque hoc nomine peculiaris protectionis præsidia, atque ad iumenta ab ea polliceri sibi potissimum posse, ac merito debere.

*Virginum
collegium
Ierosoly-
mis substi-
tutione
Deipara.
Carthus.*

18 Ad vitæ quoque religiosæ exempla, quæ Deipara nobis imitanda reliquit, spectare videtur & illud, quod Dionysius Carthusianus in 1. sentent. distinctione decimasexta quæst. 2. scriptum reliquit de Virginum Collegio, quæ Ierosolymis sub peculiari Deiparæ institutione degebant. Is enim cum de sapientia, & scientia Deiparæ ageret, quibus dum adhuc inter mortales degeret, plurimos instruxit, de eadem hæc subiicit: *Quotidie quoque, seu tempore opportuno adocuit felicissimum illud Collegium*

Collegium centum viginti virginum, eius obsequio, atque regimini deputarum sic ille. Sanè hoc, quod Carthusianus absque ulla hesitatione profert, primo aspectum hi visum est magis piè quàm solidè dictum; cum verò rem ipsam attentius animo versarem, rem admodum verisimilem existimaui: tria e-
 nim illa consilia Evangelica Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, quibus Spiritus sancti cultus paupertatis, castitatis, obedientia
 religionis status constat, statim ac Spiritus sanctus in Apostolos, reliquosque discipulos in coenaculo montis Sion congregatos descendit, in mores induci, atque exerceri cœperunt, quod perspicuè apparet in Paupertate, seu spontanea bonorum abdicatione, quæ propter humanæ vitæ conuictum non exiguum secum affert difficultatem, & tamen, ut videre est in actis Apostolorum capit. 4. nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia, & infra: Quotquot, inquit, possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretiosa eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum; quod magna cum laude fecisse ibidem narratur S. Barnabas. hoc autem non ex S. Barnabæ præcepto, sed ex consilio factitatum hæc Apost. docet

- Bellarmin.** docet Bellarminus controverf. 2. lib. 2. c. 5. ſiquidē S. Petrus Ananiae dixiſſe ſcribitur; *Anania*, inquit, *cur tentaviſti Salanas cor tuum mentiri te Spiritui ſancto, & fraudare de pretio agri? nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat po-teſtate?* Quare Hieronymus epift. 8. de Anania, & Saphira: *Ideo*, inquit, *con-*
- Aſtor. 5.** *demnati, quia poſt votum obtulerunt quaſi*
- Hieron.** *ſua, & non eius, cui ſemel en vouerant, partemque ſibi iam aliena ſubſtantia reſer-*
- Rom. 8.** *uauerunt ſic ille.*
- Apoſtoli** Nam & Apoſtoli ipſi, qui primitias
religioſa ſpiritus habuerant, religioſum vitæ in-
vita inſti ſtitutum eis, qui perfectius viuere vo-
tuta voue lebant, non ſolum inſtituerunt; ſed et-
rant, ac iam ipſi complexi ſunt, & voto ſe ad
cateros eam perfectionem obligarunt, vt docet
edocebāt. Auguſtinus libr. 17. de Ciuitate Dei
cap. 4. Id quod nos fuſius ſupra hoc eo-
Auguſt. dem capite oſtendimus verba Auguſtini
Luc. 18. ſunt: *Dixerant Potentes iſti. hoc eſt Apo-*
ſtoli: Ecce nos dimiſimus omnia, & ſecuti
ſumus te. Hoc votum potentiſſimi voue-
- S. Thom.** *rant.* Et S. Thomas 2. 2. quæſt. 88. art.
Luc. 5. 4. ad 3. *Apoſtoli*, inquit, *intelliguntur vo-*
uiſſe pertinencia ad perfectionis ſtatum,
quando Chriſtum relictis omnibus ſunt ſe-
- Bellarmin.** *cuti.* Idque Bellarminus loco citato
Caffianus. oſtendit, & Caffianus collat. 18. cap. 5.
Cænobii.

Cœnobitarum, inquit, disciplina à tempo-
 re Apostolica prædicationis sum; sit exor-
 dium. & libr. 2. cap. 5. *Pauci*, inquit, in
 primordijs fidei, sed probatissimi Monacho-
 rum nomina censebantur, quæ Alexandria
 à B. Marco normam suscipiẽ e viuẽdi, &c. *Dionys.*
Dionysius verò Arcopagita cap. 10. Ec- *Monachi*
 cles. Hierarch. Monachos Therapen- *Therapen*
 tas, id est, cultores ab Apostolis appel- *ta; id est,*
 lato testatur, & Philo, vt supra sect. 1. *cultores*
 ex Eusebio, Epiphanio, & Hieronymo *Philo.*
 diximus, huiusmodi virorum, & mulie- *Eusebius*
 rum etiam Virginum religiosarum sepa- *Epiphan.*
 ratim à viris viuẽtium habitacula, quæ *Hieron.*
 vocat Monasteria, memorat plurima
 fuisse per vniuersum orbem, sed præci-
 puè in Ægypto. & S Hieronymus de
 viris illustribus in Philone ait: Talem
 primum Christo credentium fuisse Ec-
 clesiam, quales nunc Monachi nuntur
 esse, & cupiunt. Rationem verò tanti in
 pietate feruoris, primitiua Ecclesia cer-
 nebatur Hieronymus epistol. 8. pulchrè *Hieron.*
 refert in Christi sanguinem, qui tunc
 recens fusus erat. *In actis*, inquit, Apo-
 stolorum, quando Domini nostri adhuc ca-
 lebat cruor, & feruebat recens in credenti-
 bus fides, vendebant omnes possessiones
 suas, &c.

19 Quæ cum ita fiat, consequens
 O 3 etiam

*Virginitas
post elatū
à Deipara
vexillum
servata.*

*Isaia 1.
Act. 21.*

1. Cor. 7.

S. Thecla.

*Ex Nyssen.
Epiphan.
August.*

etiam est, complures initio Ecclesie virginitatem Deo consecrare cœpisse, elato præsertim à Deipara, (cuius virginitas fidelibus omnibus probe erat cognita) eiusdem virginitatis vexillo, idq; Ierosolymis præcipue, vnde per vniuersum orbem pietas per Apostolorum prædicationem propaganda erat, iuxta illud Isa. 2. *De Sion exibit lex, & verbum Domini de Ierusalem.* Hinc est quod Act. 21. legimus Philippi Diaconi quatuor filias virgines, & Prophetissas: alias quoque plurimas continentiam arripuisse existimare licet, quocirca Apostolus paulus in 1. ad Corinth. c. 7. Christi consilium de castitate, & virginitate amplectenda promulgabat, & adeo efficaciter persuadebat, vt nihil vereretur hac occasione persecutionem in Christianos maiori Gentilium furore, ac rabie excitandam fore, quemadmodum in S. Thecla, de qua diximus tract. de Virg. cernere licet, quæ Iconij Thamiridi sponso nuncium remisit, auctore S. Paulo, vt testatur Nyssen. hom. 4. in Cant. & Epiphanius hæc. 78. imò ipse Faustus Maritæus apud Augustinum lib. 30. contra Faustum cap. 4. hoc S. Theclæ factum in Apostolū Paulum reijcit, eaq; de causa S. Thecla plurima subiit tormenta, in quibus

quibus Dei virtute victrix semp euasit.

& Chrysoſt. lib. aduerſus vituperatores *Chryſoſt.*
 vitæ monaſticæ, cui cōſonat Metaphra- *Metaphr.*
 ſtes 29 Iunij refert S. Paulum à Nerone *S. Pauli*
 in vincula coniectum, ac tandem neci *Apoſt.*
 datum, quòd eius pellicem, quam de- *martyrii*
 peribat, ad fidem Chriſtianam con-
 uertiffet, eiſque pudicitiam perſua-
 ſiffet.

Quidni ergo dicemus Euangelicæ *Virgines*
 prædicationis initio Ieroſolymis com- *plurima in*
 munes in vnum virgines, quæ Chriſti ſi- *pietate à*
 dem ſuſceperant, conueniſſe; vt ſimul *Deipara*
 degerent; & Deiparam adhuc in terris *inſtituta.*
 ſuperſtitem, non tantum vt Dominam
 & Domini ſui matrem, ſed vt morum
 etiam Magiſtram, quæ eas informaret,
 ac dirigeret agnouiffet? nam & Apoſto-
 lorum, & Euangeliftarum, fideliumque
 magiſtram eam fuiſſe cap. 19. diximus. Si
 enim cū adhuc puellula in templo edu-
 caretur, vt cap. 37. oſtendimus, ſolicita
 erat, ne qua puellarum ex eo contuber-
 nio Deum offenderet; quanto magis
 poſt Chriſti Aſcenſionem eam alias in-
 ſtruxiſſe exiſtimare debemus, præſer-
 tim virgines, quas ſingulariter dilige-
 bat? quod ſatis præ ſe tulit cum ex vita
 migratura (teſte Simeone Metaphra- *Metaphr.*
 ſte oratione de vita, & dormitione
 O 4 Deiparæ)

Niceph.

Deiparæ) duas tunicas, quas toto vitæ tempore habuerat sui corporis tegumentum, dari iussit duabus virginibus, cui consentit Nicephorus libr. 15. cap. 24. quicquid dixisset libr. 2. cap. 21. ubi viduas appellauerat, additque libr. 15. vnam ex his vestibus à virginibus quasi per manus traditam, ac custoditam, tandem tempore Leonis Primi Imperatoris, annum Domini circiter 500. inuentam, & constantinopolim translata, magnificentissimo extructo plocipie, ac religiosè asseruari.

20 Quòd si in veteri lege complures
Exod. 38. mulieres ad templum excubabant, ut
1. Reg. 2. aperte habetur. *Exod. 38. 1. Reg. 2. &*
Luc. 2. *Luc. 2.* Virgines quoque in templo edu-
2. Mach. 1. cabantur. quod ex *2. Machabæor. cap. 1.*
Matth. 19. & ex Patribus cap. 8. ostendimus. quid
Exod. 15. prohibet in lege gratiæ, quando virgi-
 nitatis consilium à Christo *Matth. 19.*
 erat iam promulgatum, in vnum locum
 virgines conuenisse sub Deiparæ ma-
 gisterio? Quod non obscure olim
Exod. 15. præfiguratum videtur cum
 Pharaone, & Ægyptijs in mari rubro
 demersis Maria soror Moyfi Virgo, &
 Prophetissa tympanum in manu sua su-
 mens mulieribus omnibus cum tympa-
 nis, & choris post eam egressus præci-
 nebat

nebat dicens : *Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est, &c.* ita & nunc post Christi Ascensionem demonum viribus in mari rubro Passionis Christi attritus, & extinctis virginibus in tympano, per quod Apocalip. 14. cor- *Apoc. 14.* poris virginitatem adumbrari cap. 32. diximus, Deipara canticū nouum præcinat, & sua instructione alijs viam veluti digito indicet.

Hinc est, quod S. Martha, quæ sub S. Martha Deipara Ierofolymis vidit, ac didicit; *virgo.* postea, ut mox dicemus, instituit, & propagavit in Gallia; & S. Iphigenia, S. Iphigenia pluri- auctore S. Mattheo in Æthiopia in *marum* Monasterio plurimarum virginum ma- *virginum* ter extitit, quin etiam, quod magis ad- *mater.* miratione est dignum, cum persecu- tionis æstus ferueret, huiusmodi Virgi- num Collegia extitisse, probatissimi S. Basilissa Auctores testantur; ut videre est in ijs, *multarum* quæ in tractatu de Virgin. differuimus, *virginum* verbi gratia S. Basilissa virgo coniux S. *mater.* Iuliani martyris virgines plurimas con- S. Ripsima gregauit, de qua ibi fusius, & S. Ripsi *virg. &* mis virgo, & martyr in Monasterio sub *martyr.* Præfecta Gaiana degebat: & S. Febro- S. Febro- nia virgo pariter, & martyr Sibapoli in *nia virg.* Monasterio sub Præfecta Brienna. *& mart.* Quare S. Ignatius epistol. 5. ad Philipp. S. Ignat.

Salute, inquit, *congregationem virginum*, quasi in communi vitam ducentium: *Baronius.* ut propterea Baronius tomo primo *Annal.* ad annum Christi 52. huiusmodi *Virginum Collegia*, seu *congregationes* dicit fuisse eo modo, quo apud nos *monasteria*. Idem quoque *Ignatius* indicat eas *votum virginis* nuncupasse: nam *epistol. 9. ad Antiochenes*. *Virgines* agnoscant, cui se ipsas consecrarunt.

Carthus.

Maneat igitur dictum illud *Carthusiani* vero esse perquam simile.

DE SEXTO DEVOTIO-
nis actu.OBSEQUIIS IN VIR-
ginis Deiparae honorem
exhibendis.

CAPVT V.

PRIMI GENERIS OBSE-
quia Duo.

Deipara precibus innuocanda, & quo-
modo num. 2.

I Missa de Deipara eisdem gratia. nu. 6.

II Preces, quae pro cuiusq; pietate recitari
possunt num. 8. eaq; triplices.

1 Ratio cōmendandi se beatissima Deige-
nitrici tum mane, tum vespere. n. 9.

2 Deipara salutanda in ingressu, & egres-
su è domo. num. 10.

3 Deipara templa adeunda, Imagines co-
lenda, festa eius preparatione ali-
qua praeuenienda, preces item in eius
honorem fundenda, praesertim salu-
tatio Angelica. num. 11.

Qua nam per priuatas preces preparatio
ad Deipara festa pie colenda fieri
possit. num. 12.

*Exempla eorum, qui peculiares preces
Deipara offerre consueverunt. nu. 16.*

Exempla de salutatione Angelica. nu. 17.

*Deipara militem quotidie salutationem
Angelicam recitantem à demone
quatuordecim annos seruat. nu. 22.*

*B. Virgo
obsequios
colenda.*

1. Ioan. 3.

Aristotel.

*Ex Aristotele
quibusnam
rebus hono-
nor exhi-
beatur.*

SEXTUM, quòd ad deuotionem
Serga Virginem exercendam requiri
diximus, sunt obsequia, quæ in eius ho-
norem præstare debemus: vt enim deu-
otio nostra non sit sterilis, ipsis operi-
bus comprobanda erit, iuxta illud 1. Io-
han. 3. *Filii non diligamus verbo, neque
lingua, sed opere, & veritate.* & ipse Ari-
stoteles in 1. Rhetor. cap. 15. cum perso-
nas recensuisset, quibus honor est im-
pendendus, statim subiicit, quibus nam-
rebus honor exhibeat ut his verbis: *Pan-
tes honoris sunt sacrificia, monumenta, &
versibus, & sine versibus: premia, luci,
præcessiones, sepulchra, statua, victus publi-
ci, & quibus Barbari utuntur, vt adora-
tiones, conspectus eustationes, munera qua
apud singulas gentes prætiosa sunt.* hæc ille.

Ex quo inferitur, vel apud Ethnicos
honoris testificationem obsequijs de-
clarari solitam. Obsequia porro Virgini
impendenda ad tria genera reuocari
possunt.

Pri-

Primum est eius inuocatio per preces, quibus eam tum laudamus, tum etiam ut nostris necessitatibus subuenire dignetur, oramus.

Secundum, quæ ad carnis castigationem, & mortificationem.

Tertium, quæ ad charitatem erga proximum, & misericordiæ tum spiritalis, tum corporalis opera pertinent. Omitto in præsentia inter hæc pietatis opera vnum recensere, quod hæc tria ferè complectitur, & Virgini acceptissimum, atque vnicuique vtilissimum esse experientia docuit; alicui nimirum Congregationi, seu sodalitati B. Virginis nomen dare; ad illius regularum præscriptum vitam instituerè; statis diebus ad conuentus sodalium conuenire: sed ea de re plenius cap. 40.

Cæterum de tribus illis singillatim nonnulla dicamus, non quod omnia, quæ hic proponimus à singulis præstanda sint, sed ut quilibet ea, quæ Virgini magis grata, & animæ suæ saluti magis vtilia, quæque sibi, suisque viribus, & honestatis occupationibus magis congruere videbuntur diligat.

PRIMUM GENVS OBSE-
quiorum.DEIPARA PRECIBVS IN-
uocanda, & quomodo.

Ildefonsus. 2. **E**T quod & Deiparæ laudes, & in-
uocationem i. de Assumptione:

Inuitat, inquit, nos sanctorum Prophetarum chorus, immo & sapientia Dei Patris, inuitat nos Spiritus sanctus, Ante thorum, inquirunt, huius Virginis frequentata dul-

Dramma, cia Cantica Dramatis. Dramaton enim ge-
quia. nus est carminis, quo genere Cantica canti-

cerum edita leguntur; & iubemur, ut cha-
ritas amplius commendetur eo genere ca-
nendi, dulcia cantica in huius honorâ Vir-
ginis frequentare, ubi interdum Angeli ca-
nentes celebrant laudes. Idem Ildefonsus

sermone 2. Huius Virginis, inquit, animâ
Dominum magnificantem glorificamus,
quoniam hac est anima illa beata, per quam
Auctor vita ingressus est mundum, per quâ
omnis maledictio soluta est primorû paren-
tum, & coelestis benedictio venit in toto
mundo. sic Ildefonsus. Ipsa verò Ecclesia
fideles omnes ad laudandam Deiparam
magna cum cordis lætitia in festis bea-

Offic. Eccl. *te Virginis his verbis in Ecclesiastico*
officio inuitat: Corde, & animo Christo
canamus

canamus gloriam in hac sacra solemnitate
 præclara Genitricis Dei Maria. & rursum :
 Cum iucunditate Conceptionem Beata Ma-
 riæ celebremus, ut ipsa pro nobis intercedat
 ad Dominum Iesum Christum. & beatus
 Laurentius Iustinianus sermone de Na-
 tiuitate Mariæ : Nos igitur ad honorem
 huius Virginis præcinamus in confessione,
 Deoq; nostros psallamus in cythara, ipsum
 veneremur in Matre, & Matrem honore-
 mus in filio.

De patrocínio vero Virginis implo-
 rando pulchrè Bernardus apud Bonauen- Bernard.
 turam in Speculo beatæ Virgin: cap. 3. apud Bo-
 Non sic, inquit, timent hostes visibiles quæ nauent.
 si castrorum aciem copiosam, sicut aërea Psalm. 67.
 potestates Maria vocabulum, patrocínium,
 & exemplum fluunt, & percutiunt sicut cera
 à facie ignis, ubicunque inueniunt crebram
 huius nominis recollectionem, deuotam in-
 uocationem, sollicitam imitationem. hæc
 Bernardus.

3 Cæterum multa sunt, quæ ad hoc Meditatio
 de Virginis inuocatione referri possunt. vita Vir-
 Magnopere conducet in primis Deiparæ ginis uti-
 vitam, eiusque actus, ac virtutes non lissima.
 tantum audire, & legere, verum etiam
 attentè meditari, ac sedulò expendere :
 ut sic eius sanctitatem, ac maiestatem
 melius cognoscamus, ac veneremur,
 eiusque

eiusque suffragia imploremus: & habitus proprii status, talenti, & vocationis ratione, eam re ipsa magis imitari, ad eiusque exemplum mores nostros conformare, Deoque perfectius servire possimus. Id quod Virgini gratissimum erit, ut scilicet eius exemplo ad filij sui obsequium alij incitentur. Et quidem huiusmodi meditatio, quæ est de vita Deipa-

Psalm. 47. *12* consulitur *Psalm. 47.* (in quo de Virgine agitur) illis verbis: *Circumdate Sion, & complectimini eam, narrate in turribus eius. & iterum: Distribuite domus eius, ut enarretis in progenie altera;* ac si diceret: singula quæque Virginis vitæ mysteria, atque virtutes quasi domos huius cœlestis Ciuitatis distribuite, & per meditationem circumdate, diligenter lustrate, atque expendite, & per affectum imitationis complectimini, ut enarretis in progenie altera, atque alijs imitanda prædicetis.

*Inuocāda
B. Virgo.
Chryso-
stomus in Of-
ficio Eccle-
siastico 12.
Septembr.*

Præter meditationem vitæ eius, implorandum est etiam eius auxilium omni cordis affectu, & intimis animi desiderijs. Quare Chrysostomus sermone de Beata Virgin. *Ad hanc, inquit, sanctissimam Virginem, & Dei matrem accurrentes, & eius patrocinij utilitatem assequamur. Nam ut pulchrè de B. Virgine Bernardus*

Bernardus sermone 2. de Assumpt. *Adveniente*, inquit, *spiritu*, plena sibi eodem *superueniente nobis quoque superplena*, & *superfluens fiat*: Quia ergo *superplena*, & *superfluens est*, *moveatur*, inquit Bonaventura in speculo Beatæ Virgin. capite 7. *ut effundat liquorem*: nam ex Bernardo *vas liquore plenum si moveatur, facile subvertitur, & effundit liquorem*. Ita Bonaventura.

Bernard.
Bonavent.

Bernard.

Quocirca S. Brigitta in reuelat. in sermone Angel. cap. 15. B. Virgo pro vita æterna, & ut effugetur diabolus precatur, eo autem enixius à nobis est eius patrocinium implorandum, quo nos pauperiores & indigentiores sumus: & quomaius in ea, quam in cæteris sanctis (ut cap. 30. dictum est) Deus præsidium nobis constituit. Quin etiam per eam studeamus preces, & meditationes nostras, ac nos ipsos Deo offerre, ac consecrare, ut c. 36. diximus, quo preces nostræ sint ad ea, quæ petimus consequenda efficaciores: & maiori cum animarum nostrarum fructu, meditationis tempus transigamus. Quia in re illud in memoriam est reuocandum, quod de sancto Elzeario Comite infra dicemus, qui suæ meditationi, quanta poterat animi pietate præmittebat salutationem Angelicam, qua

S. Brigitta

Per Virginem nostram
Deo offerimus.

S. Elzear.

qua dicta nunquam sibi defuisse nouarum rerum diuinarum materiam affirmabat.

*Qua ad
Virg. inno-
cationem
spectant.*

4 Ad inuocationem porro Virginis spectant preces, quæ in eius honorem funduntur, vel quibus eius auxilium petimus.

Huiusmodi sunt missæ, quæ in honorem Virginis à Sacerdotibus celebrantur.

Secundò, priuatæ quædam preces, quibus statis horis, vel alijs temporibus eam salutamus & oramus.

Tertio, officium seu preces horariæ B. Virginis.

Quartò, Litanie eiusdem Virginis.

Quintò, Rosarium.

Sextò, Corona ex 63. vel 73. salutationibus Angelicis constans.

Septimò, Corolla, quæ salutatione Angelica duodecies repetita, & oratione Dominica ter interiecta recitari solet.

*Qua in
precibus
seruanda.
Primò cor-
mundum.*

Verum circa preces, quas ad Virginem inuocandam fundimus, ut officiosiores, ac Virgini gratiores sint, hæc ferè obseruanda erunt. Primum, ut quo ad eius fieri poterit à corde mundo prodeant: quod satis patet exëplo superiori capite allato, ubi de puritate, seu virginitate Deiparæ imitanda egimus, quamuis autem Eccl. 15. *Non sit speciosa laus in ore peccatoris;*

Eccl. 15.

In

In quocunq; tamen statu homo fuerit, à Virginis laude nō est cessandū, vt monet Sophronius sermone de Assumpt. *Quia*, inquit, *inde tibi promittitur venia unde & omnibus, vt laudes* : per ipsam enim veniā obtinere potes. Nam & sermo d. n. i. cum Psal: 49. de peccatore rgeret in Psalmis Sacrificium, inquit, *laudis honorificabit me* : proximus addidit, & illic iter quo ostendam illi salutare Dei, ac si dicat, illic iter est laudis ad aternam salutē, propterea quia iter salutis nostra in laudibus est Saluatoris. Hortor vos in hac sacra solemnitate Genitricis Dei Maria nolite cessare laudibus. Hæc ille.

Secundū, vt non osecitanter, & cum Secundū, animi euagatione, sed animo attento, & attentē & magno cum affectu, ac deuotione eas cū affectu. persoluamus præstat enim preces paucas cum deuotione, quàm siue ea multas effundere: legimus enim in Speculo Exemplorum dist. 9. n. 116. quendam Virginem religiosam 150. salutationes Angelicas, cum totidē venijs minus digna deuotione quotidie Deiparæ offerentem, & ab eadem admonitam acceptius sibi fore, si quinquaginta salutationes cum suis venijs cum animi affectu, & attentione, quàm si multas negligenter, & sine deuotione persolueret.

Specul.
exempl.
Exemplū
cuiusdam
minus deuotione preces offerentis.

5 Tertium

Tertio 5 Tertium, quæ semel Virgini offerenda proponimus, non facile, & quavis omittenda. occasione sunt negligenda, sed constanti Deipara retinenda. Ideo enim Thomæ à Kempis Thoma à religioso homini, & integerrimo cum Kempis esset Iuuenis solitas ad Virginem preces consuetas omittenti, per visum Virgo amplexum, preces omittenti quas postea quotidie diligentissimè amplexu soluit. Quod exemplum habetur in spec. denegat. exempl. dist. 10. num. 7.

Assuetas S. Edmundus postea Cantuariensis
erga B. Episcopus cum studijs operam daret,
Virg. pre. orationem illam: cuius initium est: O In-
ces ne omit *temerata*, in honorem Dei Genitricis, &
teret. S. Ioan. Euangelistæ quotidie reueren-
S. Edmūd. ter dicere solitus, aliquando studiorum
S. Ioanna occupatione illius dicendæ oblitus est:
monitus. proxima nocte B. Ioannes ei apparens,
Vincent. cum ferula immanem, & lethalem ictum
in Spec. minitari visus est; sed mox placatus,
hystor. blandè. & familiariter eum admonuit,
 ne precationem illam vnquam omitteret. hæc ex vita eiusdem cap. 11. apud Surium 16. Nouemb. & apud Vincen-
 tium Beluacensem lib. 31. cap. 37.

Quamuis etiam iustis de causis, obedientiæ præsertim, & charitatis, si omit-
 tamus preces, vel alia pietatis opera,
 quæ ex priuata deuotione præstamus;
 modò

modò id quod in nobis est facientes alia ratione compensare studeamus, id Virgini non est ingratum: nam in spec. Exempl. dist. 3. n. 37. ex illustribus viris Ordinis Cisterciensis narratur de quodam Fratre eiusdem Ordinis in nocte Assumpt. extra Monasteriũ in grangijs ouium custodiam ex obedientia relicto, qui libentissimè in monasterio diuinis laudibus, vna cum alijs eiusdem monasterij religiosus interfuisset: hic audito ad matutinum signo, ad plagam cœli qua monasteriũ situm erat conuersus, omnia affectu salutationem Angelicam (neq; enim alias Virginis preces norat) sæpius cum suis venijs repetens reliquã noctis, & diluculi partem sine tædio in agro transegit: de quo S. Bernardus per reuelationem spiritus edoctus, mane illud in sermone ad fratres dixit: Scire, inquit, vos volo unum ex Fratribus, quem obedientia hac nocte sub dio in syluis sancta festiuitatis gaudia celebrare coegit, tam deuotum, tam festiuum Domina nostra matutinarum exsoluisse seruitium, ut nullus quantacumq; suspensa contemplatio seu intensa deuotio ipsius deuotioni, quàm non alta contemplationis sublimitas sed submissa sancta simplicitatis humilitas effecit, preferri potuerit. hæc ibi.

Frater Cisterciensis qui preces magnæ cum pietate Despara obtulerat, diuino nutu à S. Bernardo cateris præfertur Specul. exempl.

Narrat

*Bernard.
Caſarius
Quidam
ex ſuperio-
ris preſcri-
pto occu-
patus, pre-
ces mini-
mè perſol-
uiffet à
Deipara
eſt excuſa-
tus.*

Narrat etiam Caſarius lib. 7. c. 52. in monaſterio Hemmenrode Ordinis Ciſterciensis conuerſum quendam nomi- ne Hermammem, cū poſt Completo- rium in ſtato ſuo quieſceret, & ſubitò recordaretur ſe vnā horā, quā in honorem Virginis decantare ſolebat, propter diurnas occupationes diſtulſſe, & ex obliuione neglexiſſe; è ſtrato exi- liſſe, vt vel eo tempore illam recitaret. Mira dignatio, Dei Genitrix repentē ei aſtans, & labores eius miſerata, iuſſit, vt quieſceret, voluitque pro eo neglectā horā ſupplere. hæc ferè ad verbum ex Caſario.

*Aliud ſi-
mile ex-
emplum
ex Chron.
S. Franci-
ſci.*

Et in 3. part. Chron. S. Franciſci lib. 1. cap. 36. quidam Frater Iqueſis, Virginis ſtudioſus quotidie coronam eiſdem deuotè recitare ſolitus, ſemel propter hoſpitem multitudinem, quibus exci- piendis occupatus fuerat; valdè defati- gatus cœpit veſperi eandem recitare: at- tamen vel inuitus ſomno oppreſſus fuit: ve- ſum à benigniſſima Virgine, & ab An- gelis, vt melius quieſceret, in ſtrato ita vterat dormiens deponitur; qui exper- gefactus audiuit à Virgine ſibi gratum. fuiſſe cū ſua deuotione charitatis opus, quod exercuerat. Ex eadem quoque 3. part. Chron. Sancti Franciſci libro 6. cap. 31.

cap. 31. Frater Thomas Caponus nobilis Florentinus Ordinis Minorum cum propter occupationes quibus ministras fratribus distentus fuerat, solitas preces antequam cibum sumeret, recitare non potuisset, in templum ad Aram Virginis Annunciatæ eas recitaturus se contulit: verum ex Deipara Imagine vox ad eum facta est, qua iubebatur ad mensam cum alijs accedere, & post cibum precum pensum persolvere; cum bona eius voluntas ipsi accepta esset, quippe qui obedientia, & charitate impeditus fuerat.

*F. Thomas
Caponus.
Aliud simile exem-
plum de
F. Thomas
Caponis.*

Cæterum de ijs, quæ ad Virginis invocationem spectare diximus, singillatim aliquid proferamus.

1.

*MISSÆ DE DEIPARA,
eidem grata.*

6 **P**RIMO igitur missæ, quæ de Virgine celebrantur eidem Virgini gratæ in primis sunt: licet enim, ex sacro Concilio Tridentino sess. 22. cap. 3. cum in honorē sanctorum missæ celebrantur, soli Deo Sacerdos sacrificium offerat; tamen Deo de illorum victorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat: & ideo

*Cæsarins
Exemplū
Sacerdotū
quotidie
de B Virg.
celebran-
tium.*

& ideo apud Sanctos vim habent maximam. Deiparam vero missis, quæ de ea dicuntur, delectari his exemplis probatur. Legimus Apud Cæsarium libro 7. exempl. cap. 4. quendam Sacerdotem, nullam aliam, ut verbis eius utar, scientem missam, nisi de Beata Virgine, de ea quotidie celebrantem, à sancto Thoma Cantuariensi fuisse suspensum. cumque propterea Sacerdos ille animi angustia premeretur, & simul etiam egeret, iugiter eandem Virginem inuocabat; quæ eidem apparens, & sanctum Thomam misit, suoque nomine, ut officium suum restitueret, dicere iussit. cuius rei signum dedit, quia tali hora, & loco eundem sanctum Thomam in cilicio resarciendo ipsa Virgo adiunxerat. quo audito S. Thomas fidem Sacerdoti habuit, eique præcepit, ut in posterum de beata Virgine tantum celebraret, atque pro se oraret. hoc exemplum refert etiam sanctus Antoninus 4. part. titul. 15. capit. 2. §. 2.

Vinc. Beluacen.

*Cæsarins
Sacerdotē,
qui B. Vir-
ginis sacrū*

Simile exemplum Vincentius Beluacensis in Speculo historiali libro 7. cap. 113. narrat. Nec dissimile est illud, quod Cæsarins libro 7. cap. 5. de Sacerdote quodam Idiotâ, qui cum esset vicarius cuiusdam Pastoris, seu Parochi, & missam

missam de beata Virgine, in Dominica *celebrans* infra octauam Epiphaniæ celebrasset, eadem in quod eius diei officium ignoraret, eaq; *aduersis* de causa à Pastore eiectus propter suam *tuetur*. paupertatē egeret: Iussu Beatæ Virginis, quæ Pastori minaciter præcepit, vt Capellanum suum restitueret, in eandem Ecclesiam iterum est admissus.

7 Nec silentio præteribo insigne miraculum, q̃ de eadem Missa Deiparæ à Cæsario libro 7. cap. 24. describitur his fere *Casarius. Sacerdoti sacrū Dei-* verbis; quod quidem suo tempore eue- *para celer-* nerat, eratq; notissimum: *branti ab-* Ante hos, in- *scissa ab-* quit, annos, cum Catholici contra Albi *hæreticis* genses Hæreticos fuissent signati, & non mo- *lingua per* dicū ab iisdem Catholicis hæretici illi essent *eam resti-* exacerbat; duo honesti Clerici per terram *tuitur.* illorum transeuntes, cum Ecclesiam vidis- *tuitur.* sent in via desolatam, ait unus alteri, Sabbathum est intremus Ecclesiam hanc, dicamus missam in honorē Domina nostra (portabant enim secum librum, calicem, & indumenta sacerdotalia.) Antequam esset missa completa hæretici proditi sunt, qui armata manu intrantes, & Sacerdotem de Ecclesia trahentes, linguam eius radicitus absciderunt, quem socius cum multo labore Cluniacum deduxit, ac monachis cōmendauit. Illi verò utpotē Catholici, & religiosi Sacerdotem Catholicum, & notum propter

P fidem

fidem Christi, & Genitricis eius honorem
 tam crudeliter mutilatū deuotē suscipiētes,
 omnem ei humanitatē exhibuerunt. In no-
 cte verò Epiphania, cū solennes decanta-
 rentur vigilia, baculo parietē pulsans minis-
 tros vocat, in Oratorium se deportari vel-
 le signat: deductus, & ante altare quodā cō-
 sistens misericordia matrē tota mentis deuo-
 tione inuocat. At illa eidem apparuit, carnē
 lingua formam habentē in manu tenens re-
 spondit oranti: Quia propter fidem filij mei,
 & honorē mihi exhibitū lingua tua priua-
 tus es, ecce nouam tibi restituito; aperi ergo
 os tuum, & digitis ori eius immissis radici
 lingua praeclisa eandē carnem coniunxit, sicq;
 disparuit. Qui mox in laudis vocem erum-
 pens, clara voce eum Angelo clamanis, Ave
 Maria gratia plena, usq; ad finem: quā sa-
 lutationē crebrō repetebat. stupentes accu-
 rerunt ministri, & de Choro Monachi de
 tanto miraculo Deum, eiusq; Genetricem
 glorificantes; Ille accepti beneficij nō immo-
 mor, in eodem cœnobio factus est monachus:
 cum aut Ioannes Scholasticus Xantē sis cir-
 cā idem tempus in Prouincia Albigensum
 cum exercitu Catholicorū esset, audiens de
 tanto miraculo in reditu Cluniacum adiit,
 & dictum monachū cōuenit, ab eodem rem
 gestam audiuit, viditq; linguam, qua reli-
 qua carne erat candidior, & in loco prae-
 cisionis

Luc. 1.

Ioan. Scho-
 lasticus
 Xanthēsis.

fionis seruabat cicatricem, cuius miraculi testis est uniuersus Cluniacensium conuentus usq; hodie. huc usque Cæsarius, qui à Ioanne Xanthenfi testi oculato hæc se accepisse narrat.

Apud eundem Cæsarium lib. 7. c. 39. Vualterius de Birbach Virginis deuotissimus, cuius mentionem feci cap. 36. ieiunijs, eleemosynis, & missis, quas celebrari curabat, Deiparam honorare studebat. Is cum miles esset strenuus, & aliquādo cum alijs militibus ad torneamentum quoddam properaret, præteriens per quoddam Templum, comites suos ad missam audiendam inuitauit, quod cum recusassent verentes, ne tardius peruenirent, ipse alijs recedentibus missam de B. Virgine cantari curauit; oblationemque fecit, qua peracta suum iter est persecutus: audiensque à pluribus ludum torneamenti inchoatum, & Vualterum de Birbach fortiter se gerere, omnibusq; præferri, & ab omnibus laudari: magno stupore captus est intellexitque B. Virginis pietate factum esse, ut eius absentia propter obsequium erga eandem exhibitum mira quadam virtute, & cum sua maxima apud Com-

milites gloria sup-

pleretur.

P 2

PRECES.

*Cæsarius.
Sacrum B.
Virginis
audiens
Vualte-
rius sum-
mum in
torneamē-
tis locum
eodem
tempore
obtinere
videbatur*

II.

**PRECES, QUÆ PRO CVIVS-
que pietate recitari possunt.**

**De prima-
tis precib⁹
in honorē
Virg. per
soluendis.**

**Mane, &
vesperi B.
Virgo in-
uocanda.**

**Albertus
Magnus.**

8 **SECUNDO**, priuatæ preces, quæ pro vniuseuiusque deuotione in Virginis honorem funduntur: vtilissime sunt, præsertim, si precibus voce prolatis aliquod mentis exercitium addatur, gratias Virgini pro acceptis ab ea beneficijs agendo: nosque ipsos illi in seruos offerendo, & aliqua ab ea enixius petendo quòd exercitium quotidie mane, cum surgimus, & vesperi ante cubitum fieri deberet, vt pietas erga Virginem ingiter accendatur, eiusque suffragium, in quotidianis necessitatibus inuocetur; formulam huius exercitij, quàm facile quiuis ex se facere posset, ad maiorem lectorum facilitatem, mox subiijciendâ duximus. Sanè Albertus magnus ab in- eunte ætate (vt ex Chronicis Fratrum Prædicatorum diximus cap. 36.) quoti- die certas preces tanquam obsequij sui pensum Deiparæ persoluens, eius patro- cinium inuocabat, suæque pietatis fructum amplissimum re- portauit.

TRIA

TRIA GENERA PRIVATARUM precum.

AD has porro priuatas ad Deiparam preces multa reuocari possunt.

Primum, vt mane statim ac surgimus, & vesperi antequàm nos cubitum recipiamus illi nos, nostrasque sedulò commendemus.

Alterum, vt cum domo siue egredimur, siue reuertimur : eius patrociniū enixè implotemus.

Demum, vt in eius templis corā eius Imaginibus illi preces fundamus, vel aliqua alia oblata occasione, salutatione Angelica vel alia precatiuncula eam reuertenter inuocare studeamus, verū de his omnibus aliquid subijciamus.

(Nota quod in Praxi hæc in septem genera diuidantur.)

I.

RATIO COMMENDANDI SE

Beatissima Dei Genitrici, tum

mane, tum vespere.

9 **M**ANE cū primū surgimus, Pater noster, & Ave Maria. Deinde aliqua ad B. Virginem precatio, eiusmodi est sequens, quæ ex officio paruo B. Virginis est desumpta.

Offic. Eccl.

P 3

ORA-

O R A T I O.

O Domina mea sancta Maria, me in
tuam benedictam fidem ac singularem custo-
diam, & in sinum misericordia tua hodie, &
quotidie, & in hora exitus mei, animam
meam, & corpus meum tibi commendo;
omnem spem meam, & consolationem
meam, omnes angustias, & miseras meas,
vitam, & finem vitæ meæ tibi committo;
ut per tuam sanctissimam intercessionem,
& per tua merita omnia mea dirigantur,
& disponantur opera secundum tuam, tuique
filij voluntatem, Amen. Sancta Maria
succurre miseri, iuva pusillanimes, reuoca
flebiles, ora pro populo, interueni pro clero,
intercede pro deuoto famineo sexu, sentiant
tuum iuuamen quicumque celebrant tuam
sanctam commemorationem.

Verf. Ora pro nobis sancta Dei Genitrix.

Resp. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

Offic. Eccl.

MARIA Mater gratia,
Mater misericordia,
Tu nos ab hoste protege,
Es hora mortis suscipe.
Gloria tibi Domine,
Qui natus est de Virgine,
Cum Patre, & sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula, Amen.

Deinde

Deinde primò, gratias agam de cunctis beneficijs tum generalibus, quæ cum alijs communia sunt, quòd scilicet Christum nostrum redemptorẽ genuerit, & similibus tum etiam de particulæribus, & occultis, quæ illa mihi à Christo impetrauit, præcipuè verò de ijs, quæ peculiariter intelligo, me ipsius intercessionem obtinuisse.

Secundò, totum illi me tradam, atque in seruum offeram, orans, vt mei patrociniũ, tutelamque suscipere, meque suo præsidio munitum, ab omni tum animæ, tum corporis periculo tueri dignetur.

Tertiò, aliquot beneficia pro me, cæterisque proximis petam, præsertim vt mihi à suo filio profundam Humilitatem, purissimam Castitatem, flagrantem erga Christum amorem, & in recto virtutis itinere profectum, ac perseuerantiam impetret, & vt ab omni peccato, præsertim mortali efficaciter caneam: præterea aliquid illius mihi doloris impertiat, quem ex filij Cruciatibus hausit, iuxta illud Bernardi de *Bernard.* lamentat. *Viginis, Mihi, obsecro, Lacrymas illas infunde, quas ipsa habuisti in tua passione;* Præparationis etiam, atque ardoris animi, sciatillam, qua sacram

Eucharistiam post filij in cœlum Ascensionem sumebat. Denique augmentum deuotionis, & affectus erga eandem sanctissimam Virginem. Hęc autem beneficia per septem eius gaudia, doloresque totidem petam, quibus est affecta, dum in terris viueret. finem denique faciam ipsius benedictionem rogando illis verbis : *Nos cum prole pia benedicat Virgo Maria. Amen.*

VESPERI ANTE CVBITVM
ad eandem sanctissimam Virginem
Dei Genitricem.

Ratio cõmendandi **P**ATER noster, Ave Maria. Deinde sequens, vel alia precatio. Hęc vero *se Virgini* desumpta est ex Officio paruo *ante cubi-* Beatę Virginis.
tum.

Offic. Eccl. O Maria Dei Genitrix Virgo gratiosa omnium desolatorum ad te clamantium consolatrix vera per illud magnum gaudium, quo consolata es, quando cognouisti Dominum Iesum die tertia à mortuis impassibilem resurrexisse, sis consolatrix animæ meæ, & apud eundem tuum, ac Dei natum Unigenitum in die nouissimo, quando cum anima, & corpore ero resurrekturus, & de singulis meis factis rationem redditurus, me digneris iuuare, ut perpetua

tua damnationis sententiam per te pia Mater & Virgo valeam euadere, & cum electis Dei omnibus ad aeterna gaudia feliciter peruenire. Amen.

Sub tuum praesidium confugimus sancta Dei genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus: sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo gloriosa, & benedicta.

Offic. Eccl.

Maria mater gratia.

Mater misericordia.

Vt supra:

Deinde gratias agere, offerre, & petere debemus.

II.

DEIPARA SALVANDA

in ingressu, & egressu è domo.

IO AD alterum priuatarum precum B. Virgo caput facit, vt antequàm Domo salutanda, quis egrediatur Virgini Beatissimæ, ve- cùm ingre- luti peculiari suæ Dominæ in cubiculo dimur, vel coram eius Imagine se suaq̃ue negotia è domo e- peragenda commendet; ac sub eius am- gradimur. plissimo pallio, hoc est peculiari patro- cinio, tantisper cogitatione se sistat, coque munitus praesidio contra varias hostiũ tum visibilium, tum inuisibilium infidias, quæ plurimæ passim occurrunt,

P 5

foras

foras exeat; Idcirco salutationem Angelicam recitet, & ab eo, eiusque filio veluti exundi veniam, benedictionemque petat illo versiculo:

Nos cum prole pia benedicat Virgo Maria.

Hierony. Idem quoque tibi præstandum erit, ubi Domum reuersus in cubiculum te receperis: & profecto ea ratione seruabimus, id quod Hieronymus epistola 22. inter alia monita, Virgini Eustochio, aliisque religiosam vitam instituere volentibus tantopere commendat illis verbis: *Egredientes de hospicio armet oratio, regredientibus de platea oratio occurrat, antequam sessio; nec prius corpusculum requiescat quam anima pascatur.* sic ille.

Lansberg. Ac de Deipara per eam occasionem salutanda, Lanspergius in ordinario breui manuscripto de ratione viuendi Cartesianorum, egregie sic monet: *Per soluto sacro, & redditis debitis gratijs, rediens ad Cellam ad Imaginem B. Mariae, (qua custos iuxta fores Cella tua vigilat) paulisper subsiste, aut si festinato intrandum est, diu clauis reseras ostium, ora matrem Dei ut te adoptet, teneat, possideat in filium. Cellam ingressus, primum sit, quod ante omnia facias, ut in Oratorio ad orationem procedas, beatam Mariam tua cella Patronam, ac Dominam*

Dominam salutaturus: dic ergo mente deuota unum AVE MARIA. hęc ille.

Et certè eiusmodi ergo Deiparam studium miraculis interdū comprobatum legimus, quemadmodum ex Prato spiritali cap. 180. constat in Abbate Ioanne Anachoreta, qui cum peregrinatū exiret candelā accensam in Cella coram Deipara Imagine relinquere, eiq; sub discessū enixè se cōmendare consueuerat, & cum post vnum, duos, sexuè interdū menses aliquādo remigrāret, candelam integrā, illam quidem, atq; ardentem sicut reliquerat non sine miraculo inueniebat, quod c. 29. plenius narrauimus.

Cap. 29.

III.

DEIPARÆ TEMPLA ADEVN.

da, imagines colenda, festa eius prapparatione aliqua prauenienda, preces item in eius honorem fundenda, praefertim salutatio Angelica.

II AD priuatas, quæ Deiparæ funduntur, preces spectat quoque sacra Virginis adire templa, celebresque eius Imagines piè inuifere, coram iisdem cum aliquo pietatis sensu eandem inuocare.

P 6

Festis

Festis item Deiparæ dicatis diebus, non tantum ad sacram Eucharistiam accedere, consuetas preces augere, vel saltem maiori eas animi ardore persolvere; verum etiam peculiari aliqua pietatis exercitatione ad ea festa deuotius celebranda se comparare, de quo mox plenius differemus. Complures verò sunt preces, quæ pro opportunitate, & cuiusque deuotione in Deiparæ honorem recitari possunt; eiusmodi inter alias censentur Hymni.

Offic. Eccl.

Aue maria stella, &c.

O Gloriosa Domina, &c.

Canticum Magnificat, &c.

Hymnus S. Ambrosij, & Augustini, *Te Deum laudamus*. In laudem Deiparæ à Bonauentura tom. 2. opusculorum concinnatus, cuius initium est. *Te matrem Dei laudamus*.

Aliæ in super orationes, quæ in Officio paruo B. Virginis leguntur, nimirum.

Salve Regina, &c.

Obsecro te Domina, &c.

O intemerata, &c.

Cap. 29.

Stabat mater dolorosa, &c. Et similes, de quibus nonnulla c. 29. diximus.

Luc. 2.

Porro inter preces, quæ ad Deiparam diriguntur, principem locum tenere videtur salutatio Angelica, cuius initium

initium Gabriel vnus ex septē Principi-
bus Angelorū, qui ante Deū astant, san-
ctissimæ Trinitatis nomine ad Virgine
beatissimā, cū in matrem Dei delecta
esset, pronunciauit, q̄ etiā nunc acciden-
tale gaudium S. Gabrieli affert in cōlis,
etenim libro 4. Reuelationū Sanctę Ger- S. Gertrud
trudis cap. 12. sic legimus: *Sanctus quoq̄
Gabriel toties nouo splendore diuini luminis
visus est irradiari, quoties recitabatur An-
nunciatio facta per ipsum.* sic ibi.

Neque summorū Pontificum studiū *Indulgentia*
defuit, qui fideles ad frequentem saluta- *salutatio-*
tionis Angelicæ recitationē, Indulgen- *nam An-*
tiarū largitione excitarent. Etenim Vr- *gelicam*
banus IV. omnibus, qui deuotē saluta- *recitanti-*
tionem Angelicā recitarint, Indulgen- *bis cōcessa*
tiam dierū triginta concessit, totidemq̄; *Vrbane*
ijs, qui Iesu nomen itidem implorarint. *IV. Pon-*
Ioannes aut̄ XXII. easdem Urbani IV. *tif. Ioan.*
Indulgentias postea non confirmauit *XXII.*
solum, vnde etiam duplicauit. *Pontifex.*

Cæterum non inutile erit subijcere in
præsentia qua nam occasione eandē sa-
lutationem Angelicam Deiparæ offerre
possumus.

Et vt taceam de Deiparę Rosario, Co- *De saluta-*
rona, & Corona parua, quæ ex saluta- *tionis An-*
tione Angelica ad certum numerum re- *gelica usu.*
petita constant, de quibus vberius c. seq.

In primis cum ad salutationem Angelicam trino campanæ pulsu, vesperi, mane, & meridie ex præscripta Ecclesiæ consuetudine signum datur, reuerenter flexis genibus Deipara est salutanda, ea tunc temporis recolendo, quæ cap. 29. significauimus.

Ad hæc Deiparæ per salutationem Angelicam nos commendemus.

*Thom. de
Kempis.*

Cum horologium horas significat, quod Arnoldus Hollandus facturasse legitur apud Thomam de Kempis libro de Illustribus Florentij discipulis.

Cum noctu expergisceris.

Cum interdiu opus aliquod inchoandum vel negotiū tractandum occurrit.

Cum tentatione aliqua à Sathana impugnaris.

Cum aliqua Deiparæ Imago conspicitur iuxta illud.

*Virginis intacta dum prateris ante figurā,
Praterendo caue ne flectas.* v.

*S. Brigitta
reuelatio
de salutat.
Angelica.*

Nec illud reticendum, quod in Reuelationibus sanctæ Brigittæ, quæ dicuntur extrauagantes cap. 65. legimus, vbi Christus Dominus inter alia S. Brigittæ de modo viuendi pro se & familia tradita monita adiecit, & illud: *Si aliquis subito motu, vel ira obloquitur alteri; statim cum fieri potest, queratis locum aptum legendo*

gendo unum Ave Maria, à Deo indulgentiam postulando. sic ibi.

Quotidie Virginem propter ea, quibus in terris perfusa est gaudia, & propter dolores, quos dum vivere perpessa est, & propter eam, qua nunc in Cœlis perfruitur gloriam, triplici salutatione Angelica veneremur.

QVÆNAM PER PRIVATAS

*preces preparatio ad Deipara festa
piè colenda fieri possit.*

12 **V**T verò erga Deiparam pietas nutritur, ac magis in dies augeatur, *Alia preces in honore Deipara.* nō parum proderit ieiunijs, operib⁹ misericordiæ, ac peculiaribus precibus ad eius festa deuotius celebranda se comparare, vel etiā per eorum octauam aliquid eiusmodi in Deiparæ honorē exhibere: qua de re, vt reliqua tunc taceam, aliquas preces, quæ in nonnullis Deiparæ festis recitari possunt ex Beata Gertrude afferemus, vt ex ijs tale quippiā ad aliorum festorum præparationem nos ipsi statuere possimus.

ASSUMPTIO B. V.

IN libro 4. Reuelationum Beatæ Gertrudis capite 49. de præparatione ad Festum

Visio B Festum Assumptionis, sic legimus: In
Gertrudis vigilia Assumptionis sub missa (Vultum
Deiparam tuum) dum legeretur Collecta (Deus, qui
 inuocantes, virginalem Aulam) & cum Beata Ger-
 & ad eam trudit deuotius intenderet verbis illis, scili-
 confugien- cet (ut sua nos defensione munitos incundos
 tes sub eius faciat eius interesse festiuitati) videbatur
 pallio ad- delicata mater benignè expandere pallium
 mittitur: suum quasi ad suscipiendū omnes ad se con-
 fugientes in speciale patrociniū. Tunc ad-
 uenientes sancti Angeli adducebant coram
 ea omnes personas, quae se speciali deuotione
 vel orationibus ad idem festum Assumptio-
 nis deuotè preparauerant in specie iuuentu-
 larum speciosarum, quae reuerenter sedentes
 ante eam, sicut filia coram matre, sanctorū
 Angelorū ministerio undiq; fulciebātur &
 ab insidijs malignorum spirituum defende-
 bantur, & ad quae bona promouebantur.
 Intellexitq; talem protectionem Angelorum
 obtentam per antedicta verba collecta, sci-
 licet **UT SVA NOS DEFENSIONE**
MVNITOS, quia ad Imperium eius, mul-
 tudo Angelorum undiq; defendendo prote-
 git omnes gloriosam Virginem inuocantes.

B. Gertru- hęcibi.

dis reuela-

tio, de ijs,

qui per

octauam

ANNUNCITIO B. V.

I Neodem libro 4. Reuelationum ca. 12.
 cum ageret de festo Annunciationis,
 hęc

hæc habentur: *Desiderans* verò B. Gertrudis inuestigare quid orationis Beata Virgo acceptaret specialius in hoc festo Annuntiationis, edocta est ab ea, quòd si quis per ceteram quotidie legeret 45. *Aue Maria* cum deuotione in memoriã illorum dierum, quibus Dominus Iesus creuit in utero suo, illam acceptum famulatum sibi exhiberet, sicut si eo die, quo Dominum concepit, sibi affuisset, & per singulos dies, usq; ad partum diligentissima sibi obsequia impendisset, & quam inuita illi tunc pro seruitio suo Virgo denegasset, quicquid ab ea desiderasset, tam inuite vellet isti denegare petitionem suam. sic ibi.

*Annun-
ciat. B.
Virginis
45. saluta-
tiones An-
gelicas
pronun-
ciant.*

NATIVITAS B. V.

13 **D**E festo verò Natiuitatis Deiparæ: Altera ex eodem lib. 4. Reuelationum eiusdem re- cap. 53. sic scriptum inuenimus Natiui- tatis Gloriosæ Virginis festo præclaro gloria eodum ista persoluiſſet tot *Aue Maria*, qui quot debemus ipsa præclara maris stella Natiuita- creuit in utero Matris (quod fieri facile tis Despa- potest si 35. *Aue Maria* quotidie reciten- ra comme- tur per octo dies,) & hæc deuote offer- moratio- ret eidem, requisivit ab ea, quid erga be- nem An- nignitatem ipsius merentur, qui simili gelicis sa- deuotione ad honorẽ eius eundem nu- lutationi- merum persoluerent cum salutatione bus cele- Angelica: brant.

Angelica: cui benignissima Virgo respondit: Hoc (inquit) merentur, quod æternaliter in cœlis speciali iucunditate participabunt mecum felicius omnia gaudia, quæ recipi, & adhuc sine intermissione renouata recipio pro singulis virtutibus, ad quas Beata, & Gloriosa Trinitas animam meam singulis diebus secundum optimum beneplacitum suum decenter habilitauit. sic ibi.

*Altera
eiusdem
reuelatio
de salutatio-
nibus
Angelicis,
ac alijs
precibus
pro hora
mortis ob-
latis.*

In eodem festo Natiuitatis Deiparæ ad complitorium dum cantaretur Salve Regina, hæc legimus in eodem lib. 4. c. 55. Tunc B. Gertrudis obrulit beatissime Virgini centum, & quinquaginta Aue Maria in honorem eius lecta, orans, vt in hora mortis materna sibi pietate dignaretur adesse: & ecce omnia verba, quæ legerat, videbantur in specie aureorum denariorum ante consistorium presentari, & ab ipso mari suæ commendari. Quæ Mater pia suscipiens quasi dispensatrix fidelissima singillatim disponebat in profectum, & solatium animæ eius, diligentissima cura prouidens, vt cum egrederetur de hoc sæculo; pro singulis sibi oblatis speciales consolationes, & tuta subsidia apud districtum Iudicem ipsi obtineret, intellexitque quod dum aliquis finem vitæ suæ

suæ cuiusvis sanctorum specialibus orationibus commendat, statim orationes illæ deferuntur ante tribunal Iudicis; & ille Sanctus, cui committuntur, constituitur, à Deo aduocatus super eos, vt ex ipsis bona prouideat sibi deuotis tempore opportuno. hæc ibi.

14 Quibus verò animi affectibus salutatio Angelica ad maiorem spiritus utilitatem recitari possit, B. Virgo beatam Gertrudem docuit libro 4. cap. 12. vbi sic legimus: Ave sic intellexit legendum, quòd scilicet ad illud verbum AVE MARIA desideraret alleuiari omnes grauatos.

Salutatio Angelica quibus animi affectibus recitanda B. Gertrudis à Deo

Per illud, GRATIA PLENA, omnibus, quibus non sapit gratia, præstari saporem.

para edocetur.

Per, DOMINVS TECVM, omnibus peccatoribus indulgentia.

Per, BENEDICTA TV IN MULIERIBVS, omnibus incipientibus proficere bonam voluntatem.

Per, BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI, omnibus electis perfectionem.

Per, IESVS SPLENDOR PATERNÆ CLARITATIS, veram cognitionem.

Per, ET FIGVRA SVBSTANTIÆ EIVS, diuinum amorem; ad quodlibet enim

enim

enim Ave Maria ista verba scilicet, *Iesus splendor paterna claritatis, & figura substantia eius*, debent adiungi in fine. sic ibi.

*Eiusdem
praxis.
Michael
Constantiensis.*

Ceterum horum affectuum praxis quomodo salutationi Angelicæ sit inferenda tradidit Ioan. Michaël Constantiensis è religiosissimo Carthusianorum Ordine in suo Enchiridion in hunc modum: AVE MARIA, grauatōs, alleuia, GRATIA PLENA, aridis gratiam impetra; DOMINVS TECVM, qui per te peccatoribus indulgeat; BENEDICTA TV IN MVIERIBVS, eia imperfectos, & proficere volentes benedicas; ET BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI, qui per te proficientes, & perfectos reficiat; & benedicat IESVS CHRISTVS, qui nos saluet, & sanet; SPLENDOR PATERNÆ GLORIÆ, qui nos illuminet; ET FIGVRA SVBSTANTIÆ EIVS, qui nos inflammet, & sibi conformet. SANCTA MARIA MATER DEI, ET VIRGO, Angeli, Sancti huius dici, Patroni mei, & omnes beati, & electi Dei, orate pro nobis peccatoribus, NUNC ET IN HORA MORTIS, & magnificate, & exorate Dominum nobiscum. sic ille.

15 Nec

15 Nec silentio prætereunda sunt, quæ de salutationis Angelicæ præstantia, atque utilitate reuelasse scribitur Deipara B. Mechthildi in lib. gratiæ spiritualis, Reuelationū eiusdem cap. 55. in hunc modum: Sabbato quodam dum *Salve sanctæ parens* cantaretur, dixi beatissimæ Virgini: Si te ò Cœli Regina dulcissima salutatione, quam vnquam cor humanum excogitare potuit, salutare possem, libentissimè salutarem. Statim beata Virgo ei apparuit, habens in pectore scriptam aureis litteris Angelicam salutationem, & ait, supra hanc salutationem nunquam homo peruenit: nec aliquis dulcius me salutare poterit, quàm is qui salutat me in illa reuerentia, qua Deus pater me per hoc verbum, *Ave*, salutauit, confirmans me omnipotentia sua, vt essem immunis ab omni vā culpæ: Filius quoque Dei sua diuina sapientia sic me perlustrauit, vt sim clarum sydus, quo cœlum, & terra illustratur, quod per hoc nomen, *MARIA*, quod sonat maris stella, notatur. Spiritus sanctus etiam tota sua diuina dulcedine me penetrando tam gratiosam effecit, vt omnis, qui per me gratiam quærit, ipsam inueniat: quod inuinitur per hoc verbum, *GRATIA PLENA*,
in hoc

Salutationis Angelicæ quantitas præstantia S. Mechthildis à Deipara edocetur.

in hoc quoque verbo : *Dominus tecum*,
 admoncor ineffabilis vñionis, & opera-
 tionis, quam tota Trinitas perfecit in
 me, cum carnis meæ substantiam diui-
 næ naturæ in vna persona copulauit, ita
 vt Deus fieret homo, & homo Deus.
 Quid illa hora gaudij, & dulcedinis sen-
 ferim, nullus hominum ad plenum po-
 tuit experiri. Per *Benedictam tu in mulieri-*
bus, omnis creatura mirando agnouit,
 & contestatur me benedictam, & exal-
 tatam super omnem creaturam tam cœ-
 lestem, quàm terrestrem. Per *Benedictum*
fructus ventris tui, benedicitur, & extol-
 litur excellentissimus, & perutilis fru-
 ctus ventris mei, qui omnem creaturam
 viuificauit, sanctificauit, & in æternum
 benedixit. Et cum gratiosissimam Vir-
 ginem oraret, vt in hora mortis sibi ad-
 esse dignaretur, respondit : Hoc vtique
 faciam, sed & tu quotidie lege mihi ter
 Ave Maria.

*Triplicis
 Angelica
 salutatio-
 nis deu-
 tionem S.
 Mechthildis
 Deipara
 edocet.*

Ad primum ora, vt sicut Deus Pater
 secundum omnipotentiz suæ magnifi-
 centiam, animam meam secum in thro-
 no dignissimo sublimauit honore, vt
 sim post ipsum potentissima in cœlo, &
 in terra, ita ad sim tibi in hora mortis
 confortando, & expellendo à te omnem
 contrariam potestatem.

Ad

Ad secundum ora, vt sicut filius Dei secundum suæ inscrutabilis sapientiæ præualentiam, scientia, & intellectu me artificiosissimè decorauit, & totam repleuit, vt super omnes Sanctos maiori cognitione fruar beatissima Trinitate, & qui me tanta claritate perlustrauit, vt velut Sol radians in virtute, totum cœlum illuminem: ita in hora mortis animam tuam lumine fidei, & cognitionis perfundam, ne fides tua ignorantia, aut aliquo errore tentetur.

Ad tertium ora, vt sicut Spiritus Sanctus suauitatem sui amoris plene mihi infudit, & tam suauissimam, & mitissimam effecit, vt post Deum benignissima, & dulcissima sim; ita ad sim tibi in hora mortis infundendo animæ tuæ suauitatem diuini amoris, qui in tantum præualeat in te, vt omnis pœna, & mortis amaritudo ex amore tibi sit præsuauis. hæc apud S. Mechtildem.

EXEMPLA EORVM, QUI PECULIARES PRECES DEIPARÆ FERRE CONSUEVERUNT.

16 **N**unc subiicienda sunt exempla aliquot ijsdem ferè auctorum verbis, breuitatis tamen studio interdum in

in pauca collatis, quorum iudicio Deipara eiusmodi precibus, ac præsertim salutatione Angelica miraculis editis maximopere se delectari ostendit.

I. *S. Bernardinus Senensis adhuc in sæ-*
S. Bernar- *culari habitu degens ad imaginem B.*
dini Senen *Virginis elegantissimâ, depictam supra*
sis pietas *portâ vrbis Senensis, quæ Camollia dici-*
assidua er- *tur, quotidie multis annis nudis genib⁹*
ga Deipa- *pijssimas offerebat preces, quemadmo-*
ram. *dum legimus in vita eiusdem. quare mi-*
rum non est cum castitatem ab omni la-
be putam integramq; seruasse, & à Vir-
gine consecutum, vt cum iam Ordinem
Minorum complexus celeberrimus es-
set Concionator: de ea deuotissimè, ac
crebriò concionaretur. Eius rei testa-
sunt sanctissimi hominis de Virgine non
 II. *minus piæ, quam doctæ conciones, quæ*
S. Antoni- *impressæ habentur, quasque nos sæpe in*
nos. *hoc opere citauimus.*

Cæsarius. De Antiphona *Salve Regina* quàm
Salve Regi grata sit Virgini, præter id, quod hac
na canens de re assert S. Antoninus 3. part. tit. 23.
quidam à cap. 3. §. 1. narrat Cæsarius lib. 7. cap. 30.
tonitruo- Sacerdotem quendam, qui eandem An-
rum, ac tiphonam *Salve Regina* identidem dice-
fulminum bat à timore tonitruorum, ac fulminum,
timore li- quibus nimis terrebarur, liberarum
beratur. fuisse meritis Deiparæ, quæ ei ad altare
 oranti

ornanti apparuit, sicque cum est allocu-
ta, qui Antiphonam *Salve Regina* liben-
ter, ac frequenter decantas, nunquam
tonitrua, neq; fulmina, quorum timore
sæpius affligeris, te lædent, & ex eo tem-
pore liberatum se sciat.

Vir quidam nobilis quoniam bonis
operibus studiosè vacabat; & oratio-
nem illam, cuius initium est: *O Inteme-
rata*, in honorem beatissimæ Virginis, &
sancti Ioannis Euangelistæ quotidie re-
citabat, seruatus est à dæmone, qui serui
famulantis habitum, formamque susce-
perat, vt cum à via veritatis auerteret, &
si posset etiam contrucidaret. Verum à
sancto quodam Episcopo deprehensus
est. mox tota re patefacta, fraudeq; fru-
stratus sua, euauit. Vincentius libro 7. *Beluacem.*
spec. hist. cap. 101.

**EXEMPLA DE SALVTA-
tione Angelica.**

17 **B**EATVS Albertus Monachus Cri-
spinienſis. Monasterij, qui circa *B. Albert.*
annum Domini 1140. floruit, præter
Pſalterium Dauidicum, quod recitabat,
cæties per diem flectebat genua, & quin-
quagies, proſtrato quidem corpore, ſed
articulis, & digitis ſubleuato, ad vnam-
quam,

quamque genuum cūruationem dicebat salutationem Angelicam. Hæc ex vita eiusdem apud Surium rom. 2. die 7. Aprilis.

II. Cuius quidam Colonienſis poſt mortem ſux nepti apparuiſſe ſcribitur in ſplendido habitu, in quo maximè in caligis, & in calceis ſcriptum erat circumcirca ſalutatio Angelica, quam viuens ad Eccleſiam eundo, vel redeundo, vel in curia ſua deambulando frequentiffimè ruminabat. Cæſarius libro 12. cap. 50.

Miles Veteranus Cifterciensẽm Ordinem ingreſſus, præ ingenij ruditate orationem Dominicam nulla ratione addiſcere poterat; multo tamen, & diuturno labore ſalutationis Angelicæ breuem verſiculum inter prandendum ad vnã. quamque ferè buccellam illum ruminando memoriæ mandauit, & longo & ſutantam in ipſa ſalutatione mentis dulcedinem concepit, vt cordi eius, & ori matris Chriſti memoria indelebiliter adhæreret. poſt cuius obitum in eius tumulo arbor ignoti generis viſa eſt, cuius folia literis aureis inſignita AVE MARIA GRATIA PLENA, notabiliter ſingula continebant. venit Diœceſanus Episcopuſ, & per effoſſionem inuenit radicem

tem arboris ex ore Veterani ortum habere. quod ubi compertum est, arbor illa in omnium oculis aruit & defecit. Thomas Cantipratenſis lib. 2. apum cap. 29. part. 9.

Cantipratenſis.

IV.

B. F. Romęus Hispanus ex Catalaunia Ordinis Prædicatorum, Virginis deuotiſſimus, iugiter eius ſanctum nomen & laudes canebat, & alijs narrabat: inter alia pietatis exercitia quotidie SALUTATIONEM ANGELICAM certo numero millies deuotè recitabat: & ne quis error in numero ſalutationē incundo contingeret, cordulam mille nodis diſtinctam habebat, quam in ſuprema ſua ægritudine è manibus nunquam deponchat. Obijt verò ſanctè die primo Nouembris anni 1261. hæc ex 1. part. Chron. S. Dominici lib. 2. cap. 65.

B. F. Romęi Hispani deuotio erga ſalutationem Angelicam.

Chron. S. Dominici.

V.

18 S. Elzearius Comes Ariani, cuius memoria in martyrol. die 27. Septēb. recolitur, interrogatus à quodā viro religioſo, quem in precibus ſuis modum, formamque ſibi præfigeret, & quem è Sanctis ſibi præcipuè patronum delegiſſet? Reſpōdit ille: Equidem Virg. ſanctiſſimam mihi patronam, & aduocatam elegi: cumq; ad orandum me præparare volo, indigentiam, & vtilitatem meam prius conſidero: atque ita Matri gratiæ me com-

Conſolationum cœleſtium vbertatem inſumendis precibus S. Elzearius per Angelicam ſalutationem à Deo parat.

Q 2

men-

mendans eam precor humiliter, ut ea, quæ ipsi, & eius benedicto filio grata sint ponat in corde, & ore meo: simulq; quanta possum animi pietate semel ei offero ANGELICAM SALVTATIONEM. ea dicta nunquam mihi deest noua rerum diuinarum materia Hæc in vita eiusdem apud Surium tom. 5.

Syrus.

VI.

Ab insa-
nabili
morbo li-
beratur

Cisterciē-
sis, qui An-
gelicam
salutatio-
nem pro-
nunciare
consue-
rat.

Monachus quidam Cisterciensis nomine Adam in sua pueritia caput habebat ita scabiosum, ut præ foetore putredinis scholares cum eo sedere recusarent. Is salutationem Angelicam didicerat, eamque frequenter recitabat. Cumque apud Monasterium Westphalix eundo scholam, siue ad matutinas quotidie per quamdam Ecclesiam transiret, ante Oratorium in honorem Dñi Genitricis cum tribus venijs totidem faciebat salutationes. Nocte quadam putans pulsatum esse ad matutinas, surrexit tremens, & inuenit Oratorium clausum: quare tribus vicibus de more genua flectendo Angelico versiculo Dominam nostram salutauit: surgens inuenit ostium apertum, & tanta erat in Ecclesia claritas, ut fulgori meridiano assimularetur. Viditque ante maius altare septem matronas residentes, vnā in medio, quæ cæteris clarior erat, quæ etiam

etiam ei ad se vocato dixit: Bone puer
quare non adhibetur cura capiti tuo, re-
spondit ille Domina iam circa me labo-
rarunt, sed nihil proficiunt: adiecit illa,
Ego sum Mater Christi, & Domina hu-
ius Oratorij, & quia mei memoriam
habere solitus es, ego & tibi curam ad-
hibeo, accipe fructus ligni fusilis, &
fac tibi hodie ex eo lauare caput tribus
vicibus ante Missam in nomine Patris,
& Filij, & Spiritus sancti, statimque cu-
raberis. Deinde eo genuflectente ma-
num benedictam super eius caput po-
suit, dicens ab hac hora usque ad diem
mortis non dolebit caput. Mulier verò,
quæ puerum nutriuit, eis cognitis in
proxima valle ostensos fructus collegit,
& caput eius lauit, statimque conualuit:
nec vnquam postea capitis dolorem est
passus. Quod in Ordine Cisterciensi
satis est miraculosum. Cæsarius libro 7. *Cæsarius.*
cap. 25.

19 Clericus quidam tametsi sæculo de- VII.
ditus, Deiparam tamen adeo amabat, *Deuotus*
& reuerabatur, vt quotiescunque Eccle- *B. Virgin.*
siam intraret, vel per eam transiret, nul- *quidam*
la vel occupatione, vel obliuione impe- *Clericus*
diebatur, quin cum omni deuotione, & *ab eadem*
humilitate genuflexo Deiparam salu- *in summa*
tatione Angelica honoraret, rursum ge- *agritudine*
nulle.

*Angelo
custode
deprecante
sanatur*

nuflexo dicebat: *Beatus venter, qui te portauit Christe, & beata vbera, quae te lactauerunt Dominum Deum.* Is ægritudine correptus præ dolore linguam, & labia dentibus commanducauit: idem de cæteris membris facturum, si permitteretur. cumque lingua & labijs penitus cõsumptis miserè iaceret, sensibus corporis exemptus; vidit iuxta lectuli caput personam reuerendo aspectu, qui eius Angelus esse videbatur, & Deiparam pro ægroto enixè interpellabat: apparuit autem Virgo sanctissima, extractaque vbera ysa est protinus immittere in os ægri, & sancti lactis sui rore infuso, subito suæ linguæ integritatem, & labijs antiquum decorem, in toto corpore pristinam restaurauit sanitatem: redditus igitur sensibus surrexit sanus, & ingolumis; & factam circa se misericordiam, etiam si lingua taceret, repentina vitæ, & morum mutatione omnibus cæpit prædicare. etenim se, & sua diuino seruitio mancipans, de cætero duxit vitam religiosam. Vincentius lib. 7. specul. hist. cap. 84.

Vincent.

Beluacen.

VIII.

Saluta.

*tionis An-
gelicarum.*

Salutationis quoque Angelicæ vtilitas, & efficacia præcipue elucet in Satanæ insidijs, quibus nos impugnat, superandis, eiusque viribus retundendis: quod ex com-

compluribus, quæ alibi in hoc opere cõ-
 gessimus, exemplis; & ex ijs, quæ iam
 subiiciemus, liquidò apparet. quin etiam
 dæmon salutationem Angelicam tan-
 to pere perhorrescit, vt cum teste Cæsa-
 rio lib. 3. capit. 6. Dæmon aliquando Deo
 permittente in loco, vbi quædam reli-
 giosa puella erat loqueretur, & homi-
 num peccata detegeret, nec tamen ab a-
 liquo nisi ab eadem puella videretur,
 postulatus dicere orationem Domini-
 cam, & symbolum fidei, ea quidem re-
 ctè inchoabat sed tamen postea verba
 inuertebat: salutationem verò Anglicā,
 quam se scire profitebatur, ne incipere
 quidem potuit propter honorem Dei
 Genitricis, & sacramentum Dominicæ
 Incarnationis.

20 Puella quædam in domo patris sui
 visibiliter à dæmone terrebatur; cumque
 statuisset ad moniales Ordinis Cister-
 ciensis se conferre, nec à dæmone dissua-
 deri posset, ab eodem ad fenestram sola-
 rij rapta est, indeq; eam præcipitare co-
 nabatur: sed cum Anglicam salutationē
 diceret, dimissa est ab inimico; sibi dicē-
 te: Si in hac hora mulierem illam non
 i nucaſſes, occidiſſem te. & hoc dicto
 in maximum canem transformatus de
 fenestra transiit. Hæc puella sancti-

*ba demon
 summo pe-
 re auerſa-
 tur.
 Caſarius.*

IX.
*Saluta-
 tionem
 Angeli-
 cam pro-
 nuncians
 mulier in-
 ſenſum ſe-
 bi demonē
 effugauit.*

monialis effecta cum à dæmonibus visibiliter vexaretur, Virginis sanctissimæ inuocatione ab ipsis se tuebatur. Cæsar. lib. 5. cap. 44.

X.

Aliud simile exemplum.

Quædam mulier nomine Alheydis apud Bonnam diœcesis Colonienfis, cum aliquamdiu cum quodam Sacerdote impudicè vixisset; illeque suspendio se ipse in proprio cubiculo necasset, tanto terrore est correpta, vt in quodam sanctimonialium cœnobio religionis habitum susceperit: verum à dæmone visibili forma die, noctuque vt ad sæcularem vitam rediret, importunè sollicitabatur. Quæ cum eum à se signo crucis, & aquæ benedictæ asperione abigere tentaret, & ille quidem ad modicum tempus recederet, sed iterum rediret: tandem à quadam ex sororibus edocta, salutationem Angelicam alta voce in eius faciem inclamauit, ex quo tempore dæmon dira inprecans ei, à quo hoc remedium acceperat, ac si sagitta percussus, vel turbine impulsus esset, aufugit, nec ultra propius accedere præsumpsit, quin etiam sanctimonialis illi tali iaculo munita, dæmonem imposturum absque terrore vidit, ad extremum cuiusdam religiosi viri consilio suorum peccatorum confessione generali Sacerdote.

doti facta dæmon ex illa hora nunquam ab ea visus, vel auditus est. hæc Cæsarius *Cæsarius.* lib. 3. cap. 13. *

21 Idem Cæsarius lib. 7. cap. 26. simile **XI.**

quid narrat euenisse cuidam Conuerso *Simile*
Ordinis Cisterciensis, cui dæmon visi- *exemplum*
biliter se obijciens multis modis eum *de quodā*
terrebat; adeoque ei erat infestus, vt *Cister-*
Conuersus neque crucis signo, neque a- *ciensi.*
liqua oratione illum effugare posset. sed
à quodam religioso edoctus, Angelicam
salutationem contra eum protulit, qua
malignus spiritus velut turbine impul-
sus recessit, malè imprecans ei, qui tale
dederat consilium, sicque ab eo est libe-
ratus.

XII.

Matrona quædam Dei Genitrix im- *Aliud si-*
pense addicta, filios instruebat, vt ipsam *mile ex-*
in suis necessitatibus inuocarent, reci- *emplum*
tando Ave Maria. Huius filia satis erat *de qua-*
dissoluta, vagabunda, & saltatrix, & fru- *dā mu-*
stra à matre sæpius est correpta; nam pa- *liere, quæ*
ter eam diligebat præ cæteris filiis, quod *dæmon*
pulchra esset, & mundana, emitti que ei *ad infer-*
vestes pomposas. cui, cum aliquando de- *num ra-*
fessa sub arbore quiesceret, dæmon ap- *piebat.*
paruit, dixitque: Veni mecum, ego enim
sum diabolus, cuius propositum conaris
implere; arma, & rete nostrum ad ani-
mas capiendas. Vnde modo recipies pe-

Q s

nam

nam pro peccatis tuis, & omnium quos per ornamentum corporis tui ad malas concupiscentias traduxisti: & diabolus statim violenter nitebatur eam rapere. & illa ex institutione matris clamauit, dicens: Virgo Maria adiuuame, & statim clara voce dixit: Ave Maria gratia plena, &c. Respondit diabolus: Maledicta sit, quæ hanc orationem te docuit, quam si non dixisses, ad inferni incendium te traxisses, ubi cum tuis æqualibus pœnam condignam pro omnibus, quos ad peccandum traxisti, inuenisses. quæ postea nunquam amplius chorizauit, vestes pomposas deposuit, vitam, & mores humiliter emendauit, & B. Virgini amplius vsq; ad mortem seruauit. hæc ex Doctore Iacobo de Paradiso Carthu-

*Speculum
exemplor.*

fiano apud Specul. Exempl. distinct. 9. num. 107.

XIII. 22 Cum quidam miles Virginis studiosissimus, quam singulis diebus salutare consueuerat, nec ab ea consuetudine vlllo vnquam impedimento recedebat, castrum possideret in publica via situm, & viatores, quoscunq; prædaretur, eosque bonis spoliaret suis. Accidit aliquando, vt vir quidam religiosus, ac pius illac iter faceret, quem grassatores illi spoliare volebant.

Hic

Hic ille prædones impensè rogare, vt *nos ipsum* sese ad eorum ducem tantisper sisterent, *obsederat,* velle cum eo quædam secreta commu- *liberatur.* nicare, à quo tandem petijt, vti sibi ad vniuersos, qui ex sua familia, castrove essent conuocatos, Verbum Domini habere liceret. accersuntur, & accurrunt vniuersi. Porro vir sanctus vnum è multis desiderari pronunciat: vniuersi verò adesse omnes astruunt; exclamat vnus, solum cubicularium deesse. Mittitur, qui hominem in concionem producat, qui vbi virum sanctum procul aspexit, cœpit oculos inuertere, rotare caput more dementium, denique obluētari, nec propius accedere audebat. Hic sanctus adiuro te, inquit, per nomē Domini nostri IESV CHRISTI, vt quis sis, nobis edisseras, & quam ob causam huc veneris palāpandas: ille Christi imperio coactus, profitetur se dæmonem esse sub humana specie quatuordecim annis cum milite hoc fuisse, atque se eo consilio à principe tenebrarum missum, vt diligenter obseruaret, num aliquo die Miles piam illam salutandæ Virginis consuetudinem intermitteret. Quam si vel vno intermisisset die, futurum fuisse aiebat, vt eius strangulandi, animæque ad inferos pertrahendæ potestas sibi permetteretur:

se in famuli speciem quatuordecim annis illum obseruasse, nec vllum vnquam abijisse diem, quo miles Deiparā de more non salutauerit. Atque hæc omnia cum planè cognouisset Grossator Miles ad sancti viri pedes proiectus, suorum scelerum veniam petijt, ac vitæ suæ rationem corripuit, seq; ad pietatem reuocauit. Vir autem sanctus Christi imperio dæmonē protinus abscedere iussit in locum vnde ijs, qui Virginem Deiparam inuocant, nihil prorsus damni inferre audeat; quibus dictis dæmon euauit.

*Iacobus de
Voragine
Speculum
exempl.*

Hæc Iacobus de Voragine in festo Annunciationis B. Virginis, & refertur in Speculo Exemplorum.

dist. 8. n. 60.

CAPIT.

CAPVT VI.

DE PRECIBVS ALIIS,
 atque obsequijs, quæ Virgi-
 ni Deipara exhiberi
 possunt.

PRIMI GENERIS
 OBSEQVIA, QVINQVE
 POSTREMA.

III. Officium beata Virginis, num. 1.

IV. Litania beata Virginis, num. 3.

V. Rosarium Deipara, & de eius Nomi-
 ne, Auctore: precandiratione, ac
 multiplici utilitate; num. 4.

Exempla, seu miracula in ijs, qui Rosa-
 rium recitarunt, Deipara ope pera-
 cta, num. 9.

VI. Corona Deipara; num. 12.

Miracula in ijs, qui Coronam recita-
 bant, Deipara fauore exhibita, nu-
 mer. 13.

VII. Corolla, in qua ter oratio, & duo-
 decies salutatio Angelica repetitur,
 num. 15.

SECUNDVM GENVS obsequiorum.

Mortificationes, & corporis afflictiones in honorem Deiparae, num. 17.

Eorum exempla, qui ieiunium, vel aliud pietatis opus propter Deiparam exercebant, num. 18.

Imperatorum, & Regum in Deiparam pietas Sabbato, vel alijs eidem dicatis diebus, num. 19.

Deiparae miracula, & beneficia in eos, qui ieiunium, vel aliam mortificationem etiam interiorem in eius honorem susceperunt, num. 20.

TERTIVM GENVS obsequiorum.

Opera misericordiae tum spiritualia, tum corporalia in honorem Deiparae, num. 23.

III.

OFFICIUM B. VIRGINIS.

INTER preces, quae in Deiparae honorem fundi possunt. Tertio loco recensuimus Officium, quod vocant paruum beatæ Virginis, quod

quod Urbanus Secundus anno millesimo nonagesimo quarto in Concilio Claremontensi iussit in honorem Virginis in Ecclesia quotidie recitari; quem admodum cap. 29. retulimus: ubi etiam diximus, quinam ad illud persolvendum teneantur, post Pij Quinti Pontificis Maximi tempora, cuius iussu anno millesimo quingentesimo septuagesimo primo idem B. Virginis Officiū, adiunctis precibus reformatum prodiit, adiectis indulgentiis, quas illud, vel alias orationes eodem volumine insertas recitantibus, idem Pius Quintus benigne est elargitus. Illud certè præclarum, quod in vita sancti Brunonis apud Surium die 6. Octobr. de hoc Officio Deipara scriptum invenimus, & nos cap. 35. uberius narraimus de Carthusianis primis Patribus, absente S. Brunone, magnis animi angustijs exagitatis, quibus S. Petrus Apostolus apparēs Virginis præsidium promisit, si in eiusdem honorem preces horarias quotidie recitarent.quare animi lætitia mirificè perfusi, Deiparam sui Ordinis patronam delegerunt, & ab ijs molestijs Virginis ope sunt liberati.

*Conciliū
Claremontense.*

Surius.

A molestijs plurimis Carthusiani Officium B. Virg. recitantes liberati.

Petrus Damianus apud Baronium *Similex-Tomo II. ad annum 1056. narrat in emplū de Mo-*

*Monaste-
rio Gamu-
gensi.*

*Pet Da-
mianus.
Baron.*

Monasterio Gamugensi statutum fuisse, ut cum horis Canonicis quotidie B. Virginis quoque Officium diceretur: quod tamen post triennium recitare omiserunt. verum tot, tantisque aduersitatibus, deprædationibus, & rapinis eiusdem Monasterij bona diripi cœpta sunt, ut Monachos omnes vitæ raderet suæ. At Petrus Damianus, idcirco hæc ijs accidisse exprobrauit, quod de suo Monasterio matrem pietatis eiecerint. Quare humiliter prostrati, ac salutari correpti poenitentia solitum Virginis officium nunquam se neglecturos vnanimiter polliciti sunt, nec ita multo post ad mentis, animiq; serenitatem Virginis beneficio redierunt.

*Officij B.
Virg. reci-
tandi usus
frequen-
tissimus.
Exemplū
de fratre
Regis Hū-
garia.*

2. Hoc porro B. Virginis Officium adeo in omnium tum virorum, tum mulierum mores inductum cernitur; ut eorum, qui legere norunt, nemo ferè sit qui illud apud se habere, & interdum recitare non studeat. Et sanè benignissima Virgo eam pietatem miraculis aliquando comprobasse legimus, ut videre licet in fratre Regis Hungariæ, quem tempore Caroli Francorum Regis horas hæc dicentem clementer visitauit; à carnalibus nuptijs, quas solum contraxerat, ad castitatem in religione seruandam traxit;

duxit; ei que festum Conceptionis celebrandum edixit, quod fufius in tractatu *Tract. de festis.*
de festis Deiparæ ex Iacobo de Voragine, *Iacob. de Voragine.*
& ex Epistola Anselmi retulimus. Quare qui Virginis studiosi censentur,
eiusmodi officium piè recitare consueverunt: cuius rei, omnibus satis quidem
explorate, exemplum vnum, vel alterum proferamus.

S. Elisabetha Lusitanæ Regina sanctitate insignis (auctore nostro Petro Io- *S. Elisabetha Lusitania Regina.*
annæ Perpiniano orat. i. laudationis in eandem singulis diebus officium diu- *Ex Petro Perpiniano.*
inum, quod sacerdotes persolunt, Septem Psalmos, & Defunctorum officiū
recitabat, quibus mira quadam religio-
ne adiciebat officium paruum B. Vir-
ginis.

Beatus Iacobus Venetus Ordinis Præ- *B Iacobus Venetus Ord. Prædicatorum.*
dicatorum ab ineunte ætate Auiæ op-
era in Deiparæ pietate est educatus: puer
verò Deiparæ officium quotidie recita-
bat, statuitque reliquo vitæ suæ tempo-
re illud non omittere. Postea verò deci-
moseptimo ætatis anno Ordinem Præ-
dicatorum complexus sanctitate, & mi-
raculis clarus, obiit anno 1314. ætatis 83.
Auctore Ferdinando Castillo in Chro- *Ex Chro. Ord. Præd.*
nic. Ordinis Prædicatorum part. 2. lib. 1.
cap. 26.

Huc

Opuscula
S. Bonaventurae
in B.
Mariae
Virginis
honorem.

Huc reuocari potest id, quod sanctus Bonaventura Doctor verè Seraphicus, & studio erga Deiparam mirificè incensus, in Deiparae honorem non minus pie quam eleganter excogitauit. Enimvero multa in Dei laudem edita, mutatis subinde verbis, Deiparae accommodauit; atq; ita integrum Dauidicum Psalteriũ, Cantica, quæ ex sacris literis in Officio recitantur, symbolum sancti Athanasij: *Quicumque vult saluus esse*, & Hymnum Sanctorum Ambrosij & Augustini, cuius initium est: *Te Deum laudamus*, in Deiparae laudem concinnatis quibusdam verbis felicissimè traastulit, vt videre est tomo secundo suorum Opusculorum.

IV.

LITANIÆ B. VIRGINIS.

3 **Q**UARTO Litaniæ, quæ peculiariter in Virginis honorem sunt editæ, atque in templo Lauretano, & alibi decantari solent, sicuti magnam erga Virginem pietatem excitant: ita non sine insigni animarum & corporum emolumento à fidelibus vsurpantur, ac pie recitantur. Earum præstantissimam quidem opem cum alij complures, tum nostra

stra potissimum, ut cap. 35. diximus, est experta Societas, cum magnis persecutionum procellis agiraretur. Et sanè fideles in rerum suarum angustijs, aduersisque temporibus, ex Sanctorum Litanijis, quibus eorum intercessionem inuocamus, magnum adiumentum experiuntur. Testes eius rei sunt Litanie Maiores die 25. Aprilis, à sancto Gregorio institutæ, quarum formulam ex Bibliotheca Cassinensi literis Longobardicis exaratam habet Arnoldus Wion libro quinto ligni vitæ, cap. 21. Testes triduanæ Litanie ante Domini Ascensionem ob imminentem cladem à sancto Mamerto Viennensi Episcopo restitutæ, & ab Ecclesia vniuersali comprobatæ. Testes Litanie, quas beata Coletta Monialium S. Claræ Reformatrix eximia, ut est apud Surium in eius vita, capit. 26. & 27. cum siue in itinere, siue etiam in Monasterio à facinorosis hominibus aliquid mali metueret, ad suam suorumq; incolumitatem, ac salutem non sine fructu recitandas, suis edicebat. Quæ cum ita sint ex Litanijis Deiparæ, cuius preces, ut cap. 30. dicebamus, præ cæteris Sanctis apud Christum sunt efficacissimæ, quantum opis, quantumq; præsidij sperare possumus, ac debemus? Quocirca

*S. Gregor.
Pontifex.*

*Arnoldus
Wion.*

*S. Mamertus
Viennensis
Episcopus.*

Surius.

San-

S Bonavent. Sanctus Bonauentura doctrina, ac pietate insignis quædam Virginis Deiparæ Litanias ex varijs eiusdem epithetis atq; elogijs concinnatas edidit, quæ quidem in 2. tomo opusculorum impressæ reperiuntur.

V.

**ROSARIUM DEIPARÆ, ET DE
eius nomine, Auctore, precandi ratione, ac multiplici utilitate.**

**De Rosa-
rio B. Vir-
ginis.**

QUIN T O, Rosarium, seu Psalterium Deiparæ, quod ternis salutationis Angelicæ quinquagenis continetur, Oratione Dominica ad singulas decadas præmissa, Sanctus Dominicus ad extinguendam Albigenſium hæreſim, Deiparæ monitu feliciter inſtituiſſe ſcribitur; ut mox dicemus; quæ orandi formula maximo animarum fructu propagata tot, tantisq; miraculis illustratur, ut nonnulla de eius Nomine, Institutione, Recitandi ratione, utilitate mihi dicenda exiſtimarim, adiectis nonnullis hac de re exemplis ac miraculis.

**Cur hac
precandi ra-
tio ſit à ro-
ſis nuncu-
pata.**

Et ut nomine exordiamur, Rosarium locus est ROSIſ confitus, quemadmodum ſatinus Poeta dixit:

B fe-

*Biferiq; Rosaria Paſti.**Virg. 4.**Georg.*

Ex hac verò metaphorica ſimilitudine Roſarium appellamus precandi quandã formulam myſticis contextã Roſis, hoc eſt Oratione Dominica, & ſalutatione Angelica ad certum numerum, & ordinem diſpoſitus.

Nec cuiquam mirum videri debet, ſi ex Roſis potius, quam ex alijs floribus ſertum hoc ſeu Coronam, qua Deiparam myſticè redimere ſtudemus, contextam dicamus, ideoque Roſarium appellemus: tum quia Roſa omnibus coronis facilè apratur, vt propterna Ana-

creon, teſte Iulio Polluce lib. 6. *ῥοσάνθη*, *Iulius Pollux.*

ῥοσάνθη dixerit, hoc eſt, Coronam Roſeam: tum etiam, quia Roſa ſuauitate, fragrantia, & coloris pulchritudine meritò diuinæ laudis typus appellari po- teſt; qua laude Deus, Deiparaque ſum-

moperè delectantur. Quare Eccleſiaſtici 39. Spiritus ſanctus cùm ſanctos viros ad Dei laudem lachrymarum vi roboratam excitaret, Roſæ meraphora ad aquas poſitæ eam exprimit: *Obaudite*, inquit, *diuini fructus, & quaſi ROSA plantata ſuper riuus aquarum fructificata.* & mox: *Collaudate canticum, & benedicite Dominum in operibus eius.* Hinc factum exi-

ſtimo

stimo; ut in compluribus miraculis, quæ recitantibus Rosarium, siue Coronam siue Corollam Deipara ostendere dignata est, quæq; infra referemus, crebro sub Rosarum typo salutationes Angelicæ significantur.

Neque nouum est precandi rationem ex his laudum orationibus, quasi variis floribus conflata, Sertum, siue Coronam dici, cum Græci Coronam laudum appellent, & Nazianzenus Tragœdia Christus patiens de Corona Deiparæ mysticis precationum flosculis conflata cecinisse videatur, cum Deiparam sic alloquitur:

*Ego fretus his tibi me audentius,
In verba supplex offeram, & suauis-
simo*

*Contextam ab horto, quia tuum exor-
nem caput,*

*CORONAM ô Domina proferam, ut
qua gratia.*

*Rosarium
cur Psal-
terium et-
iam dici
soleat.*

Eadem precandi ratio non tantum rosarium, verum etiam PSALTERIUM dici solet, quod instar numeri Psalmorum in Dauidico Psalterio centies quinquagies saluatio Angelica repetitur; quare quindecim decades, quæ totidem Christi, ac Deiparæ mysterijs respondent, conficiuntur, & ad tres quinquagenas reuocantur, iuxta

iuxta triplicem myſteriorum, quæ Gau-
dioſa, Doloroſa, & Glorioſa dicuntur,
varietatem.

5 Sed iam ad Roſarij Auctorem, & in-
ſtitutorem veniamus, quem S. Domini-
cum Ord. Prædicatorum Fundatorẽ fuiſ-
ſe teſtantur in ſuis Bullis Leo X. Pius V.
& Gregorius XIII. idq; fuſe tradit Ferdi-
nandus Caſtiglia in 1. part. Chron. S. Do-
minici lib. 1. c. 11. 35. & 43. & alij, qui hac
de re ſcribunt.

Illud tamen minimè reticendũ Poly-
dorum Virgilium lib. 5. de inuent. rerum
c. 9. referre Petrum Eremitam, qui annũ
Domini circiter 1093. de bello ſacro in-
dicendo cum Urbano II. egit, & Chri-
ſtianos omnes ad illud ſuſcipiendum ve-
hementer exhortatus eſt, cum nondum
inuenta eſſet ars impreſſoria, & difficul-
tas foret libros præcũ manuſcriptos ha-
bendi, ac faciliorem orandi rationem,
inueniſſe modum, Deum, beatiffimam
que Virginem per lapillos, ſeu globulos
precandi, quod etiam teſtatur Ioannes
de Pineda Ord. Minor. lib. 20. Monarch.
Eccleſ. c. 2. §. 4. & Arnoldus Wion. lib. 5.
ligni vitæ cap. 104.

Quod ſi altius id reperamus, inue-
niemus apud Palladium in Lauſiaca cap.
2. Abbatem Páulum 300. orationes,

quas

*Rofarium
à S. Do-
minico in-
ſtitutum.
Ferdinan-
dus Ca-
ſtiglia
in Chron.
S. Domi-
nici.
Similis
precandi
ratio à
Petro Ere-
mita prius
inuenta.
Polydorus
Virgilius.
Ioannes de
Pineda.
Arnoldus
Wion.
Alia ſimi-
lis ab Ab-
bate Pau-
lo.
Palladius.*

*Historia
Tripartita.*

quas faciebat, calculis in sinu numerasse, quod etiam legimus in historia Tripartita lib. 8. cap. 1. Hoc ipsum per cordulam nodis distinctam ab aliis factitarum legimus. Cæterum quicquid sit de institutione modi iterandi salutationem Anglicam per globulos: certè peculiaris hæc orandi formula, quæ Rosarium siue Psalterium appellant, certo ac constituto numero, quo oratio Dominica quindecies, & salutatio Angelica instar Davidici Psalterij centies, & quinquagies repetitur, à S. Dominico inclyto ordinis Prædicatorum Patriarcha contra Albigeneses hæreticos instituta est, atque in tres salutationum Anglicarum quinquagenas tributa; in qua ad excitandum erga Christum, eiusq; Genitricem pietatem, quindecim sacra eorundem mysteria meditanda proponuntur.

*Modus
Rosarii recitandi.*

6 Ratio porro Rosarii recitandi ea est, ut cum quindecim sint mysteria, quæ animo recolenda in eo præscribuntur; In ipsorum singulis Oratio Dominica semel, decies verò Angelica salutatio sit pronuntianda.

Ac primis quidem quinque mysterij totidem beatæ Virginis Gaudia proponuntur, quæ vulgò propterea Gaudiosa dicuntur.

Quo-

Quorum primum illud est, cum fuit à Gabriele Archangelo salutata, cumque est ei Christi Incarnatio nunciata.

Alterum sequitur, quando eadem adjit S. Elisabetham.

Tertium cum filium suum peperit, Dominum nostrum Iesum Christum.

Quartum cum eundem obrulit in templo.

Quintum denique cum eum reperit inter Doctores in templo audientem illos; & interrogantem.

Alia quinque mysteria, quæ dolorosa dicuntur, quinque itidem præcipuos dolores complectuntur.

Primus dolor est, cum Dominus oras prolixius in horto Gethsemani factus in agonia sudavit sanguine decurrentibus sanguinis guttis in terris.

Alter quando diris flagellis cæsus est ad columnam.

Tertius cum spinis est coronatus.

Quartus quando crucem gestans Matrem habuit obviam.

Quintus demum, quando cruci affixus inter latrones duos Patri spiritum tradidit.

Postrema gloriosa dicuntur.

Primum quidem quando idem Do-

R

minus

minus noster ad vitam redijt immortalē.

Alterum, quando in cœlum gloriosus ascendit.

Tercium, quando Spiritum S. discipulis misit.

Quartum, cū B. Virgo primum anima, deinde post triduum recepto corpore in cœlum est assumpta.

Postremum, quando est à filio coronata, & super Angelorum beatorum omnium choros euecta: hic etiam consideranda est ipsius beatissimæ Trinitatis, & omnium Sanctorum gloria.

*Ad quid
teneatur
qui in Ro-
sarij Soda-
litatem
sunt affcri-
pti.*

*Albertus
Castellan.*

Verum ut est in regulis Sodalitatis Rosarij, quas refert Albertus Castellanus Venetus in pijssimo illo Rosarij libro, quem Italico sermone conscripsit anno Domini 1521. etsi quicumque in Rosarij Societatem ascriptus debet integrum Psalterium centum quinquaginta salutationum Angelicarum semel in hebdomada recitare: ad faciliorem tamen eius recitandi rationem in tres æquales partes distribuere licet; ita ut vno die quinque primis mysterijs meditandis quinque oratio Dominica pronuncietur, quinquagies salutato Angelica: eademq; ratio altera die, ac tertio in alijs item mysterijs teneatur. Quod si quis per obli-
uio-

tionem, siue etiam per negligētiam, aut Rosarium totum, aut eius aliquam partem omiserit, nullam propterea culpam contrahet, sed præmio duntaxat illo carebit, quod esset adeptus si non omisisset. Veruntamen quotiescunq; eius recitandi consuetudinem resumere libuerit, rursus eius præmia, fructusque consequetur. Porro, qui aduersa valetudine, aut alia legitima causa præpeditus, Rosarium explere non queat, modò sit in eiusdem Societatem ascriptus, poterit alteri suo illud nomine tradere persoluum, ei-que plurimum proderit. Sciendum præterea magno cum fructu applicari posse ijs, qui vita functi sunt, & in Purgatorio degunt; præsertim si eorum nomina in librum Sodalitatis sint relata. hæc aliaque multa in regulis illis Sodalitatis Rosarii.

7 Celebrem autem fuisse hanc Rosarii recitationem ætate sancti Dominici eius institutoris complura miracula confirmant, quæ Thomas Cantipræ-
tensis Ordinis Prædicatorum, qui eo
dem sæculo cum sancto Dominico vi-
xit, in lib. apum connumerat, & nos mox
referemus.

*Thomas
Canti-
præ-
tensis.*

Verum tempore præcedente huius sacri Rosarii instaurator fuit Alanus à

R 2

Rupe

Alanus à Rupe Britannia Ordinis Prædicatorum, cui annum Domini circiter 1460. Virginem Deiparam apparuisse, munusque Rosarium prædicandi demandasse, refert Albertus Castellanus Venetus loco citato; idemque affirmat Leander, Albertus. Et sanctæ Alanus Virginis imperiū strenuè est executus: eius etiam hortatu Franciscus, & Margarita Duces Britanniæ Indulgentias Rosarium recitanti- bus à Sixto IV. Pontifice impetrarunt, auctore Alphonso Ciaccone Ordinis Prædicatorum in sua Bibliotheca. Fuit etiam alius Alanus Rupensis Germanus, ex Dominicana pariter familia, qui apud Colonienses multas Rosarij Socierates instituit, confirmationemque à sede Apostolica impetrauit, eius argumenti edito libro, qui quidem, ut dicitur, temporum iniuria periit: moritur autem anno 144. teste Sixto Senensi in Bibliotheca sancta libro 4. sequenti verò anno irruentibus in Colonienses bellis, maiori feruore ad Deiparam per Rosarium cōfugerunt: nam Leo X. Pontifex Maximus in quodam amplissimo diplomate anno 1520. Rosarij Confraternitatem, ritumque seu modum per Rosarium orandi ante approbatum, rursus approbat & confirmat; plurimasque indulgentias, ac fa-

ac facultates eidem largitur: initio verò eius diplomatis, qua occasione Coloniz huius Rosarij deuotio restituta fuerit, commemorat: eius diplomatis partem ad verbum in præsentia recensenda duxi quod multa ex ijs, quæ de Rosario disseruimus breuiter complectatur; diplomatis verba hæc sunt.

Sane pro parte dictorum filiorum Priorum, & Fratrum domus Prædicatorum Colonienſium, nuper exhibita *Diploma confirmationis Rosarij.* petitio continebat, quod olim, prout in historijs legitur à S. Dominico quædam Confraternitas vtriusque sexus fidelium, de Rosario eiusdem B. Mariæ Virginis nuncupata; ad honorem Angelicæ salutationis instituta, & in diuersis mundi partibus prædicata fuit, & sequentibus signis: sed cum ipsa Confraternitas decursu temporis, ferè neglecta fuisset, & in obliuionem transisset, ac anno 1475. Ciuitas & Diocæsis Colonienſis grauib. bellis premeretur; eadem Confraternitas ad laudem, & honorem præfatæ Virginis, vt Ciuitas, & Diocæsis prædicta meritis, & intercessionibus eiusdem Virginis ab eis bellis liberaretur, in Ecclesia dictæ domus inuocata, & de nouo instituta fuit, cum certo modo orandi; videlicet quod Confratres, & Sorores

R 3

eius.

eiusdem Confraternitatis tribus diebus cuiuslibet hebdomadæ ad honorem Dei & præfatæ Virginis, ac cōtra imminētia mundi pericula legerent cōiunctim, vel diuissim toties Angelicam salutationem, quot sunt Psalmi in Psalterio Dauidico, singulis decem salutationibus huiusmodi orationem Dominicam semel proponendo, vt modū orandi huiusmodi Psalterium, siue Rosarium eiusdem B. Virg. vulgariter appellatum. Quam quidem Confraternitatem in dicta Ecclesia de nouo institutam, postmodum bonæ memoriæ Alexander Episcopus Foroliuensis, tunc Apostolicæ Sedis cum potestate Legati de latere per totam Germaniā Nuncius singulari deuotione permotus, & se in eadem Confraternitate recipi, atque conscribi volens, & petens ad preces claræ memoriæ Frederici III. Romani Imperatoris auctoritate Apostolica approbavit, confirmauit, & ratificauit. Hæcibi.

Indulgentia ac spiritualia emolumenta, qua Rosarium B. Virginis

In eodem diplomate Leo Pontifex fuscus persequitur indulgentias ab Alexandro Episcopo Floriensi Nuncio Apostolico an 1576. & deinde à Sixto IV. an. 1479. & ab Innocentio VIII. an. 1483. concessas, quas iterum approbat. Qui verò Leonē subsecuti sunt Pontifices, certatim hanc

hanc Sodalitatem, eiusq; Sodales spiri- *recitantes*
 tualibus gratijs ac privilegijs sunt profe- *consequen-*
 cuti, vt videre est in Rosarij diplomatis *tur.*
 apud Iosephum Stephanum Valentinum
 in libro eruditè, ac piè ab eo, an. 1584. edi-
 to, cuius inscriptio est: *Sacri Rosarij Vir-*
ginis Maria ab hæreticorū calumnijs defen-
sio, & in libro Rosarij Italico ab Alberto *Albertus*
 Castellano Veneto piè conscripto. *Castellanus.*

8 Quod si animum aduertamus ad
 eam, quæ ex Rosarij recitatione ab ijs
 præsertim, qui eiusdem Sodalitati sua
 nomina ritè dederunt percipitur, spiri-
 tualem vtilitatem, ea certè multiplex re-
 censetur. Prima est consecutio Indulgē-
 tiarum, quas plurimas Rosarium reci-
 tantibus summi Pontifices cōcesserunt,
 præsertim Urbis stationes, quas Sodales
 Rosarij consequuntur, si ea die quinque
 templi altaria visitauerint, & in singulis
 quinquies orationem Dominicam, ac
 salutationem Angelicam recitarint. Se-
 cunda, meritorum participatio inter
 Confratres eiusdem Sodalitatis Rosarij
 amplissimæ per vniuersum Orbem dif-
 fusæ: qui quidē Confratres cū vtriūsq;
 sexus, & plurimi sint, plurima etiam erit
 meritorum inter eos communicatio.
 Tertiò, præcipuorum vitæ Christi, & B.
 Virginis mysteriorum ea occasione cō-

memoratio, quæ plurimum suauitatis, & utilitatis animæ ea recogitanti afferunt. Denique præstantissimarum, & dulcissimarum precationum, Orationis nimirum Dominicæ, & salutationis Angelicæ iterata repetitio. Quare ad Rosarij saltem vnâ quinquagenam quotidie deuotè recitandam, ne huiusmodi utilitatis, ac fructus simus expertes, omnes Virginis deuoti animum adijcere deberemus. Quoniam verò nonnulli hæreticorum more suo contra eiusmodi pietatis officia, quibus Deum, eiusq; Genitricem piè veneramur, & præsertim contra Rosarium oblatrare sunt ausi; idcirco noster Franciscus Costerus non minus piè quam eruditè eorum insaniam pluribus refellit, in opusculo hac de re edito quem qui volet, consulat.

*Frâcisus
Costerus.*

*Miscellanea de
Psalterio
& Rosario
B Virg ex
Nauarro
in Manuali.*

Nec tacitus præteribo Miscellanea cæ-
tum de oratione, præsertim de Psalterio,
& Rosario B. Virginis, quæ doctissimus
Nauarrus ad Manuale de Oratione, &
horis Canonicis adiecit, in quibus quam
plurima dubiè circa Rosarium
scitu digna pertra-
ctat.

EXEM-

EXEMPLA, SEV MIRACULA

*in ijs, qui Rosarium recitarunt.**Deipara ope per-
acta.*

AD extremum exempla pauca de plurimis asserenda sunt, quibus Rosarij recitationem Deiparæ gratam esse planè intelligamus, tanta enim miraculorum multitudine, atque præstantia Deipara hanc Rosarij pietatem sibi cordi esse declaravit, ut magno animarum emolumento vniuersum orbem sit pernegata, & innumerabiles vtriusque sexus, & omnium Ordinum tum religiosi, tum sæculares sodalitati Rosarij nomen dederint.

*Exempla
ac mira-
cula Rosa-
rij à S. Do-
minico
promul-
gata.*

Sed ut ad particula veniamus, sanctus Dominicus, teste Ferdinando Castiglio in Chron. Ord. Præd. part. I. lib. I. cap. II. & 34. hac Rosarij precatione, quæ in Gallia Deiparæ monitu inchoauit, & Romæ mirificè propagauit, magnam hominum multitudinem ad Dei obsequium perduxit, multa miracula expertus est Tolosæ in bello contra Albigeneses hæreticos; complures etiam insignes peccatores profligati signæ vitæ, è scelestorum cæno, ad pietatē traduxit in Gallia,

R 5 Romæ

Romæ, & Cæsaraugustæ; quorum conversiones copiosè persequitur idem Ferdinandus cap. 34. 35. & 43. Eiusdem etiam Rosarij pietatem S. Dominici consilio Blanca Galliz Regina sterilis complexa S. Ludouicum filium suscepit, quemadmodum cap. 36. dixi.

II.

*Rosarium
recitare
consuetus
Alanus
ab inimi-
corum ob-
fessione à
Deipara
liberatur.*

*Idem à
nausfragio
per Dei-
param in-
columis
mirifice
euadit.*

Eques quidam nomine Alanus à Vatile Coloata in Britania prope urbem nomine Dirraminum S. Dominici consilio Deiparæ Rosarium quotidie flexis genibus recitabat: is sub Comite Montefortio contra Albigeneses hæreticos in Tolosana regione militabat; cumque aliquando paucis militibus comitatus. ab ingenti hæreticorum multitudine circumdatus, absque spe euadendi virgectur, visa est ab eo Deipara, centum quinquaginta lapides, quorum numerus salutationibus Angelicis Rosarij respondet, in hostes iacere, maxima cum eorū strage, sicq; victor euasit. Idem quoque Alanus aliquando Ierosolymam nauigans, qua vehabatur naui, tempestatis vi effracta, cum in magno discrimine velleretur; confestim in ipso mari ceterum quinquaginta montes paruuli visi sunt, per quos incolumis in continentem euasit, in patriam postea reuersus, constructo ibi Cœnobio Ord. Predicatorum, in eū

superstite S. Dominico est ingressus, factus deinde insignis concionator, per vniuersam Galliam Rosarij pietatem magno cum auditorum fructu prædicauit: tandem ex hac vita in cœlum migravit, sepultusque est in cœnobio Aurelianensi ad altare Deiparæ, cuius os, & manus recitandi Rosarij instrumenta post obitum veluti cristallus collucebant. Hæc ex Alberto Castellano Veneto in miraculis Rosarij, & ex Ferdinando Castiglia prima parte, Chronic. S. Dominici lib. I. cap. 34.

10 Iuuenis quidam in Germania clarus genere, & si corporis castitatem seruaret, hæreditatem tamen suam in refferarum ludo, ac tabernis omnem prodegerat: quare miserè vagabatur; is patruï confilio integro anno quotidie Deiparam quinquaginta salutationibus Angelicis venerari cœpit; cumq; in mundi vanitate remissiùs haberet, eiusdem patruï cū filio insequenti anno hoc Deiparæ obsequium duplicauit, in eoq; firmū boni faciendi propositum concepit: tertio tandem anno patruï monitu tertiam quotidie adiecit quinquagenam; euoluto anno patruï opera cum honesta spōsa matrimonium iniit; instructoque nuptiali conuiuium cum adeflent vtriusque patris.

R 6

cog-

*Eiusdem
manus ac
os post obitum
collucere vita.
Albertus
Castellanus
in miraculis
Rosarij.
Ferdinandus
Castiglia.*

III.

Rosarij preces à quodam oblatas in suis vestibulis descriptas Deipara ostendit.

cognati, & sponsus, ac sponsa ad mēsam
 consedissent, ex inopinato surgit spon-
 sus, rogat patrum tantisper differri iu-
 beat fercula, quo ad solitas Deiparæ pre-
 ces persolueret, quæ eo die alijs disten-
 tus negotijs omiserat. Itaque in cubi-
 culum se recipit; magna animi pietate
 consuetas preces Deiparæ, cuius bene-
 ficia agnoscebat, obtulit: cumque su-
 premam salutationem tertiæ quinquage-
 næ iam compleret, ecce Gloriosa Vir-
 go sole clarius eidem apparuit, ostendit-
 que iuveni in sua tunica tres togas ante-
 riorem vnam, duas verò à latere: Ecce,
 inquit, salutationes tuæ aureis literis
 scriptæ, quibus in tribus quinquagenis
 me sedulo honorasti, & quoniam vanus
 & vagus virginitatem coluisti, tertia die
 ad me sine vlla carnis corruptione per-
 uenies; ipse verò egressus hortatur om-
 nes epulari: peracto prandio sponsæ, pa-
 truo, & amicis, quæ audierat à B. Virgi-
 ne, intimaui: febre igitur correptus ter-
 tia die obiit; sponsa verò in sancta virgi-
 nitate permansit. hæc Thomas Cantipra-
 tensis lib. 2. apud cap. 29 part. 6. adi-
 cit; id suo tempore contigisse, seq; cer-
 ta relatione didicisse.

*Canti-
 pratenfis.*

IV.

Idem Thomas Cantipratenfis loco ci-
 tato parte 8. aliud exemplum memora-
 bile

bile sibi exploratum narrat his verbis: *Rosarij pre-*
 Vidi, & cognoui Iuuenem in Brabantia *ces quoti-*
 partibus generosum, qui quamuis esset *die obiens*
 sæculo præpeditus totaliter; beata tamē *quidam*
 Virgini Mariæ deuotus, quotidie tres *ad pecca-*
 dictas quinquagenas in salutationibus *torum con-*
 exsoluebat. Infirmus autem ad extrema *fessionem*
 perductus est: cumque per horas diei *post obitū*
 plurimas mortuus iacisset, reuixit su- *renocatur*
 bitō, & sorori moniali, qui iuxta sede-
 bat, inclinauit, dicens: Soror, ecce redij,
 citō aduocari facias Sacerdotem. Mi-
 rantibus omnibus Presbyter aduocatur,
 & in maxima cordis lætitia palam om-
 nibus confitetur, dicens: Ad tribunal
 Christi iudicis raptus, cum in tribus ma-
 ximē à dæmonibus accusarer, ferri-
 que deberet sententia contra me, pijs-
 sima Mater Christi rogauit filium, vt ad cor-
 pus reduceret, locum pœnitentiæ susce-
 pturus. Nec mora factum est, vt roga-
 uit: vnum de peccatis pro quo dampna-
 tus eram, erant decimæ, quas de bonis,
 & agris meis subtraxeram Sacerdoti. Se-
 cundum erat, quod cum Sodalibus meis
 pisces quorundam religiosorum furtiuē
 subtraxeram. Tertium erat quod sege-
 tes, & fruges pauperum cum canibus
 venaticis vagabundus destruxeram.
 Hæc cum coram omnibus loqueretur,

quidam ex mansionarijs dixit: Et cur, inquit, pro damno isto extremo damnandus eras, cum nos illud vobis puro corde remiserimus? Et ille: *Mihi quidem vestra remissio nequaquam suffecerat ad salutem, cum copiosior essem vobis in iniurijs refundendis, quam vos mihi in iniurijs remittendis.* Et hoc dicens restituenda damna protinus assignavit: sicq; disponens rebus, & domui, in spe, & pace mirabili spiritum exhalavit. hæc Thomas Cantipratenfis.

Cantipratenfis.

V.

Dionysius Carthusianus.

II Adjiciam & aliud exemplum ex Dionysio Carthusiano sermone I. de Assumptione beatæ Virginis iisdem plane verbis.

Rosarij tertiam quo tidie partē persolvens monachus Deipara pallium exornare visus.

Quidam Monachus Ordinis Cisterciensis intantum beatissimam Virginem venerabatur, quod quotidie ante refectionem dixit flexis genibus quinquagesies Ave Maria. Cumq; visitasset suos patētes recordatus est se de illo nō legisse salutationem Angelicā vicibus quinquaginta: repenteque surgens ingressus est Cāmeram, cumq; salutationem Angelicam more solito legeret, apparuit ei Virgo pijsima mantello pulchro induta, in quo per totum scriptæ erant aureis literis salutationes Angelicæ, & cum Monachus ex humana fragilitate fuisset per-

perterritus de huiusmodi visione, dixit ad eum dulcissima Virgo Maria: En omnes Angelicę salutationes, quas mihi dedisti, in isto mantello sunt scriptę. Deinde ostendit Virgo dignissima quādam partem mantelli retrossum, & dixit: Postquam hæc pars fuerit Angelicis salutationibus adimpleta, introducam te in regnum dilectissimi filij mei, quod & postquam factum est ita. Ex quo patet quam acceptum sit Virgini sacra, vt Angelica salutatione frequenter ac deuotē saluteretur. Cum magna igitur attentione & affectione dicamus sapissimē, Ave Maria. hæc Carthusianus.

Complura alia ob recitatum Rosarium à Deipara collata beneficia legi possunt in libello illo Rosarij Italico idiomate edito ab Alberto Castellano Veneto Ordinis Prædicatorum, in quo ad singulas orationes Dominicas, & salutationes Angelicas peculiarem meditationem, & quæ illi respondet Imaginem, mysterium illud graphicè exprimentem excudendas curauit.

*Albertus
Castellanus*

(*)

CORO.

VI.

CORONA DEIPARÆ.

Corona v-
sus ac pra-
stantia.

12 **S**EXTO inter precandi formulas, quibus Deipara in Ecclesia colitur, merito connumeratur CORONA sexaginta trium salutationum Angelicarum, interiecta per singulas decades Oratione Dominica: cuiusmodi verò Coronæ serio globulis distincto, quemadmodum & Rosarium continetur, & omnium ferè Catholicorum manibus teritur, à quibus penso propemodum quotidiano alterutrum ex ijs recitari solet: quin etiam complures Catholici in regionibus præsertim Transalpina ad pietatem erga Deiparam contra hæreticos protestandam, Coronam, vel Rosarium propalam gestare consueverunt.

Huius Coronæ recitandæ vsus, vna cum Deiparæ mysterijs in ea recolendis: insigni quodam miraculo, quod cap. 35. retulimus inuectus, & ab Ordine Minorum diligenter est propagatus. Et sanè ad huius Coronæ præstantiam, atque vtilitatem declarandam, pleraque, quæ de Rosario diximus, referri possunt.

Illud

Illud silentio minimè prætereundum, *Corona*
 numerum sexaginta trium salutationum *ad anne-*
 Angelicarum, quibus corona commu- *rum Dei-*
 niter constat in honorem annorum, *para me-*
 quibus Deipara in terra vixit, vulgò re- *moriam*
 ferri : quoniam verò eam ultra septua- *instituta.*
 ginta annos inter mortales fuisse super-
 stitem ex multorum sententia cap. 6. di-
 ximus, ideo nonnulli adiecta alia decā-
 de, *septuaginta trium* salutationum An-
 gelicarum Coronam sibi conficiunt.
 Cæterum præter ea, quæ cap. 35. in S. Ber-
 nardino de hac Corona commemoravi-
 mus; complura miracula, & beneficia ob
 recitatam Coronam à Virgine collata
 referuntur in Chronic. Minorum part. 3. *Chron.*
 lib. I. cap. 36. & 37. eorum aliquot hic li- *Ord. Min.*
 bet afferre.

MIRACULA IN IIS, QUI CO-
ronam recitabant, Deipara fauo-
re peragi.

13 QUIDAM ex Ordine Minorum in- *I.*
 stitutum illud arctè tenebat, ut *Coronam*
 singulis Coronam diebus prius, quàm *recitans*
 sibi aliquid sumeret, recitaret: cum verò *quidam*
 aliquando pransurus, una cum alijs in *Frater ex*
 triclinio discumberet, intermissæ cõsue- *Ordine*
 tudinis recordatus, impetrata à Superio- *Minorum*
 rive-

ri venia; in Ecclesiam se continuò recep-
pit: vbi cum diutius subsisteret, vt coro-
nam de more recitaret, iussus est à Supe-
riore alius, eum vocare, qui offendit eū
piè orantem, viditq; Deiparam duobus
Angelis comitatam, qui rosas sanè pul-
cherrimas orâtiis ab ore colligebât, easq;
in capite suæ Reginz reponebant, quo-
tiescunq; verò inter recitandū angustis-
simum Iesu nomen repetebat, non ipse
tantum, sed etiam Angeli, ac beatissima
Virgo caput reuertenter inclinabant: ab-
soluta tandem Corona visio confestim
abscessit; easq; re euulgata, reliqui maiori
diligentia coronam recitare instituerunt.

II.

*Coronam
recitans
quidam
libijs ac ro-
sis ab An-
gelo coro-
nari visus*

Aloysius Albanensis ex ordine Mino-
rum de Observantia Nouitius à Gabrie-
le Anconitano Monasterij Guardiano
singulis coronam diebus antequâ quic-
quam ederet, recitare iussus, cum eius
ante prandium de more recitandæ per
occupationes ab obedientia sibi imposi-
tas obliuione aliquândo corripereetur, gra-
uiter increpitus est à Superiore; qui etiâ
eum à mensa, in qua tunc discumbebat
surgere, eamque exemplò recitare iussit.
Tunc Nouitius in Ecclesiâ sese cõstitit,
flexisque ante aram maximam genibus,
dum Coronam persolueret, visus est nō
ab alijs modo, qui ad eum obseruandum
à Su-

à Superiore missi sunt, sed ab ipso etiam Superiori habere suo capiti imminētem Angelum, qui in aureum filum rosas decem, & aureum item lilium inferebat: mox etiam absoluta Corona visus est idem Angelus ex rosis, ac lilijs corollamnectere, Nouitij capiti imponere, statimq: abscedere. Atque ad eius miraculi monumentum ex eo loco, vbi Nouitius orabat, per diu afflatus est odor Rosarū, ac liliorum sanè suauissimus. Nouitius verò multis fauoribus à Deipara cumlatus, ad mortem vsq; in sua pietate persequeretur.

14. Frater Iacobus de Coronis, Deiparę, cuius admodum studiosus erat, multas quotidie coronas recitare atque offerre, aliosq; omnes, quibuscum agebat, etiam Episcopos, & Cardinales ad coronam recitandam hortari cōsueuerat, ut vel ex eo adeptus sit cognomen de Coronis, post spiritum prophetiæ, quo clauit, & miraculorum virtutem sibi à Deo, Deiparęque deprecatione concessam, in coronę recitandę pietate persistens, effata iam ætate, perceptis Ecclesię sacramentis in Burgo sancti Sepulchri demortuus est: cumque ad exequias (quę eius erat sanctitatis opinio) vniuersus planè populus accurrisset, quidam in oratione

III.

Corona B. Virg. pietate additus quidam in calum post obitum ferri visus est.

— tione vidit in spiritu, eius animam è monasterio prodeuntem, deducantibus Angelis in sublime ferri, cœlique beatissima regna conscendere.

IV. B. Bernardinus à Feltre pro suggestu publicè dicere solebat Fratrem quendam Veronę in Oratorio Porcanę ex prouincia S. Antonij, cum ob Coronam Deiparę recitandam post aram, remotis arbitris secessisset, deprehensum tamen in ea deuotione ab altero fuisse; qui quidem obseruauit, quoties is inter recitandam coronam, Aue Maria pronunciaret, Angelos, qui coram Virgine astabant, auream, quam manu tenebant coronam, in Reginæ nostrę caput imponere, mox de capite deponere, & ad singulas salutationes Angelicas rursus apponere, alios verò Angelos ad singulas salutationes Angelicas eidem Deiparę rosam aut liliū offerre.

V. Narrabat idem B. Bernardinus in eadem Prouincia, F. Antonium de Robes, Deiparę pietati addictissimum, cum vicentem Vicentiam abiret aliquando, repentina quidem, ac assidua pluuia fuisse deprehensum: cumque nullum quous recipere, inueniret locum, vt se à pluuia defenderet, arreptam è globulis coronam in capite ponens suo: O Angelorum, inquit,

quit, Regina in necessitatibus amicos
patrocinia dignoscuntur: orate, vt
recorderis Clientis tui. Res dictu mira-
bilis, ijs vix prolatis verbis, ad urbem vique
progressus est, ne leui quidē pluuiæ
gutta respersus: eius verò socius, qui E-
ques iter peruerterat ad pluuiam decli-
nandam, alijsq; tanta obstupefacti mira-
culo, gratias Deiparæ egerunt, quæ sui
studiosos semper tueretur, ac seruat.

Cum Matrona nòbilis illa quidē suos
assuefecisset filios ad Coronam flexis ge-
nibus, iunctisq; manibus singulis die-
bus, primo quoq; mane antequam in lu-
dum literarium abirent, Deiparæ reci-
tandam: accidit quodam die, vt dum i-
ret in Gymnasium quidam ex ijs, è pon-
te in subiectum caderet flumen: reco-
gnita mater non iam ad fluminis aquam
sed ad Deiparæ opem statim accurrit, ei-
que filiorum salutem impensè commen-
dauit, ac salutatione Angelica recitata,
præceps concedit ad fluuium: illic repe-
rit multos; qui filium ex aquarum fundo
extrahere moliebantur. Verùm vix ea
peruenerat ad pontem, cum filius aquas
supernatans existit, matrem appellat in
columis: tunc omnes extrahunt puerum
& periculo eripiunt, ad matrem addu-
cunt: ea lætabunda Deiparæ acceptum
retu-

VI.

*Coronam
B. Virginis
recitare,
assuetus
puer in
flumen
postea la-
psus ab ea
liberatur.*

retulit filium, qui insuper affirmavit se-
se ab ea Domina ante cuius Imaginem
quotidie primo mane coronam recitare
solebat, à presenti discrimine libera-
tum. Ex quo multi ad coronæ pietatem
suscipiendam sunt excitati. Hæc omnia
Chron.
Ord. Min. ex capit. 36. & 37. 3. parte Chronic. sancti
Francisci.

VII.

COROLLA, IN QVAT

*Oratio Dominica, & duodecies Salu-
tatio Angelica re-
petitur.*

De Corol. 15 **S**EPTIMÒ, Corolla Virginis, seu par-
B. Virg. uula Corona ob memoriam duo-
decim Virginis priuilegiorum, duode-
cim constat salutationibus Anglicis, et
repetita Oratione Dominica in hono-
rem trium diuinarum personarum, à qui-
bus Virgo sanctissima præ cæteris dona-
ta est duodecim illis priuilegijs: quæ per
duodecim stellas, quibus redimitur ca-
Apoc. 12. put mulieris amictæ sole, Apocal. 12. fig-
nificantur: quæ etiam intelligi possunt
in duodecim panibus, qui reponebantur
in mensa propositionis: sic enim Ber-
Exod. 25. nardus sermone 4. super Salut Regina:
Bernard. *Et mensa, inquit, propositionis duodecim
panum*

panum, qui duodecim sunt prerogativa gratiarum, in quibus gratia repleta es, & Dominus tecum. Panes certè admodum splendidi, & sapidi, hæc ille.

Disponuntur autem in hunc modum, ut ante quemlibet quaternarium salutationū Angelicarum præmittatur Oratio Dominica, quarum prima in honorem Patris æterni. Secunda, in honorem Filij. Tertia, in honorem Spiritus S. recitetur. Duodecim porro priuilegia, quæ in hac corolla recoli possunt, recensentur in Appendice Speculi Exemplorum nouissime editi, quorum aliqua ex Bernardo sermone Signum magnum deprompta sunt. Nos ex Appendice illa hic ad sensum exscripsimus, sunt autem hæc.

*Specul.
Exempl.
Append.
Bernard.*

DUODECIM VIRGINIS priuilegia.

Primò, copiosissima gratia in sacratissima Conceptione Virgini collata.

II. Angelica Salutatio.

III. Spiritus S. superuentio.

IV. Filij Dei Conceptio.

V. Virgo fuit sine macula, & virginitatis primicæria.

VI. Sine corruptione fecunda.

VII. Sine

VII. Sine graamine grauida.

VIII. Sine dolore puerpera.

IX. Magnanimitas fidei in credendo.

X. Profunda humilitas in obediendo.

XI. Maxima Verbi discretio in loquendo.

XII. Summa perfectio, & perseuerantia operis in agendo.

*Quidam
corollam
recitans
ab immi-
nente cade-
seruatur.*

16 De hac Corolla pulchrum exemplum narratur ex Relatione cuiusdam Abbatis in Appēdice Speculi exemplorum. Cum enim viri tres quendam peregrinationē instituissent; die quadam cupidè iter ingressi, ex ijs duo à via aberrantes syluam ingressi in latrones inciderunt, à quibus spoliati, ac interfecti sunt: tertius corollam hanc quotidie magna animi pietate & corporis reuerentia recitare solius subsequēbatur, periculi ignarus, sed cū eisdem grossatores offendissent, qui eū pariter necare cupiebant, impetrato tantillo temporis spacio, in quo suam corollam deuotus Virgini offerret, mirares ex templo intēr recitādum ei nec videnti, nec sciēti, astitit vt sol splēdens in aureo throno. Virgo gloriosa, & cum ea SS. Catharina & Lucia; quarū erat ille vnicè amās, ac studiosus: hic ad singulas orationes Dñicas Rubicunda; ad singulas salutationes Angelicas candida rosa; ex eius

ex eius ore prodibat, easque iussu Virginis legēs S. Catharina S. Luciae tradebat, quæ eas circulo aureo, filo argenteo colligabat : absoluta corollæ recitatione, Deipara corona illa rosis nimium redolentibus distincta, hominē illum superamantem, ac deuotum redimiuit, ac statim abscessit. Latrones hæc omnia aspicientes rogant hominem, quænam mulieres illæ essent? Respondet is, neminem se vidisse: sed Deiparæ pensum Corollæ exsoluisse: narrant illi, quæ viderant; coronā in eius capite vestigium huius beneficij admirantur: intellexit tandem ille Virginis beneficium, & corona ex capite manibus reuerēter accepta, ingentes gratias egit Virgini. Ha re permoti latrones sua scelera detestati in viros optimos euaserunt. Ille verò seculo relicto, religionem ingressus, sese Virgini studiosè, sancteq; deuouit. hæc ibi.

ALIA DVODECIM PRIVILE-
giorum & mysteriorum vitæ B. Vir-
ginis series.

CÆterum priuilegia Virginis, quæ supra in hac Corolla enumerauimus, alio modo distingui possunt: ita vt & alia eiusdem Virginis priuilegia, imò & præciosa

cipua vitæ eiusdem mysteria complectamur: ideo subiijcienda duximus capita duodecim, quibus pro cuiusque devotione hæc eadem Virginis Corolla accommodari posset.

Primum, sit Prædestinatio, qua in matrem Dei ab æterno fuit singulariter electa, ac deinde Patribus promissa, figuris, ac prophetijs mundo manifestata, ac considerata.

Secundum, Conceptio immaculata, qua ab originali labe fuit præservata.

Tertium, magna gratiæ plenitudo in Cōceptione illi tributa, cum auxilijs specialibus in tota sua vita, ita ut fomitem extinctum semper habuerit, nullumque peccatum, ne veniale quidem, ex speciali Dei priuilegio vnquam commiserit.

Quartum, Virginis Natiuitas, & præsentatio in Templo, quando trimula sese Deo consecrauit hoc actu exteriori; nam si de interiori loquamur, iam inde ab exordio suæ Conceptionis, quando ei usus rationis est acceleratus, ut supra dixi cap. 32. se totam Deo dicauit. In templo etiam alijs innotescere cœperunt præclarissimæ, atque heroicæ eiusdem virtutes, & in quolibet opere merebatur, ut dixi cap. 21.

Quintum, Annunciatio ab Angelo, quan-

quando in eam superuenit Spiritus sanctus, de quo filium Dei ex suis purissimis sanguinibus concepit: facta que est vera Dei Mater, ac deinde visitauit sanctam Elisabeth.

Sextum, partus eius virginis, quo Christum sine dolore peperit, eumq; lactauit, educauit, & in templo præsentauit, ac duodenarium quæsiuit, & inuenit in Templo, ac perpetuo eum est comitata.

Septimum, uirginitas perpetua, ante partum, in partu, & post partum, uirginumq; fuit primiceria.

Octauum, martyrium cordis, quando doloris gladius in filij passione, cui morienti fortiter astitit, ipsius animam pertransiuit.

Nonum, Gaudia Virginis, in Christi Resurrectione, Ascensione, & Aduentu Spiritus sancti.

Decimum, admirabilis Virginis in cælum Assumptio, ubi non tantum in anima, sed etiam in corpore gloriosa residet super omnes Angelorum, & Sanctorum choros incomparabiliter exaltata.

Vndecimum, Regina est Angelorum, & Sanctorum, ac omnium Domina.

Duodecimum, Aduocata est nostra, Mater misericordiæ, & Mater cunctorum uiuentium.

Ad finem Corollæ recitari poterit Sal-
ue Regina. cum adiuncta oratione, vel An-
 tiphona: *Sancta Maria succurre miseris, in-*
Offic. Eccl. tua pusillanimes, refoue flebiles, ora pro popu-
lo, interueni pro clero, intercede pro deuoto
foemineo sexu, sentiant omnes tuum leua-
men, quicumq; celebrant tuam sanctam cõ-
memorationem.

¶ Ora pro nobis sancta Dei genitrix.

R. Vt digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M V S.

Offic. Eccl. CONCEDE nos famulos tuos quasumus
 Domine perpetua mentis & corporis sa-
 nitate gaudere, & gloriosa beata Maria
 semper Virginis interssione à presenti libera-
 ri tristitia, & aterna perfrui læticia. Per
 Dominum nostrum Iesum Christum filium
 tuum. &c.

Nos cum prole pia benedicat Virgo Ma-
 ria.

Fidelium anima per misericordiam Dei
 requiescant in pace, Amen.

SECUNDVM GENVS OB- sequiorum.

MORTIFICATIONES, ET *corporis afflictiones in honorem* *Deiparae.*

17 **S**ECUNDUM caput eorū, quæ ad Vir-
ginis sanctissimæ obsequium spe-
ctant, opera sunt, quæ ad proprij corpo-
ris mortificationem faciunt; talia verò
sunt pœnitentiæ opera, nimirum

1. Ieiunium in peruvigilijs festorū Vir- *Ieiunium,*
ginis, & in die Sabbati; qui, vt cap. 29. di- *vel absti-*
ximus, multis nominibus ab Ecclesia est *nentia.*

Deiparæ dicatus. verum mox exempla
multorum, qui sabbato ieiunabant, &
beneficia Deiparæ in eisdem afferemus.

2. Ieiunium item, vel à carnibus absti-
nentia eo die hebdomadæ, in quem sin-
gulis annis dies Annunciationis Virgi-
nis, quando vera Dei Mater est effecta,
incidit: quod multis est solemne: vel fe-
ria tertia, quæ Virgini à Constantinopo-
li: vel feria quarta, quæ Virgini à Carme-
lo est dicata: vel alia die pro cuiusq; de-
votione.

3. Quadragesimam, ciborum abstine-
tia, vel etiam ieiunio peragere ante Vir-
ginis

Bonauent.

ginis Assumptionem. Sanctus Franciscus teste sancto Bonauentura in eius vita, ca. 9. Quadragesimam in honorem Virginis à festo sanctorum Apostolorum Petri & Pauli ad festum Assumptionis ieiunabat deuotissimè: cuius pietatem per idem tempus imitari aliqua ratione possumus, vt si per aliquod impedimentum ieiunare non liceat, liceat saltem in eius honorem aliquam ciborum abstinentioniam facere. S. Elisabetha Lusitanæ Regina à festo Natiuitatis S. Ioannis Baptistæ ad festum Assumptionis Deiparæ pane tantum & aqua ieiunabat, auctore Petro Perpiniano oratione i. laudationis in eadem.

Cilicium.

4. Ad hæc cilicium, vel cingulum cilicium subinde gestare.

Disciplina

5. Disciplinae funiculis se ipsum cadere.

Vigilia.

6. Vigilijs, & lecto duro corpus suum castigare.

Peregrinatio.

7. Peregrinationem Lauretanam, vel alium Virgini dicatum locum suscipere, & similia in honorem Virginis præstare.

*Animi
passiones
coercere.*

8. Nec minus grata erunt Virginea, quæ ad interiores animi passiones mortificandas faciunt, cuiusmodi est iracundia, superbiæ, ambitionis motus coercere, carnis illecebras fugere, alienos defectus

Etus patienter ferre, suos non excusare;
in vestibus, & cibis humilitatem, ac pau-
pertatem omni fastu, & luxu remoro se-
ctari, in operibus vilibus, & abiectis se
exercere.

Cum ordinarijs verò precibus coniun- *Cum pre-*
gendas esse corporis afflictiones ad be- *cibus cor-*
neficia Deo efficacius impetranda, ne- *poris affli-*
mini, qui spirituales res degustavit, du- *ctiones iū-*
bium esse potest. Refert S. Bonaventura *genda.*
in cap. 3. medit. vitæ Christi, B. Virginem
cuidam personæ sibi deuotæ (quam ipse
putat sibi fuisse S. Elisabetham) hæc ver-
ba dixisse : Filia dico tibi, quod nullam
gratiam, donum, vel virtutem habui à *Quomodo*
Deo sine magno labore, continua ora- *Virgo in*
tione, ardenti desiderio, profunda deu- *terris de-*
tione, multis lachrymis, & multa affli- *gens obti-*
ctione dicendo, cogitando semper placi- *nebat qua*
ta sibi, sicut sciebam, & poteram, excepta *petebat.*
sanctificationis gratia, qua sanctificata *Nota.*
fui in vtero matris. Et addidit: Pro firmo
scias, quod nulla gratia descendit in
animam, nisi per orationem, &
corporis afflictionem.
hæc ibi.

• **eorum exempla, quæ ieiunium, vel aliud pietatis opus propter Deiparam exercebant.**

Sancti alii 18 **O** Bsequium verò precum, ac ieiunij quos viri, præsertim die Sabbati, in Deiparæ qui in honorem delatum, confirmari potest **Dei** rum exemplis complurium seu vitæ san- **parasabba** ctimonia, seu regia dignitate præstan- **to, alijsq;** tium: tum etiam miraculis, ac beneficijs **dieb⁹ pane** in eorum vtilitatem à Deipara exhibitis. **& aqua ie** quorum aliquos subijcienda existimaui- **unabant.** compluribus alijs omiſſis, quæ in hoc opere, præsertim cap. 35. ea de re commemorauimus.

I. S. Nicolaus Tolentinus multis virtutibus, sed abſtinentia in primis clarissimus, 2. 4. & 6. feria, & in honorem B. Virginis, sabbato semel tantum cibum sumebat, solo pane, & aqua contentus. **Surius,** Surius in eius vita, tom. 5.

II. S. Elisabetha Lusitanæ Regina inter **S. Elisabetha** ieiunia, quæ plurima seruabat, & præter **tha Lusita** Quadragesimam, quâ in honorem Deiparæ ante eius Assumptionem, ut supra dixi, peragere cõsueuerat, in peruigilijs festorum B. Virginis, & singulis sextis ferijs, ab sabbato, ieiunio panis tantum, & aqua vitam ægè tolerabat, & ut est apud **nia regina.** nostrum

nostrum Petrum Perpinianum oratione *Perpinianus*
laudationis in eandem.

Walterus de Birbach Virginis studio- *III.*
fissimus, de quo plura cap. 36. cum adhuc *Walterus*
in seculo degeret, omnium solemnitatū *de Birbach*
Deiparæ vigilijs ieiunabat, ac pane tan-
tū, & aqua vescebatur: sæpè etiam idē
faciebat sextis ferijs ob reuerentiam sab-
bati, postea Cisterciensem Ordinem cō-
plexus sancto fine quieuit, ex Cæsario li- *Cæsarius.*
bro 7. cap. 39.

S: Didacus Complutēsis Ordinis Mi- *IV.*
norum de Observantia à Sixto V. in San- *S Didac.*
ctorum Catalogum relatus, sabbatis, & *Complut.*
festorum B. Virginis peruigilijs idem pa- *Ord. Min.*
nis tantū, & aquæ ieiunium peragebat,
quemadmodum habetur in Chron. Mi- *Chronic.*
norum, part. 3. lib. 5. cap. 3: *Ord. Min.*

S: Carolus Borromæus, quemadmo- *V.*
dum cap. 35. memorauimus, in Deiparæ *S. Carolus*
peruigilijs pane tantū, & aqua vesce- *Borrom.*
batur, ac ieiunabat.

IMPERATORVM, ET REGVM

in Deiparam pietas sabbato, vel alijs
eidem dicatis diebus.

19 **H**ENRICUS II. Anglorum Rex, qui vi-
xit circa annum 1170. singulis sab-
batis ab hora nona in proximam feriam

S - 5

secun-

*Rogerus
in Annal.
Anglorū.*

Surius.

secundam singulis item Deiparæ perui-
gilijs iustitium Anglis imperavit, teste
Rogero in Annalib. Anglorum. Et sanè
huic pietati, qua in Deiparam ferebatur,
ascribi debet, quòd de nece à suis S. Tho-
mæ Cantuariensi martyri præclarissimo
illata, tot doloris ac pœnitentiæ signa vi-
uens, & moriens dederit, de quibus in
vita S. Thomæ Cantuariensis apud Su-
rium tom. 6. & vberius apud Baronium
tom. 12. Annal. ad annum 1174. & 1189.

II. Henricus VII. Imperator non minus
religione, quàm armis præclarissimus,
noctes coram Crucifixi imagine ieiunus
peccata deflebat, eosque in pietate pro-
gressus fecit, vt quotidie communicaret.
Is festo Assumptionis Deiparæ die abo-
mnibus negotijs liber, cœlestium contē-
plationi vacabat, quo die postea anno
1313. mortuus est.

III. Fridericus III. Imperator pridie As-
sumptionis cibo & vino abstinebat.

Imp.

Ludouicus II. Rex Gallorum Deipa-
ram non vulgari deuotione prosequen-
tur, nam quemadmodum cap. 29. dixi,
meridiano tempore per vniuersum Re-
gnum campanam ad Deiparam salutan-
dam pulsari imperat; Bononiensem Co-
mitatum cum oppidis eidem consecrat;
cumq; grauiter ægrotaret, dixit, sperare
se non

se non nisi die sabbati Virgini sacro moriturum. atq; ita sabbato, qui in 30. diem Augusti incidit anno 1483. obiit, auctore Guagnino lib. 3. de rebus Francorum.

*Guagnin⁹
de rebus*

DEIPARÆ MIRACULA, AC Francorū.

beneficia in eos, qui ieiunium, vel aliam

mortificationem in eius hono-

rem suscepere.

20 **I**N Tridentina regione, quidam la- I.

tronum Princeps in sceleribus val- *Corpus la-*
dè famosus erat: is cum ob plurima per- *tronis ieiun-*
petrata latrocinia, & hominum cædes *nantiæ die*
salutis animæ spem omnem abiiecisset, à *sabbati*
monacho quodam Cisterciensi, qui ei *Deipara*
fortè occurrit, in spem æternæ salutis e- *ieiunari*
rectus, persuasus est vno die hebdoma- *curat.*
dæ in Deiparæ honorem ieiunare, & ab
aliorum læsione abstinere: quod ille cu-
pidè excepit, vouitque die sabbati nihil
gustaturum, ac neminem deprædaturum;
idque sedulò seruare studuit. quin
etiam complures è sociorum manibus,
ne bonis spoliarentur, vel interficerentur,
in Deiparæ honorem seruauit. Cum
verò Tridentum eo tempore ab hostib⁹
per circuitum vastaretur, & satellites Ci-
uitatis die sabbati hostes insequerentur,
hunc latronem propter diem sabbati in-
ermem, seque tametsi fortissimus esset,

minimè defendentem cum cæteris ceperunt. mox verò in Ciuitate agnitus, patibulo est addictus, cui Deipara magnà in morte procurauit contritionem peccatorum, quæ coram omnibus fateri voluit, testatus se præter sabbati ieiunium, quod à Monacho didicerat, nihil boni vnquam egisse. tandem extra urbem capite plexus, in eodem loco sepultus est. insequenti nocte custodes portarum ciuitatis, circa illius tumulum quinque matronas aspexerunt, quæ corpus effoderunt, & caput corpori aptantes, in feretro purpura miræ texture instrato posuerunt, quarum quatuor candelas accensas in manibus habentes, feretrum gestabāt. Quinta omnium clarissima cum sua candelā pone sequebatur, & custodibus intemperterritis: Dicitis, inquit, Episcopo vestro, ut Capellānum meum à vobis decollatum in tali loco Ecclesiæ sepeliat, & nominauit se; his itaque mane Episcopo renunciatis, ad locum cum Clero, & populo accessit, purpuram deposuit, caput corpori vnitum vidit, purpuram cuius textura humanum artificium excedebat, admiratur; hominemque illum honorificè in loco designato sepeliuit. quo miraculo adeo permoti sunt omnes, ut in ea Prouincia, vix vllus adultus sit, qui ei⁹ exem-

exemplo diem sabbati in honorem Vir-
ginis non ieiunet. hæc Cæsarius lib. 7. ca.
39. ex relatione cuiusdam Abbatis.

21. Huc referri possunt complura Dei-
paræ miracula, quæ de sabbati ieiunio in
hoc opere describuntur, præsertim illud,
quod ad finem cap. 34. ex Pelbarto retu- *Pelbartus.*
limus.

Quantum verò eiusmodi in honorem II.
Deiparæ ieiunium conferat apud tremē- *Ieiunanti*
dum Christi tribunal, perspicuè apparet *die sabbati*
apud S. Brigittam libro 6. reuelat. cap. 39. *purgato y*
vbi vir quidam ante Christi Domini tri- *pœna per*
bunal productus, cum à dæmone acriter *Deiparam*
accusaretur, è contrario à Deipara stre- *minuum-*
nuè defenditur, quæ à filio propter ieiu- *tur.*
nium, quod ille in vigilijs festiuitatum i. *S. Brigit-*
psius feruare solebat, & quia eius officiū *ta.*
recitaret, & quia in eiusdem Deiparæ ho-
norem proprio ore decantaret, obtinuit,
vt tres purgatorij pœnæ eidem animæ im-
minuerentur.

MORTIFICATIO INTERIOR.

CÆterum; quia non eam tantum mor-
tificationem, quæ in ieiunijs, alijsq;
eiuscemodi carnis castigationibus, ve-
rùm etiam eam, quæ in sceleribus, ac pec-
catis declinandis, vel in virtutū actibus

exercendis posita est, Deiparę gratam esse diximus; ideo eius rei vnum, vel alterum exemplum subiiciemus.

I. Miles quidam diues cum ad Torneamentum in Northmanniæ partibus celeberrimum pergeret, & in oppido quodam hospitaretur à Virgine quadam violanda, quæ appellabatur Maria, & virginittatem Deiparę voverat, cuiusq; pudicitiam eius parens eidem militi ob paupertatem pecunia prostituerat; abstinuit, ob reuerentiam Deiparę, tum quia nox sabbati erat, tum quia Mariæ nomine vocabatur. quin etiam eandem Virginē in monasterium Monialium, quo inter eas virginitatem seruaret, confestim collocauit. verum cum post biduum in Torneamenti interemptus esset, Deiparę ope in morte verè compunctus suorum scelerum cōtritionem diuino beneficio obtinuit, sicque æternam meruit salutem, quod Virgine ipsa reuelante cognitum est. hæc ex Vincentio Beluacensi in spec. Beluacens. histor. lib. 7. cap. 102. & 103.

II. 22 Legitur in Chron. Priorum domus Carthusiæ (quod tempore Guidonis V. Prioris dictæ domus creditur euenisse.) Conuersus quidam Carthusianus humilis genere, ætate iuuenis, moribus tamen generosus, ac vitæ sanctitate prouectus, studio

studio Obedientiæ, Humilitati, Mortificationi omnem, quam poterat operam adhibens, mundum sibi, seque mundo crucifixerat. Amori diuino, & memoriæ Matris Domini, ita se totum deuouerat, ut ab ijs, qui vitam eius nossent, nihil scire iudicaretur, nisi Iesum Christum crucifixum, eiusque Genitricem. Nocte quadam iacebat in cella, cum ecce multo iam processu noctis eidem vigilanti, & coelestia meditati, dæmonum turba in specie porcorum agrestium apparuit, & per totam cellam discursu insano, rictu horrendo, dentibus longissimis, ac veluti in necem eius exacutis, pauefactum, & trementem hominem circumstabant: sudabat ille præ timore, & quasi iam iamque à bestiis discerpendus, nil nisi mortem vltimam præstolabatur. Inter hæc quendam humana specie enormis magnitudinis dæmonum principem cellam conspicit intrantem, ac porcos, quod illum non discerpissent desidiæ arguentē. At, inquiunt, porci, magno conatu id facere tentantes nihil potuimus: Ego, inquit ille, iam faciā, quod vos segnes minimè facere potuistis, & vnum ferreum longis, ac recuruis vngulis terribilem, minaci manu prætendens ad virum Dei discerpendum adaptat, cumque nimio

timore

*Deuotus**B. Virgi-**nis Car.**thusianus**à dæmonibus**vi per eam**liberatur.*

timore penè mente excedere coëgit. sed Deus, cui vir ille bonus sæpè dicebat : *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo*, tentationem tam duram non est passus ultra procedere, sed sua infinita misericordia liberauit eum à malo. mox enim vt nequam ille vncum ferreum ad eum discerpendum extendit, statim beatissima Dei genitrix misericordiae mater, in qua ille totam spem suam post Deum posuerat, visibiliter affuit, & virga leui manu prætensa : Quomodo, inquit, huc detestandi venire ausi fuistis? Non est hic vester, nec iam in aliquo contra eum poteritis præualere. Dixit hoc : & dicto velocius totus ille nefandus coëctus vt fumus euauit. post dæmonum fugam, hominem adhuc tementem, his consolata est verbis. Placet quod facis, tuique animi deuotionem Deo, mihi que gratam noueris, fac ergo quod facis, & de his ad meliora perseueranter proficere stude : & vt tibi aliquid singulare in mandatis tradam : *Stude vilibus es : Operi manuum deuotus insiste : Amplexere abiectas vestes*. His ergo B. Virgo animatum hominem relinquens cœlum repetijt. Ille autè vt à B. Virgine iussus fuerat, mādāta eius adimplere totis viribus vsq; ad mortem nitebatur. hæc ferè ad verbum apud Petrum

trum venerabilem Abbatem Cluniacen- *Pet. Clun.*
 fem, lib. 2. miraculorum, cap. 29. quod i- *Vincent.*
 dem extat apud Vincent. Beluacensem *Beiuatens.*
 lib. 7. Spec. hist. cap. 112. & in Spec. Exem- *Specul. ex-*
 plorum distinct: 9. num. 113. *emplorum*

TERTIVM GENVS OB- sequiorum.

OPERA MISERICORDIÆ TVM

*spiritualia, tum corporalia in ho-
norem Deiparae.*

23 **T**ertium caput eorum, quæ in obse-
 quium Virginis fieri possunt, ope-
 ra sunt misericordiæ siue spiritualis, siue
 corporalis, quæ in proximo propter Dei-
 paræ amorem conferuntur: & certè inter
 misericordiæ corporalis opera recensere
 possumus.

Primò, eleëmofynam pecuniæ, seu pa- *O'era mi-*
 nis, & cibi, seu vestium in egenos eroga- *sericordiæ*
 re, vel conferre, præsertim cum ab eis no- *corporalis*
 mine Virginis petitur. *in honore*

2. Ministrare infirmis, ac pauperibus, *B Virginis*
 qui in Nosocomijs degunt. *exercitiâ.*

3. Visitare, & iuvare eos, qui in publicis
 custodijs, vel trinemibus detinentur.

4. Dotem subministrare puellis sub-
 sidio necessario destitutis, vel ut in ma-
 trimonium collocentur, vel quod longè
 præstat,

præstat, ut in cœnobio sanctimonialium
diuino obsequio mancipientur.

EXEMPLA BENEFICENTIÆ

Beata Virgine.

- I. **S**ANÈ ipsa Virgo sanctissima beneficen-
tiæ in alios illustre exemplum nobis i-
mitandū reliquit; cū enim hora dormi-
tionis suæ sacratissimæ instaret, auctore
Metaphraste in orat. de vita & dormitiōe
Deiparæ, ad Ioannem Apostolum ipsa a-
spiciens, cū pauca cum Deo esset locu-
ta, deinde duas tunicas, inquit, quas ro-
to vitæ tempore habui regumentum mei
corporis, eas dari iubeo hisce duabus mu-
lieribus, quas virgines fuisse in fine illius
orationis testatur. hæc ille. Quomodo
autem harum vestium, vna post quadrin-
gentos circiter annos Leone I. Imperato-
re Constantinopolim delata, & magna
cum reuerentia ibi sit reposita, supra cap.
29. diximus.

- II. Alterum beneficentiæ exemplum no-
Elemosy- bis exhibere dignata est Deipara; quippè
na nomine quæ vna cum sancta Catharina Senensi,
distribut- panes ad pauperum inopiam subleuan-
dos panes, uandam, suis manibus conficere voluit:
Deipara rem gestam ex eiusdem sanctæ Cathari-
cum S. Ca næ vita huc ascribemus. Sancta Catha-
rina

rina Senensis, in magna tritici apud Senē *charina* Se
 ses inopia, ex modica, & purida farina ne *nensi con-*
 abijceretur, neve pauperes ex subsidio *ficit, illosq;*
 fraudarentur, suis ipsa manibus celerri- *multipli-*
 mē longē plures confecit panes, quam ex *cat.*
 tantula farina fieri posse viderentur. in il *Vita S. Ca*
 his verò nullus sentiebatur foetor: immò *charina*
 qui illis vescabantur, dicebant se nunquā *Senensis.*
 tam grati saporis panes gustasse. & cum
 pauperibus, alijsque permultis largissimē
 distribuere: semper tamen in cista
 panaria multi supererant, ut multis heb-
 domadis consumi nō possent à tam mul-
 tis. Cumq; hoc insigni miraculo aliqui
 permoti essent, ipsa lecreto P. Raymun-
 do suo Confessario dixit, beatissimā Vir-
 ginem Deiparam multis Sanctis, & An-
 gelis comitatam sibi apparuisse, suisque
 manibus sacratissimis, una secum panes
 composuisse, atq; inde sic auctos fuisse.
 hæc in eius vita apud Surium tomo 2. *Surium.*

24 Quare cum eiusmodi charitatis
 opera Deiparæ pergrata esse certū sit; mi-
 rum est, si omnes pecuniam larga manu
 in Nosocomia, Orphanotrophia, & hu-
 iusmodi pauperum, & egenorum domi-
 cilia, sub Deiparæ nomine appellata, de
 quibus fusè cap. 29. abundè conferant, in
 quibus innumerabilis egenorum multi-
 tudo educatur, & subleuatur.

MISE-

**MISERICORDIA B. VIRGI-
nis grata.**

I. *Pratum spirituale. Exemplū de Abbate Leontio* **S**ed ut peculiare aliquod exemplum ea-
Cil ce qui in Deipara bonorem elemosy- nas dabat. **de re** afferam, illud desumam ex *Prato*
spirituali, ca. 61. ubi legimus in hunc mo-
Exemplū de Abbate dum: Dicebant quidam Patrum de Ab-
Leontio bate Leontio Cilice, quod in obsequio
Cil ce qui in Deipara bonorem elemosy- nas dabat. Dominae nostrae sanctae Dei Genitricis
 fuerit ferventissimus, ac per undecim
 annos nunquam de illius Templo re-
 cesserit. Erat autem semper mirae gra-
 vitatis, & sibi iugiter intendens. Dicebāt
 & hoc de illo, quod si vidisset pauperem
 venientem ad se, si quidem ille esset ex-
 cus, per manum illi porrigebat eleëmō-
 synam; si autem videns, ponebat ante il-
 lum, aut in columnae basi, aut in scamno,
 aut in sanctuarij gradibus, atque illā tol-
 lebat pauper. Interrogatus autem à sene:
 quare pater per manus non das eleëmō-
 synas? Respondit: Ignosce mihi pater, ne-
 que enim ego sum, qui illam præbeo, sed
 Domina mea sancta Dei Genitrix, quae
 & me, & illos nutrit.

II. *S. Gregor. Aliud exē plum de al* Huc etiam pertinere videtur, id quod
S. Gregor. sanctus Gregorius 4. dialog. cap. 36. nar-
Aliud exē plum de al rat de quodam, qui calceamenta operari
 solebat nomine, Deus dedit, de quo alter
 per

per reuelationem vidit, quod eius do-
 mus laterculis ædificabatur: sed in ea
 constructores in solo die sabbati vide-
 bantur operari, quoniam ex suis labori-
 bus, quicquid ex victu, & vestitu super-
 erat, die sabbati ad beati Petri Ecclesiam
 deferbat, atque indigentibus erogabat.
 quod si ad antiquissimam in Deiparæ ho-
 norem sabbati dedicationem, de qua ca-
 pite 29. egi, mentem conuertamus, pro-
 fectò ipsum in eiusdem Virginis reueren-
 tiam eo die id fecisse facile existimare
 possumus.

Possunt & hoc loco recenseri & ij, qui
 eleëmofynam, vel aliquid aliud peculia-
 riter propter Deiparæ nomen erogari,
 prompto animo illud tribuere solēt. Ta-
 lis erat S. Gerardus Episcopus Canadien-
 sis, & martyr Virgini addictissimus, qui
 quemadmodum ca. 35. vberius diximus,
 nihil non concedebat ex ijs, quæ nomine
 Deiparæ ab eo aliquid petijset.

Talis erat Alexander Alensis ob do-
 ctrinæ tum eruditionem, tum soliditatē,
 tum Doctoris irrefragabilis nomen con-
 secutus. Is in Vniuersitate Parisiensi, vt
 verbis vtar S. Antonini 3. part. hist. tit. 24.
 c. 8 §. 1. Doctor insignis & famosus per
 orbem; exemplo nō minus singulari, quā
 illustri, rogatus ex inopinato, vt pro amo-
 re Dei-

tero, qui
 aureis la-
 terculis si-
 bi domum
 extruere
 visus est.

*Alia simi-
 lia exēpla.*

III.

*Gerardus
 Episcopus
 Canadiis.*

IV.

*Eximia
 Alexandri
 Alensis er-
 ga B. Vir-
 ginem de-
 uotio.*

Deiparæ Minorum Religionem vitæ asperitate, & arctissima paupertate insignem ingrederetur; id quemadmodum apud S. Anto. loc. cit. & in part. 2. Chron. Min. lib. 1. c. 12. habetur, & nos c. 36. fusi-
Chron. *Ord. Min* sus retulimus; non minus pie, quàm fortiter præstitit. Quare non sua modo, verum etiam seipsum propter Deiparam tradidit; aded ut verba illa, quæ Apostolus cum Corinthijs 2. Cor. 12. verè cum Deipara usurpare posset: Ego pro te Virgo beatissima *libentissimè impendam, & superimpendar ipse.*
2. Cor. 12.

OPERA MISERICORDIÆ *spiritualis.*

25 **S**ED iam de operibus misericordiz spiritualis, quæ propter Deiparam exhibentur, nonnulla breuiter perstringamus. Imprimis ad eiusmodi opera pertinet peccatores ad pœnitentiam, & confessionem consilio, & opera nostra, diuina opitulante gratia reuocare.
Exhortare ad confessionem.

Secundò, omni studio in alios pijs colloquijs, & adhortationibus pietatem, ac deuotionem erga Virginem instillare, ac propagare, ut omnes eam cognoscant, ament, ac reuerentur. qua in re omni laude digna videtur pietas S. Elisabethæ filię Regis
Ad Virginis deuotionem alios excitare.

Regis Hungariæ; de qua in eius vita c. 2. apud Suriū tom. 6. legimus in hunc modum: Elisabeth cum adhuc puella esset *Suriū.* decimam quamq; portiunculam lucelli, quod ipsi ex lusu prouenisset, pauperibus erogabat puellis, debito illas obstrin- gens, Dominicam precationem, & An- gelicam salutationem fundendi. hæc ibi.

Tertio, Eos, qui idonei sunt, ve Con- *Ad Con-*gregationi Virginis nomina dent, & ad *gregationē* recitandum Rosarium, vel huiusmodi *& alia si-*preces, ad ieiunium sabbati, & ad similia *milia in-*pietatis opera allicere. *ducere.*

Quarto, Si quando cum socijs ad col- *De B Vir-*loquendum conuenitur, præsertim die *gine ser-*sabbati, & privilegijs, festisq; diebus *monem* B. Virginis sermones de eius dignitate *habere.* præstantia, atq; miraculis miscere, iuxta illud Psal. 47. *Circumdante Sion, & comple-* *Psal. 47.* *Et imini eam, narrate in turribus eius, id est* NARRATE de virtutibus eius, altissimis scilicet instar turrium, & munitissimis: & infra: *Distribuite domos eius, ut enarra-* *tis in progenie altera.*

Quinto, Concionatores quoq; crebrò *Concio-*ad populum de ea, eiusq; deuotione. atq; *natores de* miraculis, quibus ad eius amorem, ac *Virgine* deuotionem homines permouetur, ver- *agant.* ba facere debet: nec verò fructu carebūt, iuxta illud Eccles. 24. *Qui me elucidant,* *Eccles. 24.* *vitam*

*In vita
Fratrum
Prædica-
torum.
Specul. ex
empl.
Exemplū
Conciona-
toris, qui
de Virgine
conciona-
batur.*

vitam æternam habebunt. Quare in libro qui dicitur Vitas Fratrum Prædicatorum in additione ad part. 5. eiusdem libri, & refertur in Specul. Exempl. distin. 7. num. 56. legitur fuisse quidam Religiosus mortificationi deditus feruens Concionator Virgini deuotus, qui in omni Concione de ea, eiusq; laudibus aliquid miscebat, & in fine aliquod de ea miraculum narrabat ad faciendum (vt ipse dicebat) bonum os. Is in suprema sua ægritudine per aliquantulum temporis magna tristitia, vt creditur, ex recordatione suorum peccatorum, quam alta suspiria, & gemitus indicabant, correptus est: sed proximus morti à sanctissima Virgine visitatus, & incredibili lætitiæ volupate perfusus magno animi iubilo Virginis laudes cōcinebat, nec ita multo post sanctè migravit ad Christum.

Alij ad pietatem adducendi, præsertim in festis Virginis.

Et certè quiuis, qui est erga Virginem deuotus, præsertim qui Congregationi, seu Sodalitati Virginis nomen dedere; quibus cordi esse debet, non tantum salus propria, sed etiam aliorum iuxta suā vocationem, in festis B. Virginis in conspectu eius vacuus apparere minimè deberet, sed prædicta obsequia diligentius instaurare & augere, & aliquē ad sacramenta poenitiæ, & sanctissimæ Eucharistiæ.

charistiae, & si poterit etiam ad Congregationem suo consilio, & opere adducere studeat: quod ut facilius ei succedat, Virgini id prius commendet, & ante aliquot dies huic operi sedulo, ac diligenter intendat. imò deberet vniuersam familiam, parentes, fratres, sorores, filios, famulos, & famulas ad pietatem erga Virginem, ad recitationem Rosarij, ad sabbati ieiuniū, ad sacramenta crebrò vsurpanda adducere. similiter & cognatos, amicos & vicinos; hoc enim & maximi apud Deum meriti, & Virgini gratissimū; & à quolibet, modò animū ad hoc applicet, & à Virgine opem imploret, facile præstari poterit.

Reliquum est, ut de Congregationum B. Virginis spiritali vtilitate, ac fructu, qui ad sodales dimanat, nonnulla dicamus.

* * *

T

CAPVT

DE CONGREGATIONUM Virginis Deiparae utilitate, ac fructu multiplici.

S V M M A R I V M.

Origo Congregationum Deipara, qua in nostris domicilijs habentur num. 8.

Congregationum in vniuersum antiquissima olim institutio num. 10.

Congregationum, qua Neapoli in Societatis domicilijs habentur numerus, earumque fructus num. 13.

Epilogus totius operis num. 20.

I N T E R ea, quæ Virgini grata in primis *B. Virgini* sunt, & hominibus, qui in sæculo vitæ est gratissimum in degūt, apprimè salutaria, illud est, ut in aliquod ex Sodalitijs, seu Congregationibus *B. Virginis* se cooptari curent, *tionē suam* propter multa, quæ in illis exercētur pietatis munia, de quorū utilitate in præsentia mihi agendū existimaui. Quæ quidē *Congregationes B. Virginis* sodalitia piorum hominū in eundem locum statis diebus, horisque ad munera pietatis recolēda conuenientiū, in multis iam Christiani orbis partibus constituta.

tuta, & Virginis patrocinio consecrata
sunt; unde & nomē Partheniū inuenere.
Sunt autē quasi quædam religionis, pie-
tatisq; gymnasia, in quibus exercitatio
virtutis cum ipsa vitę educatione cōiun-
git, ut adolescentiū quidē animos opti-
ma institutio ac pietas occupet prius,
quàm prauitas, & intēperantia inuadat.
Alijs verò ætate maturiores si per deflecta
vitiōrū olim aberrarint, ad rectū virtutis
callem reuocati, pietatis incant viam, &
in eadē progressus in dies faciāt vberio-
res. Siquidem in huiusmodi Congrega-
tionibus omnis vitę ratio ad eam normā
cōformatur, quæ optimam Christianæ
religionis obseruationē tuetur, ac diri-
git. Neq; verò in ea tantū re opera datur,
ut q̄ est diuina lege præceptū, id integrè
inuiolateq; seruetur: sed in eo etiā elab-
oratur, ut omnes quotidie magis in
pietatis studio excellant; ex quo fit, ut
pleriq; ad eam Christianæ vitæ præstan-
tiam perueniant, à qua multi, qui hu-
iusmodi sodalitatibus ascripti nō sunt,
quàm longissimè absunt. Harum Con-
gregationum multiplex fructus in sode-
les deriuatur, quorum aliquot hic re-
censere operæ pretium duxi, ut omnes
ad tam pium institutum complecten-
dum inflammentur.

I. 2. Ac primum quidem sodales sub peculiari Virginis præsidio, ac patrocínio degunt, quasi sub eius pallio, cuius colēdæ, ac venerandæ præcipuo studio sunt addicti, suaq; bona opera vniuersa per illā Deo offerunt. quod faciendum monebat *S. Bernardus* serm. de Aqueductu. de quo diximus cap. 36.

*Sodales
sub B. Vir-
ginis tute-
la sunt.*

Bernard.

Ex hac Virginis tutela qualis, quanta-
que existat utilitas ex ijs, quæ toto hoc
opere diximus, colligi facile potest: vt so-
dales quadam analogia de Virginis præ-
sidio meritò usurpare possint, quod Re-
gius Propheta de diuina protectione di-
cebat: *Et in velamento alarum tuarum ex-
ultabo* Quo enim in periculo versari po-
test eorum salus, quibus ad omnem opē
assiduē præsto est tutelarī illa maiestas,
& materna B. Virginis custodia? Quæ si
vniuersum genus Christianorum, am-
plissimamq; totius Ecclesiæ Rempubli-
cam clementissimo patrocínio tuetur, ac
protegit, qua tandem beneuolentia com-
plectetur eos, quos in secretiore familia,
& in aulico, vt ita dicam, famulatu apud
se habet in sodalitijs suis?

II. Secundò, cum obsequiorū omnium,
In Congre- gatione exercētur q̄ ad Deiparæ venerationem c. 36. perti-
nere diximus, tria sunt genera, assiduitas
videlicet piarum precū, eiusdemq; Virgi-
nis

nis inuocatio; tum corporis afflictatio, *oratio*, seu mortificatio, deniq; Christianæ misericordiæ erga proximos officia, siue *mortificatio*, & *sericordia*. quæ spiritualia, siue q̄ corporalia vocantur. Sanè eorū omnium observatio, vel in primis vigere solet in Cōgregationibus, vt satis patet ijs, qui eas perspectas habēt, & ex ijs, quæ dicemus elarius apparebit: quare mirū non est si piæ sodalitatū exercitationes Virgini ita sint cordi.

3. Tertiū bonum ex Ambrosio lib. i. of- *III.*
ficio- rum, c. 9. & ex D. Thoma i. part. q. 5. *Ambros.*
art. 6. in bonum honestum, delectabile & *Congrega-*
vtilē tribuitur; nec facilē tria hæc omnia *tio non so-*
in eandē rē conuenire solent, quēadmo- *lūm bonū*
dum experientia satis est compertum. q̄ *honestum*,
si quid triplicem hanc rationem boni in *sed etiam*
se vno cōtineat; id perrarum quidem est, *iucundum*
sed in illud omnes mirum in modum fe- *& vtilē*
runtur. hinc illud Pōētæ: *continet.*

Omne tulit punctum, qui miscuit utile S. Thom.
dulci. *Hor. de ar-*

Ex hoc ergo cōsequens fit Congregatio- *te poetica.*
nem esse in primis ab omnibus expeten-
dam, cū in se vna triplicē illam rationē
boni cōplectatur. quod ferē in Psal. 132. *Psal. 132*
his verbis exprimitur: *Ecce quā bonum, &*
quā iucundum habitare fratres in unum:
idq; ostēditur tum exēplo vnguenti Aa-

ron Sacerdotis, odore suo gratissimo circumstantes reficientis : tum etiã exemplo Roris montem Hermon, & montem Sion: tum ad fructuũ vbertatem, tum ad aspectus iucunditatem fecundantis.

1. *Honestas* Id ipsum ratione probatur, Congregationes enim bonum continent *honestum*, quippè quæ ad diuinũ obsequium, quo nihil est honestius; & Deiparæ honorẽ, quæ secundum Deum, principem in hac rerum vniuersitate obtinet locum, sunt institutæ, & in hunc finem sodales ad eas conueniunt.

2. *Incunditas ex Congregatione* *Incunditatem* verò ipsi percipiunt maximam ex Societate tot sodalium, qui selectissimi, & egregiarum sunt partium, ac in virtutibus Christiano homine dignis exercetur, hinc fit, vt nonnulli cum ad Congregationẽ accedunt, sodaleq; conspiciunt, ingentiq; læritia, & quodam spirituali deuotionis sensu perfundi, & quasi tot facibus ad pietatẽ inflammari se sentiat. Accedit quòd cum homo animal sit natura sua sociabile, nec faciliẽ solitudine delectetur, sed consociatione gaudeat aliorum, ideoq; quemlibet ferè socios habere iuuet: idcirco vnicuique danda opera est, vt eos deligat quales in Congregationibus viuunt. sic enim ab improborum hominũ consuetudine, à collo-

colloquijs prauis, à morum contagione quam longissimè aberit. Ex quo etiam fit, vt si quando aliqui sodalium inter se priuatim conueniant, de pijs rebus, de virtutibus, de Sanctorum exemplis, deq; similibus rebus colloquantur, ad Dei, ac Deiparæ cultum se ipsi excitent, eosq; inuicem sermones misceant, qui B. Virgini clientes non deceant.

4 Utilitas verò quæ ex congregatione capitur est multiplex, nam Prou. 18. *Fra-* ³ *ter qui adiunatur à fratre quasi Ciuitas fir-* *ma*; mutuis enim exemplis, consilijs, of- *Wtilitas ex Congre-* *gatione.* *Prou. 18.* *ficijs, & precibus se inuicem ad pietatem inflàmant. Et quemadmodũ dedimus ex Philosophis mutua necessitas quã hominis de se inuicẽ habent, ad vrbes ædificandas humanum genus cõgic: simili quadam ratione multi in sodalitiũ congregantur propter mutua, quæ sibi inuicem præstant charitatis officia, vt quod vni deest, sufficiat alter. Præclarum porro est, quod Matth. 18. dicit Dominus: *Matt. 18.* *Si duo ex vobis consenserint super terram, de omnire quamcunque petierint, fiet illis à Patre meo, qui in cælis est: ubi enim sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum: quibus verbis & vim orationis, quæ à multis pro eadem re funditur, declarat, & assisten-**

tiam suam in eis, qui in suo nomine congregantur, pollicetur: quæ omnia in B. Virginis congregationibus fieri satis constat. Ad hæc Summi Pontifices in hoc pietatis studium ita probantur, ut sodalibus Congregationum, quæ in domicilijs Societatis Iesu eriguntur, & ritè Congregationi Romanæ primariæ aggregantur, amplissimas indulgentias concesserint eum in Congregatione admittuntur, cum in eam conveniunt, cum aliquod peculiare opus ex eis, quæ diplomate exprimuntur exercent, cum denique ex hac vita decedunt, quæ omnia utilitatem, quæ ex Congregatione percipitur, declarant.

IV.

*In legibus
Congregationis
præcipua
pietatis
opera.*

*Eccl. 36.
Præcipua
qua in
Congregatione
sunt, re
censentur.*

Quartò, cum præcipua pietatis opera præscribantur in Congregationis regulis, seu legibus, quæ quandam vivendi rationem sanctiorem, quam in cõmuni aliorum vitæ conditione reperiatur, indicunt: propterea ex hoc capite omnes ad Congregationem amplectendâ maximè permoveri debent. sunt enim eiusmodi leges veluti sepes & propugnacula, quibus ad hostium ac ferarum incursionibus sodales muniuntur: *Vbi enim non est sepes, Eccl. 36. diripietur possessio.* Quæ autem in Congregationibus fiunt, hæc ferè sunt: Constitutis diebus certum in locum conveniunt; & ne quis nisi magnis de causis absit, diligentissimè

gentissimè cauetur: Hic certo temporis
 spatio simul se continent intentis certa-
 tim animis ad cōmune studium pietatis,
 Præmittunt preces aliquæ cum Litanij: *Preces, ac*
 deinde opportuna spiritualium librorū *Litania.*
 sacra lectione, ac de ijs, quæ ex libris au- *Lectio li-*
 dierūt, facta inter se collatione, instruun- *brorum spi-*
 tur, simulque eorum animi reficiuntur. *ritualium*
 Datur & suum tempus canendis alterna- *Et collatio*
 tim diuinis laudibus, officio nimirum B.
 Virgīnis, vel officio defunctorum, & si- *Officiū de-*
 milibus. Simul omnes eo die Missæ sacri- *cantatur*
 ficio interfunt, & præscriptis diebus cre- *Missæ vnæ*
 brò ad Pœnitentiæ, seu Confessionis sa- *interfunt.*
 cramentum, & vnà ad sanctissimā Eucha- *Sacramen-*
 ristiam, quod est præsentissimum contra *torū per-*
 omnes tentationes præsidium, ac muni- *ceptio.*
 men, accedunt: quin etiam dulcedine, &
 vtilitati diuini huius cibi allecti, complu-
 res crebrius quàm sodalitatis statuāt le-
 ges, sacra Eucharistiæ sacramento refici-
 untur. His accedunt statis temporibus
 piæ religiosorum hominum cohortatio-
 nes, quibus sodales verbum Dei audiūt,
 & quibusdām veluti stimulis ad virtutē
 incitantur. Vna præcipuè agitur, & vi- *Meditatio*
 get in toto cētū ad Deum oratio, & diui-
 narum rerum contēplatio, in eoq; potis-
 simum studio versatur Parthenorum so-
 dalium industria, vt aliquid de Christi
 T 5 Domi-

Disciplina Domini cruciatibus, alijsve fidei Christianæ mysterijs meditentur. Adhibetur & suo tempore voluntaria corporis diuerberatio, quā disciplinam vocant, siue in Congregationis loco, siue etiā in propria domo. Multum etiam operę impenditur ad animas, quæ in purgatorii pœnis detinentur, omni ope iuandas, indulgentias pro illarum expiatione consequi student. Pro ijs etiam, qui peccato mortali irretiti existunt, preces effundunt. Eos qui in Xenodochijs, & carcere detinentur interdum inuisunt, suisq; colloquijs, & opera consolantur, ac iuuant. Si q̃ incommodi alicui sodalium obuenerit, huic ad auxiliũ præstò sunt vniuersi. Quamobrem cum ægrotant, visunt inter se & fraternũ in morẽ iuuant: destinantur, qui ægrotantis necessitatem, & inopiam si quæ incidat, explorent: & pro virili parte quicquid opus est, benignè impertiant. Si .n. diem obierint missarũ sacrificijs, & alijs pijs operibus illis opitulantur. ita se mutux charitatis vinculo arctius omninò, quā alij cognationis necessitudine complectunt. Illud quoq; in more positũ est, vt pro se inuicẽ orat. Parent certo moderatori, ab eoq; se admoneri, reprehendi, imò & mulctari si quid contra regulas ab sese peccatũ sit, æquo

æquo animo ferunt. Quod si qua cuius- *Se inuicē*
quam appareat in suscepto instituto ti- *in bono in-*
tubatio, vel offensio: statim ad eum cō- *cepto exci-*
firmandū, & in officio retinendū auxilio *tant.*
præsto sunt, consilijs, monitionibus, &
quauis alia ope, vel officio charitatis.

Deniq; ijs, qui B. Virginis Cōgregatio- *Proximos*
nibus nomina dedere non tantū sua, sed *iuvant.*
proximorū etiam salus cordi est. Quare
quoscumq; possūt ad pietatis opera suo
consilio inuitant & pertrahūt. Et si quos
Congregationi idoneos deprehēderint,
ad eā adducere student. Quare vnaquæ-
que sodalitas tū studiōrū similitudine,
tum animorū cōsensione, nixuq; volun-
tatum, tum piorum operum cōmunica-
tione quadam, etiam loci communitate
ita efflorescit, vt religiosi cœtus imago
quædam, & simulachrum videatur.

6 Quintò, *Bonum est viro, Thren. 3. V.*
cū importauerit iugum ab adolescentia sua, Thren. 3.
quæ nisi diuinæ gratiæ freno coerceatur, *Adolescen*
pron adest ad malū: quare ex hoc etiā ca- *tia in Cō-*
pitate Congregationum fructus spectatur *gregatione*
vberimus. siquidem in Congregatio- *Deo offer-*
nibus præsertim scholasticorum, & iu- *tur.*
niorum Adolescentia Deo per B. Virgi- *Gen. 3.*
nem dicatur, & præsidij, quæ supra atti-
gimus cōmunitur: idq; datur opera vt
ad bonū diuinæ gratia inflectatur. Qua

Christiimitatio. in re huiusmodi sodales Christū imitantur, qui infans pro nobis circūcisus, quadagesimo die in Templo presentatus, &

Luc 2. duodecimo anno in Templo ad ea, quæ Patris sui erant remāsit, Matre sua minime conscio, à qua dubitare non poterat se ab ijs, quæ Patris sui erant, reuocatum iri: sed ut nobis exemplum præberet in ijs, q̄ ad Dei honorem, & ad animæ salutem spectant, etiam absq; parentum consensu, à turba nos ipsos subducere, & diuinis rebus à prima ætate consecrare debere.

Exemplū Despara, & aliorū Sanctorū. Cuius etiam rei exemplū dedit nobis sanctissima Virgo, quæ trimula in templo, ut c. 8. diximus, Deo se consecrauit, ibiq; in Dei obsequio est educata. De ple risq; quoque Sanctis idem est literis proditum. Sanctus enim Ioānes Baptista legitur: *Agtra deserti teneris sub annis. Cuium turmas fugiēs petijisse* Idem de S. Paulo primo Eremita, de S. Benedicto, de S. Thom. Aquinate, & de alijs legimus, quorum exempla proportionem quadam imitantur adolescentes ij, qui B. Virginis Cōgregationi à tenera ætate dant nomen.

Eorū, qui in Cōgregationibus viuunt cū alijs comparatio. 7 Quod si quis harum Congregationū fructum, atq; animarum utilitatē, quæ ex huiusmodi sodalitijs existit, inspicere velit: secum ipse tantisper reputet eorū, qui ad illa venditant, conditionem, atq; cum ijs,

ijs, qui ijsdem ascripti nō sunt, vel tenore vitæ, vel rerum spiritualium gustu cōferat. Etenim verò in plerisque horū, qui in communi quadā viuendi ratione versantur, nec vllis Congregationum legibus astringuntur, quæ salutis auxilia? quis diuinæ legis, vel amor obseruandæ, vel violandæ metus? Primum enim in plerisque ex his magna est ignoratio rerum, quæ ad animæ salutem necessariæ, vel certè vtilis sunt: deinde à summis tantum flagitijs se abstineant, quamuis ad alia minimè leuia dilabantur, multum sibi profecisse videntur, dæmonis fraudes atque astutias ignorant, seu nō valdè attendunt: quare nec ab illis sibi valdè cauent. sempiterna impiorum supplicia, & piorum præmia, vitæ & passionis Christi Domini mysteria, diuina item beneficia ne vix quidem animo recogitant; ad salutarem peccatorum penitentiam in Paschalibus festis ægrè accedunt.

Contra verò, qui Parthenia sodaliria adeunt, in ijs, quæ ad salutem consequendam pertinent, diligenter instruuntur. Præsidiorum, quæ ad piè viuendum requiruntur, non mediocris illis copia supeditatur. Christi Domini vitam, aliaq; fidei nostrę capita per intimam contemplationem penetrare student. Corporis

voluptates coercent, carnis illecebras fugiunt. Laboris molestiam, si quæ sit in virtutum exercitatione, aliorum exemplum, & ipse usus diuturnus imminuit. Quo fit, ut studiosissimus quisque, atque probus ad maiorem in pietate progressum impellatur: inertes, ac desides aliorum exemplo, consilio, atque auxilio ad meliorem frugem reuocentur. Hinc tanta in Urbibus, ubi hæ vigent sodalitates, in melius facta mutatio: in ijs enim, qui literis dant operam, quique aliquam complexi sunt Virginitatis sodalitatem, magnus etiam in literarum etiam studiis exitit progressus. Hinc iisdem sodalibus suadentibus, eorundem etiam cognatorum, domesticorum, amicorum, & aliorum in moribus est facta mutatio, & ad omnem pietatem accessio. Aliqui postea sodales ad ciuilia negotia sine animæ suæ periculo tractanda disponuntur. Alij Christum ad tutissimum Religionis portum eos vocantem alacriter, promptèque sequuntur.

Sodales etiam in literis magis proficiunt, & alios ad pietatem excitant.

Societas Iesu quomodo Congregationes promouet.

Maneat igitur ex ijs, quæ diximus, hæ Congregationes diuinum fuisse iuentum & coeleste consilium, Societatemque nostram, quæ omnem instituti sui rationem ad proximorum salutem accommodat, in suis Collegijs, & Domibus, tum ad instituendam in pietate iuventutem, tum etiam ad alios

alios quoque in rebus spiritualibus iu-
uandos, meritò huiusmodi sodalitia ce-
lebrare, ac propagare in dies magis, eaq;
pro ratione ætatum, ac studiorū distin-
guere, & numerare, vt pueri à viris; lite-
rarū studiosi, ab ijs, qui alijs occupatio-
nibus destinantur; qui aliqua dignitate
præstant, à reliqua multitudine. Rustici,
& Agricolaë ab opificibus, & ijs, qui in
Ciuitate negotia tractant: Sacerdotes
etiã à laicis, vbi cōmodè fieri potest, se-
gregentur, ac laus cuique ordini, ætati,
dignitati locus sit, suæ leges, sui præfecti
atq; custodes. Eo fit, vt & æqualium ex-
emplo, adiuentur infirmiores; & mul-
titudinis æqualitate, omnes delectentur,
alacriusque conueniant.

ORIGO CONGREGATIONVM

*Deipara, qua in nostris domi-
cilijs habentur.*

CÆterum nec inutile, nec iniucundū
futurum arbitror harum Congrega-
tionum, quæ in domicilijs Societatis Ie-
su sub Virginis Deiparae tutela existere
diximus, initia hoc loco paucis comme- *Frāciscus*
morare, quod ex Societatis Iesu historia *Sachinus*
à nostro Francisco Sachino non minus in historia
piè quam fideliter, & accuratè cōscripta, Societatis.
suis

suis ferè verbis referendum duxi ; vt oēs intelligant , Digitum Dei fuisse, qui huiusmodi sodalitijs ex tam debili principio ortum ducentibus, per matris suæ patrociniū , innumerabilium adolescentium, aliorumque virorum saluti prospicere voluit ; hisce præsertim calamitosis temporibus, in quibus hereses in Septentrione impunè, vbique verò ad omne scelus procliuitas adeo grassabatur. In ea igitur historia cū agitur de ijs quæ ad annum 1563. spectant, sic habetur : Inchoata est pia quædam sodalitas , auctore Ioanne Leonio Belga infimæ rudimentorum Grammaticæ classis Magistro, inter inferorum classium adolescentes ex his , qui præcipuo studio sociare cum literis pietatem cuperent. cœpere diebus singulis , post missos cæteros , in vnam è scholis , in qua altare pulchrè ornauerāt, cōgregari. ibi orabāt aliquādiu vniuersi : dein vn⁹ è pio libello quidpiā legebat, audientibus cæteris. Diebus verò Dominicis , ac Festis etiam vespertinas , de more Ecclesiæ, modico cum cantu peragebant preces. Ex his rudibus initijs sodalitates, quæ deinde B. Virgini præcipuo studio dedicatæ tam insigni cum iuuentutis, atque aliorum bono certis formatæ institutis , latè per omnes mundi oras fuscæ sunt,

sunt, emanarunt. Quanquam non Romę primum hi simplices discentium cœrus exorti: nam ante hunc annum Genuę, ac Perusię mentionem eorum reperi. hæc ibi. Deinde inter ea, quę anno 1564. sunt gesta, idem Sachinus de hac ipsa sodalitate Romana narrare sic pergit: Quę cępta superiore anno sodalitas discentium erat, ea beatissimę Virginis subiecta hoc anno tutelę est: ijsque constituta legibus, quibus magnam partem, hodieque regitur. finis propositus in pietate, literisque progressus. sodales ad septuaginta numerantur. Quęque hebdomada confiteri. Quoque mense sanctissimum Christi corpus sumere, singulis diebus sacro interesse. Virginisque vel Rosaria, vel Preces è libello iussi percurrere. Vesperis è schola dimissi congregati quartam horę partem meditationi; alteram autem partim excipiendis capitibus, quę die postremo meditarentur, partim conferendo breuiter, quę agitauerant consumebant. Diebus festis à prandio post decantatas vespertinas preces, alij ad visitandos in Nosocomijs ægrotos, alij ad salutandas Diuorum reliquias, alij ad alia pia munia mira ibant alacritate. Omnibus vnus è Societate præerat, qui cùm cætera moderabatur; tum diebus Dominicis

nicis adhortationem habebat. Ex sodalibus vnus, qui praeffet ceteris, lectus est, cui Praefecti appellatio indita: duodecimq; praeterea, inter quos cura reliquorum distributa, vt nullus negligere: quoq; paucioribus quisq; intentus esset, hoc absolutis cuncta procederent. In ceteris commoditatibus huiusce sodalitat. illa non fuit e postremis, q inter se agētes pari animo, & pietate adolefcētes, vitabant improborū consuetudinē, qua molli, improuideq; aetati exitiū nullum est certius. haeten⁹ ex historia Societatis

Cū verò similes Congregationes temporis processu in praecipuis nostrae Societatis Collegijs iam essent institutae, earumq; fructus lōgè lateq; ad plurimos manaret, Gregorius XIII. Pontifex Maximus, qui huiusmodi pietatis exercitationes, sicut & reliqua omnia ad Dei honorē spectantia fouere solitus erat, Diplomate suo nonis Decembris anni 1584. primariam Congregationē in Ecclesia Collegij Romani Societatis Iesu, externorum scholariū, & aliorū Christi fideiū sub titulo Annunciationis B. Virginis, quae per Praepositum Generalem Societatis Iesu dirigetur, auctoritate Apostolica erexit, atq; instituit, Indulgentias amplissimas sodalibus est elargitus,

tus, potestatemq; eidem Generali Præposito fecit, quasuis alias Congregationes in nostris extra urbem Collegijs erectas, huic primariæ Romanæ aggregandi, illisque easdem Indulgentias communicandi. Eandem postea facultatem Sixtus V. nonis Ianuarij anni 1586. extendit ad alias Congregationes, tum eas, quæ non constant scholaribus, tum etiam eas, quæ in Societatis domibus, non tantum in Collegijs eriguntur; idq; siue à Virgine Annunciata, siue à quouis alio titulo, & inuocatione nomen acciperent. Clemens verò VIII. die 30. Augusti anni 1602. ad Cōgregationes in residētijs Societatis cōstitutus eandē facultatē benignissimè extendit.

9 Multa porro sunt, quæ harum sodalitarum in Societatis Iesu domicilijs erectarum præter ea, quæ hætenus differimus, pium institutum commendant, atque adiuuant. In Primis tot summorum Pontificū, qui Christi vices in terris gerebant erga eas, vt vidimus instituēdas, & Indulgentiarum largitione decorandas propèsum studium atq; benignitas. Tum plurimi insignes viri, qui ex his sodalitatibus prodire, & vel religiosè vitæ institutum complexi, vel in sæculo remanentes, Rempublicam Christia-

Quæ Congregationum institutum cōmendant.

Summi Pontifices.

Insignes viri ex Congregationibus

nam

*Pralati &
Principes,
qui Con-
gregationi
dant no-
mina.*

*Multitu-
do sodaliū
omnis ge-
neris.*

nā sua opera egregiè iuuerunt, & iuuant:
neque tantum ex ijs Sodalitijs Episcopi,
sed & aliquod S. R. E. Cardinales, quo-
rum aliqui etiam nunc viuunt, extitere.
Deinde complures Ecclesiarum Præfu-
les amplissimi, & viri Principes Ciuita-
tum, vel honoris gradu vel generis no-
bilitate alijs longè superiores; Sodalitia
tamen hæc amplectuntur, & in commu-
nem cœtum, nomenq; fraternum sode-
lium admitti se volunt, absq; vlla, vel lo-
ci, vel appellationis exceptione, quod
multis in locis, sed præsertim in Sodalitio
Domus Professæ Romanæ, ad quod mul-
ti conueniunt Prælati, cernere licet, in
quo Cardinales ipsi sua interdum præsen-
tia, & suis ad sodales sermonibus, alios
ad hoc pietatis studium inuitant. Neque
illud in postremis harum Sodalitatū in-
stitutum celebrat; multitudo nimirum
Sodalium, & quidem diuersorum ordi-
num, vt omnes ferè Ciuitatis status hac
ratione iuuetur, excludatur nullus: qua-
re tum propter multitudinem, tum etiā
propter ætatis, ac munerum, seu officio-
rum diuersitatem, plura eodem in domi-
cilio exigunt Sodalitia, vt videre est mul-
tis in Ciuitatibus; nobis sufficiat exempli
causa vnius Ciuitatis Neapolitanæ sode-
litates commemorare, in qua Societas
nostra

nostra in suis locis ad quindecim circiter easque maximè frequentes numerat, de quibus aliquid breuiter infra perstringere non grauabor, vt ex his reliquas toto propemodum orbe sparsas conijcere possimus. Sed quod caput est omnium, quodque ad sodalitarum commendationem in primis facit, illud est, quod in huiusmodi sodalitatibus illustribus argumentis declarat patrociniū suum Angelorum Regina, quæ huius generis alumnos multis in periculis præsentī ope defendere consuevit, quod quamplurimi experti sunt. & Congregationum sub Virginis nomine, non tantum in nostro orbe, sed in Indijs etiam erectarum fœlix progressus satis ostendit, Virgini eas cordi esse.

Congregationes B. Virginis patrociniū experiuntur.

Quare, vt initio dicebamus, inter obsequia Deiparæ acceptissima, quæ ei deferre possunt, id est, qui in seculo viuunt, hoc erit Virgini sanctissimæ longè gratissimum, vt scilicet in eius Congregationem ascribendos se curent, statis diebus ad eam cōueniant, regulas sodalium exactè obseruent; alios quibus cum agunt ad pietatem excitare studeant, vt Virginis beatissimæ beneficijs, quæ innumera in nos contulit, aliqua saltem ex parte respondentes, ad maiora in posterum

454 *Congregationum Deservarum*

rum ab ea accipienda, magis, magisque disponamur.

Apud alios religioſes Congregationes habentur.

Neq; ſolum in ſocietatis noſtræ domicilijs, ſed in alijs etiam religioſorum hominum familijs complures piorum ſeculariũ Congregationes, ſeu ſodalitates magno cum ſodaliũ fructu viſuantur.

CONGREGATIONUM VNI- *verſum antiquiſſima olim inſtitutio.*

AT ne quis has piorum hominum ſodalitates, ſeu congregationes exiſtimet novũ eſſe, ac recens inveniũ, & idcirco eas nõ ita magnificiat; oſtendã plane plurimis ex antiquitate petitis exemplis earundẽ viſum in Chriſtiana Reipublica eſſe per antiquũ, plurimasq; ex eis utilitates ſuperiorib⁹ ſeculis in alios manſiſſe: nam vt omittam eas quas vocant cõfraternitates, ſeu Confratias ad varia pietatis munera exercẽda (de quib⁹ multa egregiẽ diſſerit Nauarrus in miſcellaneis de Pſalterio, ſeu Roſario) & vt taceã pleraſq; alias ſodalitates diuerſis in Urbibus inſtitutas, à quibus recensendis ne nimium ab inſtituto digrediar, cõſultò abſtineo; aliquas tamen mihi magis exploratas tacitus præterire non poſſum.

Et

Et in primis quid dicam de sodalitate Rosarij à religiosissimo Prædicatorum Ordine propagata? cuius precandi formula, ut capit. 20. & 39. dictum est Virginis, iussu per S. Dominicum est instituta. hæc enim Rosarij sodalitas toto propemodum terrarum orbe ad hanc usq; diem, & numero sodalium utriusq; sexus, & nominis celebritate, pietatis progressibus florentissima, verè Rosarij cælestis diuinum odorem, & amœnissimam suauitatem, ac pulchritudinem refert.

Florentiæ sodalitas quædam piorum hominum fuit in Deiparæ honorē congregata, in qua anno 1233. die assumptæ Virgini sacro cum eidē Virgini B. Bonifilius Monaldus Florentinus cum sex alijs laudes precesque piè persoluerent, cælesti voce admoniti mundo nuncium statim remisere, ipsoque natæ Virginis die initium dedere Ordini Seruitarum nuncupato; quod B. Virgini, ex cuius sodalitate prodierant, seruos se profitebantur: quos etiam per urbem Florentiæ transeuntes B. Virginis seruos à lactentibus appellatus memoriæ proditum est, seque à sæculi strepitu ad montem Senariū, qui nouem Florentia miliaribus Mugellam versus distat recepere. elapso deinde

De Confraternitate Rosarij.

Ex Virginis sodalitate prodijt Ordo Seruitarum.

deinde septennio à Virgine magno Angelorum cœtu comitante, manu altera atram vestem, altera sancti Augustini regulam præferente, singillatim per visum sunt iussi ea regula, & illo exinde habitu vti in memoriam eius, quam Virgo sanctissima ex Christi passione persensit, afflictionis, atque tristitiæ.

*De Confraternitate
Disciplinatorum Senensis.*

II Senis præterea vrbe Hetruriæ celebri, quæ ob singulare studium erga Dei parentem, & in eiusdem fide clientelam nominari gaudet Ciuitas Virginis multis iam inde seculis fundatum est nobilissimum illud sodalitium, seu (vt vulgo vocant) Confraternitas disciplinatorum B. Mariæ Virginis quæ est in domo Hospitali, quam dicunt de la Scala, vbi preces, corporis flagellationes, & alia pietatis exercitia sunt in vsu. ex quo loco, vt testatur auctor vitæ S. Bernardini Senensis, omnes ferè Italiæ disciplinatorum laicorum piæ exercitationes, vel deuotionis studia dimanarunt. ex illo loco complures prodire viri sanctitate illustres; & religiosorum ordinum Fundatores, vel in primis B. Ioânes Columbinus vir sanctissimus, & Iesuatarum Fundator, eiusque socius Franciscus Vincentius. Itemq; Ordinis Montis Oliueti Fundatores, B. Bernardus Ptolomeus, Patricius patritij, & Am-

Vide auctorem vitæ S. Bernardini Senensis, apud Surium 20. Maij.

& Ambrosius Piccolomineus. Ex eodem cœtu exitere B. Petronius de Petronijs, postea in Carthusianorum familiam admissus, Andreas de Galleranis, speculum sanctitatis, alijque innumeri religiosæ vitæ professores, inter quos recensetur S. Bernardinus Senensis celeberrimæ sanctitatis vir. Fratrum Minorum, qui de Observantia vocantur, si nō primus fundator, saltē propagator præcipuus, de cuius insigni doctrina, & egregia in Virgine pietate nonnulla c. 35. diximus: quæ verò hoc in loco de sodalitate Senensi commemorauimus ex auctore vitæ S. Bernardini apud Surium tom. 3. accepimus.

Romæ in S. Maria Maiora præclariss. *De Sodali-*
ma sodalitas, quæ dicitur Confalnois est *tate Con-*
erecta, quæ ad S. Bonaventuram Docto- *falonis*
rem eximium, qui anno Domini 1273. *Roma.*
ex hac vita migravit, suam refert institu-
tionem. Mathæus quoq; Villanus lib. 2. *Matthæus*
hist. c. 26. eiusdem sodalitatis meminisse *Villanus.*
videtur: ait enim Romæ in S. Maria Ma-
iore occasione Societatis eorum, qui vo-
cabantur commendati B. Virgini, com-
plures eò conuenisse, quorum industria
vrbs, quorundam studio diuexata, suo
splendori est restituta tempore Clemen-
tis VI. anno Iubilæi 1350.

V

Romæ

*Sodalitas
divini
amoris.*

Romæ quoque quædam sodalitas inter reliquas exit in templo S. Dorotheæ, quæ à *divino amore* cui sodales præcipue studere satagebant, appellationem acceperat, ad quam complures tum Ecclesiastici, tum Laici, & in his Prælati, alijque viri nobiles conveniebant, spiritualibus operibus vacabant; in meditationibus, & exhortationibus exercebantur; ad sacramenta percipienda crebrius quam alij eo tempore facere cõsueverant, accedere studebant. Ex qua complures tum vitæ sanctimonia, tum doctrina illustres prodire, inter quos meritò numerantur quatuor illi, qui religiosissimi Ordinis Clericorū Regularium, quos Theatinos vulgo vocant auctores, & fundatores extitere anno Domini 1524. die 14. Septemb. omnes natione Itali, generis nobilitate, & vitæ sanctitate præstantes, qui omniū primi hac tempestate Clericorū Regularium Ordinem excitarunt, ut suo exemplo, atque opere clerū sæcularem ad sanctiorem vivendi rationē iuxta sacrorum Canonum normam excitarent. Hi fuere B. Caietanus Thieneus Vincentius, Prothonotarius Apostolicus, qui vitæ meritò miraculis etiam claruit: Bonifacius à Colle ab Alexandria Gallie Cisalpinæ Urbis: Paulus

Paulus Consiliarius Romanus, & Ioannes Petrus Carrafa Neapolitanus Episcopus Theatinus, qui Episcopatu relicto post exactos in ea Religione aliquot annos à Paulo III. in Cardinalium Ordinem allectus, & anno 1555. Pontifex Maximus renunciatus, Paulus IV. appellari voluit, Catholicæ fidei cōtra Hæreticos acerrimus propugnator, & Ecclesiasticæ Reformationis, in quam non exiguam operam contulit, studiofissimus: quæ omnia plenius describuntur c. 1. & 9. historię eorundem Clericorum Regularium, quam pie, ac diligenter nuper edidit generis nobilitate, ac pietate conspicuus, Ioannes Baptista de Tufo ex eodem Ordine ad Episcopatum Aceranum assumptus.

12 Nec solum Senis ex sodalitis Virgini consecrato, & Romæ ex sodalitate diuini amoris Religiosorum plurimi, & Religionū Fundatores prodierunt: sed in Vrbe etiam Neapoli, vbi cum multæ habeantur varijs in locis piorum hominum sodalitates; vna tamen anno ab hac nonagesimo est instituta, cui nomen est S. Maria succurre miseris, quā De Sociis vulgo vocant *de li bianchi*, à linea, & tate quam candenti veste, qua induti procedunt, vocant *de dum* munia sua per Urbem obeunt: eius *li bianchi*

*De sodalitate
175 Neapolitanis.*

*sub inno-
catione
Virginis.
Inuant eos
qui extre-
mo suppli-
cio affici-
tur.*

*Collocant
honestè co-
gnatas
eorum.*

Sodales fuere semper è primarijs, & cla-
rissimis viris, siue cum ea loci permixti
erant Clericis: siue cum ex solis (vt nunc
habet) constat Clericis. Præcipium aut
eorum institutum ijs, qui extremo sup-
plicio afficiuntur. opportuno solatio
monitisq; ad id tempus idoneis, & con-
silio, & auxilio præsto esse; eosque ad
supplicij locū solemniter prosequi, con-
solari, ac eorum mœrosæ pro virili par-
te leuare. quin etiam eorum familias (vt
res ita postulet) in fidem suscipiunt, &
uxores, filias, sorores honesta dote col-
locant; certos ad id habent reditus, sua-
que industria constitutos, multos etiam
qui propter æris alieni difficultatem in
custodia detinentur, pecunia creditori-
bus persoluta liberant, ad auram popu-
larem vitandam mirum in modum se
ipsi occultant. •

*Hector Pi-
gnatellus,
vnus ex
Sodalibus
Societatis
Iesu Nea-
polim euo-
candam
curat.*

Ex eorum numero extitit Hector Pi-
gnatellus Hipponij vulgò Montis Leo-
nis Dux, vir spectatæ integritatis, & in
Neapolitano Regno inter primarios, is
cum audisset à Hieronymo Vignes viro
integerrimo eiusdem Congregationis
sodali, qui nostrorum consuetudine Pa-
tauij vsus erat, instituti nostri rationem
ad Christianæ rei propagationem in pri-
mis vtilē, à B. Ignatio Societatis nostræ
parente

parente exorauit, ut aliquot è Societate Iesu mitteret, qui Neapolitani Collegij fundamenta iacerent, egitq; cum pro rege Neapolitani Regni, qui eo tempore erat Petrus à Toletò, ut idem per litteras à B. Ignatio peteret, nostrosque cum P. Nicolao Bobadilla, vno ex nouem B. Ignatij socijs, mense Iannario anni 1552. ab eodem B. Ignatio Neapolim missos humanissimè excipiendos curauit.

*Petrus à Toletò.
P. Nicolaus Bobadilla.*

Ex eodem piorum virorum sodalities anno 1588. nonnulli Sacerdotes viri, & genere nobiles, & in cultu pietatis egregij, Religiosissimum Ordinem instituerunt Clericorum Regularium Minorum à Sixto V. confirmatum, ij fuere Augustinus Adornus Genuensis, Franciscus Caracciolus, Augustinus item Caracciolus Neapolitani; qui Neapoli auita iam familia celebre domicilium habent in æde sacra B. Mariæ Maioris, quorum spectata virtus eidem Ciuitati Neapolitanæ, alijsq; Urbibus, ac Prouincijs, ad quas in dies propagatur, magno est tam exemplo, tum ornamento. Nam præter alias pietatis exercitationes, in perpetuam diu, noctuque orationem, succedentibus sibi inuicem eiusdem Ordinis Religiosis, coram sacrosancta Eucharistia incumbunt; quotidie etiam ex præ-

Ex hac prodiit Ordo Clericorū Regulariū Minorum.

scripto Religionis eorū vnus pane tantum, & aqua vescitur; alius verò ciliciū ad carnem gestat. Alius disciplina se ipsum diuerberat sic, vt nullus prætereat dies: quin eorū aliqui eiusmodi corporis castigationes subeant. Atque hæc omnia Neapoli ex sodalitate, quam vocant *de li bianchi* ortum habuere.

GENERATIONVM, QVÆ NEAPOLI in Societatis domicilijs habentur, numerus, earumq; fructus.

13 **Q**Uoniam verò præclaræ huius sodalitatis in vrbe Neapoli mentionem fecimus, non ab re erit hoc loco id q̃ supra polliciti sumus, paucis subijcere, quæ quotvè sodalitia hac vna in vrbe Societas Iesu suis in domicilijs instituerit. Et quidem biennio postquam Patres nostri in eam urbem aduenerant, cum pietatis semina spargere iam cœpissent, anno Domini 1554. die 14. Ianuarij à viris ætate prouectionibus instituta est in Collegio nostro Congregatio quædam, quæ nomen à veneratione sanctissimi Sacramenti desumpsit, quod eius sodales crebram sacramentorum susceptionem Neapoli inducendam studerent: id quod Dei ope feliciter præstiterunt.

I.
Congregatio venerationis sanctissimi Sacramenti Neapoli omnium

runt. Hanc Congregationem ex vrbe in Societate
B. Ignatius Societatis nostræ parens per
literas laudauit, approbavit, suæque be-
nedictione est profectus, eamq; sic ap-
pellari voluit; quare Congregationum
quas ego sciam, quæ in Societatis domi-
cilijs siue Romæ, sibi alibi habentur,
hæc videtur omnium antiquissima: ad
eam tamen non multis patebat aditus,
sed pauci admodum, ijque maximè pro-
bati admittebantur, quæ anno 1610. So-
dalibus id efflagitantibus in Domum
Professam est translata.

Cæterum hac omissa, quæ è venera-
tione sanctissimi Sacramenti, vt dixi, est
appellata; habet Societas nostra in vrbe
Neapoli, tum in Domo Professa, tum in
Collegio (præter illam nautarum, ac pesca-
torum, quæ est in Domo Probationis, vt
mox dicemus) Congregationes Beatæ
Virginis dicatas omnis generis, & ætatis
hominum non minori sodalium emolu-
mento, quàm ciuitatis bono, ad quindecim,
casque frequentissimas, quarum sin-
gulis vnus saltem ex patribus præest, in
quibus sodales numerantur bis mille, &
trecenti, & eo amplius: ex quibus innu-
meri ex sæculari ad religiosæ vitæ statum
in varias religiosorum hominum fami-
lias se transfudere.

*Sodalitas
B. V. quin-
decim
Neapoli in
Societatis
lesu domi-
cilijs.*

*Sodal
2300.*

II.
*Congrega-
 tio B. Vir-
 ginis Con-
 cepta scho-
 lasticorum
 maiorum.*

14 In Collegio (quod in ea vrbe multis ante annis fuit, quam Professorum Domus fundata esset) Congregatio illa, cui ab immaculata Virginis Conceptione nomen est inditum, omnium prima fuit, quippe quæ anno 1574. die 13. Decembris est erecta: hæc scholasticis constat ætate grandioribus, quos vocant *studentes*, & ut omittam eos, qui ad Patriam reuertuntur, quorum numerus non facile iniri posset: qui ad eam frequentes conueniunt (conueniunt autem ducenti circiter) ij ex vniuerso ferè Neapolitano Regno studiorum causa Neapolim confluunt, & partim Theologiæ, vel Philosophiæ; partim Iurisprudentiæ vel Medicinæ dant operam; atque absolutis studijs, ubi ad Patriam remigrarunt, suis monitis, & probitatis exemplis populares omnes ad pietatem inflāmant. Nonnulli etiam congregationes instar huius Neapolitanæ apud suos excitandas curant.

III.

In eodem Collegio duo adhuc Scholasticorum iuniorum Congregationes habentur, altero anno 1579. instituta, altera verò aucto nimis sodalium numero sequentibus annis erecta.

IV.
*Alia so-
 dalitia in*

In hoc ipso Collegio sex præterea honestorum Ciuum, partim mercatorum, partim

partim vrbis opificum numeratur *soda-* *eodem Col*
 litia, in quib⁹ maiores natu à iunioribus, *legio Dei-*
 ij etiā, qui in pietate diutius se exerce- *para dica-*
 re ab alijs tyronibus diuersa constituunt *ta.*

sodalitia, quorum omnium sodales Do-
 minicis, festisque diebus hora meridia-
 na simul in Templo lectioni, qua capita
 fidei explicantur interfunt: hac absoluta
 ad sua singuli se recipiunt sodalitia quæ
 anno 1582. magno huius Ciuitatis bo-
 no inchoatz, breuissimo temporis spa-
 tio tanta sodalium confluentium multi-
 tudinaq sunt auqz, vt peculiarem Dei
 benignitatem hominum animas sub
 Deiparæ patrocínio, cui hæc sodalitia
 sunt dicata, ad se pertrahere volentis,
 omnes agnoscerent pariter, ac lauda-
 rent: & nisi loci angustia, & ratio ipsa
 Collegij, quod litterarijs exercitationi-
 bus ex instituto præcipue vacat, vetuif-
 sent; in longè maiorem sodalium, & so-
 dalitatum numerum exercuissent.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

Adhæc in eodem Collegio Domini-
 cis, atque festis diebus in quandam Au-
 lam quamplurimi pueri conueniunt, qui
 centum & quinquaginta circiter, & in-
 terdum eo amplius numerantur, quibus
 recitatis Litanij doctrine capita, & præ-
 cepta bene viuendi ab vno è nostris tra-
 duntur: qui etiam si sodalitatis formam

non habent, spontè tamen sua magna cum rerum spiritualium aviditate gregatim eò confluunt.

X.

*Sodalitas
Purificatio-
niopis, in
qua infide-
les fidei
Christia-
nae prae-
ceptis imbu-
untur.*

15 Præter has, quas recensuimus sodalitates, aliud in eodem Societatis Collegio, sub titulo *Purificationis Dei Genitricis*, piorum hominum est institutum sodalitium; qui Christianorum mancipijs Mauris, Tureis, Æthiopijs ex impura Mahometis secta ad Christianam fidem traducendis operam suam omnè ponunt. Hi enim huiusmodi infideles diligenter inquirunt, ad nostros pertrahunt. Hi per sese, vno ex nostris præfide, in certum Collegij locum conveniunt, ubi sodalium munera obeunt. In aliam verò proximam aulam, quasi sub horum pia sollicitudine, ventitant cum ij, qui ex mancipiorum genere, sacro baptismo sunt lustrati; cum etiam Catechumeni: quibus omnibus Christianæ fidei capita ab vno è nostris memoriter ediscenda traduntur, & explicantur. ibi Neophyti instruuntur, ut in pietatis studio radices profundiores agant: quædam etiam pietatis officia, quæ in Sodalibus fieri solent, ab illis magno cum fervore præstantur. Et sanè fructus Dei, ac Deiparæ ope, non penitendus extitit: hoc enim proximo septenario ad

trecenta

trecenta circiter capita nostrorum opera
sacrum baptismum suscipere. Atque ex his
complures pœnitentiæ, & sacrosanctæ
Eucharistiæ Sacramenta crebrè vsur-
pant. Nec in postremis hoc charitatis
opus Neapoli reponendum videtur; si-
quidem in libr. 7. Revel. S. Brigittæ cap.
28. Beatissima Virgo inter peccata, quæ
Neapoli fieri, & Christo valdè displice-
re testatur, primum illud fuit, quod
multi mancipia sua ad Christi fidem
traducere negligenter: vel si iam illam
amplexati essent, in eadem instrui non
curarent. Ex quo facile colligimus
quanti sit facienda pia hæc in infideles ad
Christi fidem conuertendi sollicitudo:
quam Paulus V. Summus Pontifex ita
probavit, ut suo diplomate anno 1605.
mense Nouembri, Cardinali Bellarmi-
no hoc procurante, id magnoperè com-
mendarit; ad decennium amplissimas
Indulgentias nominatim concesserit,
tum Sodalibus Oratorij Purificationis
Neapoli erecti, tum etiam Patribus So-
cietatis, qui eius Oratorij curam habent,
& Dominus etiam, qui sua mancipia,
ut instruuntur, eò mittunt.

*S. Brigitta
Reuelatio.*

*Paulus V.,
Pontifex.
Cardina-
lis Bellar-
minus.*

16 Biennio antequam hæc ederemus,
id est, anno 1611. mense Iulio in eodem
Neapolitano Societatis collegio, prin-

*XI.
Congrega-
tio Clari-*

*corum**Neapol'i.*

cipium factum est Congregationis Clericorum sub titulo beatissimæ Virginis Assumptæ, quæ breui in tantum sodalium numerum excreuit, ut sodales in præsentî anno numeret plures quadringentis, in his Neapolitani Cleri Sacerdotes, quosdam Primarios, & Episcopos omninò quatuordecim, qui in sodalium album ascribi voluerunt; & ad sodalitatem, quantum eorum occupationes patiuntur, veniunt: eius Congregationis institutum est, Sacerdotes in modo iuuandi proximos informare, quo maiori cum ministrorum, ac populorū profectu ea munera obeant, quæ propria sunt Sacerdotum. Conueniunt bis singulis hebdomadis, vno die profecto à prandio, quo traditur modus recitandi Horas Canonicas, faciendi sacrum, meditandi, concionandi, docendi pueros, ac rudes doctrinam Christianam, audiendi confessiones; tradendi alijs, & præsertim Monialibus exercitia spiritualia: modus item instruendi patresfamilias ad liberos, ac domesticos Christianis moribus informandos, aliaque his similia peragendi, quæ ad Sacerdotis munus in animabus iuuantis pertinere possunt. Altero die, qui Dominicus dies esse solet à prandio, (hoc enim

tempus

*Pietatis
munera,
qua in hac
Congrega-
tione ex-
ercentur.*

*Alia Ob-
latorum
B. Virgi-
ni exerci-
tationes.*

tempus Clericis ad|conueniendum oportu-
num visum est) frequentant sode-
litium istantum, qui aliquot ante ad-
missionem diebus exercitijs spiritali-
bus exculi, formula quam Propositi se
totos B. Virgini adiuuandos ad æter-
nam salutem proximos deuouent, sui-
que oblationem Deiparæ fecerunt, vt
propterea Oblati vocentur. Itaque in
hac priuata Oblatorum Congregatione
tria peragi solent:

Vnum est exerceri sodales vmbatili
quadam specie, quæ præparet ad munus
seru in cōcionibus, atq; exhortationib⁹
habēdis, in docenda doctrina, Christia-
na in modo confessiones audiendi, &
in experien do cætera munia, de quibus
in Congregatione publica instructiones
acceperunt.

Alterum est per quartam horæ partem
varia mortificationum genera obire,
quæ valent ad humilitatem, ac pietatem
Christianam inferendam, ac conseruan-
dam.

Tertium est quadrantis item spatio
omnes simul aliquid pium meditari.

Sexto autem quoque mense piete-
tem, ac spiritus feruorem instaurare co-
nantur: nam oblationem, qua se Vir-
gini deuinxere, renouant; præmissa

V 7

confessione

confessione generali, quam ex generali
ultima inchoant. cuius testimonium à
confessario scriptum exhibent.

*Animarū
fructus,
qui ex Cl
ricorum
Congre-
gatione
procedunt.* Credi vix potest quantus ex hoc ope-
re fructus ceperit existere. Plurimi Soda-
hum, qui tum ex Episcoporum, tum è
Sacerdotum exterorum numero Nea-
poli ad suas Dioceses rediere, accensu
desiderio iuvandi suos populos, renoua-
runt in suis Urbibus, & Oppidis perutile
doctrinæ Christianæ exercitium, inue-
xere frequentem Sacramentorum usum,
Congregationes crexerunt Laicorū,
tum etiam Clericorum. Neapoli autem
à sodalibus qui ad cōfessiones audiēdas
sunt approbati, inuisuntur vincti tum in
custodijs, tum in trinemibus, & exco-
luntur adhortationibus, erudiuntur
Christiana doctrina, expiantur pœni-
tentiæ Sacramento. Mulierum cœnobìa,
qua sermone, qua exercitijs spiritualib⁹,
qua Religiosorū votorū crebra renoua-
tione, præmissa confessione generali, ad
strictiorē, perfectioremq; viuendi ratio-
nem è suis confessarijs, qui hoc sodalitiū
frequentant, excitantur. Et sanè in com-
pluribus ex Clero magna apparet sancti-
tas, magna in celebrandis Missis, in reci-
tandis Horis Canonicis pietas non absq;
magna populi ædificatione. Arque hæc
quidem

quidem initia spem omnibus faciunt
 fluctus multò vberioris.

17 *Mense Octobri insequentis anni XII.*
 1672. in eodem Collegio instituta est *Congre-*
Congregatio Ludimagistrorum. Cum *gatio Lu-*
 enim morum in Christiana Republica *dimagi-*
 renouatio maxima ex parte pendeat ex *strorum*
 bona puerorū institutione, Christianus *Neapoli.*
 autem populus suos pueros per Ludima-
 gistros ferè instituere soleat; quis nō vi-
 det quanti referat Ludimagistros pijs ex-
 ercitijs excolere, eosque erudire in mo-
 do informandi pueros bonis moribus,
 ac pietate Christiana? Itaque in hoc so-
 dalitio id potissimum agitur, vt Ludi-
 magistri proficiant in spiritu, Christia-
 næ iuuentutis iuuandæ zelum conci-
 piant, discant varios modos, quibus
 puerorum animis Dei cognitionem in-
 stillent, malos mores ex eisdem euel-
 lant, & imbuant ijs virtutibus, quibus
 cum robustioris ætatis fuerint, Christia-
 næ Reipublicæ & adiumento, & orna-
 mēto esse possint. Ad hunc finē impressa
 est instructio quædā pro Ludimagistris;
 ex qua ferè sumuntur exhortationes,
 quæ ad ipsos habentur in sodalitio, quæ-
 que à sodalibus omnibus in suis scholis
 obseruari debet. Et certè si huiusmodi
 cœptis annuat Deus, q̄ speramus; non
 dubita-

472 *Congregationum Deipara*
dubitamus fore, ut breui maxima futura sit morum renouatio, & alia Urbes idem exemplum sint secuturæ.

XII. 18 *In Domo verò Professa Congregatio, quæ cæteris in eadem domo præstat, est illa, cui B. Virginis Natiuitas nomen dedit, nobilissimis primarijsque viris, atque ex ijs compluribus, qui Magistratum gerunt refertissima, anno 1586. mense Ianuario instituta. Hæc præter ea, quæ ad sodalium pietatem spectant, aliaque cum cæteris Congregationibus cõmunia, quibus apud alios Ciues magnam probitatis opinionem. eius sodales sunt consecuti, illud habet peculiare, quod ingenti pecuniæ summa à sodalibus vltro corrogata, quæ ad due circiter aureorum millia in singulos annos ascendit, pauperum hominum, & honestarum familiarum, quos à publicè mendicando pudor arcet, transmissa ad illorum vsque domos eleëmofyna inopiam subleuant.*

XIV. In hac ipsa Domo Sacerdotes, & Clerici ad suam peculiarem Congregationem, quæ mense Februario anni 1593. est instituta profesto hebdomadæ die (ne festis à Templo abesse cogantur) conueniunt.

XV. Ad hæc duæ alia Congregationes ad Domum

Domum Professam spectant honestorū
Civium, tum eorum qui aliquot munus
in Curijs magistratum huius Regni ex-
ercent, & *Curiales* vulgus appellat, tum
Mercatorum, vel etiam Urbis opificum.

XVI.

Alia denique famulorum, qui quo
tempore in Congregatione illa Virginis
nata sui Domini derinentur, ipsi quo-
que alio in loco ad pietatem instituun-
tur, & exercensur.

XVII.

19 Ad extremum non est silentio præ-
tereunda Congregatio Nautarum, ac *Nautarū*
Piscatorum, qui in eo suburbio Neapo-
litano degunt quod à plaga maritimarum Con-
corrupto vocabulo *Chiaia* vulgus ap-
pellat, & ad proximam Societatis nostrę
Probationis Domum, cui à Virgine *nis Domo*
Annunciata est nomē in eā Ciuitatis re-
gione sitam, quā *Æglam*, vulgò *Eghiamtana*.
dicunt. conveniunt. Hęc Congregatio
mense Decemb. anno 1609. instituta est
cum eodem anno propter rei familiaris
angustias, quibus Collegium Neapoli-
tanum præmebatur, Novitijs Massam
ad tempus aliquod concedentibus ij ex
nostris, qui Theologiæ dant operam,
ad eam Domum commigrassent; & ex
eo loco in illud suburbium, atque in
alias Ciuitatis proximas regiones, Do-
minicis, Festisq; diebus, tum in plateis,
tum

XVIII.

Neapoli-

rum in Templis doctrinam Christianam tradendo, homines ad peccatorum pœnitentiam inuitando, quod nouitij non ita præstare poterant, de more excurrerent. Qua in re quantum Dei ope profecerint, testatur magna hominum multitudo vtriusque sexus hoc tempore ad Templum illud Sacramentorum pœnitentiæ, & sanctissimæ Eucharistiæ suscipiendorum causa aduentum: proximo enim festo Pentecostes octingenti circiter fuere, testatur & vitæ, ac morum in illis regionibus non sine magna omnium admiratione in melius facta mutatio. In Congregatione verò Nautarum sodales numerantur ducenti, qui in pietate adeò proficiunt, vt multos iam annos in sancta viuendi ratione se exercuisse videantur.

Atque hæc de sodalitijs, quæ in domicilijs Societatis Iesu Neapoli sunt instituta. Ex quibus quiuis coniecturam facere poterit de Congregationibus, quæ in vniuersa Societate non tantum in Europa, sed in Orientis, & Occidentis. Solis Indijs plurimæ, & frequentissimæ habentur.

EPILOGVS

EPILOGVS TOTIVS OPVSCVLI.

HI s igitur de sanctissimæ Virginis *Totius opu*
Deiparæ laudibus; atque de pietate, *sculi con-*
qua eam venerari debemus, vtcumque *clusio.*
pertractatis; vela contrahentes vni-
uersæ huic disputationi finem impo-
namus. Et si enim (vt rectè Bernardus *Bernard.*
ait) non est, quod magis nos delectet: *serm. 4 de*
sed nec est, quod terreat magis quam *Assumpt.*
de gloria Virginis Mariæ habere sermo-
nem. Quòd si quid boni ipsa Magistra
in hoc opusculo de eius laudibus dictū
est, in eam) vt pat est) referatur: si quid
verò nostra imperitia, ac ruditate mi-
nus dignum eius maiestate locuti su-
mus, veniam ab ipsa precamur.

Interea illud suppliciter atque obnixè *Precatio*
te Virgo sanctissima rogamus, & obse- *ad Virgi-*
cramus, vt hoc qualemcunque nostrum *nem.*
munusculū, & dignitati, ac pro meritis
tuis longè impar obsequiū pro tua beni-
gnitate suscipere non dedigneris. & quæ
Thronus es Dei, multis ei nominibus
proxima atq; auctoritate, & gratia apud *Apo. 4.*
eū polles maxima, quæ Matris & Advo-
catæ

*Monstra
te esse ma-
trem.*

catæ nostræ nomen, ac munus sustinere non dedignaris, erga me, cæterosque omnes famulos tuos monstres te esse Matrem. Fac ô pijsissima Mater, ut re ipsa tantæ tuæ dignationis effectum in nobis expertamur. Quamuis enim non melateat Virgo sanctissima egregiè in nos obire te munera Matris, & unicuique nostrum meritò te dicere posse. Monstra te esse filium: nec enim me fugit (quid enim me fugiat cum in me ipse quotidie experiar) nos per augustissime Matris beneficentia, & amplitudine charitatis, pro nostrarum virium imbecillitate filiorum partes minimè sustinere, & propter nostra demerita indignos planè esse, qui filij tui nominemur, ac sumus: Vellem namque Mater benignissima, ut *tantum* in nostris meritis esset ponderis, quantum est in tua charitate momenti: memineris tamen Mater sanctissima, quando æqua in lance non sumus, dictum tibi prius fuisse: *Ecce filius tuus*, quam Ioanni, *Ecce mater tua*. Quocirca tu prius aberrantes nos, & à recto virtutis tramite per abrupta vitiorum longissimè digressos quærere, inuenire, & ad diuinorum mandatorum viam caritatis tuæ nutu efficaciter reuocare digneris: ut ea sal-
tem

*Ioan. 19.
B. Virgo
nos ipsa
prius qua-
rit quam
nos illam.*

tem ratione nos tibi filios exhibeamus: Compatere Domina, figmento nostro, quod luteum, quod leue est, quod ad mala proclinet. Coniue tantisper in erratis nostris, purga nos apud eum, quem ob nostra demerita merito timemus, filium tuum Dominum nostrum. Tu enim es spes vnica peccatorum: per te speramus delictorum veniam, & in te beatissima nostrum est expectatio praeiorum. Nos vero omnes (vt verbis utar ab Apostolo mutuatis, quæ & nostræ huic te Throno Dei disputationi congruunt.) Adeamus cum fiducia ad hunc Thronum gratiæ, Deiparam scilicet, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Ipsa enim, ex Isaia, est *solum illud in misericordia præparatum* Agno dominatori Terra; & *sedebit super illud in veritate in Tabernaculo David, iudicans & querens iudicium, & velociter reddens, quod iustum est.* ita apud Isaiam.

August. serm. 18. de Sanctis.

Ad B. Virginem accurramus. Hebr. 4.

Isai. 16.

Qui ergo miseris premimur, ærumnis virgemur, & calamitatum fluctibus undique iactamur, ad Matrem misericordiæ, quæ solum est in misericordia præparatū, in quo residet Deus misericordiarū, & Deo totius consolationis accurramus; Deiparæ Virgini diuina opitulante

478 *Congregationum Desipere*
pitulante gratia seruos, ac filios obsequentes, minimeque degeneres ipsi exhibeamus: illi nos nostraque liberalissime offerentes, eius efficacissimum, ac simul presentissimum apud Deum patrocinium imploremus, ut eius beneficio misericordiam tandem consecuti, in Coelesti Patria Christum Iesum eius filium laudare, benedicere & glorificare mereamur: cui sit cum Patre & S. Spiritu omnis laus, honor, gloria in secula seculorum. Amen.

F I N I S.

R. P.

R. P. PETRI
ANTONII
SPINELLI
Neapolitani, Societatis

IESV

PRAXIS
DEVOTIONIS
ERGA DEIPARAM
Virginem MARIAM.

*Seorsim ad Sodalium & Piorum vsum
excusa.*

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud Ioannem Gymnicum.
ANNO M. DC. XX.

MEMBRVM

PRIVS.

- I. *Septem sunt capita, quibus ad devotionem erga Virginem excitamur, num. 1.*

MEMBRVM PO-

STERIVS.

- I. *De animi affectibus, pietatibus, operibus, quibus erga Virginem devotio excitetur, num. 2.*

QUATVOR EXERCITIA DEVOTIONIS ER- ga Deiparam.

- I. *De oblatione, quam unusquisque Virgini sanctissima facere potest, num. 6.*
- II. *Ratio commendandi se beatissima Virgini Dei Genitrici Maria tam matrem vespere, ibid.*
- III. *De Corolla B. Virginis duodecim salutationum Angelicarum, num. 7.*

a 2

IV. Li-

Praxis Deuotionis.

IV. *Litania B. Virginis, qua singulis die-
bus Sabbatis, & Festis eiusdem beata
Maria cantantur in sancta a de Lau-
retana, num. 8.*

VT quæ de deuotione
erga Virginem pluri-
bus egimus, cuilibet
facilius ad manum esse
possint, omiſſis Patrū
auctoritatibus, alijsq;
rationibus, & miraculis, quibus omnia
confirmare ſtuduimus; ad eam, quæ ſe-
quitur, methodum illa redigenda cura-
uimus. & primum capita, ſeu *rationes*
ponemus, quibus ad deuotionem erga
Virginem inflammemur, quorum ſingu-
la per ſe alijs ſecluſis, ſi magnum à nobis
erga Deiparam deuotionis affectum ex-
igunt; quantò ergo maiorem, cum om-
nia ſimul in Virgine cumulatiſſimè in-
ueniantur? Deinde de ijs animi affe-
ctibus, & *actibus*, quibus hæc
deuotio exercetur, a-
gendum erit.

(* *)

MEM.

Erga Deiparam:

MEMBRUM

P R I V S.

I.

SEPTEM CAPITA, QVIBVS

*ad deuotionem erga Virginem
excitamur.*

P R I M V M, quia Mater est Christi Domini cui omnia nostra debemus, quam Christus tanto-perè honorauit ipse, & ab omnibus vult honorari.

I.

Secundum, propter innumera atq; ingentia, quæ in nos Virgo sanctissima contulit beneficia: tum generalia, quæ ad vniuersum hominum genus pertinet præsertim quia Christum, à quo redempti sumus, & quò in sanctissima Eucharistia pascimur, nobis ex suis visceribus protulit: tum etiam particularia, quæ quilibet se à Virgine accepisse cognoscit; & occulta, quæ ipsi ignoramus, siue cū multa, quæ nos latent, contulit bona, siue cū à multis quæ nobis impendent, periculis seruat.

II.

Tertium, propter ea, quæ nos miseri, & egentes ad omne bonum imbecilles, & à

III.

dæmo-

Praxis Deuotionis

dæmone acriter oppugnati à sanctissima Virgine, eius apud Deum patrocinio, vt ad vitam tandem perueniamus æternam in futurum speramus. ipsa enim Mater est misericordiz, Aduocata nostra, & apud Christum Iudicem omni pollet auctoritate, estq; illi gratissima, nec patitur repulsam.

IV.

Ioan. 19.

Quartum, quia mater est viuētium, & & mater nostra, cui à Christo in cruce infilios traditi sumus in Ioanne illis verbis: *Ecce filius tuus*. Cumq; illa in nos matris munera egregie præstet; nos quib; Christus in Ioanne dixit: *Ecce mater tua*, illam magno affectu velut matrem colore, ac venerari debemus, & quemadmodum Ioannes ex illa hora accepit eam in suā; ita & nos absque mora in intima nostri cordis penetralia per peculiarem deuotionem, ac reuerentiam accipiamus.

V.

2. Reg. 6.

Quintum, propter spirituales utilitatesq; dulcedinem, quam eius deuotio in nostris animis gignit, quibus non secus, ac Dei Arca in domū Obededom (2. Reg. 6.) illata omnem Domini benedictionem affert.

VI.

Eccle. 24.

Sextum, Virg. deuotio inter præcipua prædestinationis signa cōnumeratur, iuxta illud Eccle. 24. *In eis: Etis meis mitte radices*: quare omni studio procuranda.

Septi.

Erga Deiparam.

Septimum, exemplum sanctorum, qui ab initio nascentis Ecclesie omnes Virginis deuotissimi fuere: *Vultū enim tuum deprecabuntur omnes diuites plebis.* Psa. 44. *Psal. 44*

MEMBRVM POSTERIVS.

II.

DE ANIMI AFFECTIBVS,
pietatisq; operibus, quibus erga Virginem deuotio exercetur.

2 **A**D Virginis deuotionem sex actus erga eam exercendi sunt, scilicet:

1. Amor.
2. Reuerentia.
3. Congratulatio.
4. Fiducia.
5. Imitatio.
6. Obsequia.

Primus actus sit amor sincerissimus, & feruentissimus erga Virginem, qui excitandus est consideratione dictorum capitum, quibus ad deuotionem Virginis inflamari diximus: sed peculiariter, hæc, quæ sequuntur, ad id conducent.

I.
Amor erga Deiparam.

QUINQUE CONSIDERATIONES
Amorem erga Deiparam
excitantes.

1. **Q**UIA Mater est Christi, quem sola
Luc 1. 6. de Spiritu sancto concepit quod si
Matth. 1. Christum, qui est nostra redemptio, &
Matth. 26 cibus noster in sanctissima Eucharistia,
 summè diligimus, post eum ipsius ma-
 trem, quæ tantum bonum nobis attulit,
 diligamus.
2. Quia Virgo sanctissima mater nostra
 esse dignatur, & munera matris erga nos
 exercet.
3. Quia amat nos, & peculiariter suos
Prou 8. deuotos, iuxta illud Prou. 8. *Ego diligen-
 tes me diligo.* Amor autem non nisi amore
 compensatur.
4. Propter ingentia beneficia, quæ in
 nos confert, cum sit Mater misericordiæ,
 & Aduocata mundi, nosque contra dæ-
 monem iuuat atque tuetur.
5. Propter suam insignem sanctitatem
 atque præstantiam, qua ab ipso Deo di-
 ligitur, quare & à nobis præcipuè est di-
 ligenda.

II. *Secundus actus est reuerentia erga Vir-*
Reuerentia. ginē corde, & corpore exhibenda, quam
 illi debemus.

QUIN.

Erga Deiparam.

QVINQUE CONSIDERATIONES
*Reuerentiam erga Deiparam
excitantes.*

1. **Q**UIA est vera Mater Dei, cui ideo hyperdulzæ adoratio tribuitur, & super omnes Angelos, ac sanctos est sublimata.
2. Quia Mater nostra esse dignatur: tali autem matri singularis debetur reuerentia.
3. Cum sit Mater Dei, est Regina, ac Domina omnium: ideoque hoc etiam nomine reuerentiam exigit.
4. Reuerentia excellentiæ, & virtuti debetur: quare Virgo propter suas excellentes, ac heroicas virtutes præ omnibus puris creaturis est honoranda; & ideo *Iudith 15. Gloria Hierusalem, latitia Israel, Iudith. 15. honorificentia populi nostri dicitur.*
5. Si ex *Aristot. 1. Rhet. c. 15.* honorandi *Aristotel.* sunt ij, qui beneficia præsertim nõ vulgaria dedere, vel dare possunt; quantus honor exhibendus Deiparæ propter beneficia ad salutem animæ & corporis ab ea accepta; & propter ea, quæ ab ipsa speramus: ideo ad eius Imagines, Nomē, Laudes, & similia, humiliter caput inclinamus, preces ad eā flexis genib. fūdamus.

Praxis Denotionis

III. *Congra- tulationis.*

Tertius actus est Congratulationis, quo intimè Virgini congaudemus, de eius gloria, & de omnib. eius bonis, ac ineffabilib. priuilegijs à Deo ipsi collatis, Deū-que propterea laudemus, ei-que ingentes gratias agamus, quod eam ita euererit, illi-que ea dona largitus fuerit; qui actus congratulationis ex amore, quo Virginem prosequimur, oritur.

IV. *Fiducia Bernard.*

*Quartus actus est Fiducia, qua post Deum in illa fiduciam nostram colloce-
mus. & ita Bernard. serm. de Aquæductu.
Filioli hac peccatorum scala, hac mea ma-
xima fiducia est, hac tota ratio spei mea. Ad
hanc fiduciam excitari possumus, si re-
cogitemus.*

TRES CONSIDERATIONES *Fiduciam erga Deiparam ex- citantes.*

1. **IP**SAM esse Matrem Dei, atque adeo potentissimam ad nos iuuandum.
2. Ipsam non solū posse: sed & velle nos iuuare, cū sit Mater misericordiæ, Aduocata, Mediatrix, & Domina nostra, Mater item nostra, & diuinarum gratiarum dispensatrix, quæ omnia si attentè expendantur faciliè intelligemus illā velle nos iuuare: ac proinde hæc omnia maximam in nobis fiduciam in Deiparam gignent.
3. **Q**uia

Erga Deiparam.

3. Quia peculiariter Deus per eam ca- *Genes. 30*
put serpentis venenati, qui circuit quæ-
rens, quem deuoret, conterendum pro-
nunciavit.

3 *Quintum*, quod ad Virginis deuotio-
nem facit, est præclarissimarum eius vir-
tutum *imitatio*, quæ licet non possint om-
nes hoc scripto errari, de quibus
Ambr. lib. 2. de virginibus; tamen præci-
puas indicabimus. *V. Imitatio. Ambros.*

*QUINQUE VIRTUTES DEL-
pæ Virginis imitatione
dignissima.*

1. *S*IT integra, & accurata mandatorum
Dei oblectatio, cauendo ab omni-
bus peccatis mortalibus, & pro virili
parte nostra etiã à venialibus: ipse enim
e cœlo idem nobis inclamat, quod olim
ministris in nuptijs in Cana Galilee,
post preces ad filium pro defectu vini fa-
ctas: *Quodcumq;* scilicet *dixerit vobis fa-*
cite, ne precum suarum fructus culpa no-
stra impediatur. *1. Obe- dientia. Luc. 2.*

2. Humilitas Virginis profunda; 2. *Humi-*
quam respexisse Deus ipsemet in canti-
co fateatur. *litas. Luc 1.*

3. Virginitas, & castitas purissima cor-
de, & corpore. 3. *Castitas*

Praxis Deuotionis

Ioan 19.
4. Charita-
tas.

4. Amor erga Christum, quem perpetuò vsq; ad crucem est comitata, & post Ascensionem loca Christi memoria clara obibat, sacramq; Eucharistiam quotidie deuotissimè sumebat: quem Christi amorem, & Eucharistiæ sacrosanctæ deuotam, & crebram iuxta nostrum statum sumptionem imitari studeamus.

3. Religio.

5. A teneris, cum esset trimula in templo se Deo dicauit, vbi præcipuè orationi vacabat: in tota etiam vita paupertatis castitatis, & obedientiæ, silentij, & aliarum virtutum exempla nobis reliquit, quare qui religiosæ vitæ desiderio tenentur, habent in Virgine, quod imitentur.

VI.
Obsequia.

4. *Sextum*, quo ad Virginis deuotionem requiritur, sunt *obsequia*, quibus Virgine colere debemus. & quidem inter obsequia Virgini grata plurima connumerantur: ea verò sunt in Sodalitatem Rosarij cooptari. Habitum paruulum B. Virginis à Carmelo gestare: alicui congregationi B. Virginis nomen dare, & statis diebus ad illam venire, eiusque regulas exactè seruare.

Sed ad particularia veniamus, hæc autem ad tria genera reuocantur.

OBSER-

Erga Deiparam.

OBSEQUIA TRIPLICIA

B. Virginigrata.

1. **S**VNT preces, quibus eam laudamus,
& ut nobis auxilietur, inuocamus.
2. Ea, quæ ad corporis mortificationem pertinent.
3. Quæ ad opera misericordiæ corporalis, & spiritualis spectant.

PRECES, QUÆ IN DEIPARÆ
*honorem offerri possunt, septem-
plices.*

ET quod attinet ad preces, & inuocationem, animaduertendum, ut **I.**
preces nostræ Virgini sint gratiores, & *Tria con-*
impetrandum efficaciores, curandum. *sideranda*
in preci-

Primò, ut e corde mundo procedant. *bus ad*

Secundò, ut non oscitanter, & cum a- *Deiparam*
nimie euagatione: sed attentè, & fernèten
perfoluantur: præstat enim paucas cum
deuotione, quam sine hac multas reci-
tare.

Tertiò, quæ semel in honorem Vir-
ginis proponuntur, non facile & quauis
occasione negligenda.

Multa verò sunt, quæ ad hoc caput de
precibus reuocari possunt, (præter illud,
a 7 quod

Praxis Deuotionis

quod est legere, ac meditari eius vitam, actiones, & virtutes, quod nobis vtilissimum, Virginiq; est acceptissimum; sic enim maiorem erga eam amorem, ac reuerentiam concipiemus, magisque eam imitari poterimus)

Primum est, vt à Sacerdotibus missas de B. Virgine celebrari curemus.

Secundum, priuatæ preces, quas quiuis pro sua pietate facere poterit; Nos aliquas commemorabimus, exempli causa.

SEPTEM GENERA PRI- uatarum precum.

1. **P**RECES illar, quibus mane, & vespere nos ei commendemus; cuius exercitij formulam mox ponemus, puncto quarto.

2. Ad pulsum salutationis Angelicæ, qui ter in die dari solet, reuerenter eam salutare, aliosq; si opus erit consilio, & exemplo ad hoc idem faciendum promouere.

3. Ad Virginis nomen pronunciatum, reuerenter caput inclinare.

Officium Ecclesiast. 4. Cum è domo progredieris, vel reuerteris, per salutationem Angelicam te, tuaq; negotia Virgini commendes, benedictionemq; illo versiculo:

Nos

Erga Deiparam.

Nos cum prole pia,

Benedicat Virgo Maria. petas.

5. Gaudia Virginis, quæ in terra habuit, quotidie cum salutatione Angelica recale; eademque ratione eiusdem dolores, & pariter gloriam, qua nunc perfruitur in cælo.

6. Cum aliquam Virginis Imaginem conspexeris.

Cum horologium horarum signum dat.

Cum noctu expergisceris.

Cum aliquid inchoandū vel negotium aliquod tractandum.

B. Virgini
per salutationem Angelicam te commendes.

7. Sunt etiam hymni, *Ave Maris stella. Officium O Gloriosa Domina. Salve Regina. Magnificat* & in Officio paruo B. Virginis. *Obsucro te Domina. O Intemerata Stabat Mater dolorosa,* & alia, quæ pro opportunitate, & vniuscuiusque deuotione recitari possunt.

Tertium, Officium, quod vocant paruum B. Virginis. Officium.

Quartum, Litaniz B. Virginis.

Litania.

Quintum, Rosarium Virginis, quod tres quinquagenas salutationis Angelicæ præmissæ ad singulas decades oratione Dominica, continet, cuius Confraternitati ascribendum te cura, & sertum par-

Praxis Deuotionis

*Rosarij
utilitates
quatuor.*

pariter benedicendum : huius Rosarij multiplex est utilitas. *Prima*, Indulgentiæ plurimæ illud recitantibus concessæ. *Secunda*, participatio meritorum huius tam amplæ Confraternitatis per vniuersum orbem diffusæ. *Tertia*, commemoratio præcipuorum vitæ Christi, & Virginis mysteriorum. *Quarta*, repetitio præcipuarum, & dulcissimarum orationum, quæ sunt oratio Dominica, & salutatio Angelica: quare quilibet virginis deuotus Rosarij, vnam saltem quinquagenam quotidie recitare deberet.

*Matth. 6.
Luc. 1.*

Corona.

Sextum, Corona B. Virginis, in quam aliqua, quæ de Rosario diximus, conueniunt.

Corolla

Septimum, Corolla Virginis duodecim constans salutationibus Angelicis, & tribus orationibus Dominicis in memoriâ duodecim priuilegiorum, quibus à tribus patronis diuinis Virgo fuit donata, ea formula, quam infra subiiciemus.

CORPORIS MORTIFICATIONES in honorem Dei.

para.

CIRCA secundum de operibus ad corporis mortificationem spectantibus, quæ in honorem Dei paræ fieri possunt.
1. Ic-

Erga Deiparam.

1. Ieiunium die Sabbati, & in vigilijs Festorum B. Virginis.
2. Singulis hebdomadis die illo, in quem eo anno incidit festum Annunciationis ieiunare, vel abstinere à carnibus, vel die Martis Virgini à Cōstantinopoli: vel die Mercurij Virgini à Carmelo dicato, idem quod de die Annunciationis diximus, facere.
3. S. Franciscus ex S. Bonaventura cap. *Bonavent.*
9. vitæ eius, à festo Apostolorum Petri, & Pauli vsque ad diem Assumptionis, quadragesimam in Virginis honorem faciebat, & deuotissimè ieiunabat: cuius pietatem imitari possemus, etiam si per valetudinem, vel aliud impedimentum ieiunare non liceret, si per illud tempus aliquam ciborum abstinentiam fecerimus.
4. Cilicium, vel cingulum cilicium aliquando gestare.
5. Disciplina se diuerberare.
6. In lecto duro iacere, vel vigilare.
7. Peregrinatio ad Virginem Lauretana, vel locum alium celebrem Virgini dicatum.
8. Huc spectant in honorem Virginis *Mortifi-*
mortificationes internæ cupiditatum, & *cationes*
animi passionum, cuiusmodi sunt iracū- *interna.*
diæ, superbix; ambitionis, carnis illece-
brarum

Praxis Devotionis.

brarum, item alienos defectus æquanimiter tollerare, suos non excusare. Humilitatem, paupertatem omni fastu, & luxu remoto sectari: in operibus vilibus & abiectis strenuè se exercere.

OPERA MISERICORDIÆ
corporalis.

5 **C**IRCA *tertium* operum genus, quæ in Virginis honorem fieri possunt opera sunt misericordiæ corporalis, & spiritualis.

1. Eleëmofyna, præsertim cum Virginis nomine petitur, siue fiat erogando pecuniam, siue vestes, siue panem, vel alios cibos.

2. In Hospitalibus, & Xenodochijs ægrotis, & pauperibus ministrare.

3. Visitare eos qui in carcere detinentur.

4. Dotem pauperulis mulieribus assignare, ut in matrimonium collocentur, vel quod melius est ut inter moniales cœnobium ingrediantur.

Opera misericordiæ spiritualis. 1. Ad opera verò misericordiæ spiritualis pertinet, eos, qui in peccatis sunt, cōsilio, & opera sua ad confessionem sacramentalem inducere.

2. In alijs pietatem erga Virginem instil-

Erga Deiparam.

stillare, vt omnes eam agnoscant, ament
ac reuerentur.

3. Vt Congregationi B. Virginis nomen
dent.

4. Ad Rosarij recitationem, ad ieiunium sabbati, & similia pietatis opera inducere.

5. De Virginis laudibus, & miraculis, vbi se offert occasio libenter sermones miscere, præsertim sabbato, & festis B. Virginis, eiusque priuilegijs.

6. Hoc ipsum Concionatores, qui Virginis deuotionem profitentur, in sermonibus ad populum facere deberent.

7. In singulis festis B. Virginis, omnes Virginis deuoti, sed præsertim, qui sunt ex Congregatione beatæ Virginis, quibus cordi esse debet non tantum salus propria, sed iuxta suam vocationem, etiam aliorum salus, dicta obsequia erga Virginem renouare, seu instaurare & augere studeant: & aliquem in honorem Virginis ad confessionem, & sanctissimam Eucharistiam, & si fieri poterit etiam ad Cōgregationem adducere. quod, vt facilius ex sententia cedat, Virgini hoc prius commendent, & ante aliquot dies huic operi vacent, imò vniuersam familiam, parentes, fratres, sorores, filios, famulos, famulasque ad pietatem erga
Virgi-

Praxis Devotionis

Virginem, & dicta in eam obsequia, præfertim ad Sacramentorum frequentiam ad recitationem Rosarij, & Sabbati ieiunium adducet, quod idem cum cognatis, amicis, vicinis, omnibusque quibuscum agunt: præstare deberent, quod maximi apud Deum meriti, Virginiq; gratissimum; & si ad hoc seridè animum applicent, unicuique facillimum erit.

Deniq; in honorem Virginis quilibet eius Congregationi nomen dare, in eaq; semper assiduus esse curet; præscriptis diebus ad sacram Eucharistiam accedat, aliasque regulas exactè seruet: sic enim occasione Congregationis, & preces, & corporis mortificationes, & opera caritatis erga proximos, tum corporalia, tum spiritualia, exercebit.

QVA-

QUATVOR EXERCITIA DEVOTIONIS ERGA B. Virginem.

I.

DE OBLATIONE QVAM
unusquisq; Virgini sanctissima facere potest.

6 **S**ED illud lectorem monitum *Oblatio*
velim, ut is, qui Virginis deu- *suipfius*
tionem amplecti cupit, semel *Virgini*
quasi solemniter coram celebri *facienda.*
aliqua Virginis Imagine, cogitatione ad pedes Virginis se statuat, praesentibus Angelis sanctis Michaeli, Gabriele, & Raphaeli, atq; Angelo Custode, necnon Sanctis sibi deuotis, praesertim sanctis Ioachimo, & Anna Virginis parentibus, S. Iosepho sponso, S. Ioanne Baptista, S. Ioanne Euangelista, SS. Petro ac Paulo, & Sancto sui nominis, ac Sanctis illius Urbis, Patronis, sibi que omni affectu Virginem deligat in peculiarem patronam, semetipsum offerat; firmiterque statuat, eam imposterum singulariter diligere, reuereri, ipsi de eius bonis gratulari, in ea post Christum suam fiduciam

Praxis Deuotionis

duciam collocare, eam imitari, & aliqua ei obsequia exhibere. videatque in particulari in quibus virtutibus eam imitabitur, & quænam ei obsequia deferet, simulque eam enixe deprecetur, adhibitis dictis Angelis, & Sanctis intercessoribus, ut sui patrocinium suscipere dignetur usque ad horam mortis, qua cum filio suo præsentet. Poteris autem hanc, vel similem oblationis formulam recitare ex eaque die Virginem peculiari ratione tanquam tuam singularem Dominam, & Aduocatam respicias, & in tuis necessitatibus confidenter ad eam confugas. Quam oblationem quotidie, vel saltem in festis eiusdem Virginis renouare poteris.

OBLATIO SVI IPSIVS,
beatissima Virgini à suis deuotionis facienda.

*Oblatio-
nis formu-
la.*

SANCTISSIMA Virgo Mater Dei Maria, Ego N. licet vndecumque famulatu tuo indignissimus, fretus tamen benignitate tua admirabili, & impulsus tibi seruiendi desiderio coram Cœlesti Curia vniuersa, te hodie in Dominam, Aduocatam, ac Matrem peculiari ratione cingo, firmiterque statuo, ac propono me tibi ex hoc tempore semper obtempera-

Erga Deiparam.

peraturum, ac fideliter famulaturum, atque ut ab alijs tibi quoque seruiatur, pro viribus meis effecturum: obsecro te igitur pijsſima Mater per filij tui, quem pro me effudit, sanguinem ut me in numerũ tuorum deuotorum aſcribas; in ſeruum perpetuum ſuſcipias; ad ſis mihi in actionibus meis, gratiamque mihi impetres à filio tuo, ut ita in omnibus cogitationibus, verbis, & operibus me geram, nihil ut vnquam ſim tuos filijque tui oculos offenſurus: ac memor ſis mei, nec me deſeras in hora mortis meæ. Amen.

I. I.

RATIO COMMENDANDI SE
beatiffima Virgini Dei Genitri Ma-
ria, tum mane, tum
veſperi.

MANE ad beatiffimam Virginem, PATER NOSTER. AVE MARIA, &c. Deinde ſequens, vel alia precatio.

O Domina mea ſancta Maria, me in tuam benediſtam fidem ac ſingularẽ custodiam, & in ſinum miſericordia tua hodie, & quotidie, & in hora exitus mei, animam meam, & corpus meum tibi commendo; omnem ſpem meam, & conſolationem meam, omnes anguſtias, & miſerias meas,
vitam

Ratio cõ-
mendandi
ſe Deipa-
ra mane.
Ex Officio
paruo B.
Virginis.

Praxis Deuotionis

*vitam, & finem vitæ meæ tibi committas
ut per tuam sanctissimam intercessionem,
& per tua merita omnia meæ dirigantur,
& disponantur opera secundum tuam, tuique
filij voluntatem, Amen. Sancta Maria
succurre miseris, iuuas pusillanimes, reuocare
flebiles, ora pro populo, interueni pro clero,
intercede pro deuoto famineo sexu, sentiant
omnes tuum iuuamen quicunque celebrant
tuam sanctam commemorationem.*

Verf. Ora pro nobis sancta Dei Genitrix.

*Resp. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.*

*MARIA Mater gratia,
Mater misericordia,
Tu nos ab hoste protege,
Et hora mortis suscipe.
Gloria tibi Domine,
Qui natus est de Virgine,
Cum Patre, & sancto Spiritu,
In sempiterna sacula, Amen.*

Deinde, gratias agam de cunctis beneficijs tum generalibus, quæ cum alijs communia sunt, quodd scilicet Christum nostrum redemptorẽ genuerit, & similibus tum etiam de particularibus, & occultis, quæ illa mihi à Christo impetrauit, præcipuè verò de ijs, quæ peculiariter intelligo, me ipsius intercessione obtinuisse.

Secun-

Erga Deiparam.

Secundo totum illi me tradam, atque in seruum offeram, orans vemei patrociniū tutelamque suscipere, meque suo præsidio munitum ab omni tum animæ, tum corporis periculo rueri dignetur.

Tertio, aliqua beneficia pro me, cæterisque proximis petam; præsertim, ut mihi à suo filio profundam humilitatem, purissimam castitatem, erga Christum ardentem amorem, & in recto virtutis itinere profectum, ac perseuerantiam impetret, & ut ab omni peccato, præsertim mortali efficaciter caueam. Præterea, ut non nihil illius mihi doloris imperiat, quem ex filij cruciatibus cœpit, præparationis etiam, atque ardoris animi scintillam, quo sacram Eucharistiam post Ascensionem Domini nostri sumebat. Denique augmentum deuotionis, & affectus erga eandem sanctissimam Virginem. Hæc autem beneficia per seipsum eius gaudia, doloresq; totidem petā, quibus est affecta dum viueret. Finem faciam ipsius benedictionem rogando illis verbis:

Nos cum prole pia,

Benedicat Virgo Maria.

Vesperī ad eandem sanctissimam Virginem. PATER NOSTER. AVE MARIA, &c.

*Ratio commendandi
se vesperi.*

Praxis Devotionis

*Ex Officio
paruo B.
Virginis.*

O MARIA Dei Genitrix Virgo gratiosa omnium desolatorum ad te clamantium consolatrix vera, per illud magnum gaudium, quo consolata es, quando cognovisti Dominum IESUM distertia à mortuis impassibilem resurrexisse, sis consolatrix anima mea, & apud eundem tuum, ac Dei natum unigenitum in die novissimo, quando cum anima, & corpore ero resurrecturus, & de singulis meis factis rationem redditurus, me digneris iuvare, ut perpetui damnationis sententiam per te pia Mater, & Virgo valeam evadere, & cum electis Dei omnibus ad aeterna gaudia feliciter pervenire. Amen.

Sub tuum praesidium confugimus sancta Dei Genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus: sed à periculis cum-ctis libera nos semper Virgo gloriosa, & benedicta.

Maria Mater gratia, vt supra.

Deinde gratias agere, offerre, & petere debemus, vt supra.

Erga Deiparam.

III.

COROLLA B. VIRGINIS:

duodecim Salutationum Angelicarum, &c.

7 **C**OROLLA Virginis, seu par- *Corolla*
ua Corona in memoriam duo- *B. Virg.*
decim Virginis priuilegiorum, duode-
cim constat salutationibus Angelicis, ter
repetita Oratione Dominica in hono-
rem trium diuinarum personarū, à qui-
bus Virgo sanctissima præ cæteris dota-
ta est duodecim illis priuilegijs: quæ per
duodecim stellas, quibus redimitur ca-
put mulieris amictæ sole, Apoc. 12. signi- *Apoc. 12.*
ficatur. Disponuntur aut hunc in modū,
vt ante quemlibet quaternarium salu-
ationū Angelicarum præmittatur Ora-
tio Dominica, quarum prima in hono-
rem Patris æterni. Secunda, in honorem
Filij. Tertia, in honorem Spiritus S. reci-
tetur. Duodecim porro priuilegia, quæ
in hac corolla recoli possunt, recensentur
in Appendice Speculi. Exemplorum
nouissimi me editi, quorum aliqua ex Ber-
nardo sermone Signum magnum de- *Bernard.*
sumpta sunt. Nos ex Appendice illa
huc ad sensum paucis mutatis exscripsi-
mus, sunt autem hæc.

Præxiu Deuotionis.

- Duodecim B. Virgin. primilegia.**
1. Copiosissima gratia in immaculatæ Conceptione Virgini collata.
 2. Angelica Salutatio.
 3. Spiritus S. superuentio.
 4. Filij Dei Conceptio.
 5. Virgo fuit sine macula, & virginis-
tatis primiceria.
 6. Sine corruptione fœcunda.
 7. Sine grauiamine grauida.
 8. Sine dolore puerpera.
 9. Magnanimitas fidei in credendo.
 10. Profunda humilitas in obediendo.
 11. Maxima verbi discretio in loquendo.
 12. Summa perfectio & perseuerantia
operis in agendo.

Cæterum priuilegia, quæ supra in hac Corolla enumerauimus, alio modo distingui possent, ita vt & alia eiusdem Virginis priuilegia; immò & præcipua vitæ eiusdem mysteria completamur: ideo subiicienda duximus duodecim capita, quæ sequuntur, quibus pro cuiusque deuotionis hæc eadem Virginis Corolla accommodari posset.

*Alia duo-
decim B.
Virg. pri-
uilegiorū
series.*

1. Prædestinatio, qua ab æterno in Matrem Dei est præelecta.
2. Conceptio immaculata ab omni labe originalis peccati.
3. Sanctitas maxima in tota sua vita,
qua

Erga Deiparam.

qua ex speciali Dei priuilegio, ne veniale quidem vnquam commisit.

4. Præsentatio in templo, vbi se trimula Deo consecrauit, atq; in omni genere virtutum se exercuit.

5. Annunciatio ab Angelo, quando filium Dei concepit, & vera Dei Mater est effecta.

6. Partus sine dolore, & perpetua cum filio conuersatio.

7. Virginitas perpetua, virginumque omnium est primiceria.

8. Martyrium cordis, quando doloris gladius in in filij Passione eius animam pertransijt.

9. Gaudia in Christi Resurrectione, Ascensione, & Aduentu Spiritus sancti.

10. Assumptio in cælum, vbi non tantum in anima, sed etiam cum corpore super omnes Angelorum, & Sanctorum choros est exaltata.

11. Regina est Angelorum, & hominum, ac omnium Domina.

12. Aduocata nostra, Mater misericordiæ, & cunctorum Mater viuentium.

In fine Corollæ recitetur *Salve Regina*, cum consueta oratione, vel Antiphona sequenti:

*Sancta MARIA succurre miseris, in
na pusillanimes, & fone flebiles, ora pro popu-*

*Ex Officio
paruo B.
Virginis.*

Praxis Denotionis

lo, interueni pro clero, intercede pro deuoto
fœmineo sexu, sentiant omnes tuum lena-
men, quicumq; celebrant tuam sanctam cõ-
memorationem.

ψ. Ora pro nobis sancta Dei genitrix.

R. Vt digni efficiamur promissionibus
Chr. ſi.

O R E M V S.

CONCEDE nos famulos tuos quasumus
Domine perpetua mentis & corporis sa-
nitate gaudere, & gloriosa beata Maria
semper Virginis intercessione à presenti libe-
rari tristitia, & aterna perfrui latitia. Per
Dominum nostrum Iesum Christum filium
tuum, &c.

Nos cum prole pia benedicat Virgo Ma-
ria.

Fidelium anima per misericordiam Dei
requiescant in pace, Amen.

LIT A.

Erga Disparant.

IV.

LITANIÆ

B. VIRGINIS, QUÆ
singulis diebus Sabbatis & Festis
eiusdem Beatissimæ Mariæ
cantantur in sancta æde
Lauretana.

K Yrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.

Pater de Cœlis Deus miserere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus miserere
nobis.

Spiritus sancte Deus miserere nobis.

Sancta Trinitas vnus Deus miserere
nobis.

Sancta Maria Ora pro nobis.

Sancta Dei Genitrix ora.

Sancta Virgo Virginum ora.

Mater Christi ora.

Mater diuinæ gratiæ ora.

Mater purissima ora.

Mater castissima ori.

Praxis Deuotionis:

Mater inuiolata	ora.
Mater intemerata	ora.
Mater amabilis	ora.
Mater admirabilis	ora.
Mater Creatoris	ora.
Mater Saluatoris	ora.
Virgo prudentissima	ora.
Virgo veneranda	ora.
Virgo prædicanda	ora.
Virgo potens	ora.
Virgo clemens	ora.
Virgo fidelis	ora.
Speculum iustitiæ	ora.
Sedes sapientiæ	ora.
Causa nostræ lætitiæ	ora.
Vas spirituale	ora.
Vas honorabile	ora.
Vas insigne deuotionis	ora.
Rosa mystica	ora.
Turris Dauidica	ora.
Turris eburnea	ora.
Domus aurea	ora.
Fœderis arca	ora.
Ianua Cœli	ora.
Stella matutina	ora.
Salus infirmorum	ora.
Refugium peccatorum	ora.
Consolatrix afflictorum	ora.
Auxilium Christianorum	ora.
Regina Angelorum	ora.
Re-	

Erga Desideratum.

Regina Patriarcharum	ora.
Regina Prophetarum	ora.
Regina Apostolorum	ora.
Regina Martyrum	ora.
Regina Confessorum	ora.
Regina Virginum	ora.
Regina Sanctorum omnium	ora.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi.

Parce nobis Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi.

Exaudi nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi.

Miserere nobis.

†. *Ora pro nobis sancta Dei Genitrix.*

℟. *Vt digni efficiamur promissionibus Christi.*

O R E M V S.

GRATIAM tuam, qua sumus Domine
mentibus nostris infunde, ut qui Ange-
lo nunciante Christi filij tui incarnationem
cognouimus, per passionem eius. & crucem
ad resurrectionis gloriam perducamur. Per
eundem Christum Dominum nostrum. A-
men.

FINIS PRAXIS.

